

نَاشِیَستَا
له‌میزینه‌ترین سروودی کورد

ده‌زگای چاپ و بلاوکردنه‌وهی

زنجیره‌ی روژنپیبری

*

خاوه‌نی ئیمتیان: شهوکه‌ت شیخ یه‌زدین

سه‌رنووسه‌ر: به‌دران ئه‌همه‌د هه‌یب

ناوونیشان:

ده‌زگای چاپ و بلاوکردنه‌وهی ئاراس، گه‌ره‌کی خانزاد، هه‌ولتیر

س. پ. ژماره: ١

www.araspublisher.com

ئاڧىستا

لەمىژىنەترىن سروودى كورد

بەرگى يەكەم: - گاتا-كان

كۆكردنەو و وەرگىپران و لىكۆلىنەو:

جەلىل عەباسى - ج. قەقنەس

ناوى كىتەپ: ئاڧىستا - لەمىژىنەترىن سروودى كورد
كۆكردنەو و وەرگىپران و لىكۆلىنەو: جەلىل عەباسى - ج. قەقنەس
بلاوكراوئى ئاراس - ژمارە: ۱۸۸
دەرھىنانى ھونەرى: بەدران ئەحمەد جەبىب
دەرھىنانى بەرگ: ئاراس ئەكرەم
خۆشئووسىيى بەرگ: ھونەرمەند محەمەد زادە
پىت لىدان: ئەدھەم عەباسى
ھەلەگرى: شىپرزاد فەقى ئىسماعىل
ھەلەگرى سەر كۆمپىوتەر: دلاوەر صادق
سەرپەرشتىيى چاپ: ئاورەحمان مەحمود
چاپى يەكەم - چاپخانەى وەزارەتى پەرودە، ھەولتەر - ۲۰۰۳
لە كىتەپخانەى بەرپەرەرايەتتى گىشتىيى رۆشنىبىرى و ھونەر لە ھەولتەر ژمارە (۹۰) ى سالى
۲۰۰۳ ى دراوئى

پيشگه شه:

- ۱- بهر هوانی پاکى مژد رۆسته م شهزادى كه تهمه نى خۆى بۆ ئه شا و له رینگه ئه شووييدا برده سهر.
- ۲- بهو مرۆفانهى رووى راسته قينهى خۆيان له ئاوينهى كه رامه تدا به راستگۆيى ده خويننه وه.
- ۳- بهو كوردانهى بيري گه رانه وهى سهر بنه مای ره سه ن له ناخبياندا چه كه رهى كرد وه.
- ۴- بهو كه سانهى نايانه وئ له قوراي دۆگماتيزمدا بخنكين.

پیشہ کی

خشنة ئوتره ئههوورا مهزدا

دهورويهى سالى ١٩٨٥ بوو، وهكو جارن بهدواى ههندي كتيبي نايابدا سهردانى تارانم كرد و ئههجارهيان له بهر ئهوهى مانه وهكه م زورى خياند سهردانىكى ئههجوهمنى زهردهشتيانم كرد و رويشتمه لاي بهريز مويهه رويشتم شههزادى كه ئهه كات له پويستى مويهه دان مويهه بوو و له زوروى رايويى ئههجوهمنى زهردهشتيانى تاراندا داده نيشت. پيره ميريديكى ئيسك سووك له زورويكى گه ورده دا دانيشتبوو، ويته يهكى رازاوه و هه ره جوانى زهردهشت له پشت سهريه وه هه لواسرابوو، چه ندين كه س له وي دانيشتبوون و كورى قسه و باس و پرسيار و ولا م گه رم بوو. كه چومه زوروه وه و درووم بۆ دانيشتوان نارد هه ره هممويان به مويهه ديشه وه به واق ورمواوى و جوړه سه رسامى و سه رسوورمانتيكه وه چاويان تي برېم. ئه وهى كه ئه وانى گيژ و سه رسام كردبوو جلو به رگه كورد بيه كهى من بوو، چوخه و پرائكى هه ورامى و كلاشى نوڊشى و پشتوئى هه جييجى، نمونه ي كورد يكي ره سه ن و راسته قينه. هينده چه په سا بوون له بيرىان چو فه رموى دانيشتنم لي بكه ن! بۆ ئه وهى له وه سه رساميه ده ريان به يئيم و بيته دنگيه كه بشكينم گوتم: من جه ليل عه باسيم له هه ورامانه وه. گورج جه نابى مويهه ده ستايه وه و ئه وانيش به دايادا، مويهه دى پير و لاواز به ره وه پيرم هات و به كديمان له نامييز گرت، كاتى ئه ملاولا ماچ كردنه كه گوتى: تو هه ره ئه وه جه ليله يت كه سالانيكه نامه مان بۆ ده نيريت و ئيمه له ريگه نامه كانه وه ده تناسين و هوگرتين؟!، له لاي خو ي داينام و روخسه تى خواست كه قسه كانى ته واو بكات چونكه خه ريكي ولامدانه وهى پرسيارى به كيك له دانيشتوان بوو، كه قسه كانى ته واو بوون رووى تي كردم و گوتى: ده ئيسنا به خير بييت سه ر سه رمان، فه رمو قسه بكه. به دهنكى به رز به جوړيك هه ره هممويان ببسن گوتم: جه نابى مويهه شههزادى من نه هاتووم پرسيارتيك بكه م و ولاميك ببيسم، من بۆ مه به ستىكى ديكه هاتووم. به سوژتيكه وه گوتى: جا بۆ هه رچى هاتى سه رچاومان هاتى و ئيمه ش له خزه تداين. گوتم: ئه وي راستى بيت من له هه ورامانه وه هاتووم، له دلى ولاتى كوردانه وه، هاتووم ئيه وي به ريز بكيشمه پاى مييزى مه حكه مه وه! مويهه سه ري داخست و نو قمى بير كردنه وه بوو، ئه وانى ديكه ش دوو هينده ي تر سه ريان سوورما و سه رسام بوون. گوتم: جه نابى مويهه، به ريزان، ئيه ليره، له م پايته خته ئه زديها ئاسايه (تاران) دا به ناسووده يى دانيشتوون و ميژووتان فه راموش كردوه، هه ره خه ريكى گالته و گه يى خو تانن و هيج بيرتان لاي من نه ماوه و ئاوړتيك له ئاهوورامان ناده نه وه، ئايا ده زانن من كيم و ئاهوورامان كوئيه؟!، من كوردم، كوردي هه ورامان، روله ي پيرشاليار، و ئاهوورامانيش هه مان لانكه ي پيگه ياندى ئه شوو زه رده شته كه ئه مرؤ ئيه وه له بيرتان بردو ته وه! ئايا ئيه وه تا ئيسناش بيرتان له وه كردو ته وه كه بزنان هه ورامان كوئيه و پيرشاليار كتيبه؟!، ئايا له وه ئاگادارن كه به پيچه وانى ئيه وي پايته خت نشينى چه واشه كراو، منى كورد هيشناش هه ره هوژه و سياهه مانه و قه تار ده چرم و باپيرانى من هيشناش هه موو به يانيبه ك به لئىنى خو بان له گه ل ئه شوو زه رده شندا نو ي ده كه نه وه

كه ئه نديشه و كردار و گفتاريان چاك بيت؟ ئايا ئيه وه بۆ يه كه جاريش له خو تان پرسيوه بوچى منى كورد هيشناش هه موو ساليك جه زنى يادى زه رده شت و پيرشاليار ده گرم و شادى ده كه م و زه ماوه ند ده گيژم؟! من قسه م ده كرد و په نجه ي تاوانى پشت لي كردن و ئه مه گ نه ناسيم بۆ ئه وان دريژ ده كرد و ئه وانيش به واق ورمواوى و سه رساميه وه چاويان تي برېبووم و فه ريان نه ده كرد. قسه كانم به شيعر تيكي شاعيري شه هيدى گوتاليابى (ئه تورنه كاستيلو) ي شه هيد كو تايى پي هينا كه پيشتر وه رم گيژابو بۆ هه ورامى و پاشان گوتم: ده فه رموون ولا م بده نه وه و ئه وه ش بزنان كه هه ره هه مووتان بۆ ئه م ولامدانه وه يه له به رامبه رى خودى ئه شوو زه رده شندا راوه ستاون...!

هه ره هممويان و له پيشيانه وه مويهه شههزادى هه ستانه سه ري و ياساى ره سيمى ريز لئنانيان بۆ به جى هينام، دانيان به تاوانه كانياندا نا و هه موويان لي وه رگرم و داواى لي بووردن يان له من وه ك نمونه و نوئنه رى هه موو كورد كرد و من كه ومه پيشيان و ئه وانيش به شوئيمدا و پيگه وه هوژه يه كمان چرى. له وه دو ا هه موو ئيمكانياتى ئههجوهمنى زه رده شتيان و ئههجوهمنى مويهه دان و ناوندى بلاو كرده وهى فره وه ره و كتيبخانه ي يه گانه گى و ريك خراوى روشنيريى فره وه ره و ئيرانى باستان و لاوانى زه رده شتى و... (*) خرايه به ر ده ستم بۆ ئههجامدانى ليكوئينه وه كانم و ده رفه تيان بۆ ره خساندم كه له سه رجه م تيكتست و رورژميتر و گوژاره كانى چيسنا و فره وه ره و قه هوومنه و... كه لك وه ربرگم و ئاشكرايه كه زورترين و باشترين سوودم له وه خه رمانه به پسته وه رگرت و له گه ل زانبارى و ئه زمونه كانى خو مدا كردمه يه ك و بناغه ي كو كرده نه وه و وه رگيزان و شه رح و شيك رده وهى (ئاقيستا) م وه كو پرؤژه يه كى گوره و دريژخايه ن و هه ره به رده تى بۆ جه انى به رينى فه ره نك و ئه ده ب و ميژووى كوردى دارشت.

خوئنه رى هيزا، ئه گه ر ئيمه ي كورد سه رنجيكي ئيسناى خو مان بده ين بو مان ده رده كه ويت كه ئيمه ش خو مان له بير كردوه و له گه ل كلتورى خو ماندا نامؤ بوينه ته وه. راسته كه من ئههجوهمنى زه رده شتيه كانم تاوانبار كرد و ئه وانيش دانيان به تاوانه كه ياندا نا و له به رانه رى ئه و راستيه دا كه پيم راگه يانن چو كيان دادا و كرئوشيان برد بۆ ئه و ره سه نايه تيبه هه نو كه ببويه كورد، به لام له راستيدا ده يى دانى پيدا بنيم كه من به فيل و ده سپيشخه رييه كى فريوكارانه ويستم كه مو كوريبه كانى خو م (وه كو كورد) بشارمه وه و بيخه مه پال ديتران! وه كو پيشينان ده لئىنى منى كورد له و كات و شوئنه پيرؤزه دا «گايه كم له چاوى خو مدا نه ده بينى به لام پووشيكم له چاوى ئه واندا ده ديت و گه وره شم ده كرده وه»! كه وا بوو با به رسم: ئايا كاتى ئه وه نه هاتوه كه ئيمه ش ئاوړتيك له رابردوى خو مان بدينه وه و خو مان بخه ينه به ر تيشكى ره خنه و لافاوى پرسيار و خودى راسته قينه ي خو مان به بيري ورد و چاوى كراوه وه بوختينه وه؟ ئايا كاتى ئه وه نه هاتوه توندترين ره خنه له خو مان بگرين كه بوچى رابردوى خو مان فه راموش كرد و هز و ئه نديشه مان ده سته موى بيگانه بوو و له خودى خو مان بيگانه كه وتينه وه؟ ئه ي ئايا سه رده مى ئه وه نييه كه بير بكه ينه وه و بزنانين ئيمه پيشتر چيمان هه بووه و ئيسسته چيمان هه يه؟ پيشتر چيمان له ده ست داوه يا ليمان زه وت كراوه و له به رامبه ريدا چيمان وه رگرتوه؟!

*- بۆ ئاشنا بوونى زياترى خوئنه رى به ريز و هه موو ئه وانى ده يانه وي روو له بنه رت و ئه سلى خو بان بكه نه وه ناوونيشانى ئه و چه ند شوئنه ي كه ناوم بردن و هه ندى شوئنى ديكه ي زه رده شتى له كو تايى كتيبه كه دا ديئمه وه.

ئەمىرۆ (۲۰۰۲) ى زاينىنى، مېژووى سىياسىي كورد (۲۰۲۷) و مېژووى زەردەشت واتە مېژووى كۆمەلەيەتى و رۆشنىبىرى كورد (۳۷۷۰) يە! واتە ئىمەى كورد مېژىنەيەكمان ھەبە كۆنتر لە ھى گەلان كە پرە لە سەرورەرى و خالى درەوشاوە و شانازى و سەرفرازى، واتە ئىمەى كورد ۲۷۰۲ سال لەمەو پېش سىستەم و دەسەلاتى سىياسىمان ھەبوو و ۳۷۷۰ سال لەمەو پېشش كۆمەلگەيەكى پېشكەوتوى خاوەن شارستانىيەت و رۆشنىبىرى بووینە و خاوەنى تېكستى خەت و زمانى ۳۷۷۰ سال لەمەو پېشنىن، واتە ۱۷۶۸ سال پېش مەسىحىيەت و ۲۳۴۸ سال پېش عەرب ئىمە خاوەنى كۆمەلگەيەكى مەدەنى و شارستانىيەتتىكى راستەقىنە و رۆشنىبىرىيەكى بەر فرەوانى ئىنسانى بووینە، ئىمەى كورد پېش ھەموو گەلانى تر بناغەى سىستەمى ئابورى و ژيانى كۆمەلەيەتيمان دامەزراندوو، ئەى بۆجى ئەمىرۆ ئەوان پېشكەوتوون و ئىمە ھېشتاش ھەر ھەنگاوى بەرەو پاش داوېن؟!

لەوانەيە ھەندى كەس بەلئىن لەبەرچى و بەج بەلگەيەك دەلئىم مېژووى زەردەشت مېژووى كوردە و زەردەشت لە ئىمەيە، بۆيە زۆر بەكورتى نامازەيەكى پى دەكەم و دەلئىم: يەكەم، ھەر ھەموو بۆچوونەكان لە سەر ئەو كۆكن كە زەردەشت لە رۆژئاواى ئىرانى ئەو سەردەمەو سەرى ھەلدا، ھەندىك لايمان واپە لە ناوچەى چىچەست (ورمى) و ھەندىك دەلئىن لە كىوستانىك بەناوى فارسىي (گوسالە) و ھەندىكىش دەلئىن لە (ئىرانويچ) و دەسلئىن كە ئەم شوپنە ھېشتاش نەناسراو! من دەلئىم كىوى گوسالە ھالەتى تەفرىس كراوى ھەمان (كۆسالان) ە لە ھەوراماندا و (ئىرانويچ) ىش ھەمان (ئورامۆن) ە و (ورمى) ش ھالەتى بەھەلە نووسراوى (ئورامىيە) يە و زەردەشت لە خودى ھەوراماندا ھاتۆتە جىھان و سەرى ھەلداو، (ئەوھەمان لە ياد نەچىت كە وشەى ئورامەن واتاى لەحتىكى مۇسقىايە لە پالەويدا و ئورومۆن واتە شوپنى پىرۆز. سەيدى ھەورامى دەلئى:

ئەز ئورومۆن مەكانم بىن وەلاتم
سەر و پىرى خواى گىرەن خەلاتم

و ئورامان يانخود ھۆرامان واتە ئاھورامان، واتە شوپن و مەلئەندى ئاھوروا. خۆج ھەورامان و چ ورمى و بەگشتىش چ رۆژئاواى ئىران بېت دەكاتە ھەمان كوردستانى ئەمىرۆ و ئەم راستىيە بۆ كەس ناساردىتەو، كەواتە زەردەشت كورد بوو و لە كوردستاندا سەرى ھەلداو.

دووم، لە زۆر شوپنى كوردستاندا ھېشتاش ئاسەوارى سەردەمى سەرورەرى ئايىنى زەردەشت ماوەتەو ە كە بەمۇنە دەتوانم نامازە بكەمە سەر ئاتەشگەى گەورەى پاو و ئاتەشگەى پشتى تەوئىلە و ئاتەشگە و چلەخانەى ھەورامانى تەخت و ئەشكەوتى كۆسالان و گوندى وەيسەى لای مەريوان و قەللى گاورا لە كەيمە و كىوى پىرۆسەم (پىر رۆستەم) ى ھەورامان و... لە ھەموو ئەمانەش زىندووتر چلەخانە و گۆرستان و رەسم و ياساى سەردەمى پىرشالىار لە ھەورامانى تەختدا. زۆرەى زۆرى ناوى كىو و گوند و مېرگ و ئەشكەوت و شوپنەوارە كۆنەكانى ھەموو كوردستان و بەتايەتېش ھەموو ھەورامان جى پەنجەى ئايىنى زەردەشت و زمانى ئاقىستايان پىتو ديارە، وەكو: (لھۆن، كەيمە، دزاو، بادىنان، ئاكرى، زەزرا،

زازا، پىرەو، زەردووى، بايەنگان، وەزەرا، پىران، زەپنە، بىرواس و...) ئەمە سەردەراى بارى مۇسقىايى كورد كە ھۆرە و سىياچەمانە و قەتار بەبى يەك و دوو تايەتن بۆ چىنى گاتاكان و راز و نىاز لەگەل ئەھورادا، سەردەراى ئەوھش بەسەدان وشە و رىستە و دەستەواژە لە گاتاكاندا ھەن كە ئەمىرۆ ھەر بەو شىوئە لە زمانى كوردى و بەتايەت لە ھەورامان و بادىنان و لورستاندا ماونەتەو و بەكار دەبرن.

سىيەم، گەر بەوردى سەرنجى جلويەرگى كوردى بەدەين دەبىن پىشتوتن و كەشەي ئەمىرۆ ئىمە ھەر ھەمان (سەدرە و كوشتى) ى سەردەمى زەردەشتە كە بۆمان ماوەتەو و لەوئىش بەرجەستە تر ئەوئە كە ئەمىرۆ بەتايەت لە بارزان و لە ھەورامانىشدا پىباوى كورد پىشتوتنى سى گرى دەبەستىت كە ئەوئىش دەبر و پىشانەدرى نوپكردنەو رۆژانەى پەيمانى ئەخلاقيى باپىرمانانە لەگەل ئەشو زەردەشتدا، باپىرمانان ھەموو بەيانىيەك كە خۆيان كۆ دەكەنەو سى گرى لە پىشتوتنەكەيان دەدەن بەمەبەستى دووپاتكردنەو و داكۆكبىرە سەر ئەندىشە و گفتار و كردارى چاك، گرىي يەكەم ئەندىشەى چاك، دووم زمان و گفتمەى چاك و سىيەمىش كردارى چاك! خۆ لەسەر نەورۆز و دەسپىكردنى سالى تازە نارۆم كە زىندووترىن و ئاشكراترىن رەمز و سىمبولى ئايىنى پىرۆزى زەردەشتە كە ھېشتاش بەبەرجەستەيى و ھەر بەھەمان زىندووتىيى جارن لە ناوماندا ماوەتەو و ھېشتاش ھەر وەكو پىغەمبەرەكەمان پىزى لى دەگرىن و اتا و فەلسەفەى بۆ قايلن و يادى دەكەينەو. باپىرانى ئىمە لىك دەپرس: «ئەرى قرۆنى كۆنا يا ماریفەتو پىرى؟» و زانكانىش ولام دەدەنەو كە: «كورە ماریفەت كۆنتەرا، خۆ قرۆنى ھىزىكە گوشايشە كۆرى ئارد!»! يانخود ئەو شىنگىپىيەى كە بۆ دواى ھىرشى عەرب لەسەر ھەورامان و دابى زەردەشتى دەگىردىت كە ئەو دەسەلمىنى ئايىنى زەردەشت لە ھەوراماندا بوو و ھىرشى كراوئە سەر و زەردەشتىيەكان كەوتونەتە بەر شەپۆلى كۆپرى كوشت و بر و تالان و پىزى عەربان و ئەمەش ئاھوروا توورە دەكات:

ھورمزان رمان ئاتران كوژان
وئشان شارەو ەگەورە گاوران
زۆركار ئارەب كوردنا خاپور
گنا ئى پالە ھەتا شارەزور
شەن و كەنىكا وە دىل بشىنا
مەرد ئازا تلىا وە رووى ھوينا
رەوشت زەردەشت مانۆ وە بىكەس
بىزىكا نىكا ھورمز وە ھىچ كەس

ئايا ھەموو ئەمانە بەلگە و فاكترەى زىندووى كوردبوونى زەردەشت و كوردى بوونى ئايىنە پىرۆزەكەى نىن!؟

ئەوئە كە جىبى داخ و كەسەرە ئەوئە كە دەبىن ئىمەى كورد بەو ھەموو سامانە دىرەنەمانەو لە سالى (۸۰) ى كۆچى مانگى بەدواو، بەرەبەرە ھەموو شتىكمان لى دزرا و مېژووى پىرنگدارمان لى

تیکدرا و هیچمان بۆ نه مایه وه.

دکتور عهبدوولحسین زهرین کووب له کتیبی «دوو سه ده بیده نگی» دا باس له سه ره تا کانی هیرشی عه رب ده کات بۆ سه ر ئیران و دوو سه ده ی سه ره تای ده سه لا تداریه تی عه رب و بیده نگ و کپ کردنه وه ی ئیرانییه کان شی ده کاته وه و ده لێ گه لانی ئیران به و هه موو شارستانییه ته کۆن و دیرینه یانه وه له و دوو سه ده یه دا نو قمی بیده نگی کران و هه موو شتییک و ته نانه ت کتیب و زمانیشیان لێ زه وت کرا. به لام دکتور ئه وه ش ده لێ که له سه ده ی سییه مه وه ئیرانییه کان بیریان کرده وه و به خو یاندا هاته وه و ده ستیان به چالاکی کرد بۆ بووژاندنه وه ی سامانی دیرینیان و...!

ئه ی ئیمه ی کورد چی؟ ئایا ئیمه ش به خو ماندا هاتینه وه و ئه و بیده نگییه داسه پا وه به مان تیکشکاند و هاواری خو مان به ره و رووی داگیرکاران درپیری؟! به داخه وه ده بی بلیین نا. ئیمه ته نیا و ته نیا له سه ره تا کانی هیرشی عه ربدا به رگری و به ره ره کانی مان کرد و خو مان به ده سه ته وه نه دا که ئه ویش بو وه هۆی رژیانی خوینی رۆله کافان و کاتیکیش که داگیر کران و هه موو شتییکمان لێ زه وت کرا و بووینه دیلیکی زنجیر له ده ست و کو ت له ملی بیگانه و ته نانه ت هه ست و نه ست و هه ناسه ی خو شمان له ده ست دا، هه رچی ئه وان گو تیان به چاوی به سه ترا و کرده مان و هه ر جو ر ویستیان ئاوا بووین، جا ری بۆ جا ری به روویاندا نه ته قینه وه و کلتور و که له پووری دیرین و په سه نی خو مان به روودا نه دانه وه و له به رامبه ریاندا نه وه ستاین و پیمان نه گو تن: «هۆی... ده شه ککیه بی پیتلا وه مزووک خو ره کان، ئیمه ده ولته تین»!

به لێ کپ بوونه وه و بیده نگییه که ی ئیمه ی کورد نه ک دوو سه ده به لکو ۱۴ سه ده ی خایاندا! به لام به خو شحالییه وه جیلی ئه مرۆی کورد را چه نیوه و خه ربکه به خو یدا دیته وه و چا و ده گێرێ به دوای خودی و نیوویدا و ده شزانین سه رده م نه سه رده می شیری دوو ده م و گورزی حه وت سه ر و نه هیی ئه فسانه و ئه فسوونه به لکو سه رده می سه ره له دانه وه و ژیانده وه و دیالوگ و پیکه وه ژبانی هه موو کلتور و شارستانییه ته کانه، بۆیه ده بی هه ل و ده رفه ته که بقو زینه وه و هه ول به دین به جیله کانی ئاینده مان بلیین که ئیمه کێ بووین و کێین، چیمان هه بو وه و هه مانه، له کو تیه هاتووین و به ره و کو ی ده رۆین و به کو ی ده گه یین، بۆچی ئیمه ی نه ته وه تووشی قه برانی که سییه تی هاتووین و له چیدا بزربووین و ده بی به دوای چیدا بگه رێین و چۆن و له کو ی بیدۆزینه وه؟

پتویسته ئه م پرسیاره هه ره گرینگ و زیندووکه ره وانه له نا و بییر و هه ست و نه سه تی جیلی ئه مرۆدا بوو رۆژیتین و بیخه ینه سه ر رێ بۆ دۆزینه وه ی وه لامه کانیان چونکه دۆزینه وه ی وه لامی راستی ئه و پرسیارانه هه مان دۆزینه وه و ناسینه وه ی که سییه تی دزراوی ئیمه ی کورده، ئه م هه وله ی منیش هه ر له و رێبازه دایه و ده کرێ بلییم هه ناوی یه که مه به ره و رێگای دۆزینه وه ی (خود) و ناسینه وه ی رابردو و دامه زرانده وه ی بناغه ی ئه ندیشه ی چاک و هه سه تی خاوینی کوردی به مه به سه تی زووتر گه یشتنمان بۆ لووتکه ی سه ره سه تی و سه ره لێندی.

من چیم کردووه؟!

له م پێشه ککیه دا باسی دامه زرانده ی ئه م پرۆژه یه م کرد، لێره شدا به پتویستی ده زانم که بلییم ده مه توانی ده قیکی ئا قیستا بگرمه ده سه مه وه و زۆر به ئاسانی وه ری بگێرمه سه ر زمانی کوردی و به ئاسانی چا پ و بلاوی بکه مه وه به لام ئه وه م به باش نه زانی و به تابه تیش ده مو یست خو ینه ری کورد به ته وا وه تی ئا قیستا بنا سه تی و هیچ نه بی نزیکي وه لامی ئه و پرسیارانیه سه ره وه بکه ویته وه بۆیه رێگا که ی خو م دوور تر خسته وه و هه ول و زه حمه ته که م دوو چه ندان کرد و ها تمه سه ر ئه و رایه ی که ته نیا وه رگێرانیکی ساده و سا کار و سه ره تایی نه بیته به لکو کو کردنه وه و وه رگێران و شه رح و لیکدان وه به کی ته واوی ده قه ئا قیستا ییه کان بیته هه ر بۆیه ش نیمچه کتیبخانه یه کم له به ر ده سه تی خو مدا دانا و له نا و هه موویاندا گه رام به دوای راسته قینه ترین ده قدا به جو ریک که بۆ لیکدان وه ی وشه یه ک یا نخود ده سه ته واژه یا ته عبیری ک جا ری وا هه بو وه که ۱۰، ۱۲ کتیبم خو یندوونه ته وه تا گه یشتومه ته مه به سه تی ته واو. ئه و به ره مانه ش که بۆ ئه م کاره سوو دم لێ وه رگرتوون بریتین له:

۱- اوستا، که نه ترین سه رو ده ی ایرانیان، ج ۱ و ۲، گزارش و پژوهش: د. جلیل دوستخواه چاپ چهارم ۱۳۷۷ تهران انتشارات مروارید.

۲- گاتها، سه رو ده ی زرتشت ج ۱ و ۲، ترجمه و تفسیر: موید فیروز آدر گشسب ۱۳۵۹ تهران انتشارات فروهر.

۳- اوستا، نامه مینوی آیین زرتشت (از گزارش استاد پورداود)، د. جلیل دوستخواه، چاپ پنجم ۱۳۶۴ تهران انتشارات مروارید.

۴- دانشنامه مزدیسنا، د. جهانگیر اوشیدری، چاپ اول ۱۳۷۱ تهران نشر مرکز.

۵- فرهنگ واژه های اوستا، ج ۱ تا ۴، فریدون جنیدی و احسان بهرامی، ۱۳۶۹ تهران نشر بلخ.

۶- بررسی یسنا، بخشهای ۱ و ۲ و ۳، مراد اورنگ، ۱۳۴۰ تهران.

۷- اوستا، سه رو ده ی زرتشت، هاشم رضی ۱۳۷۴ تهران انتشارات فروهر.

۸- زندگی و مهاجرت آریاییان، فریدون جنیدی.

۹- مجموع دفترهای نامه فرهنگ ایران، فریدون جنیدی.

۱۰- حقوق بشر در جهان و حقوق جهان در ایران باستان، فریدون جنیدی.

۱۱- دو قرن سکوت، د. عبدالحسین زرین کوب، ۱۳۷۸ تهران.

۱۲- ایران از آغاز تا امروز، گیرشمن، ترجمه محمد معین، چاپ دوازدهم ۱۳۷۹ تهران.

۱۳- سیری در آموزش گاتها، موید رستم شهزادی، ۱۳۷۴ تهران.

۱۴- زرتشتیان بکتا پرست هستند، موید رستم شهزادی، ۱۳۶۴ تهران.

۱۵- دین و دانش، موید رستم شهزادی، ۱۳۵۷ تهران.

۱۶- آیین میترا، مارتن ورمازن، ترجمه بزرگ نادر زاد، ۱۳۵۷ تهران.

- ۱۷- اکنون میان دو هیچ، فردریش نیچه، ترجمه علی عبدالهی، چاپ چهارم ۱۳۷۷ تهران.
- ۱۸- مجموع ماهنامه‌های: چیستا، فروهر، وهومن و روزشمارهای انجمن زرتشتیان.
- ۱۹- چنین گفت زرتشت، فردریش نیچه، ترجمه داریش آشوری چاپ دهم ۱۳۷۶ تهران.
- ۲۰- زرتشت نیچه، پیرابن و سوفرن، ترجمه بهروز صفدری، ۱۳۷۶ تهران.
- ۲۱- فلسفه زرتشت، د. فرهنگ مهر، ۱۳۷۸ تهران.
- ۲۲- نگرشی بر اسلام و زرتشت، موریس شیخی، ۱۳۷۶ تهران.
- ۲۳- اسطوره زندگی زرتشت، ژاله آموزگار و احمد تفضلی ۱۳۷۵ تهران.
- ۲۴- نبرد اندیشه‌ها در ایران پس از اسلام، فریدون جنیدی ۱۳۵۹ تهران.
- ۲۵- گاهشماری باستانی مردمان مازندران و گیلان، نصرالله هومند، ۱۳۷۴ تهران.
- ۲۶- زمانی ئاقیستا، سوکولوف، و. محمه‌دئه‌مین هورامانی ۱۹۸۸ به‌غدا.
- ۲۷- زاری زمانی کوردی له ترازووی به‌راورد دا، محمه‌دئه‌مین هورامانی، ۱۹۸۱ به‌غدا.
- ۲۸- فره‌نگی ئیری‌هن فاج، محمه‌دئه‌مین هورامانی، ۱۹۸۶ به‌غدا.
- ۲۹- زرتشت و تعالیم او، هاشم رضی
- ۳۰- پراهنمای دین زرتشتی، هاشم رضی
- ۳۱- یشتها، ج ۱ و ۲، ابراهیم پورداود
- ۳۲- گاتها، ابراهیم پورداود
- ۳۳- پیام زرتشت، د. علی اکبر جعفری
- ۳۴- آیین زرتشت و تاثیر آن در شرق و غرب، مهرداد مهرین
- ۳۵- آیین راستی، مهرداد مهرین
- ۳۶- ویژگیهای آیین زرتشت، مهرداد مهرین
- ۳۷- پژوهشی در آرمان پارسایی در ایران، د. حسین وحیدی.
- ۳۸- زانیاری و پراویژ و لیکولینه‌وه مه‌یدانییه‌کانی خوّم له‌سه‌ر هورامان و زرده‌شت و...، ده‌بی وه‌کو ئە‌مانه‌تدارییه‌ک بلّیم که زورترین سوودم له به‌ره‌مه‌کانی خالی (۱ و ۲) وه‌رگرتووه و بناغه‌ی کاره‌که‌م له سه‌ر ئە‌و دوو به‌ره‌مه به‌پیژه داریشتووه.
- خوینته‌ری هیژا، ئە‌م به‌ره‌مه‌ی له‌به‌ر ده‌ستایه به‌رگی یه‌که‌می پرۆژه‌یه‌کی شه‌ش به‌رگییه له‌سه‌ر ئاقیستا و هیوادارم هه‌نگاوی یه‌که‌مم سه‌رکه‌وتووانه هاویش‌تبی‌ت و هه‌ول و هه‌نگاوه‌کانی دواتریشم بگه‌نه ئە‌نجامی‌کی دل‌خواز بۆ سوودی توّی به‌رپیژ و ده‌وله‌مه‌ندتر کردنی کتیب‌خانه‌ی کوردی به‌م سامانه‌ دیرین و ره‌سه‌ن و ده‌وله‌مه‌نده، سوپاس و پیژانی‌نی خویشم له ناخی دل‌مه‌وه ناراسته‌ی هه‌موو ئە‌و دۆست و هاویری و هاوکاره خویشه‌ویستانه‌م ده‌که‌م که هه‌ر یه‌که به‌جوژیک ولامی داخوازییه‌کانیان دامه‌وه و هانیان دام و هاوکارییان کردم.

ئیس‌تاش بۆ ناشابوونی سه‌ره‌تایی خوینته‌ری به‌رپیژ به‌هه‌ندی خالی سه‌ره‌کیی ئایینی پیروزی زرده‌شت ئە‌ویش به‌شیتوه‌یه‌کی خیرا و کورت و چر و پر، ده‌لاقه‌یه‌ک له رووی چە‌ند خالیکی گشتیی ئە‌م ئایینه پیروژه ده‌که‌ینه‌وه و دوا‌ییش پینکه‌وه ده‌روازه‌ی ئە‌م کتیبه‌ مه‌زن و میژینه‌یه‌مان له زمانی مامۆستا (جه‌لیل دوستخواه) هه‌ ده‌خه‌ینه سه‌ر گازه‌ری پشت.

بژی ئە‌شا و سلاو بۆ ئە‌شوویی و دروود بۆ فره‌وه‌ه‌دی پاک و پیروژ

جه‌لیل عه‌باسی

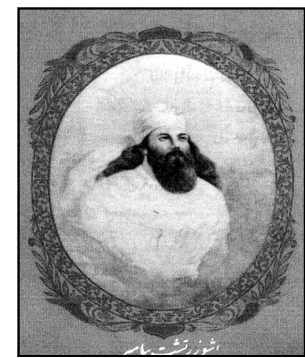
هه‌ولێر - به‌هاری ۲۰۰۲ ی زایینی

۲۷۰۲ ی کوردی و ۳۷۷۰ ی زرده‌شتی

ده لاقه

نه هوروا مهزدا: نه هوروا مهزدا يا نه هوروا مهزده يا نخود مهزدا نه هوروا ناويکه که نه شو زردهشت له ثاقيستادا بۆ خواي تاقانه ي به کار هيناوه که دهبج بلتين دياربکردن و ناسيني خواهند و داهينه ريکي تاقانه به ناويکي تايبه تيبه وه له ميژووي مرؤفدا بۆ به که مجاره و وهک به که مين که سيش هر له لايهن زردهشته وه هاتوته گورؤي. ثم ناوه سهره تا له زماني زردهشته وه له گاتاگاندا هاته نارواه و پاش چه ندين سده له زماني گاتاگانده وه هاته ناو سهرجه م ثاقيستا و گه يشته ناو زماني (پارسي کون) واته (فورس) که زماني سهرده مي هه خامه نشيبه کان بوو. دواتر هاته ناو زماني پاله وي و له ويشه وه بۆ ناو زماني فارسي که له م زمانه شدا هه ندي گوران کاري به سهردا هات وهک: هورمه زده، هورموزده، نورمه زده، هرمز، نورمه زده و هر مه زده که هر هه موويان کورتر کراوه ي هه مان «نه هورمه زده» ن که بوو به خواهندي تاقانه ي تيراني ديرين. نه شو زردهشت له سهره تاي زوريه ي رازونيازه کانيدا ثم دهسته و اژه به ده لتيته وه: «خشنه توتره نه هوروا مهزدا» واته به رهامه ندي نه هوروا مهزدا. ثم دهسته و اژه به دوو وشه ي سهره به خون: (نه هوروه) + (مه زده) و ده بين زور جار له ثاقيستادا به جيا هاتون واته نه هوروه هاتوه و پاش چه ندي وشه به که مه زده يا نخود زور جار به شيوه ي (مهزدا نه هوروه) ديت واته مهزدا ده که ويته پيش نه هوروه وه. وشه ي نه هوروا له ثاقيستادا و (نه سور) له قيدادا هه ردو و کيان له ريشه ي «نه سو» وه رگيران که به واتاي سهرور و دوست ديت. (مهزدا) ش که له سانسکريتدا «ميژهس» ي پي ده و تريت به واتاي هوش و هزر و زانست هاتوه و به گشتي له ناوي (ناهوروا مهزدا) ش واتاي دوستي هوشمهند، سهرور ي زانا، نه ميروي ناگا و ياور ي ژير دراو ته دست که نه ميش پيشانده ري نه و راستيبه به که سهره تاي نه لفويبي ثاييني زردهشت له سهر دوستايه تي و ژيري و نه فلانبيته دامه زراوه، خو نه گهر سهرنجي نه و سيفه تانه ش بددين که له (يه شت) هکاندا دراو ته پال نه هوروا، راستيبه که مان جوانتر دست ده که ويته بۆ نمونه (خقه رينه هنت) واته خاوه ني فه ر و شکو، (ره ئي هنت) واته خاوه ني رووناکي و شکو، که له پاله ويده بۆته رايومه ند. يا نخود زاناي هه موو شت و راستيبه راسته قينه و نور و پاک و زانبار و... دياره وشه ي (هوره) ش هر يادگار يکه له ناوه پيروزه ماوه ته وه بۆمان که بايرانمان بۆ پاراستني خستويانه ته پال به شتيک له موسيقي کوفمان و ئيستاش که ده لتيين هوره چر مه به ستمان نه و که سه به که رازونياز له گه ل نه هورادا ده کات يا نخود که ده لتيين (هوره بچره) واته بانگ بکه له نه هوروا، واته له گه ل نه هورادا قسه بکه، ناشکرايه که ثم بانگ کردن و قسه کرده ش له ريگه ي گاتاگانده بووه.

زهره توشتره (زهره ت ئاستره): زردهشت ناوي پيغه مبه ري ديري ني ثاييني مه زديه سنا و به که م ماموستاي فه لسه فه له ميژووي مرؤفه . زردهشت به واتاي نه ستيره ي رووناک و تيشکي زيرين

ديت. هه نديک که سي وهک موولير ده لتي زردهشت واته خاوه ني وشتر ي زهره ، کاسيل ده لتي زردهشت واته کوري نه ستيره ، ده هار له ي به لتيکي واتاي (رووناک و زهره وهک زي) ي دانواه و بارتوله ده لتي واتاي خاوه ني وشتر ي پير ددات. ثم فه رق و جيا و ازيه ش ده گه رينه وه بۆ نه وي که گاتاگان زمانيکي هره ديري نيان هه به بويه هر که سه و به پتي بۆچوني خوي ندو و ني ته وه که چي گهر جوانتر وردي نه وه ده بيني راستيبه که ي هه مان (نه ستيره ي ورشه داره) چونکه وشه ي (زهره نت) واته ورشه دار و (ئاسترا) ش واته نه ستيره و نه ويش له راستيدا (زهره نتو ئاستره) به نهک زهره ت نوشتره .

ثاقيستا: وشه ي ثاقيستا به واتاي نه ساس، بنه ما، ده قي نه سلتي، بنه رت، په نا، ياريده ديت و به گشتيش تايبه ته به کتيتب و نووسراوه زرده شت يبه کان و خه ت و زماني نه نووسينانه. ثاقيستا له پاله ويده (نه قيستا) ه و له ده قه ميژووي به کان ي عه ره بيشدا به شيوه ي جوړاو جوړ نووسراوه وهک: بستاه، ابستاه، الاستاه، البستاه،

(۳۰) (۱) (۲) (۳) (۴) (۵) (۶) (۷) (۸) (۹) (۱۰) (۱۱) (۱۲) (۱۳) (۱۴) (۱۵) (۱۶) (۱۷) (۱۸) (۱۹) (۲۰) (۲۱) (۲۲) (۲۳) (۲۴) (۲۵) (۲۶) (۲۷) (۲۸) (۲۹) (۳۰)

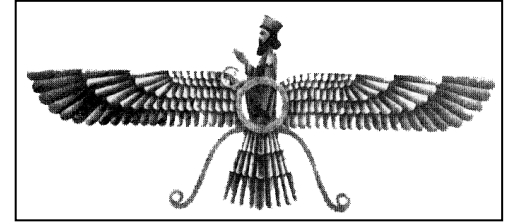
البستاق و گو لنده ر له زماني پروفيسور (ئانده رئاس) هوه ده لتي:

وشه ي ثاقيستا له وشه ي (نويه ستا) وه رگيراه و واتاي بنه ما و ده قي نه سلتي ددات. له شيکردنه وي پاله وي ثاقيستادا وشه ي (نه په ستان) هاتوه به واتاي پشتگر ي که له زماني نهرمه نيشدا هه به (نه په سته ن) به واتاي متمان و پشت پي به ستان. (والا) زاناي پارسي هيند پتي وايه وشه ي ثاقيستا له (قيد) هوه هاتيچ که به واتاي زانين ديت و مه به ستيش هه مان نه فلانبيته و مه عرفه و زانسته . ثاقيستا به که مجاره له سهرده مي بلاشي به که مي نه شکان ي و دواتر له سهرده مي ساسانيه کان کۆکرايه وه و پاشان شيکردنه وه به کيان به زماني پاله وي له سهر نووسي به ناوي (زند) و دواتر ش شيکردنه وه به که ي زند نووسرا و ناويان لي نا (پازند) که زمانه که ي پاراو تر بوو له زند و وشه ي نارامي (هوزقاره ش) ي تيدا نه بوو. ثاقيستاي نه مپرو پينجيه که ثاقيستاي سهرده مي ساسانيه کان ي لي ماوه ته وه و نه وي ديکه ي به هزي ده ستر يژي و تالان و برزي دوژمان به ديري ي ميژوو له نيچووه .

ثاييني مه زديه سنا: ثاييني پيغه مبه ري مه زني ميژينه مان نه شوو زردهشتي فه خشوهر ناسراوه به (مه زديه سنا) نه مه ش سيفه تتيکه به واتاي مهزدا په رست دراو ته پال ثاييني پيروزي زردهشت. مه زده يه سنا پيکه اتوه له دوو وشه (مه زده + يه سنا) وشه ي به که م واته مه زده کورتر کراوه ي مه زدايه و وشه ي دووه ميش واته يه سنا هه مان يه سنايه که بۆته به شتيک له ثاقيستا و به واتاي په رستش و راز و نياز هاتوه، سهرجه وشه که يش (مه زديه سنا) واته مهزدا په رستي، واته ثايينيک که مهزدا (خواي تاقانه) ده په رستي و زور تر يش مه به ست له و ثايينه به که نه شوو زردهشت هيناويه تي. مه زده يه سنا ده که ويته به رامبه ري (دپو يه سنا) که واتاي دپو په رستي ددات، واته ثاييني راستي خوازي له به رامبه ر درؤ

پهرستی، تاقانه پهرستی له بهرامبهردیو پرستییدا. دیو یه سنا له ئافیستادا زۆرتیو توورانییه کان هاتوو که دژی ئایینی یه کتا پهرستی زهردهشتیان بوون.

فرهوههره: له ئافیستادا پینج هیزی دهرونی بۆ مرۆف له بهرچاو گیراون به ناوهکانی: ۱- ئەهو ۲- دەئینا ۳- بهئوزه ۴- ئورقهن ۵- فرهوهشی یا هه مان فرهوههره. ئەم واژهیه له واتادا هه لگر و پارێزه دهگهیه نیت و وهک دپاره یه کیکه له هیزه مهعنهووییهکانی مرۆف. فرهوهشی دهبیتته رۆحی مرۆف و تا مرۆف زیندوو له گه لیه تی و له ئاکاری خراپ و ناشایست دهپارێزیت و پاش مهرگی مرۆف به رهو ئاسمان هه لدهکشیت. له بهشی یه که می برگه ی هه وه می (بونده هیش) دا ده لیت: «به ره له ئه فراندنی جیهانی مادی، ئەهوورا مه زدا عالهی مهعنهویی فرهوهشی

داهینا» فرهوههره هه ره له سه ره تاي خولقاندنی مرۆقه وه تا کاتی مهرگی ده بی هاوریتی بیت و بی پارێزیت. فرهوهشی کاینیتی مهعنهویی پیروزه و ده بی پیزی لی بگیریت، ده بینین درێژترین (یهشت) له ئافیستادا که (فرهوردین یهشت) ه تایه ته به فرهوشییه وه. ئەم ناوه (فرهوهشی) له زمانی هه خامه نشی (فۆرس) دا (فرهوهرتی) و له پاله ویدا (فرهوههره) و له فارسیی دهریدا (فرهوههر) یا خود (فرهوهرد) ه و فرهوهردین یا خود فرهوهردین هه ره له وه وه هه رگیراوه. جاروبار (نیگار) هیمایه کی په یکه ره نامیز ده بینین که به داخوه هه ندی له رۆژه لاتنسه کان به شتیوه کی نازانستیانه داویانه ته پال ئەهوورا مه زدا و که سانیکیش له رووی ناهزی و نه یاری و به دخوازییه وه ئەو بۆچونه چه واشه و هه له یه یان په ره پێ داوه له حالیکدا که ئەم بۆچونه زۆر هه له و ناپاست و نازانستیانه یه و زه ره ده شتییه کان ه یچ کاتیک ئاوه ها بیران نه کردۆته وه به لکو بۆ ناساندن و به دیار خستنی زۆرتیو ئاشکراتی و اتا و فه لسه فه ی فرهوهشی ئەو نیگار یه یان بۆ داناوه و هه ره و اتا یه کیان کردۆته به شتیک له و نیگار یه. ئەگه ره له نیگار که ی فرهوهشی ورد بینه وه ده بینین که شکل و شتیوه ی په ره میتردیکی نوورانیی هه یه به که لله سه ره و دووبال و دوو هه لقه وه و له خواره وهش دوو گۆی خرت که ده کری ئیمه به (قاچ) ناویان به رین. لیته دا بۆ ده رخستنی راستیی مه سه له که باسی یه که یه که ی ئەندامانی ئەو نیگار یه ده که یین:

۱- پيشاندانی فرهوهشی وهک په ره میتردیکی نوورانی ئامازه یه به مرۆفی چاکه خواز که پروای به ئەهوورا مه زدا و زه ره ده شت و راستی و پاکي هه بووه و ساردی و گه رمیی رۆژگاری زۆر دیوه و ئەزمون و ته جروبه ی له سه ره ژبان زۆره و ده بی ته خلاق و کردار و خوو و په وشت و ئەزمونه کانی بکرتنه سه ره مشق و ری پيشانده ره بۆ به ری ئیستا و ئاینده ش.

۲- دهستی راستی په یکه ره که به ره و لای سه ره وه راکیشراوه که پیمان بلتیت یه زدانی تاقانه له یاد مه که ن تا بتوانن به تۆشه یه کی پر له گفته و کرده و ئەندیشه ی چاک و به سه ره به ستی و شانازییه وه بگه رپنه وه به ره و لای.

۳- ئەو هه لقه بچوکه ی که له دهستی چه پیدایه ، ئامازه به په یمانیک دهکات که مرۆفی چاک له گه ل ناخی خۆیدا به ستوویه تی بۆ په ره و ی و به کار به ستنی ده ستورات و یاساکانی په ره رده کار یا خود ده ستوانین بلتین که ئەوه په رمزی مرۆقه له دهستی فرهوههره دا و مه به ست ئەوه یه که فرهوهشی مرۆف ده پارێزیت.

۴- دوو باله که ی نیشانه ی به ره و پيش چوون و پيشکه وته به ئەندیشه ی به رز و بیری ورده وه .
۵- سی به شی ناو باله کانی نیشانه ی (ئەندیشه ی چاک، کرده ی چاک، گفته ی چاک) ن که ده بی مرۆف خۆی پیشان برانزینتته وه و به و سی هیزه تایه ته وه بژیت و روو له ئاینده یه کی گه ش بکات.

۶- ئەو هه لقه گه وره یه ی که له که مه ری په ره مه ترده که دابه نیشانه ی ژبان و رۆژگاری دوور و درێژه که ئینسانی تیدایه و مرۆف ده بی و بژیت و وا ئەو رۆژگاره به سه ره به رتیت که سه رفراز بیت و پاش مه رگیش، رۆحی به پاکي و سه رفرازی به ره ولای یه زدان بگه رپته وه .

۷- ئەو دوو خه ته که دوو (گۆبان پیوه یه و ده که ونه ژیره وه ی په یکه ره که نیشانه ی (سپه نته مینوو ئەنگه ره مینوو) واته دوو سیمبولی خیر و شه ر که ده بی مرۆف خۆی بداته پال سپه نته مینوو سه ره بکه وی به سه ره هیزی شه ردا و شه ر و خراپه و درۆ له ناو به رتیت و جیهان ئاوه دان بکاته وه .

۸- هه ره له هه مان به شی خواره وه وهک کۆتایی باله کان سی به شی دیکه ده بی نریت که ئەویش نیشانه ی ئەندیشه و گفته و کرده ی خراپه و ئەوه ده گه یه نیت که مرۆف ده بیت به هیزی سپه نته مینویی و بیری چاک و زمانی چاک و ره وشتی چاک سیفه ته خراپه کان له خۆی دوور بکاته وه و رۆح و وجودی خۆی بیالینیت و ببیتته مرۆفیکتی راسته قینه ی پاک و چاک و راستیخواز.

ئاهورامان: ئاهورامان هه مان دیرینه مه له ندی شارستانییه تی مرۆقایه تی و به تایه تی نه ته وه ی کورده که ده توانین بلتین سه ره تاي شارنشین و نیشته جی بوون و هه رواش سه ره تاي نازه لداری وهک بناغه ی سه قامگیری و هزی ئابوری و سه ره تاي هونه ری شانۆ و سه ما وه کو نمونه و په رمزی شۆرش و

به ره له ستکاری له ویدا سه ری هه لدا و هاته نیو بیرو و میتشکی مرۆقه وه. ئەم ناوه که تا ئیستاش شه ره قسه ی له سه ره به رده و امه بۆ ساغ کردنه وه ی و اتا که ی (و ده توانم بلتیم که من یه که م که س بووم که به پشت به ستن به ده لیل و به لگه ی ئەقلی و میتژیوی و به پیتی فاکتی دیرینه ناسی و اتای ئەو ده سه ته واژه یه م ساغ کـردۆته وه و له چه ندین وتار و باب ته ی

جۆراوجۆر و له چه ندین گۆقار و رۆژنامه دا بلاوم کردۆته وه ، به چه ند شیوه ده خوینرتیته وه وهکو: ئورامان، ئورامهن، ئورۆمۆن، ئورمه ن، هه ورمان، هۆرامان و به ته عبیری منیش ئاهورامان. که جگه له دوو وشه ی ئورۆمۆن و ئورامهن ئەوانی دیکه هه ره هموویان له (ئاهورامان) وه سه رچاوه ده گرن، واته

ناهوورامان کورت کراوتهوه و له فارسییه که دا بۆته (ئوورامان) و له کوردیییه که شدا بۆته هه ورامان و هۆرامان و له ههر کام له و شانهدا گۆرانکارییه کی ناسایی به سهر پییتی (تا) و (ه) دا هاتووه. به لام وشه کانی ئوورامه و ئوورۆمۆن بۆ خۆیان جیان و ههر کامه و اتایه کیان ههیه: ئوورامه ناونیشانی له حنیکی موسیقی پالهوییه و ئوورۆمۆنیش ناوی رهسهن و دیرینی خودی هه ورامانه که به واتای شاری پیرۆز دیت: ئور واته شار و مۆن واته پیرۆز. ئه ناوه پاش سه ره له دانی ئه شوو زه ردهشت و بلاویونه وهی ئایینی پیرۆزی مه زدییه سنا گۆردراوه و بۆته ناهوورامان که ئه میش به واتای جیگه ی ناهوورا دیت (ناهوورا + مان) واته شوینی ناهوورا که مه به ست هه مان ئه هه وورا مه زدای خواوه ندی ئایینی زه ردهشتیییه. هه موو ئه مانه ش جارێکی دیکه ئه و راستیییه ده سه لیتن که ناهوورامانی پیرۆز یه که م پیشکه ی سه ره له ددان و بلاویونه وهی ئایینی ئه شوو زه ردهشته .

ده روازه

- ۱- سه ردهم و شوینی له دایکبوونی زه ردهشت:
- ۲- میژووی نووسینی ئاقیستا:
- ۳- میژینه ی ئه م کتیبه له سه ره تاوه تا ئیستا:

۱- سه بارهت به سه ردهمی ژبانی (زه ردهشت) خواوه نی پینج گاتا، (گاتا پینجینه کان) هینده را و بۆچوونی جۆراوجۆر و دژ به یه ک ده رپر دراو که تویتزه ر توشی سه رسامی و سه رگیژه ده کن. ریوایه ته خۆمالیییه کانی لای زه ردهشتیییه کان سه ردهمی ژبانی زه ردهشت ده گه ریننه وه بۆ نزیکه ی سه سده سال پیش ئه سه کنده ر واته نیوه ی دووه می سه ده ی هه وته م تا سه ره تاکانی سه ده ی شه شه م (۶۶۰ تا ۵۸۳ پ.ز).

ئه م ریوایه ته که له یووی ده قه کانی پارسی ناونجییی (۱) (بونده هیش) هه وه ره گه راره، پۆزی له دایکبوونی زه ردهشت به پۆزی خوردا ده زانیت که ده کاته شه شه می مانگی فه ره رده ی (خاکه لیوه) و سه ره تای ده ست پینکردنی چواره مین هه زار ساله ی داهینانی جیهان، (۲) دیاریشه که ئه م روانگه یه ده گه رپته وه بۆ کارتی کردنی روانگه ئوستوره یییه کان. یه ک له وه به لگانه ی که خوازیاران ئه نوو سراویه بۆ سه لماندنی راستیی بۆچوونه که یان ده به ییننه وه ئه وه یه که ئه وان (ویشتاسپه) باوکی داریوشی یه که م له گه ل (کهوی ویشتاسپه - کهی گشتاسب) ده سه لاتداری سه ردهمی زه ردهشتدا به یه ک که سه ده زان، له حالیکدا که ئه گه ر ئه و دوو ناوه هی یه ک که سه بن و زه ردهشت له سه ردهمی داریوشدا ژبا بیته، یه که م، ده بوو له که تیبه کانی داریوشدا ههروهک چۆن له ئاقیستاشدا یه، ویشتاسپه به کهوی ویشتاسپ ناو براه له حالیکدا که وا نییه، دووه م، چۆن ده کری پرا به وه بکه ین که زه ردهشت پینغه مبه ری مه زدا په رستان له سه رووه ئایینییه کانی خۆیدا ناوی ویشتاسپ به پیز و حورمهت و دروود و سوپاسه وه به ریت له حالیکدا که فرمانبه ریکی داریوش بووه که چی ئاماژه به کیش به داریوش نه کات به وه هه موو ناو بانگه یه وه، یا خود داریوش له که تیبه کانی خۆیدا ناوی ئاوه ها پینغه مبه ریکی مه زن و دادپهروه ری سه ردهمی خۆی نه بر دبیته؟ (۳) له لایه کی تره وه، زه ردهشت که به پیتی ئه و ریوایه ته له ناو پارسییه کاندایاوه، بۆچی گاتا کانی خۆی به زمانیکی جیا له زمانه که ی ئه وان واته زمانی که تیبه کانی هه خامه نشی یان پارسی کۆن هۆنیوه ته وه؟ سه ره رای هه موو ئه مانه ش ده بی ئه وه مان له بیر بیته که له ئاقیستادا کهوی ویشتاسپه کوری (ئور ودهت ئه سپه) «له هراسب» ه، له حالیکدا که له میژووی هه خامه نشیییه کاندایا، ویشتاسپ به باوکی داریوش و کوری (ئه رشامه) زانراوه.

له به رانه ری ئه م ریوایه ته دا، زانایان و لیکۆله رانی ئاقیستاس ناس به پشت به ستن به به لگه ی کۆمه لئاسی و زمانه وانی و دیکه ی زانیارییه کان، گه یشتوونه ته ئه و ئه نجامه ی که سه ردهمی ژبانی زه ردهشت له نیوان ۱۵۰۰ تا ۸۰۰ پ.ز. (*) دا بووه و زۆرتیش دا کۆکی ده که نه سه ر نزیکه ی هه زار

*- جگه له وانه ش ده کری ئاماژه به رای ئه فلا تون که (۶۰۰) سال پ.ز. و هه روا خسانتۆس که (۶۵۰) ی پ.ز. بۆ داده نیته بکه ین، به لام له نیوان هه موو باندا میژووه که ی مامۆستا زه بیحی به هروز راسته که خۆی پسپۆری ریازیات و نجومه و به حیساباتی زانستی ۱۷۶۸ ی پ.ز. بۆ داناوه و ئیمه ش بر وای پین ده که ین و به هه ندی وه رده گرین.

سال پ. ز. که نویش کهم تازور هاوکاته له گه ل سهردهمی کۆچکردنی ئاریاییهکان له ناوچهکانی ئاسیای ناوینهوه بهرهو (نهجدی ئیران) (۴)، (tedesco) و پاش نویش (meillet) لهسه ره ئه و برهوايهن که نه گهر له ههموو ئه و به لگانهی بۆ بهر په چرمانه وهی روانگه ی هاوسه رده میی زهردهشت و هه خامه نشیبه کان پیشان دراوان بگه یین، پیتویسته له و خاله گرنگ و سه رنج راکیشه ورد بینه وه که گاتاگان له هه لومره جیکی سیاسی و کۆمه لایه تیی ئه وتۆدا هۆنراونه ته وه، که به هیچ شتیه یه ک نایسته هی سهردهمی هه خامه نشیبه کان (۵).

سه بارهت به شوینی له دایکبونی زهردهشتیش، ئالۆزی و دژایه تیی بیرو و راکان له وانهی له مهر سهردهمی ژبانی که متر نییه. دهسته یه ک ده لئین له ناوچه یه کی رۆژاوادا له دایک بووه و هه ندیکیش ئه و شوینه به رۆژه لاتی ئیران ده زانن واته هه مان ئه و مه لبه ندهی بلا بوونه وهی ئایینی زهردهشتی، دهسته یه کیش لپواره کانی گۆلی - چپه ست - (۶) (ئورومییه، ئورومییه، ورمی) ئیستا داده نین و ده لئین له شاریکدا له دایک بووه به ناوی - گه نجه - یان خود - شیز - له و لپواره دا و هه ندیکیش دیکه ش ده لئین زهردهشت له شاری دیرینی - رگا - یان - رغا - (په ی) ئه مرۆدا له دایک بووه و له ویش گه وره بووه و پاشان رووی کردۆته رۆژه لاتی ئیران.

له گولبێرته کانی (زاد سپهرم) و هه رواش له (آثار الباقیه) (ئه بوورپه تحانی بیرونی) دا شاری (مۆگان) یان (موغان) له نازه ریا جاندنا به شوینی له دایکبونی زهردهشت ناویراوه. خاویارانی هه یچ کام له را و بۆچونه دژ به یه که کانی به لگه یه کی ئاشکرا و سه لمیتره و بۆ سه لماندی بۆچونه کانیان به دهسته وه نادهن و زۆری به لگه هه نانه وه کانیان ئالۆز و نه شیاون. سه ره پای ئه وه ش له خودی ئاقیستاشدا چ گاتاگان و چ دیکه ی به شه کانی هه یچ شتیک له م باره یه وه بهرچا و ناکه ویت. له جوگرافیای دین و ئوستوره ئیرانییه کاند، - بێجگه له «ئیرانویج» (۷) که شتیه که ی به ته واته ئه ناسراوه - زۆری سه ره زوی و رووبار و گۆل و ده ریا و کتیه وکان تاراده یه ک له گه ل سه ره زوی و چۆم و گۆل و کتیه و ده ریاکانی رۆژه لاتی ئیراندا یه ک ده گرنه وه. له گه ل ئه مه شدا و گه ره ئه و یه ک گرته وه ش پراوپر بیت هه یشتا هه ره بۆ دیاری کردنی ته واری شوینی له دایکبونی زهردهشت هه یچ یاریده یه کمان نادا ته لکو هه ره ته نیا مه لبه ندی بلا بوونه وه و په ره سه ندی ئایینه که ی ئه ومان پیشان ده داد.

به لگه زمانه وانییه کانی هه یشتا ئیستا نه یان توانیوه ئه م مه سه له یه به ته واته ئه ی روون بکه نه وه چونکه، گه رچی هه ره هه مو زمانه وان و ئاقیستا ناسه کان - گاتا - کان به هی خودی زهردهشت ده زانن و له و باره یه وه یه ک را و یه ک ده ننگن، به لام دیسانه وه له سه ره چۆنیه تی و مه لبه ندی زمانیی ئه م سه روودانه را و بۆچونی جیاواز و دژیه یه کیان هه یه، هه ره له به ره ئه وه ش گه ره بیت و زمانی گاتاگان به پیتی رای زۆریه ی زانایان به یه ک له زمانه کانی رۆژه لاتی ئیران بزانی، هه یشتا هه ره ناتوانین ولامی ئه و په رسیاره بدۆزینه وه که: «ئایا ئه م زمانه زمانی زگمکیی زهردهشت بووه یان زهردهشت دوا کۆچکردن و گه رسانه وهی له ئیرانی رۆژه لاتی ئه م زمانه ی هه لبژاردوه، (که له ویدا به وهی هه بووه و زمانیکی په سمی و ئه ده بیهش بووه) و سه رووه ئایینییه کانی خۆی پت هۆنیوه ته وه؟» له به ره هه مو ئه مانه یه که {به ناچار ده بی ده ست له باسکردن له سه ره شوینی له دایکبوون و به نه ره تی به مه الهی زهردهشت هه لبگه رین و ته نیا به ئه نجامی لیکۆلینه وهی

زۆریه ئاقیستا ناسه کان، که مه لبه ندی بلا بوونه وهی ئایینی زهردهشت به رۆژه لاتی ئیران ده زانن قه ناعه ت بکه یین و بلێین: «زهردهشت، دیرینه ترین شاعیر و بیرمهند و دادپهروه ری ئیرانی له به شتکی ئیرانه مین دا سه ری هه لدا» و له به شی رۆژه لاتی ئه م سه ره زویه به فراوانه دا ئایین و په یامی خۆی به ئاشکرا بلا و کرده وه {۸}.

۲- دیرۆکی هۆینه وهی کۆنترین به شی ئاقیستا واته گاتاگان له گه ل میژووی ژبانی زهردهشتا یه کتیه و ده کری هه ره به و به راورده ی پتسو، ۱۵۰۰ تا ۸۰۰ ی پیش زایینی بۆ دابنێین. به لام هه یشتا ش بۆمان ده رنه که و ته وه که ئه م سه روودانه یه که مجار له چ کاتیکدا و به چ شتیه نووسینیکی نووسراونه ته وه، هه یندیک له ئاقیستا ناسه کان پیمان وایه که له سه ردهمی زهردهشت واته سه ده کانی ۱۶ تا ۹ ی پیش زایین هه یشتا له ئیراندا خه تی ئه لفوی نه بووه و سه رووده کانی زهردهشت هه ره وک دیکه ی ده ق و داستانه کۆنه کان چه ندین سه ده هه ره له به ره کراون و سنگ به سنگ گه یشتونه ته به ره ی دواتر، تا ئه وهی که له سه ردهمی هه خامه نشیبه کاندنا به شتیه خه تیک نووسراونه که خه تی - ئارامی - ی پت و تراوه که له هۆزه نه یشته جتیه کانی بابل و فینیقیه وه وه رگه راره. دهسته یه کیش دژ به و رایه ده وه ست و ده لئین خه ت و ئه لفوی نووسین پتیش هه خامه نشیبه کانی هه یشتا له ئیراندا هه بووه و بۆ سه لماندی قسه کانی شیان ناسه واری کۆنی وهک - له وچه سوومه ری - یه کان به به لگه دینه وه. ده بی بلێین، ئه گه ره ئه م رایه ش به راست بزانی و به سه لمیترت، دیسانه وه ناتوانی دیرۆکی نووسینه وهی گاتاگان یان دیکه ی به شه کانی ئاقیستا بۆ یه که مجار دیاری بکات، ئاشکرایه که له هه یچ کام له به لگه کۆنه کانی هه یشتا ئاماره نه کراوه به سه ره ده میکی پتیشتر له سه ردهمی هه خامه نشیبه کان بۆ نووسینه وهی ئه م کتیه یه. له ریاوه ته خۆمالییه کان و دیکه ی نووسراوه ئایینییه کانی زهردهشتیدا هاتوه که: ئاقیستا به خه تی زپین له سه ره ده هه زار پیستی گا نووسراوه و خراوته «دۆنه پیشت» وه (۹)، «به له مه ی» (۱۰) یه لام باره یه وه ده لئیت: «ئاگادار به که زهردهشت له سه ردهمی پاشایه تیی (گه شتاسب) دا سه ری هه لدا و پتیه مبه رایه تیی خۆی له لایه ن خوا وهندی مه زنه وه راگه یاند و شه ریه تی (موغان) ی دامه زراند و شا گه شتاسب به رتزه وه وه ری گرت، کاتێ زهردهشت هاته لای، سی سال له پاشایه تیی شا گه شتاسب تپیه ریبوو و دوا ی ئه ویش ده سالی تر پاشایه تیی کرد. کاتێ زهردهشت تپیه گه یشت که له دلی پاشادا جتی بۆته وه و پاشا په سندی کردوه، رای گه یاند که له ئاسمانه وه - وهی - ی بۆ دیت. گه شتاسب هه مو نووسه رده کانی کۆ کردنه وه که هه رچی زهردهشت ده یگوت (له وهی که له ئاسمانه وه وه حیی پت کرابوو) به زپت ده یان نووسییه وه، شا پیستی گای ئاماده کرد و کردنیه وهک لاپه ره و کتیی لئ دروست کردن و فه رموی هه رچی زهردهشت ده یلئیت که وه حیی بۆ هاتوه له ئاسمانه وه له سه ریا نینووسنه وه تا گه یشته دوازه ده هه زار پیست که به شتیه یه کی جوان رازبوونه وه و ئاماده کرابوو و قسه کانی زهردهشتیان به ئاوی زپت له سه ره ده نووسین و خۆی هه مووی له به ره کردن و خه لکانی دیکه شی هان ده دان بۆ فیربوون و له به رکردنیان.

ئه مرۆ هه ندی له و نووسراوانه له ده ستی مۆغه کاندنا ماونه ته وه که ده یانزانن و ده یان خۆتینه وه. دواتر گه شتاسب کتیه که ی له گه نجانه ی خۆیدا دانا که خانویه ک بوو له به رد دروست کرابوو و پاسه وانی بۆ

دانا و نوسخه‌ی له‌ناو ږه‌مه‌کی خه‌ل‌کدا لځ بلاو نه‌کرده‌وه و به‌که‌سی نه‌دان بښ‌جگه له زانایان، نه‌مړو هم‌مووی به‌ته‌واوه‌تی له ده‌ستی م‌غه‌کاندا نیبه و نه‌وه‌ش که له‌لای هه‌ندې‌کیان ده‌ست ده‌که‌وېت، ته‌واو نیبه» (۱۱).

به‌پتی گټیرانه‌وی زه‌رده‌شتیبه‌کان و نووسراوی کتیبه پاله‌ویه‌کان وه‌کو (بونده‌هش) و (دینکه‌رد) و (نه‌رداویرافنامه) (۱۲) نه‌سکه‌نده‌ر له کاتی هیرشه‌که‌یدا ب‌س‌ر ئیران نا‌قیستای سووتاند و ه‌ر به‌م ب‌ونه‌یه‌وه ناوی «گه‌جسته‌ک» واته «مه‌لعون» یان لځ نا. له سه‌رده‌می نه‌شکانیه‌کاندا سه‌رله‌نوئ نا‌قیستایان ک‌وکرده‌وه و «بلاش» ی به‌که‌م (نه‌شکی بیست و دوهم) ی شای نه‌شکانی که له ۵۱ تا ۷۸ ی پ.ز پاشایه‌تی کرد، فرمانی‌کی ده‌رکرد که نا‌قیستا له رووی نووسراوه پرژ و بلاو‌کراوه‌کان و (زاره‌زار) وه ک‌وکه‌نه‌وه و بینوسنه‌وه. نه‌رده‌شیری باه‌کان، به‌که‌مین پاشای ساسانی (۲۴۱-۲۲۶ز) بناغه‌ی پاشایه‌تی خ‌وی له‌سه‌ر نایینی زه‌رده‌شتی دامه‌زاند ه‌ر ب‌ویه‌ش سه‌رنج‌ی‌کی زوری ده‌دایه نا‌قیستا. به‌پتی نووسینی دینکه‌رد، نه‌رده‌شیر نه‌م‌ری کرد که (ته‌نسر) هیربه‌دان هیربه‌دی (۱۳) نه‌و کاته نا‌قیستا ک‌وکه‌توه و به‌ر‌یک‌وپی‌کی بینوسیت‌توه که به‌پتی گټیرانه‌وه خ‌ومالیبه‌کانی زه‌رده‌شتی، نه‌ویش ده‌سته‌یه‌ک له م‌ویه‌ده‌کانی ک‌وکرده‌وه و پ‌یکه‌وه ده‌ستیان به‌کار و ک‌وشش کرد. پاش نه‌رده‌شیریش، جینشینه‌کانی کاره‌که‌یان به‌گور و تینه‌وه در‌یژه پ‌یدا. له سه‌رده‌می شاپوری دوهم (۳۷۹-۳۱۰ز) «نازه‌ریادمیتر نه‌سپه‌ندان» ی م‌ویه‌دان م‌ویه‌دی نه‌وکاته شیک‌رند‌وه‌یه‌کی له‌سه‌ر به‌شه‌کانی نا‌قیستا نووسی و کتیبی «ورده نا‌قیستا» ی له‌سه‌ر هه‌موو نا‌قیستا دانا. سه‌ره‌نجام له ک‌وت‌ناییه‌کانی سه‌رده‌می ساسانیبه‌کان واته سه‌ده‌کانی شه‌شم یان سه‌وته‌می زایینی خه‌تی‌کی تاییه‌تی نا‌قیستایی داهیترا ب‌و نووسینه‌وه‌ی نا‌قیستا که ناوی «دین ده‌بیره» یان لځ نا و سه‌رحه‌می به‌شه‌کانی نا‌قیستا به‌م خه‌ته نووسراوه‌وه که خه‌تی‌کی ته‌واو و ر‌یک‌وپی‌ک و ده‌وله‌مه‌نده (۱۴). نا‌قیستای سه‌رده‌می ساسانیبه‌کان بریتی بووه له ۳۴۵۷۰۰ وشه و - زه‌ند - وانا شیک‌رند‌وه‌وه په‌هله‌ویه‌که‌یشی ۲۰۹۴۲۰۰ وشه، به‌لام نه‌مړو بښ‌جگه له - گاته - کان و - وه‌ندیدات - که به‌ته‌واوه‌تی پار‌یزراون و ماونه‌ته‌وه چوار یه‌کی‌کی دیکه‌ی به‌شه‌کانی نا‌قیستا له‌به‌ر ده‌ستدایه به‌ش‌ت‌ویه‌ک که نا‌قیستای نه‌م‌ر‌ومان سه‌رحه‌م بریتیبه له ۸۳۰۰۰ وشه. له کتیبه په‌هله‌ویه‌که‌ی - دینکه‌رد - دا باس له ۲۱ (نه‌سکه) ی (۱۵) نا‌قیستای ک‌ون کراوه و گول‌ب‌ر‌ت‌ریک له هه‌مووی و به‌تاییه‌تی - نه‌سک - ه بزر‌بووه‌کان نووسراوه‌ته‌وه. ه‌ر ۲۱ نه‌سکه‌که‌ی نا‌قیستا دابه‌ش کراونه‌ته سه‌ر س‌ی ده‌سته:

۱- نه‌سکه‌ی گاسانیک تاییه‌ت به‌زانباری و کاروباری ر‌و‌حی و غه‌یره مادی (مینوی)

۲- نه‌سکه‌ی داتیک تاییه‌ت به‌زانباری و داد و کاروباری جیهانی

۳- نه‌سکه‌ی هات مانس‌ریک تاییه‌ت به‌ناگایی و ناسینی سر‌وود و پارانه‌وه نایینیبه‌کان (۱۶). نا‌قیستای نه‌م‌ر‌و‌ک‌ه‌ش ب‌وته شه‌ش به‌شه‌وه که بریتین له:

۱- گاهان (گات - گاتا - گاسا - گاته)

۲- یه‌سنه (یه‌سنا)

۳- یه‌شت (یه‌شته‌کان)

۴- ویس‌پ‌یره

۵- ورده نا‌قیستا

۶- فه‌ندیداد (وه‌ندیدات)

که له‌م ده‌روزه‌یه‌دا سه‌بارت به‌ه‌ر کام له به‌شه‌کان و چ‌ونیه‌تی ناوه‌ر‌و‌که‌کانیان له ج‌ی خ‌ویدا باس ده‌ک‌ریت.

۳- پاش هاتنی ئیسلام زوری زوری ده‌ق و کتیبه ک‌ونه‌کانی ئیران و به‌تاییه‌تیش نا‌قیستا به‌ه‌وی نه‌ه‌یشتنی زمان و نه‌ده‌بیات و خه‌تی پاله‌وی و دین ده‌بیره و ه‌رواش هه‌ندئ نا‌ل‌و‌زی و ناته‌بایی و دو‌م‌ن‌کاری نیوان نایینی نوئ و ر‌یخ‌راوه زه‌رده‌شتیبه‌کان له‌نیو چ‌وون یان پرژوبلاو کرانه‌وه به‌لام له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا نه‌و زانباریانه‌ی له‌به‌ر ده‌ستماندان نه‌وه ده‌گه‌یه‌نن که تا سه‌ده‌کانی چوارم و پینجه‌می ک‌وچی نا‌قیستا تاراده‌یه‌ک وه‌کو خ‌وی ما‌بو‌یه‌وه، له‌م پ‌یوه‌ندیبه‌دا نه‌ک ه‌ر به‌پتی کتیبی دینکه‌رد که م‌ویه‌د (نازه‌ره‌ن‌به‌غ) له سه‌رده‌می خه‌لافه‌تی (مه‌نمون) ی خه‌لیفه‌ی عه‌باسیدا واته سه‌ده‌ی س‌یبه‌می ک‌وچی (ن‌ویه‌می زایینی) نووسیویه‌تیه‌وه ده‌رده‌که‌وېت که سه‌رحه‌می نا‌قیستای د‌یری‌نی له‌به‌ر ده‌ستدا بووه (ه‌ر ته‌نیا دوو نه‌سکه‌ی نه‌بیت)، به‌ل‌کو ناما‌ژه‌کردنی که‌سان‌ی‌کی وه‌ک «مه‌سعودی» و «نه‌بوور‌یحانی بیرونی» به‌ه‌ندئ له ئوستوره و دامه‌زراوه نایینیبه‌کانی مه‌زدا په‌رستان پ‌یشاند‌ه‌ری نه‌ویه که نه‌وان به‌ش‌ت‌ویه‌ک (راسته‌وخ‌و یا ناراسته‌وخ‌و) ده‌ستیان به‌ه‌ندئ ده‌قی نا‌قیستایی گه‌یشت‌وه که ه‌ر کامه‌یان له نا‌قیستای نه‌م‌ر‌و زورتر و گه‌وره‌تر بوونه و شتی زورتریان ت‌یدا بووه. به‌لام له سه‌ده‌ی شه‌شمی ک‌وچی به‌دواوه زور ناسته‌م بوو که که‌س بتوانی نیشانه‌یه‌ک له نا‌قیستا له ئ‌یراندا به‌ناش‌کرا ببینیت، پاشماوه‌کانی نه‌م کتیبه د‌یرینه‌یه وه‌کو دیکه‌ی ده‌ق و نووسراوه‌کانی مه‌زدا په‌رستان له مال و ناته‌ش‌گه شاردراوه‌کاندا شاردراوه‌وه و ه‌ر ته‌نیا له ر‌سم و یاسایه‌کی نایینیدا و نه‌ویش به‌دزی و ترس و دل‌ه‌راوک‌ن و له ناو چ‌ه‌ند که‌س‌ی‌کی که‌مدا به‌کار ده‌هات و هه‌لومه‌رجی نا‌ل‌و‌زی حکومه‌تی دینی نوئ و حاکمانی عه‌رب بی‌ونه ک‌وس‌پ‌ی‌کی گه‌وره له‌به‌رده‌م زه‌رده‌شتیان و نا‌قیستادا ب‌ویه نه‌ده‌ستی که‌س ده‌کوت و نه که‌س‌یش ده‌بو‌یرا به‌ناش‌کرا باسی بکات و ناوی به‌ریت، له لایه‌کی دیکه‌شه‌وه ده‌زانین که هه‌ندیک له‌و ئ‌یرانیانه‌ی که پابه‌ندی نایینه‌که‌یان بوون و ده‌ستیان ل‌ی‌ی هه‌ل‌نه‌ده‌گرت و به‌رگه‌ی نازار و نه‌ش‌که‌نجه‌ی حاکمانی دینی نویش‌شان نه‌ده‌گرت، ه‌ر له سه‌ده‌ی یه‌که‌می ک‌وچی (حه‌وت و هه‌شتی زایینی) دا ته‌نیا ر‌یگه چاره‌یان له هه‌لاتندا دیته‌وه و به‌دزیبه‌وه به‌ره‌و هیندستان ک‌وچیان کرد و له‌وئ خ‌ویان شارد‌ه‌وه، (۱۷) نه‌وان بښ‌جگه له ناگ‌ری ناته‌ش‌گه‌ی «فه‌رن به‌غ» ی فارس که له‌گه‌ل خ‌ویان برد و له هینددا گه‌ش‌یان کرده‌وه، هه‌ندیک نووسراوی نایینی ک‌ون و له‌وانه‌ش چ‌ه‌ند به‌ش‌ی‌کی نا‌قیستایان له‌گه‌ل خ‌و برد و له‌وئ دل‌س‌وزانه پاراستیان. ه‌روه‌ها ه‌ر له سه‌ره‌تای نه‌و ک‌وچه نابه‌دلیه‌وه تا ئ‌یستاشی له‌گه‌ل‌دا بیت نه‌و گروه ک‌وچه‌رانه به‌ش‌ت‌ویه‌کی نه‌ی‌نی و شاراوه و دوور له چاوی حاکمانه‌وه پ‌یوه‌ندیان ه‌ر له‌گه‌ل هاوک‌یش و هاو ر‌ه‌گه‌زه‌کانی خ‌ویان له ئ‌یراندا

و به تاييه تى له گه ل شاره كاني يه زد و كرماندا هه هه بووه، ئه م هاوړه گه ز و هاو ئاييانه له پتي هاتوچو كاني زه رده شت هه ر گه رپده و بازركان و ... هه پيوه ندييان به به كه وه گرتووه و زوري هه نووسراوه ئاييبييه كاني زه رده شت هه ر له م رپگه يه وه رزگار كران و ناوديو هيندستان كران و له وي له لايه ن پارسيه كانه وه پاريزران. كتيبهي كاني «ريوايه ت» يش كه به بشي ك له نووسراوه زه رده شتييه كاني پي ك ديتن هه ر سه مه رى ئه م پيوه ندييه نه نييانه ن. (۱۸) له سه ده ي ۱۶ ي زاييني به دواوه چه ندين تويزه ر و زاناي ئه وروپي روويان كرده تويزنه وه له سه ر ئاقيستا و ئاييني ديري ني ئيران و به تاييه تى له سه ده ي هه رده تا بيستهم كه سانتيكي وه كو «نانكتيل دوپرون»، «دارمه ستر»، «جاسون» و ... تاد يه ك به دواي يه كدا رپگاي هيندستانيان گرت به ر تا له گه ل پارسيه كانداناسياوي په يدا بكنه و له و رپگه يه وه ده ستيان بگاته سه رچاوه كاني رو شنييري و ئاييني ميژنه ي ئيراني. هه ر له م رپگه يه شه وه بوو كه - ئاقيستاناسي - وه ك به شيك له زانستي ديري نه ناسي لي هات و روژ به روژ په رى سه ند و له م په يوه ندييه دا سه دان كتيب و گوتار و راپورت و نامه ي دكتورا به زمانه جوړ به جوړه كاني دنيا چاپ و بلاو كرانه وه.

ده ستنوسه كاني ئاقيستا، ئه وانه ي كه تا ئيستا ماونه ته وه به گشتي دابه ش ده بته سه ر دوو چه شنه ده ق:

۱: ده قه ساده كان كه له مه راسيم و راز و نياز و نويزي زه رده شتييه كاندان به كار ديتن و ته نيا به شيك له يه سه و ويسپي رده و فه ندياد به خو وه ده رن.

ب: ده قه په هله وييه كان كه بري تن له چه نده بشيكي زور تري ئاقيستا له گه ل راپورته په هله وييه كه ياندا. زوري هه ده ستنوسه كاني ئاقيستا، ئيستا كه له ئه رشيفه جوړ به جوړه كاني هيندستان و ئه وروپادا هه لگيرون و له ولاتي رووسياشدا له كتيبخانه ي گشتي «سالتيكوف شچدرين» دا ده ستنوسى چه نده بشيكي ئاقيستا پاريزران. ده توانين به م شپويه ش ئامازه بكه ينه سه ر ئه و چاپانه ي كه له ده قي ئاقيستا كراون:

۱- چاپي (spiegel.f) سالي ۱۸۵۳-۱۸۵۸.ي.ز. بلاو كرايه وه و هه رگي رداوي په هله وييه كي به نرخی له گه لدايه.

۲- چاپي (Geldner.k) كه سالي ۱۸۸۶-۱۸۹۵.ي.ز. له ئشتوتنگار ددا بلاو كرايه وه، ئه م كتيبهي ده قتيكي رده خنه ئاميزه و پشتي به به شيكي زور له ده ستنوسه كاني ئاقيستا به ستووه و تا ئيستا به سه رچاوه يه كي بروا پي كراو له ليكولنه وه ئاقيستا ناسييه كاندان ده مي رديت.

۳- چاپي (Reichelt.h) كه له سالي ۱۹۱۱.ي.ز. له ئسترازبورگدا بلاو كرايه وه و ده قتيكي وانه يي زور ريكوييكي له ئاقيستا (گوليزيريك له به شه جوړ به جوړه كاني ئاقيستا) ي تي دايه له گه ل راپورت و شي كرده وه ي واتاي وشه كاندان (۱۹).

زمانی ئاقيستايي له زنجيره ي زمانه ئيرانييه كاندان

زمانی ئاقيستايي يه كي كه له زمانه - كون-ه كان له به شي زمانه ئيرانييه كاني سه ر به بته ماله ي زمانى هيند و ئيراني (ئارايي) ه كه خو ي بو خو ي به شي كه له زمانه كاني هيند و ئه وروپي. يه كي كه له كون ترين زمانه هيند و ئيرانييه كان كه به لگه ي نووسراويان لي به جي ماوه زمانى ئاقيستايييه كه له م ماوه ي سه د و په نجا سالي دوايه دا نه ك هه ر سه رنجي ئيران ناسان به لكو به گشتي سه رنجي زانايان و ليكوله وه كاني زمانه هيند و ئه وروپيه كاني بو لاي خو ي راکيشاوه. سه رزه وي - دايك - و بنكه ي به ره تي هوزه هيند و ئيرانيه كان ده بي ناوچه كاني ناسي اي ناوه راست بو يت، دابه ش كرده ي ئه م هوزانه به به شه كاني هيند و ئيراني له پيوه ندي كوچه يه ك له دواي يه كه كانيانه، بو يه كه مجار ده سته يه كيان له رپگاي ئه فغانستاني ئيستا وه به ره و هيند كوچيان كرده (هوزه هيندييه كان)، پاشان ئه و هوزانه ي كه له ناسي اي ناوه راستدا مابونه وه روويان كرده سه ر زهويه كاني ئيران و ئه فغانستاني ئيستا (هوزه ئيرانيه كان) (۲۰) ژيواري دياريكراوي هوزه ئيرانييه كان له كيوه كاني قه فقا ز و ده شتايييه كاني ناسي اي ناوه راست له باكوره وه تا ليواړه كاني ده رباي عومان و دوورگه ي فارس له باشوور و هه رواش له باشووري ئه فغانستان و به شيك له بيابانه كاني پامير و روخانه ي - سه ند - له روژه لانه وه تا سه ر زهويه كاني - ميان روودان (به ين نه ره ين) له روژئاوادابوو هه ر بو يه ش ده بووه هو ي پي كه پتاني زا راوه ي جوړاوجوړ كه دواتر قوناغه كاني پي گه يشتنيان ده بري و ده بوونه زمانى پوخته و سه ره بخو. ئه م رو له هه نديك له و زا راوانه ي پيشو و هيچ زانياره ك له به رده ستدا نييه و له هه نديكي دي كه شيان (ئه وانه ي كه بوونه بنه مايه ك بو دا هپتاني زمانه كاني مادي و سه كايي) هه ر ته نيا شو تينه واريكي لاواز ئه ويش له سه ر ناوي كه س و شو تين و ناوچه كان به جي ماوه كه له وانه وه هاتو ته ناو زمانه كاني دي كه وه. ته نيا له دوو زمانى - كون-ي ئيراني چه ند نووسراويك كه وتونه ته ده ست كه ئه وانيش زمانه كاني (ئاقيستايي) و (پارسيي كونه) ه. يه ك له م دوو زمانه له نووسراوه به ردينه كاندان به خه تي بزما ري هه ر له - داريو شى يه كم - و - خه شيارشا - و دي كه ي پاشايه كاني ئيران له سه ده كاني شه شه م تا چواره مي پ. ز. ماوه ته وه. زمانى ئه م نووسراوه به ردينانه زمانى زگماكي (خومالي) ي ئه و پاشايانه بووه كه له - پارس - هوه سه ريان هه لدا بووه هه ر بو يه ش ئه م زمانه ناوي - پارسي كون-ي لي نراوه. ئه و به لگانه ي به و زمانه نووسراون و تا ئيستا ش ماونه ته وه گه ليك گرينگ و بايه خدارن به لام به داخوه كه من. زمانه كه ي دي كه ته نيا له رتي به شه پاريزراوه كاني ئاقيستا وه گه يشتو ته ده ستي ئيمه كه له كومه ليك ده قي ئاييني و يادگاري ئوستورهي ديري نه ي ئيرانييه كان پي ك هاتون. ديري نه بووني ده ستنوسه كاني ئاقيستا ته نيا بو سه ده كاني سپرده و چواره ي ز. ده گه رپته وه نه ك له وهه پيشتر (۲۱) چونكه وه كو پيشتر باسما ن كرده، ئاقيستا له سه ر تادا تا ديزه مانتيك هه ر سينگ به سينگ و زا ربه زار ده وترايه وه ئه نجا گه يشته قوناغي نووسينه وه كه دياريكردني يه كم خالي سه ر تايي ده ست پي كرده ي ئه م نووسينه گه ليك ئاسته مه، به م زمانه ش ده لتي ن «زمانى ئاقيستا» يان خود «زمانى ئاقيستايي». زمانى ئاقيستايي، وه ك له تويزنه وه ي زمانه وانان و ئاقيستا ناسه كاندان ده رده كه ويت زمانى زيندو (بره وداري) به شيكي سه ر زه وي روژه لاتي

ئىرانزەمىن بوو، بەلام ھېچ بەلگە و نىشانە يەك لە بەر دەستدا نىيە كە پشتى پىن بېستىن و بتوانىن بلىين ئەم زمانە راستەوخۆ لە چ كات و سات و لە كامە شوينى رۆژھەلاتى ئىراندا برەوى ھەبوو. وەكو پىشتەر وتمان بىجگە لە ئاقيستا ھېچ نىشانە و بەلگە يەكى دىكە لەم زمانە بەجى نەماو و شىوازي نووسىن و چۆنيەتى زمانى ئەو بەشانەى ئاقيستا يەك ناگرتتەو و ئەومان پيشان دەدات كە بەجىواز و لە كات و سەردەمى جىجىادا نووسراو تەو. «گاتە پىنجىنەكانى زەردەشت» كۆنترىن بەشى ئەم كىتپە و نوينەرى كۆنترىن شىوہزاري ئاقيستاين، بەلام دىكەى بەشەكانى ئاقيستا زمانىكى تا رادەيەك نويتريان تىادا بەدى دەكرىت كە ئەگەر لەگەل گاتەكاندا بەراورد بكرىت جىوازيەكى بەرچاويان ھەيە. دواتر نووسەران ھەوليان داوہ بەشە دوايينەكانى ئاقيستا بەشىوازي شىوہزاري گاتەكان بنووسنەو بەلام بەسەرنجىكى ورد دەناسرئەو و جىا دەكرىتەو. زمانەكانى ئىراني كۆن كە بەرچاوترىن ئاقيستا يە لەگەل زمانە - كۆن-ەكانى ھىندستان و بەتايبەت لەگەل زمانى - سانسكرىت-دا كە سروودەكانى - قىدا - (كۆنترىن نامە و نووسراوى بەجى ماوہ لە ھىندى كۆن)ى پىن نووسراونە تەو نىزىكى و لىكچوونى بەرچاويان ھەيە، زۆريەى وشەكان بۆ كار و ناو و پيشگر و پاشگر لەم دوو زمانەدا بنەمايەكى ھاوبەشيان ھەيە. بۆ ناشنايبى زۆرتەر لەم لىكچوونە زۆرە دەتوانىن وەكو نمونە سەرنجى ئەو وشانە بەدىن كە لە زمانەكانى - ئاقيستا - سەنسكرىت - فارسي ئەمەرى - و - كوردى-دا بۆ ژماردن (پيشاندانى ژمارەكانى يەك تا دە) بەكاردين: زمانە كۆنەكانى ئىران و ھىندى دىرين لە بواري بزوين و قەواعىدە

ئاقيستايى	سانسكرىت	فارسي	كوردى
aêua	êka	يك	يەك / يوہ
dua	duâ	دو	دوو / دوئ
thri	tri	سە	سئ / يەرىئ
čathwar	čatuar	چەھار	چوار
Panča	Pánča	پىنج	پىنج / پەنج
xŠuaŠ	ŞaŞ	شش	شەش / شش
hapta	saptā	ھفت	ھەوت
ašta	aṣṭa	ھشت	ھەشت
naua	nāua	نە	نۆ
dasa	dāśa	دە	دە

سېرفەكانىشدا لىكەچن (۲۲) بەلام لەگەل رېزمانى فارسي ئىستادا زۆر لىك جىوازن. ناو لە زمانە كۆنە ئىرانىيەكان و لەوانەش لە ئاقيستادا ھەشت دۆخى سېرف بەخۆيەو دەگرتت وەكو:

- ۱- دۆخى بىكەرى كارا Nominatif
- ۲- دۆخى بەركار Accusatif
- ۳- دۆخى ئاوازار / بانگەوازي Vocatif
- ۴- دۆخى يارىدەدەر / تەواو كەر Instrumental
- ۵- دۆخى بەركارى ناراستەوخۆ Datif
- ۶- دۆخى كارا بزر Ablatif
- ۷- دۆخى ديارخەر Genitif
- ۸- دۆخى ئاوەلكارى جىگا Locatif

لە ھەر كام لەم ھەشت دۆخەدا كۆتايى ھەر ناو و جىناو و راناوتىك لىك جىبان، سەردەراى ئەو ھەش بەپىي چۆنيەتى وشەكە (گەر وشەكە تاك بىت يان بۆ دوو كەس يان كۆيان نىريان مى يانخود بى لايەن بىت) كۆتايىيەكەى تووشى ھەندى گۆرانكارى دىكەش دەبىتەو بۆ نمونە دەتوانىن سەرنجى وشەى تاكى (دەست) بەدىن لە سئ زمانى پارسي كۆن، ئاقيستايى و سانسكرىتدا:

خەت و ئەلفوبىي ئاقيستايى (دىن دەپىرە): ھەرەك پىشتەر ئامازەمان پىن كەرد، ئاقيستا لە كۆتايىيەكانى سەردەمى ساسانىدا خەتىكى تايبەتى بۆ داھىترا و ھەر بەو خەتەش نووسرايەو. لەو

دۆخ	پارسي كۆن	ئاقيستايى	سانسكرىت
كارا	Dast-ah	Zast-ō	hast-áāsú
بەركار	Dast-am	Zast-am	Hast-ām
بانگەواز	Dast-ā	Zast-a	Hāst-a
يارىدەدەر	Dast-a	Zast-a	Hast-â
بەركارى ناراستەوخۆ	Dast-ahgā	Zast-ai	Hast-āya
كارابزر	Dast-at	Zast-at	Hast-āt
ديارخەر	Dast-ahgā	Zast-ahe	Hast-āsga
ئاوەلكارى جىگا	Dast-aig	Zast-e	Hast-ě

برگه‌یی و پشوری نیوانیان پاش حه‌وته‌مین برگه‌یه (۷+۷).

۵- (قوه‌یشتویه‌شت گات): یه‌ک هات (هاتی ۵۳ یه‌سنا) و نو کۆپله‌یه و ههر کۆپله‌یه چوار دپیره‌که دووانیان کورت و دووانیان درپژت‌رن. دپیره‌که درپژت‌ه‌کان ۱۹ برگه‌ن و پشوری نیوان برگه‌کان دوچاره‌ واته جارپیک پاش حه‌وته‌م و جارپیکیش پاش برگه‌ی چواره‌ه‌مه (۷+۷+۵)، دپیره‌که کورته‌کانیش ۲۱ برگه‌یین و پشوری نیوانیان له پاش حه‌وته‌مین برگه‌یه (۷+۵). (۲۸) به‌م پییبه‌ه‌ه‌مان بۆ ده‌رکه‌وت که شپودی ده‌رپینی گاته‌کان به‌شپواری شپوعری برگه‌یی (Syllabic) ه، ههرچه‌ند هه‌ندئ لیکۆله‌ر هپشتاش قه‌ناعه‌تیا به‌م راستیبه‌ نیبه. بیجگه‌ له ۱۷ هات-ه‌ی گاته‌کان که گوتمان گهرچی له ناو یه‌سنادان به‌لام به‌جیاواز ناو ده‌برین، له ۵۵ هاته‌که‌ی تری یه‌سنادا به‌هاتی ۳۵ تا ۴۱ ده‌وتریت (هه‌پته‌نگ هاتی) و اتا -حوت هات- و ناوی هه‌وانیش به‌جیا دیت چونکه هه‌وانیش له بواری زمانه‌وه هه‌روه‌کو گاته‌کان و گهرچی هه‌مان ده‌ق نامیزن به‌لام پچ ده‌جیت دپروکیان له‌گه‌ل گاته‌کاندا نزیک بیت. هه‌ندئ توژینه‌ر هاتی ۲۴ ییش ههر له سهر هه‌و حوت هاته‌ داده‌نین، که‌چی هه‌م زمان و هه‌م ناوه‌رۆکیشی له‌گه‌ل هه‌واندا جیا‌وازه و له‌وانه‌یه دواي هه‌وان نووسراییت. به‌ههر حال هه‌م هه‌شت هاته‌که‌وتونه‌ته نیوان هاتی ۳۴ که ده‌کاته کۆتایی هه‌وه‌نوه‌ده‌گات و هاتی ۴۳ که ده‌کاته سهره‌تای ئوشته‌وه‌ده‌گات. هه‌روه‌ها هاتی ۵۲ که‌وتوه‌ته نیوان گاته‌ی چواره‌م و پینجهم و ناوی (هوشبام) ه که هه‌ویش پارانه‌وه‌یه‌کی کاتی به‌نیایانه (۲۹).

یه‌سنا: له ئاقیستادا (یه‌سنه) له سانسکریتدا (یه‌جنه) و له پاله‌ویشدا «یه‌زینسه» یه‌که به‌واتای ستایش و پارانه‌وه و په‌رسته‌ن و قوربانیه، وشه‌کانی - یه‌زد - و - یه‌زدان - و - ئیزه‌د - و جپژن - که له فارسی و کوردیدا هاوبه‌شن ههر له ریشه‌ی هه‌و وشه‌یه‌وه گیراون.

یه‌شت: سببه‌مین و درپژت‌ترین به‌شی ئاقیستا «یه‌شت» هه‌کانن. هه‌م وشه‌یه ههر واتای - یه‌سنه - ده‌دات و گهر جیا‌وازیبه‌که له نیوانیاندا هه‌بیت هه‌ویه که واتای - یه‌سنه - گشتگیه به‌لام واتای یه‌شت تایبه‌تیبه واته ستایش و پارانه‌وه و په‌رسته‌ن و قوربانیه تایبه‌تی ئیزه‌ده‌کان و روحانیبه‌کان. هه‌م به‌شه‌ی ئاقیستا ده‌بیته ۲۱ یه‌شت که ناوی زۆریه‌یان له ناوی هه‌م ئیزه‌دانه‌وه هه‌رگیراوه که رۆژه‌کانی مانگ له ئیرانی کۆندا به‌ناوی هه‌وانه‌وه ناوانرون و وه‌کو وترا تایبه‌تی ستایش و پارانه‌وه‌ی هه‌وانه. رپژه‌ی - یه‌شت-ه‌کان پپشتر زۆریه‌وون و له نیوجوون و هه‌رتنه‌یا هه‌و ۲۱ یه‌شته و ناوی چند یه‌شتیکی دیکه‌ییش ماوه‌توه که له نیو هه‌مانیشدا ئالۆزیبه‌که به‌دی ده‌کریت و به‌تایبه‌ته له بواری دارشته‌وه یه‌ک ناگره‌نوه بۆیه‌پتوسنه هه‌و ۲۱ یه‌شته دابه‌ش بکه‌ینه سهر دوو به‌ش (درپژ و کورت) له یه‌شته کورته‌کاندا شپواری نووسینه‌وه تازه و ناته‌واوه به‌لام یه‌شته درپژه‌کان زمانیکی دپینه و پوخت و پاراویان هه‌یه له‌گه‌ل هه‌و هه‌موو جوانیبه‌ی زمان و رازاندنه‌ویان له بواری مه‌عنه‌ویدا و هه‌و‌ی که به‌کۆتترین و پاراوترین په‌خشانه‌کانی ئیرانی دپین {کورد} ده‌ژمیردین. -یه‌شت- ییش هه‌روه‌کو -گاته- کان شپوعری به‌لام کیشی شپوعری‌کانی وه‌ک یه‌ک نیبه و ئازادتره. ده‌توانین بلپین زمانی ئاقیستایی له کاتی هه‌نینه‌وه‌ی یه‌شته‌کاندا زۆر پاراوتر و ده‌وله‌مه‌ندتر بووه له هه‌ی سهرده‌می گاته‌کان و توانیبه‌تی واتا و ناوه‌رۆکیکی زۆرت به‌خۆیه‌وه بگریت و له بواری گه‌شه‌ی شپوعری و کیشی شپوعری‌شدا چند هه‌نگاو‌یک به‌ره‌و پپشتر چوبیت.

هه‌ربه‌شیک له یه‌شته‌کان پینی ده‌وتریت «کرده» (به‌ش، وه‌رز) و ههر کرده‌یه‌کیش چه‌ندین به‌ند (کۆپله) ده‌گریته خۆی.

(ویسپیره‌د):

به‌شیکی کورتی ئاقیستا ناوی لی‌ نراوه «ویسپیره‌تۆ» (ویس-پیره‌د). (۳۰) هه‌م به‌شه‌ییش له شپواری دارپشت و ناوه‌رۆکیشدا زۆره‌ یه‌سنه‌وه نزیکه و بریتیبه له چه‌ند سهرودیکی کورت له‌مه‌ر ستایشی چاکه و پاک داوینی و هه‌موو مه‌خلوقیکی چاکي هه‌وورایی. هه‌ندئ که‌س پییان وایه ویسپیره‌د له بنه‌ره‌تدا ده‌فته‌ریکی جیا‌وازی ئاقیستا نه‌بووبیت به‌لکو ههر له سهر یه‌سنه‌ بووبیت، به‌تایبه‌تیش که ده‌زانین له جه‌ژن و بۆنه‌ نایینیبه‌کانی زه‌رده‌شتیدا ویسپیره‌د به‌جیا ناخوینتیبه‌وه به‌لکو ههر له‌گه‌ل یه‌سنه‌دا ده‌خوینتیبه‌وه، ته‌نانه‌ت له زۆر بۆنه‌شدا -قه‌ندیدا- ییشی ده‌خوینتیبه‌وه. به‌لام کات و ساتی تریش له سالدا هه‌یه که به‌ته‌نیا و به‌تایبه‌تی ههر ویسپیره‌د ده‌خوینتیبه‌وه که هه‌ویش کاتی ههر کامه له شه‌ش - گه‌هه‌نبار-ی ساله و بۆ خویندنه‌وه‌ی ویسپیره‌د له‌و کاتانه‌دا وشه‌ی (گه‌هه‌نباران ویسپیره‌د) به‌کار دیت (۳۱)، به‌شه‌کانی ویسپیره‌دیش هه‌روه‌کو یه‌شت به‌ (کرده - به‌ش-) ناو ده‌برین که ههر کامه چه‌ند کۆپله‌یه‌ک له خۆ ده‌گرن. بۆجوونی ئاقیستا ناسه‌کان بۆ دابه‌شکردنی به‌شه‌کانی ویسپیره‌د لیک جیا‌یه و به‌گشتی ۲۳ و ۲۴ و ۲۶ و ۲۷ که‌رده‌یان بۆ داناوه.

قه‌ندیدا: قه‌ندیدا کورته‌کراوه‌ی وشه‌ی ئاقیستایی (قی ده‌بوداته) یه‌که له سه‌ به‌ش پیک هاتوه‌و: (قی+ده‌ئو+دات)، قی به‌واتای دژ - دژایه‌تی، ده‌ئو به‌واتای دپو، دات به‌واتای داد - یاسا، به‌گشتی واتای (یاسای دژایه‌تی) ده‌دات. هه‌م به‌شه‌ی ئاقیستا یاسا و داب و ده‌ستوری ژبانی تاک و کۆمه‌ل و سزا و پاداشتی ئیشوکاره‌کان ده‌کات و ده‌توانین بلپین به‌شی قانون و (فیقهه) له ئاقیستادا که به‌پیتی نووسراوه‌کانی - مه‌زده‌سنا - ده‌بیته نۆزده‌هه‌مین نه‌سکه (کتیب) ی ئاقیستای سهرده‌می ساسانیبه‌کان، گهرچی هه‌میش له شپوانکاری و ئالۆزکای بی به‌ش نه‌بووه به‌لام ههر به‌و نه‌ندازه‌یه‌ی جارانی لی‌ ماوه‌توه. قه‌ندیدا دابه‌ش ده‌بیته سهر ۲۲ (فه‌رگه‌رد) واته به‌ش و ههر فه‌رگه‌ردیک باسی داب و ده‌ستور و دیارده‌یه‌کی ژبان ده‌کات، بۆ وینه له به‌شی یه‌که‌مدا باسی ۱۶ ولاتی هه‌وورایی و هه‌و زیانه‌ ده‌کات که هه‌رمه‌ن پینی گه‌یاندوون، به‌شی دووه‌م باسی رۆژگاری - جه‌مشید - و ویران بوونی جیهان، به‌شی سببه‌م کشتوکال و بووژاندنه‌وه و گه‌شانه‌وه‌ی زه‌وی به‌چاندن و کشتوکال و زویر بوونیشی له پپس بوونی به‌هزی لاشه‌ی مردوه‌ه‌کانه‌وه، به‌شی هه‌ژده‌هه‌م باسی -مه‌یه‌د-ی راسته‌قینه و درۆیین ... تاد. له ناو هه‌موو قه‌ندیدا ده‌کرئ به‌شه‌کانی چواره‌م تا حه‌فده‌هه‌م بلپین (یاسا) و (داد) که زۆرت باسی داب و ده‌ستوری ژبان و کاروباری مرۆژ ده‌کات.

خورده ئاقیستا: به‌شی شه‌شه‌می ئاقیستای هه‌م‌رۆ به‌ (خورده ئاقیستا) یا به‌پیتی زمانی پاله‌وی (خورته‌ک ئاقیستا) واته ئاقیستای بچوک ناسراوه. هه‌م به‌شه‌ خۆی به‌شیکی سهربه‌خۆ و جیا‌وازی ئاقیستا نیبه به‌لکو گولتپیریکه له سهرجه‌می هه‌م کتیبه‌ پیرۆزه که له ره‌سم و یاسا جیا‌جیا‌کان وه‌ک

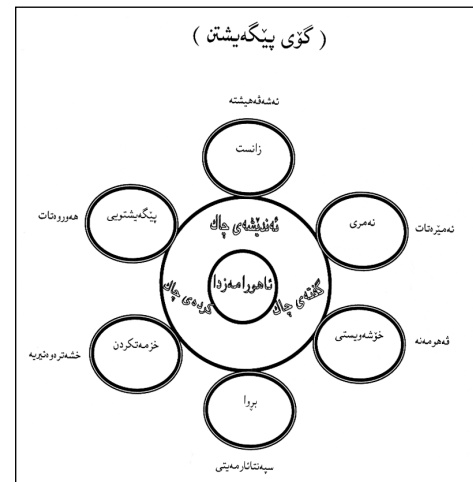
زهماوند و سالیادی مردووان ... دا دهخوند ریتته وه. چند به شینکی ئەم کتیبه له ناو ئاڤیستای ئەمڕۆدا به دی دهکریت به لām زۆریه به شه کانی دیکه دهگرتنه وه بۆ به شه فه وتاوه کانی ئاڤیستای گه و ره.

پاش ئەم کورته پیناسه یه به شه کانی ئاڤیستا، ئیستاش سه رنجیکی ناوه رۆکی ئەم ئاسه واره میژینه یه ده دهین تا وه کو پانتایی فیکر و رۆشنییری [کوردو] ئیرانی دیرینمان بۆ ده ریکه ویت، له م سه رنجه شدا به که مجار ناو له (گات) هکان ده دهینه وه که ده بته یاسای به نه رته ی و گه وه ره ی راسته قینه ی ئایینی مه زدا به رستی:

(زه رده شت) ی بیرمه ند و دادپه روه ره له - گاته - پینجینه کانی خۆیدا هه روه ک شاعیرێکی به توانا و فه یله سووڤیکی وردین، ئەو پرسپاره به ره تیبانه دینته ئاراهه که له سه رده می ئەودا په روه ی مرۆڤ ده بوونه وه - زۆریه یان تا ئیستاش هه ره له ئارادا - و وه کو دۆزه ده وه یه کی ماندوو نه ناس و دلڤه روان ده که ویتته شاریگای دۆزینه وه ی نه نییه کانی ژبان. له گاته کاندایه هه یچ نیشانه یه که له ئوستوره و ئەفسانه ئاریاییه دیرینه کان و په رستی ئیزده جوړا و جوړه کان و قوریانی بۆکردن و خۆین بۆ رشتنیان له ئارادا نییه و ئاشکرایه که په یام هینی مه زدا په رستی ده یه ویت مرۆڤ له پیتچ و په نای دام و ده زگای خواناسیی سه ره تایی چیا بییه کان و ده شته کییه کاندایه رزگار بکات و بیخاته سه ر شاری ئایینیکی رۆشن و ئاهه ز په سند و ئەڤل گیره وه. به واتایه کی دیکه کاردانه وه ی ته واهه تی په یامی ئابوری و کۆمه لایه تی زه رده شت هه مان تیپه رکردنی ژبانی ده شته کی و شوانیی په ره شه و شوڤه و گه یشتنه به قونای دین نشینی و کشتوکال و ئاژه لاری هیمانه ی به ره و شارستانییه ت، ئەمه سه ره رای بواره ئایینی و ئەخلاقیه کانی په یامه که ی. له راهیتانه که ی زه رده شتدا، مه به ست له ئافرانن و ئەنجامی ژبان ئەوه یه که مرۆڤ بۆ ئاوه دانکردنه وه ی جیهان و شادی و به ختیاری خۆی و دیتران تیبکۆشیت و له رتگای «بیری چاک» و «کرده وه ی چاک» و «گفتی چاک» وه شایسته یی خۆی بۆ گه یشتن به لووتکه ی - کامل - بوون و به خته وه ی هه میشه یی به سه لیتیت. زه رده شت مه نعی په په روه وانی خۆی ناکات له خۆ شو یستنی دنیا و شادی کردن و ژبانی شکۆدار و به ختیار، هه رگیز ئەم جیهانه شی به بیانوی کورتیونی ته مه ن و زو و تیپه رپوونی ژبان له ناویدا، سه رکوته نه کردوه. سه رنجیکی ورد له گاته کان ئەو راستیه ده رده خات که هۆنه ی ئەم شیعره نایابه میژینه یه رت پیناسه ده ی به ختیار و به خته وه یی مرۆڤ بووه له ژبانی تاک و کۆمه لدا و له گه ل گۆشه گیری و بچ موبالاتی به جیهان هه یچ پینوه دییه کی نه بووه. به ته سعیرێکی تر، زه رده شت هه رته نیا چا و نا پرتته کورتیونی ژبان بۆ تاکتیکی کۆمه ل به لکو له ژبانی به کۆمه لی مرۆڤ و کار و تیکۆشانی هه میشه یی و زنجیره یی ئەوان ده روانیت و ده لیت له م بواره یه که هه موو که سیکی هه بوون و هاوکاری خۆی پیشان ده دات و رۆلی تابه تی خۆی له م شانۆ مه زنده ده گپرت. په یامی زه رده شت، مرۆڤ به مه خلوقیکی پاک و بیگه ردی ئەهه ورا مه زدا و هاوکار و یاریده ده ی خواوند له کاری په ره پیتدان و - کامل - کردنی خیلقه ت و به ره ره کانی له گه ل هتزه ئەهه یه نییه کاندایه دزانیت نه ک به تا و انباریکی ئەزله ی که ده بی هه میشه رووی خۆی له هه ره چه شنه خۆشی و چۆن و شادییه ک و ده رگرتیت و نه فس و چه زی خۆی بکوژیت و هه میشه له ترس و خۆڤ و نازار و ئەشکه نجه ی ده روونیدا بژی تا

به خسریت و بکه ویتته به ره رحم و به زه یی خوا و رزگاری بییت! زه رده شت وه کو (بوودا) نالیت " رزگاری هه ره که سیکی له نه مانی ئەو که سه دایه " و نالیت که ده بی مرۆڤ ده ست له هه موو له زه ت و چۆنه کانی ئەم جیهانه هه لگرتیت و له سووچیکی ته نگ و تاریکدا خۆی به خه لوه کیشان؟! بخاڤلینتی. به لکو ده لیت مرۆڤ بۆ کامه رانی کۆمه لایه تی و تاکه که سییش دروست کراوه، ژبان شه ی و به ره له ستکاریه کی درتخایه نی نیوان چاکه و خراپه یه و ئیمه ش ده بی پشتیوانی راستی و دروستی و رتپواری رتپازی چاکه بین، له گه ل خراپه و ئالۆزی و ناشیرینی و دزپویدا به ره ره کانی بکه بین. (۳۲) به کیکی له پرشنگدارترین نیشانه کانی په یام و راهیتانی زه رده شت ئەوه یه که هه یچ نیشانه یه که له عه بدایه تی و ته سلیم بوونی کویرکویرانه ی تیدا نییه. زه رده شت په په روه وانی خۆی له ژبانه سه ته یی و ئیستاعه ی کویرانه و نه زانانه مه ن ده کات و ده لیت: «هه رجیه که له من ده بیسن به ئاهه زی ته واه و ئەڤل و تیروانینی پاک و روونکی خۆتان هه لیسه نگین ئەنجا لیمی وه رگرن.» (۳۳) چوارچۆیه راهیتان و په یامی زه رده شت له گاته کاندایه پروا هینانه به خواهنیدی مه زدا ئەهه ورا وه ک خولقیته ری تاقانه و پاشانیش هه بوونی دوو (په وان) ی دووانه یانخود دوو رۆحی سه ره تایی خیلقه ت له به رانه ری به کدیدا واته «سپه نتا مینو» په وانی پایه بلندی خیلقه ت و «ئهنگه ره مینو» په وانی دژ و شه راشۆ (۳۴). دیاره حه وتینه کان (حه وت نیشانه) ی مه زدا ئەهه ورا که سپه ند مینو مه زترینیانه ده بته رت پیناسه ده ی هه موو دروستکراوه کان (مه خلوقات) بۆ گه یشتنه رزگاری و به خته وه ی، له م پینوه دییه دا (ئهنه) (۳۵) له هه موویان دیارتره و (ئهنه وه ن) هکان - پیره وانی رتگای ئهنه - له شه ی و ناکۆکی هه میشه ییدان له گه ل (دروه ندان) - پیره وانی دروه ج - دا. له زۆریه کی کۆپله ی گاته کاندایه باسی ئهنه ده کرتیت. جیهان بیینی به ره رته یی زه رده شت له سه ر ناکۆکی ئەم دوو مینویه و هاریکاری و یه کبوونی نیشانه حه وتینه کان و سڤ خالی به ره رته یی (ئهنه دیشه ی چاک، گفته ی چاک، کرده ی چاک) دامه زراوه و شه ری نیوان - مینو - ناکۆک و دژ به یه که کان بابه تی سه ره کی - هه بوون - و ده روونمایه ی خیلقه ت پیک دین. له م گیره و کیشه ئالۆزه دا هه موو مه خلوقه چاکه کان هاوکار و پشتیوانی - سپه ند مینو - ن و له به رانه ری - ئهنه گه ره مینو - دا یاریده ی ده دن تا کاتی سه ره که وتنی به کجاره کی. فه لسه فه و راهیتانی زه رده شت له بناغه دا جیاوازی و دژایه تیه کی نه براوه ی هه بوو له گه ل بیروبروای کۆنی ئاریاییه کاندایه که ده گه رایه وه بۆ سه رده می ژبانی پیکه وه و هاوبه شی هیندی و ئیرانییه کان. زه رده شت بیرمه ندیکی داهینهر و نازا بوو که ئهنه دیشه و بیروبروای شوڤرگرتانه کانی خۆی وه ک فه یله سووڤیکی وردیینی ده روونزان و کۆمه لئاس و بیرمه ندیکی به رزه فری دوورین و شاعیرێکی په خولیا و لیتهاتوو له پیتچ سه روودی هه میشه زیندوودا گه یانده نه وه کانی دواتریش. زۆریه ی زانایان و ئاڤیستا ناسه کان له سه ره ئەو رایه که - ئەمشاسپه ند - ه حه وتینه کانی ئاڤیستای نوێ ده بی به نیشانه ی زیندووی سیفه ت و فه زله تی ئەبستراکتی مه زدا ئەهه ورا و تیشکی هه بوونی داهینهر - خالق - بزترین که له - وانه ی - گاته کاندایه دینین. له گاته کاندایه هه یچ شیه وه یه که هه بوونیکی دیاریکراو به ناو نیشانی - ئەمشاسپه ندان - نایبیرتیت و ته نانه ت هه یچ نیشانه یه کیش له پیکه وه به سه ترانی ئەمشاسپه ند له و سه روودانه دا به دی ناکرتیت. قایل بوون به - هه بوون - ی ئەوتۆ له گاته کاندایه پیتچه وانه ی

گهوههری بنه‌پیتی په‌یام و راهینانی زهرده‌شته و هه‌ر ئه‌وه‌شه که سه‌ری له هه‌ندی له توژینه‌رانی ئه‌م به‌شه شتیواندوو و چه‌واشه‌ی کردوون. «تاراپووروالا» له لیکۆلینه‌وه‌که‌ی خۆیدا هیچ ناویک له سه‌په‌ند مینوو نابات و نیشانه‌کانی مه‌زدا ئه‌هوورا دابه‌ش ده‌کاته سه‌ر دوو ده‌سته‌ی سه‌ی سببی که هه‌ر ده‌سته‌یه‌ک له‌ویدی که جیساوازه. به‌پیتی لیکۆلینه‌وه‌که‌ی ئه‌و، ده‌سته‌ی یه‌که‌م واته سه‌ی نیشانه‌ی یه‌که‌م (ئه‌شه‌قه‌هیشته، قه‌وه‌ومه‌نه، خسه‌تفه‌ئه‌ئیریه) نیرینه‌ن و سه‌ی نیشانه‌ی دووه‌میش واته (سه‌په‌نته ئارمه‌یتی، هه‌ورقه‌تاته، ئه‌مبیره‌تاته) (۳۶) مینینه‌ن، ئه‌م ده‌سته‌یه‌ش پیشانه‌ده‌ری لایه‌نه‌کانی باوکیتی و دایکیتی داهینه‌ری جیهان سه‌بارت به‌جیهان و بوون. له‌ بواری باوکیتی خوداوه - ئوردی به‌هه‌شت - نوینه‌ری راستی و چاکه و ئیراده و خواست و ئه‌ندیشه‌ی خواجه که له سه‌رتاسه‌ری جیهان و بووندا ده‌بیت و ده‌مینتی، مرۆفیش به‌تیه‌پرکردنی ڕیگای زانین و فیرکاری و به‌کارهینانی بیه‌ر و ئه‌ندیشه‌ ده‌یگات. «به‌همه‌ن» نوینه‌ری ئه‌ندیشه و که‌سایه‌تی چاک و ئاگای فیرکاری خواجه و مرۆف ده‌توانیت له‌ ڕیگای خۆش ویستنی هه‌موو دیارده‌ چاکه‌کانی خیلقت بیگاتی. - شه‌ه‌ریوهر - نوینه‌ری کار و هیزی خیلقت و توانای زالبوون به‌سه‌ر جیهان و بوون له‌لای خواوه‌نده‌وه و مرۆف به‌دۆزینه‌وه‌ی شوینی تایبه‌تی خۆی له پانتایی - بوون-دا و خزمه‌تکردن به‌هیزه‌کانی چاکه و پروناکی ده‌یگاتی. له‌ بواری دایکیتی خوداوه‌ش - سه‌په‌نداره‌ز - نوینه‌ری راوه‌ستان و خۆزاکری خوا و وینه‌ی ئیمان و تیکۆشانه بو‌ئاوه‌دانکردنه‌وه‌ی جیهان - خورداد - نوینه‌ری هه‌ولتی هه‌میشه‌یی ئاهوورا مه‌زدا و وینه‌ی جموجول و تیکۆشانه له‌ ڕیبازی - کامل - بووندا - ئه‌مورداد - نوینه‌ری گه‌وه‌ره‌ی ئه‌به‌دیی جیهان و جاویدانی خیلقتی مه‌زداوه و مرۆف ده‌توانی به‌وه‌ده‌ست هینانی تیه‌گه‌یشتنی قول له‌ بوون و وینه و سیمبوله‌کانی خیلقت بگاته جاویدانی. سه‌ی نیشانه‌ی یه‌که‌م نیشانه‌ی سیفه‌ته‌کانی ئه‌هورامه‌زدان وه‌ک خولقیته‌ری - ڕۆح - «ره‌وان» و سه‌ی نیشانه‌ی دووه‌میش پیشانه‌ده‌ری ئه‌و سیفه‌تانه‌ن وه‌ک خولقیته‌ری - ماده - (۳۷). مرۆف ده‌توانیت - ئوردیه‌هه‌شت - و - به‌همه‌ن - و - شه‌ه‌ریوهر - له‌ ڕیگای زانیاری و خۆشه‌ویستی و خزمه‌تکردنه‌وه بناستی، ئه‌م سه‌ی نیشانه‌یه‌ پتوه‌ندیان به‌ - سه‌ر -

کاملبوون (دایره‌ی که‌مان) (۳۸):

ئه‌ندیشه و راهینانه‌کانی زهرده‌شت له قوتابخانه‌ فه‌لسه‌فی و شوینه‌ی نایینییه‌ جوړبه‌جوړه‌کانی سه‌رده‌مانی کۆندا کاردانه‌وه‌ی فراوانی بووه و کاریگه‌ری ئاشکرا و به‌رچاوی به‌جی هیشته‌وه، هه‌ر له‌م پتوه‌ندییه‌شدا به‌را‌ده‌یه‌کی زۆر کتیب و ده‌ق و نووسراو چاپ و بلا‌وکرانه‌ته‌وه که باسکردنیان له‌م ده‌رفه‌ته‌دا ناگونجیت. هه‌ر له‌م سه‌رده‌مه‌ی ئیستاشدا هه‌رچه‌ند هه‌زاران ساڵ به‌سه‌ر ڕۆژگاری ژبانی زهرده‌شتدا تیه‌په‌ریوه و بارودۆخی فیکری و کۆمه‌لایه‌تی له‌ کۆمه‌لگه‌ی مرۆفایه‌تیدا ئالوگۆر و به‌ره‌و پێشچوونی زۆری به‌خۆیه‌وه‌ دیتوه، هیشته‌ هه‌ر زۆریه‌ی زانیان و خاوه‌ن رایانی جیهان به‌چاوی ڕیز و حورمه‌ت و له‌ هه‌مان کاتدا سه‌رسووڕمانه‌وه له‌م شیعره‌ هه‌ره‌ قول و پر ناوه‌ڕۆکه‌نه‌ی سه‌رده‌می کۆنی ئیران ده‌روان و هه‌ر کامه‌ به‌چه‌شنیک لیتی ده‌کۆلنه‌وه و نووسینی تیه‌گه‌یشتووانه و ژیرانه‌یان له‌سه‌ر ده‌نوسن که ناسینی هه‌ندیک له‌و نووسین و لیکۆلینه‌وانه‌ بو‌خوینه‌ری هیشته‌ی ئه‌م به‌ره‌مه‌ سوود و به‌ره‌ی زۆری تیدا ده‌بیت بۆیه‌ ئامازه‌یه‌کی کورت ده‌که‌ینه‌ سه‌ر گرینگترینیان:

(G, dumezil)، زهرده‌شت به‌مه‌زنته‌ترین -چاکساز-ی نایینی و کۆمه‌لایه‌تی ده‌زانیت که له‌ میژووی نایینییه‌کاندا سه‌ری هه‌لداوه، له‌م باره‌یه‌وه‌ ده‌نوسیت «کرده‌وه‌ چاکسازیه‌کانی زهرده‌شت له‌ نایینی کۆنی ئیرانییه‌کاندا له‌ لووتکه‌دابوو، لایه‌نه‌ ئابوورییه‌که‌ی ئه‌م چاکسازیه‌ گه‌لیک به‌هیز و به‌رچاوی بوو، هه‌ر له‌ ئه‌نجامی ئه‌و چاکسازیه‌شدا بوو که هۆزه‌ ئاریاییه‌کان دۆخی ژبانی ده‌شته‌کییان وه‌لانا و روویان کرده‌ شارنشین و گوندنشین و ئیدی سنووری له‌وه‌ری رانه‌کانی هه‌ر هۆزیک دیاری کرا. له‌ بنه‌ما ئه‌خلاق و نایینییه‌کانی زهرده‌شتدا، کیشمه‌ کیشه‌ کاتییه‌کانی دتو و ئیژه‌ده‌کان ده‌به‌ پیکدادان و به‌ره‌ره‌کانییه‌کی بنه‌په‌تی و هه‌میشه‌یی نیتوان هیزه‌کانی چاکه و خراپه. سه‌رتاسه‌ری ژبانی هه‌ر په‌په‌ویکی زهرده‌شت ده‌بیت به‌ره‌هه‌لستکارییه‌کی ده‌روونی له‌ دژی هیزه‌کانی خراپه‌ تا کاتی سه‌رکه‌وتن به‌سه‌ریاندا، ئه‌م به‌ره‌هه‌لستکارییه‌ش به‌شیکه‌ له‌و شه‌ره‌ گه‌وره‌یه‌ی که هه‌ر له‌ ئه‌زله‌وه‌ له‌ نیتوان هه‌ردوو - ره‌وان-ی چاکه و خراپه‌دا سه‌ری هه‌لداوه و تا -ئه‌به‌د-یش ده‌خایه‌نیت. زهرده‌شت به‌شیه‌یه‌کی هه‌ره‌ به‌رچاوی، ئیها‌تووانه‌ ره‌سم و یاسا نایینییه‌کانی که‌م کردنه‌وه، کاروباری قوربانیکردن و شه‌راب‌خواردنه‌وه‌ی به‌ناپه‌وه‌ له‌ قه‌لم‌دا و سه‌ی بنه‌مای ئه‌خلاق و کۆمه‌لایه‌تی (ئه‌ندیشه‌ی چاک و گوفته‌ی چاک و کرداری چاک) ی کرده‌ چرایه‌کی پروناک بو‌ڕپیشاندانی مرۆف له‌ شه‌ری نیتوان دوو ڕیبازی چاکه و خراپه‌دا (۳۹) یاسای دژایه‌تی و شه‌ر و پیکدادان و دوورخستنه‌وه و پیکه‌یتان و هه‌ول و کۆشش، تا جیهان بیتی هه‌ر ده‌مینیت. هیزی به‌گه‌ر خستنی ره‌وه‌وه‌کانی گه‌ردوونه‌ی خیلقت و بنه‌مای شو‌رش و سه‌ره‌ه‌لدان و کاملبوونی سروشت هه‌ر ئه‌م یاسایه‌یه و له‌ هیچ کام له‌ نایینه‌ به‌ناویانگ و ناسراوه‌کانیشدا هینده‌ی نایینی زهرده‌شت، حوکمی ئه‌م یاسایه‌ به‌هه‌ند نه‌گیراوه و ڕیزی لێ نه‌گیراوه، ده‌توانین بلتین بنه‌مای فه‌لسه‌فه‌ی ئه‌خلاق و حه‌یاتی له‌ نایینی زهرده‌شتدا هه‌ر ئه‌م یاسایه‌یه. (۴۰)

(P.J.demenasce) ده‌لیت: زهرده‌شت له‌ ئه‌ندیشه و گوفته و کرداردا خوازبار و په‌په‌وه‌ی چاکه‌یه و دوژمنی خراپه‌یه و پاسه‌وانی بێ نه‌وایان و سته‌م لیکراوانه‌ له‌ به‌رامبه‌ری سته‌مکاراندا و پارێزه‌ری -

گا (۴۱) واته ناژه‌لی ناژه‌لداری شار و گونده له به‌رانبه‌ری جهرده‌یی و تالان و برۆی ده‌شته‌کییه‌کاندا و دنوسیت «په‌یامی زهرده‌شت زور سادیه و نه‌گه‌ر دۆخه نالۆزه سه‌ره‌تایییه‌که‌ی وه‌لا نین، گه‌لیک ئاسته‌مه که ببه‌ستینه‌وه به‌سه‌رده‌م و کات و شوئیتیکی تاییه‌تییه‌وه» (۴۲)

(Donald, n, wilber) ده‌لیت: «ئیرانییه‌کانی سه‌رده‌می کۆن ئاوپان له مه‌به‌ست و مه‌عنا‌ی ژبانیش داوه‌ته‌وه. ده‌توانین ب‌لین ئه‌وپه‌ری ئاره‌زووی ئه‌وان له ژباندا ئه‌ندیشه‌ی چاک و گه‌سته‌ی چاک و کرده‌ی چاکه که ئه‌ویش بنه‌مای داهینانه‌کانی ئایینی مه‌زدا یا‌نخود زهرده‌شته، ئه‌م ئایینه‌یه‌که‌که له مه‌زترین ئایینه‌فه‌لسه‌فییه‌کانی جیهانی مرۆفایه‌تی که بناغه‌ی بروای - لاهوت-ی و ئه‌خلاق‌ی کرداریی دارش‌توه، به‌پیتی ئه‌و بناغه‌یه که دواتر هه‌موو جیهانی گه‌ته‌وه، مرۆف ده‌بێ هه‌میشه له ریبازی راستی و چاکه‌دا و له دژی خراپه و درۆ بجه‌نگیت» (۴۳)

(A, V, Williams Jackson) له کتیبه‌که‌ی خۆی (تۆژینه‌وه زهرده‌شته‌یه‌کان) دا ده‌نوسیت: «ئایینی ئیرانی کۆن یه‌ک له‌و ئایینه‌هه‌ر گرینگانه‌ی جیهانه‌که‌ نرخ و بایه‌خیکی -زاتی-ی هه‌یه. له‌ناو هه‌موو کتیبه‌ ئایینییه‌کانی گه‌لندا که‌م کتیب هه‌یه که وه‌کو کتیبی زهرده‌شتیان (ئاقیستا) ناوه‌ها روانگه‌یه‌کی هه‌ره‌ رۆشنی له‌ مه‌ر چاکه و خراپه‌وه هه‌بیت و ئاوه‌هاش وانه‌ی پیروزی ئه‌خلاق‌ی سه‌بارته‌به‌ئه‌رکه‌مه‌ندیی مرۆفی تیدا بیت. که‌م ئایین هه‌یه که وه‌کو ئایینی ئیرانییه‌کان ئه‌وه‌نده‌ داکۆکی بکاته سه‌ر خاوپین هیتشته‌وه و پاراستنی له‌ش و رۆخی مرۆف... زهرده‌شت که‌سایه‌تییه‌کی میژووویییه. کتیبی - گاته - کان که‌ کۆنترین به‌شی ئاقیستایه، پيشانده‌ری ئه‌و راستیه‌یه که زهرده‌شت مرۆفیکی کاربگه‌ر و کارا و لپهاتوه که ده‌ستی داوه‌ته راپه‌تان و باره‌تانی مرۆف و هه‌ر که‌سێک که هه‌ست به‌هه‌بوونی بکات شه‌یدای ده‌بیت و شوئیتی ده‌که‌ویت... ئایینی زهرده‌شت، که وه‌کو شو‌له‌یه‌کی هه‌ره‌ رووناک سه‌ر زوویی بان و به‌رینی ئیرانی رووناک کرده‌وه، کتوپر و له‌ خۆرا سه‌ری هه‌لنه‌دا به‌لکو ئاکامی کامل‌بوون و پیگه‌یشتنی بیروپروا ئایینییه‌کانی پيشووی ئیران بوو. له سه‌رچاوه‌کانی ئایینی زهرده‌شت وه‌ک له - دینکه‌رد - دا ده‌رده‌که‌ویت که زهرده‌شت به‌گۆ ئه‌و جادوو و جه‌مه‌ل و خورافات‌ه‌دا چوو که له‌ دیزه‌مانه‌وه ما‌بۆوه و ئایینی ئیرانییه‌کانی هینایه‌وه سه‌ر دۆخی خاوپین و مینوویی و راسته‌قینه و بوویه راپه‌ری جه‌ماوه‌ر له ریبازی رزگاری و ئاسوده‌بیدا... راپه‌تانه‌ ئه‌خلاقیه‌کانی زهرده‌شت له‌سه‌ر هه‌بوونی دوو - مینوو - ی دژبه‌یه‌ک (سپه‌نتامینو+ ئه‌نگه‌ره‌مینو) وه‌ستاوه و جیاوازییه‌کی قوولی هه‌یه له‌گه‌ل راپه‌تانه‌کانی (ئویانیشاد)ی هیندوه‌کاندا و ئه‌ویش ئه‌وه‌یه که له‌وئ مرۆف هان ده‌دریت بۆ خه‌لوکیشان و دوورکه‌وتنه‌وه له جیهان و داپران له ژبانی کرداری به‌لام له ئایینی زهرده‌شتدا هه‌موو راپه‌تانه‌کان له‌سه‌ر کۆشش و هه‌نگاوه‌واویشتنه‌ بۆ به‌ره‌وه‌پیشه‌وه‌بردنی ژبان و ئاسوده‌یی و دابینکردنی به‌ختیاریی مرۆف. یه‌کێک له‌ خاله‌هه‌ره‌ بنه‌ره‌تییه‌کانی ئه‌م ئایینه‌فیکاریی - ئه‌ختیار - ه، به‌پیتی ئه‌و خاله‌ بنه‌ره‌تییه‌ مرۆف سه‌ره‌ست و سه‌ره‌خۆیه له‌ هه‌لبژاردنی چاکه یا‌نخود خراپه‌دا، هه‌لبه‌ت ئه‌وه‌ش روون ده‌کاته‌وه که به‌ختیاریی هه‌ی که‌سێک که ریباز و لایه‌نی چاکه هه‌لده‌بژیریت و به‌گۆ ئه‌هه‌رمه‌ندا ده‌چیتته‌وه... به‌پیتی راپه‌تانه‌کانی زهرده‌شت باشترین ریبازی ژبان، میانه‌ره‌وی - یه. واته نه‌ پشتکردن له‌ خۆشی و

له‌زه‌ته‌کانی ژبان په‌سه‌ند ده‌کریت و نه‌ش نوقم بوون تییاندا. دامه‌زراندنی ژبانی هاوه‌ش و خیزانی و باره‌تانی مندالی چاک و لپهاتوو، پیرویکردن له راستی و دروستی و کار و کۆشش، کشتوکال و ئاودپیری و باخه‌وانی و ناژه‌لداری و له‌نیوێردنی جروجانه‌وه‌ری زهره‌رمه‌ند، هه‌موویان به‌شیکن له راپه‌تانه‌کانی ئایینی زهرده‌شتی» (۴۴).

(A.T. olmstead) ده‌لیت: «داهینه‌ری راپه‌تانه ئایینییه‌کانی زهرده‌شتی، هه‌ر زهرده‌شت خۆی و خه‌لکی نه‌ژادی ئاریاییین. ئه‌م راپه‌تانه که له ساده‌ترین بیروپروای کۆنی ئاریایییه‌وه سه‌رچاوه‌ی گرتوه، به‌ره‌به‌ره پیگه‌یشتوه تا گه‌یشتۆته قوناغیک که هه‌یچ ئه‌ندیشه‌یه‌کی ئایینی کۆمه‌لانی دیکه ناگاته به‌رزی و مه‌زنایه‌تی و ناسکیی ئه‌و» (۴۵) (Georgefootmoore) له کتیبی «میژووی ئایینه‌کان» دا ده‌نوسیت «هیندوه‌کان هه‌ر له دیزه‌مانه‌وه واته له سه‌رده‌می «به‌ره‌همه‌ن» ده‌کانه‌وه (۴۶) به‌لای چه‌شنه یه‌کبوونی‌که‌دا ده‌شکانه‌وه که جاروبار به‌شیه‌یه‌کی فه‌لسه‌فی و جاروباریش وه‌ک یه‌کبوونیکی و جودوی خۆی ده‌نواند. ئه‌وان ئه‌م جیهانه‌یان به‌هه‌ند نه‌ده‌گرت و بۆ رزگاربوونیان چاره‌یان له داپران له‌م جیهانه و مراندنی خواست و ئاره‌زوو و دل به‌سته‌یییه‌کاندا ده‌بینی و بروایان به‌گۆشه‌گیری و خه‌لوکیشان و هه‌ل‌دان بۆ له‌ خۆداپران هه‌بوو. به‌لام ئیرانییه‌کان جیا بوون. به‌تاییه‌تی ناوچه‌ی سه‌رما و گه‌رمای له‌را‌ده‌به‌ده‌ر و دیکه‌ی دیارده نالۆزه سروشتیه‌کان بوونه هۆی ئه‌وه‌ی که ئیرانییه‌کان به‌لای شو‌رش و به‌ره‌ره‌کانی له‌گه‌ل ئه‌و دیارده‌ گه‌له‌دا بکشین و ئه‌وه‌ش که رۆخی ئیرانی به‌په‌چه‌وانه‌ی رۆخی هیندی زۆرت‌ر ئاوپ له ژبانی کرداری بداته‌وه، هه‌موو ئه‌و تاییه‌قه‌ندایانه‌ش له ئایینه‌که‌یانه‌وه سه‌ری هه‌ل‌داوه. هه‌ر بۆیه‌شه که هه‌میشه شه‌رێکی قورس له‌ نیوان هینزه‌کانی چاکه و خراپه له‌ گۆرپدایه و گه‌رچی له سه‌ره‌تاکانه‌وه هینزی خراپه زال ده‌بیت و خۆی داده‌سه‌پین، به‌لام ئیرانییه‌کان بروایان هه‌یه به‌سه‌رکه‌وتنی چاکه به‌سه‌ر خراپه‌دا و هه‌یچ کات هه‌یوان له ده‌ست ناده‌ن و ده‌ست له به‌ره‌ره‌کانی هه‌ل‌ناگرن. ریبگی رزگاربوونی مرۆف نه‌به‌ستراوه به‌هه‌لاتن و داپران له‌م جیهانه به‌لکو مرۆف ده‌بێ بیه‌ته مه‌یدان و له‌گه‌ل خراپه‌دا بجه‌نگیت تا‌کو سه‌رکه‌وتن. زال‌بوونی ئه‌م رۆخی مه‌ردایه‌تی و جوامیرییه بوو له سه‌ر ناخ و بناغه‌ی بیروپروای ئیرانییه‌کانه‌وه که ئایینی زهرده‌شتی کامل کرد و پیتی گه‌یاند» (۴۷) (Lawrence, Heyworth, mills) ده‌ریای - گاتا - کان ده‌نوسیت: «زهرده‌شت هه‌ندئ قسه و ده‌سته‌واژه‌ی بۆ ئیمه هیناوه که هه‌ر وشه‌یه‌کیان لیوێژ له‌ بیر و ئه‌ندیشه، قوول‌بوون و وردیی ئه‌م ئه‌ندیشه‌یه‌ش له قسه‌کاندا بێ وینه و بێ هاوتایه. ئه‌م یاسایه‌ی سه‌ هه‌زار سال له‌مه‌وه پيش ئه‌مرو ئیمه له‌ کۆت و زنجیر رزگار ده‌کات. ئه‌و په‌ری حه‌ق نه‌ناسی و پین نه‌زانینه ئه‌گه‌ر ئاوپان له‌ نه‌دینه‌وه یا‌نخود بیانه‌که‌ینه ژیر لیوه‌وه... ده‌توانین و حه‌قی خۆشمانه ب‌لین: ئاقیستا میژینه‌ترین به‌لگه و فاکته‌ری دینی ده‌روونیه‌یه که سه‌رنجی قوولی داوه‌ته ئه‌ندیشه و گه‌سته و کرده‌ی چاک... زهرده‌شت خواوه‌ندیکمان پتی ده‌ناسینیت که سیفه‌ته چاکه‌کانی ده‌وریان داوه و هه‌ر له‌م ریبگیه‌شه‌وه زاتی په‌روه‌رگاری مه‌زن له تاوانی هینانه‌دی و وروژاندنی خراپه‌ دوور ده‌خاته‌وه. به‌م پیتییه - خودای چاک-ی ئه‌و (زهرده‌شت) هه‌ر ته‌نیا له ئه‌ندیشه‌دا له هه‌مووان به‌تواناتره نه‌ک له هینزی بێ قه‌ید و به‌ندی - مادی - که هه‌بوون تیک بدات و داب و

دهستوره‌کەى خۆى له‌نیۆ به‌ریت. ئەو‌ه‌ش هه‌ولێکی گرینگ بوو بۆ پاراستنى (حه‌یا)ى خوا. ئەم‌ه‌ش بیریکی ورد و قوول بوو بۆ ئەو سهرده‌مه و ئەگه‌ر بتوانین چاوی خۆمان بکه‌ینه‌وه بۆ ناسین و ده‌رك پێک‌ردنى، بۆمان ده‌رده‌که‌ویت که بۆ ئیستا و ئاینده‌ش هه‌ر ورد و قوول و هه‌ژینه‌ره... ئەگه‌ر چیرۆکی ئەندیشه‌ی مرۆڤ بایه‌خێکی هه‌بیت، ئاقیستا پایه‌یه‌کی به‌رز و مه‌زنی هه‌یه له‌م نرخ و بایه‌خدا. ئاقیستا دێرینه‌ترین به‌لگه‌ی به‌دواداچوونی مه‌عنه‌وییه و به‌پیتی ئەو کاریه‌گه‌رییه هه‌ره به‌رچاوه‌ی که له‌سه‌ر خودا ناسی یه‌هوودی و مه‌سیحی و {ئیسلامی} داناوه، له‌ سه‌ر و سامان به‌خشین به‌ئایین و دیاربه‌کردنی چاره‌نووس له‌ په‌وانی مرۆڤدا جیگا و شوین په‌نجه و کاریه‌گه‌رییه‌کی له‌ راده‌ده‌ری هه‌یه. هه‌یچ کات، هه‌یچ که‌س و به‌هه‌یچ زمان و ته‌عبیری‌ک به‌رزى و مه‌زنايه‌تیه‌ی هه‌ژینه‌ری کۆنترین به‌شى ئاقیستا (گاتا)کانی ئینکار نه‌کردوه، کچ و له‌ کوێ ئەندیشه‌ی مرۆڤ توانیوه‌تی ئاوه‌ها شکۆمه‌ندی و مه‌زنايه‌تیه‌ک له‌ خۆ بگریت؟» (٤٨) مێژوونووسه‌کانی سۆڤیه‌ت له‌ کتیبی (مێژووی ئییران له‌ سه‌رده‌می کۆنه‌وه تا کۆتایی سه‌ده‌ی هه‌ژده‌هه‌م)دا له‌ مه‌ر تۆژینه‌وه له‌ سه‌رچاوه‌کانی مێژوو و رۆشنییری ئییران ده‌نووسن: «له‌ بواری سه‌رچاوه‌ نووسراوه‌کاندا پێش هه‌موو شتیه‌ک ده‌بێ ناوی ئاقیستا به‌رین، ئەم کتیبه‌ کۆنترین به‌ره‌م و سه‌رچاوه و یادگاری هۆزه‌ ئاریاییه‌که‌نه که ژبانی سه‌رده‌تایی و قۆناغه‌کانی پێگه‌به‌شینی کۆمه‌لايه‌تیه‌ی تیدا به‌دیار ده‌که‌ویت... ئاقیستا کتیبی‌یه‌کی یه‌کده‌ست نییه به‌لکه‌ هه‌ر به‌شێکی ئاوێ له‌ کات و سه‌رده‌می‌کی جیا ده‌داته‌وه هه‌ر به‌م بۆنه‌شه‌وه خۆینه‌وه و ناسینی ئەم کتیبه‌ گه‌لێ ئاسته‌مه. کۆنترین به‌شى ئەم به‌ره‌مه (گاتا)کان سه‌رده‌می کۆمه‌لايه‌تیه‌ی سه‌رده‌تایی و بێ (ته‌به‌قه)مان بپیشان ده‌دات» (Emillbenveniste) ده‌نووسیت: «مه‌زدا په‌رستی شێوازه‌ ئییرانییه‌که‌ی ئایینیکی دێرینه‌یه که له‌ سه‌رده‌مانی‌که‌دا ئایینی هاوبه‌شی هۆزی هیند و ئییرانی بووه. هه‌ر بۆیه‌ش هه‌م له (ریگ فیدا)ی کتیبی کۆنی ئایینی هیندوه‌کان و هه‌م له ئاقیستاشدا بیروپروای وه‌ک یه‌ک به‌دی ده‌کرین که ته‌نانه‌ت جاروبار به‌شێواز و ده‌سته‌واژه‌یه‌کی وه‌ک یه‌کیش ده‌رپروران و ناوی زۆربه‌ی خوا (ئیزه‌د)ه‌کانیش جاروبار لێک نزیکن... مه‌زدا په‌رستی ئایینیکی کردارییه و واتای راسته‌قیه‌نیه‌ی له‌ دیکه‌ی ئایینه‌کان زۆتر و فراوانتره. ر‌اهینانه‌کانی ئەم ئایینه، وانه ئەخلاقیه‌کانی له‌ خۆگرتوه و له‌ هه‌مان حاله‌شدا ئاوێ له‌ ئەفسانه و ئوستوره‌کانیش داوه‌ته‌وه. ناکوکی و کیشمه‌کیشی نیوان دێو و ئیزه‌د (هه‌یزه‌کانی چاکه و خراپه) پێشانده‌ری شێوی ژبانی هۆزه‌ سه‌رده‌تاییه‌که‌نه که هه‌میشه پێکه‌وه له‌ ئا‌وا‌ده‌دا بوون و پیتوست بوو پارێزگاری له‌ زه‌وییه‌کانی خۆیان بکه‌ن یاخود بۆ ئا‌وه‌له‌کانی خۆیان له‌وه‌رگه‌ی زۆتر ده‌سته‌به‌ر بکه‌ن و زه‌ویوزاری زۆتر بخه‌نه‌ ده‌ستی خۆیان» (٤٩) هه‌ر خودی ئەمیل بنونیس له‌مه‌ر جیاوازی نیوان ناوه‌رۆکی فه‌لسه‌فیه‌ی گاته‌کان و ئاقیستای نوێ و تیکه‌لا‌بوونی ئەم به‌شه‌ی دوايه‌ی له‌گه‌ڵ بیروپرواکانی کۆنی ئاریاییه‌که‌ندا ده‌نووسیت: «به‌پێچه‌وانه‌ی کۆنینه‌یه‌ی گاتا‌کان که شێوازی هه‌ره‌ دێرینی زمانی گاتایی پێشانی ده‌دات ئەم سه‌روودانه سه‌رده‌تاییه‌ترین قۆناغی ئایینی ئییرانی پێشان ناده‌ن. زه‌رده‌شت به‌هینانی ئەو په‌یامه‌ی ده‌یویست ستایشی بنه‌ما ئەخلاقیه‌کان بخاته‌ جێی په‌رستشی ئیزه‌ده‌کانی جیهان واته هه‌ر ئەو ئیزه‌دانه‌ی که شکۆ و مه‌زنايه‌تیه‌کان له (یه‌شت)ه‌کاندا ستایش ده‌کرین. یه‌شته‌کان، گه‌رچی

دواتر کۆکراوه‌ته‌وه به‌لام نوێنه‌ری ئەم بېر و بروایه‌ن که تابه‌تی سه‌رده‌مانیکی پێشتر له (گاتا)کان بووه. ئایینی زه‌رده‌شتی هه‌ولێ زۆری دا بۆ بنه‌پرکردن و سه‌په‌نه‌وه‌ی ئەو چه‌شنه‌ بېر و بروایه‌ که‌چی دواتریش ناچار بوو به‌وه‌ی له‌ناو داب و ده‌ستووری خۆیدا جێیان بکه‌ته‌وه. به‌هۆی نه‌بوونی زانیارییه‌کی مێژوویی ته‌واو، هه‌شتاش ناتوانین له‌ رووی ته‌فسیر و شیک‌ردنه‌وه‌ی ئاقیستاوه، سه‌رده‌م و شوینی سه‌ره‌له‌دانی ئایینی زه‌رده‌شت به‌ته‌واوه‌تی دیاری بکه‌ین یاخود له‌سه‌ر چۆنه‌تی بلا‌بوونه‌وه و گه‌شه‌ی ئایینی مه‌زد به‌سنا له‌ ئییرانی کۆندا دوايه‌ن حووکم به‌دین» (٥٠). دیسانه‌وه هه‌ر ئەو له‌ شوینیکی دیکه‌دا له‌مه‌ر چۆنه‌تی پێکه‌به‌شینی په‌یامی زه‌رده‌شت و ئایینه‌ باوه‌کانی تری ئەو سه‌رده‌مه و تیکه‌له‌بوونی بېر و بروا کۆنه‌کان له‌گه‌ڵ ئەم ئایینه‌ کۆنه‌دا باسمان بۆ ده‌کات:

«زۆر ویده‌چی که ئایینی زه‌رده‌شتی له‌ سه‌ره‌تادا شوێش و سه‌ره‌له‌دانیه‌کی ناوچه‌یی بووبیت له‌ گۆشه‌ی ئییرانی رۆژه‌لا‌تیدا که هه‌نوکه‌ش سنووره‌ جوگرافیه‌کانی ده‌رنه‌که‌وتوون. ئەم ئایینه‌ نوێیه‌ رووبه‌رووی دژایه‌تی و به‌ره‌ره‌کانیه‌ی دیکه‌ی ئایینه‌ باوه‌کان ده‌بیته‌وه و بۆ ماوه‌یه‌ک پێشی گه‌شه و سه‌رکه‌وتن و زالیوونی ده‌گیریت هه‌ر بۆیه‌ کاتێ په‌ره‌ی سه‌ند تووشی گۆرانکاری هات. ئایینی زه‌رده‌شت له‌ ئاکامدا له‌گه‌ڵ ئەو ئایینه‌دا تیکه‌ل بوو که سه‌ره‌تا هه‌ولێ سه‌په‌نه‌وه‌یان ده‌دا و دوايه‌ش (مه‌زده‌سنا) به‌شێوازیکی جیاواز و گۆردراو گه‌یشته‌ ئییرانی خۆرئاوا». (L.H.MELSE) جیاوازی نیوان گاتا‌کان و دیکه‌ی به‌شه‌کانی ئاقیستای نوێ به‌شێوه‌یه‌کی ورد و په‌خه‌ گرانه به‌راورد ده‌کات و ده‌لێت: «ئەگه‌ر که‌سیکی ئاقیستاناس یه‌که‌م جار گاتا‌کان و پاشان یه‌شت و قه‌ندیداد بخوێنیته‌وه وه‌کو ئەوه‌یه له‌ جیهانی راستی و حه‌قیقه‌ته‌وه رۆیشته‌بته‌ سه‌ر زه‌مینی ئەفسانه و ئوستوره‌وه. چونکه له‌ گاتا‌کاندا پێغه‌مبه‌ری‌ک ده‌بینی که هه‌میشه له‌ حالی کار و کۆشش و هه‌ول و ته‌قه‌لا و سه‌ختی و مه‌ینه‌ت کێشاندايه‌ که‌چی هه‌ر ئەو که‌سه له‌ یه‌شته‌کاندا وه‌کو نېمجه‌ خودایه‌کی ئەفسانه‌یی دێته‌ به‌رچاوت. گه‌رچی فکره‌ بنه‌ره‌تیه‌یه‌کان له‌ ئەفسانه‌کانی یه‌شت و قه‌ندیدادا کۆن و هه‌ندیکه‌شیان له‌ راستیدا له‌ گاتا‌کان و رېگ فیدای هیندوه‌کانیش کۆنترن به‌لام سه‌رجه‌م و به‌گه‌شتی ده‌بێ بلتین دیرۆکی نووسینه‌وه‌ی یه‌شت و قه‌ندیداد گه‌لێک له‌ دوا‌ی گاته‌که‌نه‌وه‌یه». به‌پیتی ئەو نووسراوه‌ی که ئاماژه‌یان پێ کرا ده‌گه‌ینه‌ ئەو ئەنجامه‌ی که بلتین: ر‌اهینانه‌ بنه‌ره‌تیه‌یه‌کانی زه‌رده‌شت، سه‌رپاک وانه‌ی بېر و هزر و فه‌لسه‌فه و داب و ده‌ستووری ژبانی کرداریی مرۆڤه و له‌گه‌ڵ ئەو شته‌ی ناو ئاقیستای نوێ جیاوازییه‌کی بنه‌ره‌تیه‌یه‌یه. هه‌ر بۆیه‌شه له‌ گاته‌کاندا هه‌یچ ئاماژه‌یه‌ک به‌مۆجیزه و که‌رامه‌ت و کاری جادوویی و خورافات و قوربانی و نه‌ز و نیاز و په‌رستش و بروای کوێر کوێرانه و ته‌سه‌لیم بوون به‌گروویی ئیزه‌د و خوا و ئەمشاسه‌بنه‌ده‌کان نابینریت و هه‌رچی هه‌یه هه‌مان ر‌ابه‌ری مرۆڤه بۆ بیک‌ردنه‌وه و ئەقلا‌نییه‌ت و رامان و تۆژینه‌وه و ناسین و هه‌ل‌بژاردنی سه‌ره‌سه‌تانه‌ی رێگای (ئه‌شه) و چاکه و هه‌ول‌دان له‌ پیتاوی پێشکه‌وت و گه‌شه و ئاوه‌دان‌کردنه‌وه‌ی جیهاندا.

سه‌ره‌رای گاته‌کان و ئەو هه‌موو جیاوازییه‌ش که باسمان کرد، پێنج به‌شه‌که‌ی تری ئاقیستا ده‌بێ وه‌ک

گه نخبينه يه كى پر و دهوله مه ند سهر بكرت كه پتويسته بو ناسيني ئوستوره كان و نه نديشه و روشنبيري كوني ئيراني باسيان ليوه بكرت و لبيان بكونرته وه. ده زانين كه ديروكى هه ندئ ئوستوره و چيروكى پالنه وانيتي و داب و نهرت كه له ديكه ي به شه كانى ئاقيستادان يا له هه ندئ نوسراوه ي ئاييني زه رده شتى به زماني پالهنه ماونه ته وه، ده گه رپته وه بو روشنبيري و شارستانه تي هاوبه شي هيندو ئيراني و پيشانده ري ئاسه واري سه ره تاييترين سه رده مي ژياني كومه لايه تبي هم تيرانه يه. هم شتانه پاش گوراني گروهه خبله كيبه كان باشر پيگه يشتن و په رهيان سه ند و وهك چيروك و حيكايه تي سه رزاره كي به جياواز له لاي هيندي و ئيرانيه كه مانه وه و هه نديكي شيان كه نوسرابونه وه و پاريزرابون له قوناغيتكي دياريكراودا كه وتنه ناو ده قه ئاييني به كان و وهك به شيك له وه ده قانه وه رگيران. ئيستاش نه و داستان و رپوايه ت و داب و نهرته ي كه له سه روده كانى - قيدا - ي هيندوه كاندا ماونه ته وه هه ر له ره گه ز و پاشماوه يهن، به تاييه تي ليكچووني زوريه ي ناوي پالنه وانه كان و داب و نهرته كانى له گه ل نه وه ي لاي ئيرانيه كاندا پيشانده ري يه كسووني بنج و بناواني نه و يادگارانه ي سه ده كانى رابردويه. له ئيرانيشدا له بواري په ره سه ندن و گه شه كردن و پاشان نوسينه وه و تو مار كردني هم ميراته ديرينه به دا هه ر نه و بارودوخه ي هيند له نارادا بووه و گه رچي به شي ئيمه به نيسبه تي هيندوه كان كه متره به لام له گه ل نه مه شدا هه ر ده يي خوشحال بين به وه ي كه هيج نه يي به شيكي كه مي كوتترين ميرات و يادگاري روشنبيري و شارستانيه تي باپيراني خومان گه يشتوته ده ستمان. زه رده شت له په يام و راهيتانه كانيدا هه ر هه موو داب و نهرت و نه فسانه و ئوستوره كونه ناريايييه كانى وه لانان كه چي دواي خو ي و به ديترى روظگارانى بلاو بوونه وه و جيتگيربووني ئاييني زه رده شتى له ديكه ي ناوچه كانى ئيران به تاييه تي له به شي روظاويدا، نه و تايين و بيروپروا پيشويانه جيتگاي خويان كرده وه و ناويته ي زه رده شت به ت بوون. به شيكي سه رگوزه شته ميژنه ناريايييه كان ناويته ي ده قه نوپكان كران و له نه جامدا تيكه لاوييه كي سه رسورهيته ر له راهيتان و هزي گاتايي زه رده شت و ئوستوره و نه فسانه باوه كانى سه رده مي خو ي و ته نانه ت روظگارانى پيش خو يسي به ناوي ئاييني زه رده شتى يا مه زدا په رستي له ناو كومه له نوسراويكدا به ناوي ئاقيستا كوكرايه وه و خرايه به رده ست. به م پتويه پتويسته به چاوي هم ناويته بيه وه برواينه جياوازييه كانى نيوان گاته كان و ديكه ي به شه كانى ئاقيستا، به خو ينده وه ي وردى هه موو به شه كانى ئاقيستا و ده سه ته به نديي ئوستوره و بيروپرواكان و توژينه وه له سه ر به ره رمي ئاقيستا ناسه كان تا راده يه كه ده توانين هم سامانه تاييه ته و ناوه روكي هه ر كام له به شه كانى و پتونه نديان به به شه كانى تره وه ده رك پي بكه ين و رتگاي دوورديترى پيگه يشتنى هم سه روه ت و سامانه له ميژنه يه مان بناسينه وه. له راستيدا تيرامان و وردبوونه وه و توژينه وه له سه ر ئاقيستا (هه رهم شتوازي كه له به ر ده ستماندايه) خو ي بوخوي ده سه كه وتيكي گه وره و پر بايه خه. له سه ر كونترين به شي ئاقيستا (گاته كان) به جياواز و به دوور و ديترى باسمان كرد، له (يه سه نه و ويسپيره د و خورده ئاقيستا) شدا سه ره راي ئاشنا بوون له گه ل نوپ و رازونيه زه كانى مه زدا په رستان، زور باس و باه تي ئاييني و روشنبيري و كومه لايه تيمان به رچاو ده كه وي ت كه بو ناسيني قوولي سه رپاكي ميژوو و روشنبيري ئيراني كون

گه ليك به نرخ و سوودمه ندن.

(يه شت) ده كان له سه ر لايه نه جوژاوجوره كانى ژياني ئيرانيانى ديرين و ئوستوره و نه فسانه پالنه وانيه كان و كاتزميترى و نه ستيره ناسي و... ي نه وان (نه ويش له سه رده ميكددا كه ميژوو له نارادا نه بووه!) زانباريه كي فراوامان ده خه نه پيش چاو، هه رواش زوريه ي كون و قوژيني تاريخي هه ماسه تي نه ته وه يي و ميژوويي هوز و ناو و خاكان بو رپوون ده كه نه وه.

ئاوپيگ له و كوششانه ي بو ناسيني قوولتري ئاقيستا كراون

به كه مين كه س له نه وروپادا كه له سه ر زه رده شت و ئاقيستاي كوئيه وه - بريسون - بوو (barnabe bre- soon) كه كتيبه كه ي سالي ١٥٩٠ز. له پاريسدا بلاو بوويه وه پاش نه ويش (thomas hyde) ي روظه لاتناسي به ريتاني له م بووردا هه نگاوي هاويشت و سالي ١٧٠٠ز. كتيبيكي به زماني لاتين بلاو كرده وه كه له روي نوسراوه كانى (يوناني، رومي، ئيراني، عه ره بي) يه وه كوي كرده بووه. بلاو بوونه وه ي هم دوو كتيبه (A, anquetil du perron) ي فه رهنسيي هان دا و هاته سه ر نه و رايه ي كه پتويسته له نزيكه وه په ربه واني ئاييني زه رده شتى بناسيت. هه ر بو هم مه به سه شه سالي ١٧٥٥ز. به ره و هيند وه ري كه وت و سالي ١٧٥٨ گه يشته شاري - سوژات - له به نده رگه ي ويلايه تي به مبه يي كه ناوچه ي - پارسي - يه كان بوو، هه ر له وي تا سالي ١٧٦١ مابه وه و له لاي زانابه كي پارسي به ناوي - ده ستور داراب - خه ريكي فيريوني - ئاقيستا - بوو. ئاناكوئيل دوو پيرون (كه كه م و كورتتيك شاره زايي له زمانه ئيرانيه كاندا هه بوو)، هه رچي له ماموستا كه ي ده بيست ده ينوسيه وه و به م شتويه پاش سي سال ليكولينه وه كه ي (زه ند ئاقيستا) كو تايي پي هات. دوپيرون پاش ته و او بووني كاره كه ي له - سوژات - دا واته سالي ١٧٦١ روي له - ئاكسفورد - كرد و هه موو نه و ده ستنوسانه ي له ئاقيستا و پاله وي كوي كرده بوونه وه له گه ل ده ستنوسه كانى ئاقيستا و پاله وي كتيبخانه ي - بادليان - دا به راورد كردن و پاشان سالي ١٧٦٢ گه رايه وه پاريس و نه و ١٨٠ به يازي ئاقيستا و پاله وي و سانسكريت و فارسي) به ي له گه ل خو ي هيتابون خسته كتيبخانه ي پاشايه تي (كتيبخانه ي ميللي ئيستاي پاريس) و پاش نه وه ش بو ماوه ي ١٠ سالي ته و او خه ريكي توژينه وه بوو له سه ر به يازه كان و له نه جامدا سالي ١٧٧١ وه رگيتراني ئاقيستاي له دوو به رگدا به ناو نيشاني (زه ندي ئاقيستا) له پاريسدا بلاو كرده وه كه به كه مين وه رگيتراني ئاقيستا بوو به زمانيكي زيندوي جيهان. دوپيرون له سالي ١٨٠٥ز. كوچي دوايي كرد، دواي نه و بو ماوه ي ٦٠ ساليك له نه وروپادا هيج كاريكي نو ي له بواري ئاقيستا ناسيدا نه كرا بيتجگه له وه ي كه (كلوكيري) ئالماني زه ند ئاقيستا كه ي دوپيروني وه رگيترايه سه ر زماني ئالماني و سالي ١٧٧٦ تا ٧٧ له (ريگا) دا بلاوي كرده وه (٥١) ئاقيستاناسي به هو ي (نوژن بو رنوف) وه گه يشته قوناغيتكي پته وي زانستيبانه. هم روظه لاتناسه فه رهنسيه هه روهك زوريه ي زاناياني سه ده ي نوژده هم ده ركي به وه كرد كه زماني سانسكربت خزمايه تيه كي نزيكي له گه ل زماني ئاقيستا ييدا هه يه و پتويسته

بۆزگار بون له چوارچیتوهی بهرتهسکی گیترا نهوه و ریوایه ته خۆمالییه کانی ئایینی کۆنی ئیرانی (که بناغه یهکی پته ویشیان نییه) روو بکهینه کتیبی میژینهی هیندوهوه کان (قیدا) و دیکه دهقه سانسکریته کان. بۆرتۆف سالی ۱۸۳۳ هاتی یه که می یه سنای به له سهر نووسینیکی زۆره وه بلاوکرده وه و دواتریش له ساله کانی ۱۸۴۰ تا ۱۸۴۶ هاتی نۆیه می یه سنای بلاوکرده وه که بۆ ئه م کاره ییشی له وه گیترا درای سانسکریتی ئاقیستا به ره می (نهریوسه نگ) ی کوری (دهاول) ی مۆبه دی پارسییه کانی هیندی کۆتایی سه ده ی دوازه هم که لکی زۆری وه رگرت. بۆرتۆف پاش تۆژینه وه له سهر وه رگیترا نه سانسکریته که ی نهریوسه نگ که دۆپتۆن له هیندوه وه له گه ل خۆی هینابویه فه ره نس، گه یشته نه و نه جمه ی که بلیت نه و وه رگیترا نه هه یچ بنه مایه کی زانستییه نییه چونکه له رووی ته رجه مه یه کی لاوه کیی ئاقیستای پالویه وه نه جمه دراوه و هه رواش ته رجه مه ی ئاقیستاکه ی خودی دۆپتۆنیش هه یچ نییه بیجگه شتیکی وه کو نه و ته رجه مه لاوه کییه و هه رواش گیترا نه وه کانی ده ستور داراب و دیکه ی مۆبه ده کانی (سۆرات). پاش کۆچی دوا یی بۆرتۆف له سالی ۱۸۵۲ دا ده ستبه یه کی زۆر له پسپۆران ده ستیان دایه ناسینی زمانه کانی ئاقیستا و پالوه ی و سانسکریت و هه ر کام به ش به حالی خۆیان له م بواره دا هه ولتیکی پر بایه خیان دا که لیره دا بۆمان ناکریت باسی کار و چالاکییه کانی هه مو یان بکه یین هه ر بۆیه به کورتی ئاماژه ده که یه سه ر گرینگترین و به نرخترینیان:

(j, Darmesteter) له سالی ۱۸۸۶ تا وه کو ۱۸۸۷ له هیندستاندا ژیا و له گه ل هه ندی له مۆبه د و ده ستور و پیاوما قولانی پارسییه کانا ئاشنا بوو و دواتر له ساله کانی ۱۸۹۲-۹۳ دا کتیبیکی له سی به رگدا به ناو نیشانی (زه ندی ئاقیستا) بلاوکرده وه. له م کاره ییدا هه موو ده قه ئاسانه کانی ئاقیستایی کردونه ته فه ره نسی و ده قه دژاره کانیسی هه ر به شتیه ی «زه ند» (شیکردنه وه ی پالوه ی ئاقیستا) هیناونه ته وه.

(meillet) زمانانی ناودار و قوتایی - دارمسته ته ر - ده نووسیت «وه رگیترا نه که ی دارمسته ته ر که له رووی لیکۆلینه وه پالویه وه که وه کردووه تی راست نییه چونکه نه و لیکۆلینه وه یه بۆخۆی دروست نییه» (۵۲) به ره مه پر بایه خه کانی «بارتوله» که گرینگترینیان بریتین له «پیشینه ی زمانه ئیرانییه کان له سه رده می پیش میژوودا» و «زمانه ئاقیستایی و پارسییه میژینه کان» و «رۆشنیری کۆنی ئیران»، بوونه هۆی وه رچه رخانیتی نو ی له تۆژینه وه کانی ئاقیستا ناسیدا و هه نووکه ش به گرینگترین سه رچاوه ی ئه م بواره دۆمیتردرین. هه روها ده بی ئاماژه ییش بکه یه سه ر تۆژینه وه به رخه کانی زانیانی وه ک «دۆهارله» و «مه نان» ی فه ره نسی و «ویست» ی به ریتانی و «هۆگ» ی ئه لمانی و «جه کسۆن» ی ئه مریکی که هه ر کامه و هه ولتیکی به رچاویان داوه له بواری ئاقیستا ناسیی زانستی و نه کادیدیدا. له سه ده ی بیسته میشدا هه ر لیکۆلینه وه ی ئاقیستا ناسی له زۆریه ی ولتانی جیهاندا به شتیه یه کی به رچا و درتۆیه ی بۆ دراوه و زۆر زانا و پسپۆر له بواره جیا جیا کانی زمان و نه ده بیاتی ئاقیستایی و ئایینی کۆنی ئیرانیدا کۆلیویانه ته وه و خۆیان ماندوو کردوو و به ره می رۆشنگه رانه و به پیزیان نه فراندوو که ده توانین ئاماژه به چه ند ناویک بکه یین وه ک سه رکه و تووترین و زانستییه ترینی نه و هه ول و کۆشش و

به ره مه مانه: «یۆنکه ر» و «هه رتیل» و «هۆمباخ» له ئه لماندا، «بنۆنیست» و «دۆمیزیل» له فه ره نسادا، «هه نینگ» و «به یلی» و «گه رشویج» له به ریتانیا، «کۆریلو یج» له له هستان، «مۆرگه نشتیرین» و «کریسته ن سه ن» و «بار» و «نبه رگ» له ولاته کانی ئه سکهن دینا قی، «ئه نکلماساریا» و «تاوادیا» و «تاراپورالا» و «به د» و «کانگا» و «ده ابیر» و «مه دی» ... له هیندستان، «ئه سمیت» له ئه مریکا، «فریمان» و «ئه بابیۆف» و «بیرتیلس» له سۆقیه ت و ده یان زانا و پسپۆری دیکه له بواره جۆزه جۆزه کانی ئاقیستا ناسیدا (۵۳)، هه ر له م پتیه نه ده دا ئاو ریک له ئیران ده ده یه وه و ده لیتین: له ئیراندا، تا پیش بلاو بوونه وه ی ده وه کانی «راپۆرتی ئاقیستا» ی مامۆستا (ئیبراهیم پورداود)، هه یچ کاریک له بواری ئاقیستا ناسی و تۆژینه وه ی زانستی له سه ر ئایین و رۆشنیری دیرینی ئیرانی کۆن نه کرابوو، ئیرانییه کان هینده له گه ل ئه م سامانه ی پیشینیانی خۆیاندا نامۆ بوون که ده تگوت ئه م سامانه میژینه یه به و ناویانگه جیهانییه یه وه هی ئه وان و سه ر زه یه که یان نییه! به لام پورداود نه و دیواری نامۆ بییه ی تیکشکاند و بوو به سه ر قافلای زانستی ئاقیستاناسی له ئیراندا. مامۆستا ئیبراهیمی پورداود به ر له ده ست پیکردنی شه ری یه که می جیهانی، وه ک قوتایی زانکو و بۆ درتۆیه دان به خۆیتندن له به شی قانوندا رۆشسته پاریس و پاش ماوه یه ک سه ردانیتی ئه لمانیای کرد به لام به هۆی هه لومه رجه ی سه ره تای شه ره وه قیزه ی چوونه ده ره وه له ئه لمانیایان پین نه دا و ناچار کرا بۆ ماوه یه کی دوور و درتۆر له و ولاته دا بمینیتسه وه. هه ر ئه م مانه وه ی به ناچار ییه بووه خیر و پورداود زۆر سه رچاوه ی تۆژینه وه ی ئاقیستا ناسی له ئه لماندا ناسی و هه ر نه و ناسینه ش هانی دا که لیکۆلینه وه یه کی درتۆرخایه ن له سه ر زمان و ئایین و شارستانیه تی ئیرانی کۆن ده ست پین بکات و بۆ ئه م کاره ش ئاقیستای کرده خالی سه ره کی و به ره تیه ی تۆژینه وه کانی له وه دوای خۆی.

دواتر له سالی ۱۹۲۵ ز له سه ر داوای پارسییه کانی هیند سه ردانی نه و ولاته ی کرد و له گه ل سه رچاوه ی زۆرتری خۆمالی له سه ر ئایینی کۆنی ئیرانی ئاشنا بوو و پاش وتووێژ و بیرو را گۆرینه وه له گه ل زانیان و ئاقیستاناسه پارسییه کانا تۆژینه وه کانی خۆی که له نه وروپادا ده ستی پین کردبوو گه یانده قۆناعی ته واو بوون و به شتیک له ده وه کانی ئاقیستای خۆی به ناو نیشانی - نه ده بیاتی مه زده یه سا - هه ر له هیندا چاپ و بلاوکرده وه.

پورداود له سالی ۱۹۲۸ دا گه راپه وه نه وروپا و لیکۆلینه وه کانی خۆی وردتر و به ربلاوتر له جارن درتۆیه پین دا و به شه کانی دیکه ی - نه ده بیاتی مه زده یه سا - ی له چه ند سالییدا بلاوکرده وه. له سالی ۱۹۳۲ دا له سه ر داوای «رابیندرانات تاگۆر» و به مه به ستی وانه وتنه وه له سه ر «رۆشنیری دیرینی ئیران» له زانکۆی «شانتی نیکیتان» دا دیسانه وه رووی له هیندستان کرد و ماوه ی سالیکی له و ولاته دا مایه وه و هه ر له م ساله شدا بوو که پارسییه کان داویان لی کرد که له ره سم و یاسای «یه زتشنه» دا به شداری بکات (۵۴). پورداود له سالی ۱۹۳۴ له به مه به وه گه راپه وه نه لمانییا و که وته شوپن کاره که ی و تا سالی ۱۹۳۷ لیکۆلینه وه کانی درتۆیه پین دا به لام له و کاته دا گه رچی کاره که ی نیوه کاره مابوه وه ناچار گه راپه وه تاران و ئیدی تا سالی ۱۹۶۸ هه ر مامۆستای زانکۆی تاران بوو بۆ وتنه وه ی وانه ی زانستی

زمان و ئەدەب و شارستانییهتی ئێرانی کۆن و هەر خەریکی خۆتێندەو و بەدواداچوون و لیکۆلێنەو و بلاوکردنەو بەت و کتیب و بەرەمی زۆر و زەوێند و بەنرخ بوو لەم یوارەدا. لەگەڵ ئەوەشدا جارویار لەسەر داوای زانکۆ جۆرەجۆرەکانی جیهان بۆ بەشداری لە کۆر و کۆنگرەکانی لەمەڕ ئێران ناسی سەردانی ولاتانی دیکە کرد. پوورداد لە - راپۆرتی ئاقیستا-دا هیچ کات بەزانیاری کەم و ئاسایی قەناعەتی نەکردوو و ئەویەری هەولێ خۆی داوێ که وردتر و چڕوپرتر لەو مەودایەدا بکۆلێتەو و لەسەری بنوسیت و سووچ و قوژنەکانی بگەڕیت و لایەنە شاردراوەکان بدۆزیتەو و بیانخاتە روو. بەکێک لە لایەنە بەسوودەکانی لیکۆلێنەو کە پوورداد سەرئەنجام وەرە لە بوار و بەشە جیا جیاکانی کارەکە، ئەو هەر تەنیا بەووە نەوێستاوێ کە لە چوارچێوەی بەلگەکانی پێش ئیسلامدا بکۆلێتەو و گورج بەسەریاندا تێپەریت بەلکو لە دەیان و سەدان دیوانی شیعەر و کتیب و نووسراوی جۆرەجۆری مێژوویی و کۆمەڵایەتی پاش ئیسلامیش چ عەرەبی و چ فارسی و...دا گەراوێ بەدوای شوێنەوار و شوێن پیتی شتەکەدا و وردبینانە دۆزیوێتەو و توانیوێتەو سەرە داوی شارەوای پێوەندیی فکریی زانایان و پەسپۆرانی ئەم یوارە لە سەدەکانی پێش و پاش ئیسلامیشدا ئاشکرا بکات. هەر ئەمەشە کە واما ئێ دەکات کە بۆ ئێرانی راپۆرتی ئاقیستای پوورداد بێجگە لەوێ وەرگێرانیکی ریکۆپیک و تەروپاروای ئاقیستایە، هەر و اش قامووسێکی دەوڵەتمەندی مێژوو و هزر و پۆشنییری و شارستانییهتی ئێرانی دێرینە و گەرچی هەندێ باوەت هەنە کە پاش کارەکە ئەو گۆرانیان بەسەردا هاتوو و راست کراونەتەو، بەلام ئەمەش هیچ لە نرخ و باوەتی ئەو تۆزینەوێ کەم ناکاتەو و هەر و دەتوانیت رێ پێشاندەرێکی زۆر جوان و ریکۆپیک بیت لە بەردەم ئەوانەو دەکەوێت رێبازی لیکۆلێنەو. پێوستە بۆ ئەم کە مامۆستا ئیبراھیم-ی پوورداد مانگی دوازدەمی ساڵی ۱۸۸۵ لە شاری (رەشت)دا هاتۆتە دنیا و لە مانگی دەمی ساڵی ۱۹۶۸دا لە تاران کۆچی دواوی کردوو، یادی پیرۆز و رێگای پێر ییوار بیت.

ئەمە لە زمان و کتیبخانەکانی ئێران و جیهانیش، ئەو کتیبخانەو کوردی چی؟ ئەو کورد بۆ ئەم لایەنە لە مێژووی دێرینی خۆی چیی کردوو؟ ئایا توانیوێت بەش بەحالی خۆی و بەپیتی توانا و پرستی پۆشنییر و مێژوونووسەکانی هەول بەت بۆ ئاشکراکردنی لایەنە شاردراوەکانی مێژووی لە مێژینەو خۆی و هەولێ داوێ نەوێ کانی بەبەنەما کلتوری و کە لە پووری دێرینەو خۆی ئاشنا بکات و بسەلمینیت کە ئەمیش وەک میللەتیک خاوەنی مێژوویەکی رووناک و شارستانەتیکێ درەوشاوەی دێرینە و یەکیکە لە نەتووە هەرە کۆن و دەوڵەتمەندەکانی ناو جەرگەو مەزقەوێتی؟! ئایا کورد توانیوێت لەو خەرمانە بەپیتەو کە لە پووری دێرینی خۆی کەلک وەرگێرێ بۆ ناسین و ناساندنی رەسەنایەتی و سەرفرازی و...ی خۆی؟! زۆر بەداخوێ گەلی کورد بەشیوێهەکی ترسینەر و تارادەبە کیش رووختنەر لەگەڵ ئەو کە لە پووری هەرە مێژینەوێ خۆیدا نامۆ ماوەتەو و لە ژێر کاریگەریتی هەندێ هەولێ ناخەزانەو چەواشەکاراندا لەو سامانەو خۆی دا براوێ و هەر دەلێ ئاوەها شتیک لە مێژووی پێر و هەراز و نشیوی هەبوونیدا نەبوو و رووی نەداوێ، ئەمەش لە حالیکدا بەسەدان و هەزاران بەلگە و فاکتەری هەرە زیندووی مێژوویی دەرکەوتووێ کە کورد خاوەنی راستەقینەو ئەو سامانەو ئیستاشی لە گەڵدا بیت زۆرتر لە هەموو شوێن

و نەتوویە کیش ئاسەوار و شوێنەوارەکانی لە ناخی خۆی و چوارچێوەی ژبانییدا پاراستوون و هێشتوونێتەو، لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا دەبینن کتیبخانەو کوردی لەم بەلگە هەرە مەزن و پیرۆزە و شارستانییهتی دێرینی خۆی بێ بەشە و بۆشاییبەکی ترسینەر بەدی دەکرت و کەلێنیکێ هیوابێ بەرچاو دەکەوێت. هیچ نابیتەو خۆ هەلکیشان و خۆ فریودان گەر بۆ ئێم: ئەم بەرەمەو لە بەر دەستدایە کاملترین و ریکۆپیکترین و گشتگیرترین بەرەمەیکە کە تا ئێستا بەزمانی کوردی هاتۆتە کتیبخانە کەمانەو، بەرەمەیک کە بتوانیت وەکو ئاوینەیکە بالانۆین بەتەواوەتی ئاقیستا و دیرۆکی ئایینی پیرۆزی ئەشوو زەردەشتی مەزن لە خۆیدا بنوێت. کە دەلێم هەول نەدراوێ، مەبەستم ئەوێ نییە کە هەر هیچ کاریک نەکراوێ و هیچ هەنگاوێک نەنراوێ بەلکو لێرە و لەوێ چەند هەولێک دراوێ و چەند بەرەمەیک و چەند باس و باوەتی دیکە وەک و تار بلاو کراونەتەو بەلام دەتوانم بۆ ئێم کە گشتگیر و چڕوپر و پوخت و پاراو نین و نەیان توانیوێ ولامی نیازی کتیبخانەو کوردی بدەنەو. هیوادارم وەچەو پۆشنییری ئەمێ و سبەینی گور و تینیک بەدەنە خۆیان و ئاویکی دلسۆزانە لەم لایەنە بدەنەو (۵۵). و لە ئاییندەدا کتیب و لیکۆلێنەوێ زۆرترمان بکەوێتە بەر دەست لەمەڕ ئایینی پیرۆزی باپیرانمان و دیرۆکی لە مێژینەو کە لە پووری پۆشنییری و شارستانییهتی هەرە پێشکەوتووێ پێشمانمان.

ثاقیستا-یهسنا

گاتاگان

دهفتەری یەكەم - سروودی یەكەم

ئەهەنەو دەگات: برتیبیە لە ۷ هات، واتە (هات)ەکانی ۲۸ تا ۳۴ لە یەسنادا، سەرچەم ۱۰۰ کۆپلە یە، ھەر کۆپلە یەك دەبیته ۳ دێری ۱۶ برگە یی.

یەسنا ھاتی ۲۸

کۆپلە یەكەم:

بەرینووسی ثاقیستا (دین دەبیرە):

بەزمانی ثاقیستا و رینووسی

کوردی: ۱- ئەھیا ۲- یاسا ۳- نەمەنگھا ۴- ئوستانە ۵- زەستوو ۶- رەفەدرەھیا ۷- مەئینبەئووش ۸- مەزدا ۹- پەئورقیم ۱۰- سپەنتەھیا ۱۱- ئەشا ۱۲- ویسپەنگ ۱۳- شیبەئوتەنا ۱۴- فەنگەھەئووش ۱۵- خرەتووم ۱۶- مەنەنگەھو ۱۷- یا ۱۸- خشنەویشا ۱۹- گەئووش چا ۲۰- ئوورفانەم.

واتای وشە بەوشە:

۱- ئیستە ۲- دەخوازم ۳- دەپەرستم ۴- کراوە ۵- دەستەکان ۶- بەختیاری ۷- نادیار ۸- زانای مەزن ۹- پیتش ھەموو شت ۱۰- چاکە پارێز ۱۱- راست و دروست ۱۲- ھەمووی ۱۳- کارەکان ۱۴- پاک ۱۵- ئاوەز ۱۶- ئەندیشە ۱۷- بەم جۆرە ۱۸- شاد بکەم ۱۹- خیلقەت ۲۰- گیان.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەی سپەند مینوو ئیستا ھەردوو دەستم بەنیازی یاریدە ی تۆ بۆلات

درتێکردوو، بەختیاری و ھیمنی و زاناییم لە تۆ دەوتیت ھیوادارم بەکردە ی چاک و بیری رووناک (ئەشە)، «گوش ئوورەن» (۵۶) شاد و پازی بکەم.

کۆپلە ی دووھەم

بەرینووسی ثاقیستا:

بەزمانی ثاقیستا و رینووسی کوردی:

(۲) یاسا، سپەنتەھیا، مەئینبەئووش، پەئورقیم، ئەشا، ویسپەنگ، خشنەویشا، گەئووش چا، ئوورفانەم، ئیستا، مینوو، ئیستا، ھەردوو دەستم بەنیازی یاریدە ی تۆ بۆلات

۱- یا ۲- شاوو ۳- مەزدا ۴- ئەھوورا ۵- پەئیری ۶- جەسای ۷- فەھوو ۸- مەنەنگھا ۹- مەئیبیو ۱۰- داڤویی ۱۱- ئەھوائو ۱۲- ئەستوودەتەس ۱۳- چا ۱۴- ھەیت ۱۵- چا ۱۶- مەنەنگەھو ۱۷- ئایەپتا ۱۸- ئەشائە ۱۹- ھەچا ۲۰- یائیش ۲۱- رەپەنتوو ۲۲- دەئیدیت ۲۳- خواترە.

واتای وشە بەوشە: ۱- وا ۲- بۆتۆ ۳- زانای مەزن ۴- ژیانبەخش ۵- نزیک ۶- دەپەو ۷- پاک ۸- بەبیر ۹- بۆمن ۱۰- بێخسری ۱۱- ھەردوو جیھان ۱۲- دینای مادی ۱۳- ھەم ۱۴- جیھان ۱۵- ئەو ۱۶- مەعەنەوی ۱۷- پاداشت ۱۸- راستی ۱۹- لە ۲۰- بەو جۆرە ۲۱- پرواداران ۲۲- رابەری ۲۳- خۆشبەختی.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەھوورا، بەئەندیشە ی چاکەو ڕووت لێ دەکەم تا بەھۆی یاسای (ئەشا)و ھەر بێخسری و مادی و مەعەنەوی خۆم بدۆزمەو ھەر تاوھکو بتوانم رێگای بەختیاری و بەختەو ھەری پێشان ی مرۆڤ بەدەم.

کۆپلە ی سنیەم

بەرینووسی ثاقیستا (دین دەبیرە):

بەزمانی ثاقیستا و رینووسی

کوردی: ۱- یە ۲- فائوو ۳- ئەشا ۴- ئوفیانی ۵- مەنەس ۶- چا ۷- فەھوو ۸- ئەپەئورقیم ۹- مەزدامە ۱۰- چا ۱۱- ئەھوورەمە ۱۲- یائی بیو ۱۳- خشنەترەم (۵۷) ۱۴- چا ۱۵- ئەغجە ئونقەمنەم ۱۶- فەردەبیتی ۱۷- ئا ۱۸- مووی ۱۹- رەفەزرانی ۲۰- زەوہنگ ۲۱- جەستا.

واتای وشە بەوشە: ۱- من ۲- بۆتۆ ۳- ئەی راستی ۴- دەئیم ۵- بۆ ۶- و ۷- پاک ۸- کەس نە یگوتوو ۹- مەزدا ۱۰- ھەروايش ۱۱- ئەھوورا ۱۲- بەھۆی تۆو ۱۳- مینوی نەمر ۱۴- ھەم ۱۵- ھەمیشە زیندوو ۱۶- زیاد بکا ۱۷- بۆلامان ۱۸- وەرن ۱۹- بەختەو ھەری تەواو ۲۰- بەدوای ئیمە ۲۱- لە ئیمەدا.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەھوورا ئەم سروودە نوێبەم بۆتۆ و ئەشە و ئەندیشە ی پاکە بۆ ئەو ھە ی (ئارمەبیتی) (۵۸) و مەعەنەبیبەت لە جیھاندا بدرۆشیتەو ئیستا کە بەم ستایشەو بانگت دەکەم، ڕووم تێکە و کامەران و بەختەو ھەرم بکە.

(۳) یاسا، سپەنتەھیا، مەئینبەئووش، پەئورقیم، ئەشا، ویسپەنگ، خشنەویشا، گەئووش چا، ئوورفانەم، ئیستا، مینوو، ئیستا، ھەردوو دەستم بەنیازی یاریدە ی تۆ بۆلات

۱۶- توژ ۱۷- مهزدا ۱۸- هیز ۱۹- هم ۲۰- ههتا ۲۱- تو ۲۲- قسهی پیروز ۲۳- فیر بکه ۲۴- ستایشکاران.

واتای گشتی: ئەى ئەشه! پاداشتی ئەندیشهی چاکمان خەلات بکه. ئەى نارمهیتی! ئاواتی من و «گشتاسپ» (۵۹) و یاهورهکانم بهجی بهینه. ئەى مهزدا! یاریدهی ستایشگهراى خۆت بده تاكو بتوان خەلك فێری «مه‌نسه‌ره» (۶۰) كهت بکه‌ن.

كۆپله‌ی هه‌شته‌م

به‌رینووسی ئاقیستا:

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- قه‌هه‌شته‌م ۲- ته‌فا ۳- قه‌هه‌شتا ۴- یه‌م ۵- ئەشا ۶- قه‌هه‌شتا ۷- هه‌زه‌ئووشه‌م ۸- ئەهه‌وره‌م ۹- یاسا ۱۰- ئاتوونوس ۱۱- نه‌روونی ۱۲- فه‌شه‌ئووشترائی ۱۳- مائی بیا ۱۴- چا ۱۵- یائی بیه‌س ۱۶- چا ۱۷- ئیت ۱۸- راوه‌نگ هه‌نگه‌ئۆ ۱۹- قه‌یسپایی ۲۰- یه‌قه ۲۱- قه‌نگه‌هه‌بوش ۲۲- مه‌نه‌نگه‌و.

واتای وشه بهوشه: ۱- به‌هه‌شت ۲- تو ۳- له هه‌موو چاکتر ۴- له تو ۵- راستی ۶- چاکترین ۷- هاوئبراده ۸- ئەى ئەهه‌ورا ۹- ده‌مه‌وئ ۱۰- به‌مشتاقی ۱۱- ناودار ۱۲- بۆ فه‌رشووشته‌ر ۱۳- پێپه‌وان ۱۴- هه‌م ۱۵- ئەوانه‌ی كه ۱۶- هه‌م ۱۷- بێگومان ۱۸- ده‌به‌خشیت ۱۹- بۆ هه‌مووان ۲۰- كات ۲۱- چاك ۲۲- ئەندیشه.

واتای گشتی: ئەى ئەهه‌وره‌ی هاوده‌می باشترین ئەشه! به‌ئاواته‌وه‌م كه ژيانیکى به‌خته‌وه‌رانه به‌خشی به‌«فه‌رشووشته‌ر» (۶۱) ی دلیر و دیکه‌ی یاهوره‌کانم ئەوانه‌ی كه دلنیام بۆ تا هه‌تایه ئەندیشه‌ی چاکت پێ به‌خشیون.

كۆپله‌ی نۆیه‌م

به‌رینووسی ئاقیستا: به‌زمانی ئاقیستا و

رینووسی کوردی: ۱- ئەناییش ۲- فائۆ ۳- ئوئیت ۴- ئەهه‌ورا ۵- مه‌زدا ۶- ئەشه‌یم ۷- چا ۸- یانائیش ۹- زه‌نه‌ئه‌مه‌ما ۱۰- مه‌نه‌س ۱۱- چا ۱۲- هیه‌ت ۱۳- قه‌هه‌شته‌م ۱۴- بیوئی ۱۵- قه‌بیوتیما ۱۶- ده‌سه‌م ۱۷- ستووته‌م ۱۸- یوزه‌م ۱۹- زه‌قیشتایه‌قه‌نگه‌و ۲۰- ئیشتۆ ۲۱- خسه‌تره‌م ۲۲- چا ۲۳-

(۱) ١٠ ١١ ١٢ ١٣ ١٤ ١٥ ١٦ ١٧ ١٨ ١٩ ٢٠ ٢١ ٢٢ ٢٣ ٢٤ ٢٥ ٢٦ ٢٧ ٢٨ ٢٩ ٣٠ ٣١ ٣٢ ٣٣ ٣٤ ٣٥ ٣٦ ٣٧ ٣٨ ٣٩ ٤٠ ٤١ ٤٢ ٤٣ ٤٤ ٤٥ ٤٦ ٤٧ ٤٨ ٤٩ ٥٠ ٥١ ٥٢ ٥٣ ٥٤ ٥٥ ٥٦ ٥٧ ٥٨ ٥٩ ٦٠ ٦١ ٦٢ ٦٣ ٦٤ ٦٥ ٦٦ ٦٧ ٦٨ ٦٩ ٧٠ ٧١ ٧٢ ٧٣ ٧٤ ٧٥ ٧٦ ٧٧ ٧٨ ٧٩ ٨٠ ٨١ ٨٢ ٨٣ ٨٤ ٨٥ ٨٦ ٨٧ ٨٨ ٨٩ ٩٠ ٩١ ٩٢ ٩٣ ٩٤ ٩٥ ٩٦ ٩٧ ٩٨ ٩٩ ١٠٠

سه‌رفه‌نگه‌م.

واتای وشه بهوشه: ۱- به‌م به‌خشینه ۲- تو ۳- قه‌د ۴- وه ۵- ئەى په‌روه‌رگار ۶- راستی ۷- وه ۸- به‌خشین ۹- نارهنجیتن ۱۰- بیریك ۱۱- وه ۱۲- كه ۱۳- باشترین ۱۴- ئیمه ۱۵- بوتان ده‌كۆشین ۱۶- نیازمان بیت ۱۷- ستایش ۱۸- ئیوه ۱۹- شایسته‌ی ستایشن ۲۰- توانا ۲۱- مینووی نه‌مر ۲۲- وه ۲۳- راز و نیاز.

واتای گشتی: ئەى مه‌زدا ئەهه‌ورا! له به‌رانبه‌رى ئەو به‌خشینه‌دا هه‌رگیز تو و ئەشه و ئەندیشه‌ی چاک نارهنجیتن هه‌رده‌م هه‌ول ده‌ده‌م ستایشی تو بکه‌م چونکه تو و هیزى مینووی شایسته‌ی ستایشن.

كۆپله‌ی ده‌یه‌م

به‌رینووسی ئاقیستا: به‌زمانی ئاقیستا

و رینووسی کوردی: ۱- ئه‌ت ۲- یه‌نگ ۳- ئەشا ئه‌ت ۴- چا ۵- ئوئیت ۶- قه‌نگه‌هه‌بوش ۷- چا ۸- داته‌نگ ۹- مه‌نه‌نگه‌و ۱۰- ئه‌ره‌تقنه‌نگ ۱۱- مه‌زدا ۱۲- ئەهه‌ورا ۱۳- ئانا ئەى بیو ۱۴- په‌رئه‌ ۱۵- ئاپه‌ناییش ۱۶- كامه‌م ۱۷-

(۱۰) ١٠ ١١ ١٢ ١٣ ١٤ ١٥ ١٦ ١٧ ١٨ ١٩ ٢٠ ٢١ ٢٢ ٢٣ ٢٤ ٢٥ ٢٦ ٢٧ ٢٨ ٢٩ ٣٠ ٣١ ٣٢ ٣٣ ٣٤ ٣٥ ٣٦ ٣٧ ٣٨ ٣٩ ٤٠ ٤١ ٤٢ ٤٣ ٤٤ ٤٥ ٤٦ ٤٧ ٤٨ ٤٩ ٥٠ ٥١ ٥٢ ٥٣ ٥٤ ٥٥ ٥٦ ٥٧ ٥٨ ٥٩ ٦٠ ٦١ ٦٢ ٦٣ ٦٤ ٦٥ ٦٦ ٦٧ ٦٨ ٦٩ ٧٠ ٧١ ٧٢ ٧٣ ٧٤ ٧٥ ٧٦ ٧٧ ٧٨ ٧٩ ٨٠ ٨١ ٨٢ ٨٣ ٨٤ ٨٥ ٨٦ ٨٧ ٨٨ ٨٩ ٩٠ ٩١ ٩٢ ٩٣ ٩٤ ٩٥ ٩٦ ٩٧ ٩٨ ٩٩ ١٠٠

ئه‌ت ۱۸- قه ۱۹- خه‌شه‌ئى بیا ۲۰- ئەسوننا ۲۱- قه‌ئیدا ۲۲- خه‌قه‌رایتیا ۲۳- قه‌ین تیا ۲۴- سه‌ره‌فائۆ.

واتای وشه بهوشه: ۱- به‌راستی ۲- كه‌سانیک ۳- له رووی راستیه‌وه ۴- وه ۵- ده‌ناسی ۶- پاک ۷- وه ۸- رۆشن بین ۹- ئەندیشه ۱۰- دروست کارن ۱۱- وه ۱۲- ئەى خواوه‌ند ۱۳- ئەوان ۱۴- به‌جی بینه ۱۵- به‌چاکى ۱۶- ئاوات ۱۷- چونکه ۱۸- به‌راستی ۱۹- له لای تو ۲۰- بچ ولام ۲۱- ده‌زانم ۲۲- به‌نیه‌تى پاک ۲۳- به‌پاکى ۲۴- ستایشه‌کان.

واتای گشتی: ئەى یه‌زدان! ئەو مرۆفه شه‌ریفانه به‌خته‌وه‌ر بکه كه ده‌زانى شوئینکه‌وتووی ئەشه‌ن چونکه ئاگادارم له‌وه‌ی كه كرده‌ی چاك و ئاره‌زوى

(۱۱) ١١ ١٢ ١٣ ١٤ ١٥ ١٦ ١٧ ١٨ ١٩ ٢٠ ٢١ ٢٢ ٢٣ ٢٤ ٢٥ ٢٦ ٢٧ ٢٨ ٢٩ ٣٠ ٣١ ٣٢ ٣٣ ٣٤ ٣٥ ٣٦ ٣٧ ٣٨ ٣٩ ٤٠ ٤١ ٤٢ ٤٣ ٤٤ ٤٥ ٤٦ ٤٧ ٤٨ ٤٩ ٥٠ ٥١ ٥٢ ٥٣ ٥٤ ٥٥ ٥٦ ٥٧ ٥٨ ٥٩ ٦٠ ٦١ ٦٢ ٦٣ ٦٤ ٦٥ ٦٦ ٦٧ ٦٨ ٦٩ ٧٠ ٧١ ٧٢ ٧٣ ٧٤ ٧٥ ٧٦ ٧٧ ٧٨ ٧٩ ٨٠ ٨١ ٨٢ ٨٣ ٨٤ ٨٥ ٨٦ ٨٧ ٨٨ ٨٩ ٩٠ ٩١ ٩٢ ٩٣ ٩٤ ٩٥ ٩٦ ٩٧ ٩٨ ٩٩ ١٠٠

كۆپله‌ی یاز ده‌هه‌م

به‌رینووسی ئاقیستا: به‌زمانی ئاقیستا

و رینووسی کوردی: ۱- یه ۲- ئاییش

۳- ئەشیم ۴- نیپاڧەنگەھ ۵- مەنەس ۶- چا ۷- ڧەھوو ۸- یەڧاتائیت ۹- ڧەم ۱۰- مەزدا ۱۱- ئەھوورا ۱۲- ڧرڧوو ۱۳- مە ۱۴- سیهشا ۱۵- تەڧەھمەئەت ۱۶- ڧەئوچەنگەھ ۱۷- مەنی ئەڧەش ۱۸- ھەچا ۱۹- تەڧە ۲۰- ئائانەڧەنگەھا ۲۱- یائیش ۲۲- نا ۲۳- ئەنگھووش ۲۴- پەئورۆیۆ ۲۵- بەڧەت.

واتای وشە پەوشە: ۱- وا ۲- بەم نزایە ۳- راستی ۴- بەھتائیت ۵- ئەندیشە ۶- وە ۷- پاک ۸- تا ھەتایە ۹- تۆئەی ۱۰- وە ۱۱- یەزدان ۱۲- ڧیرم بکە ۱۳- من ۱۴- خۆت ۱۵- بەمەبەستی ۱۶- ئاشکرا کردن ۱۷- ئاوەز ۱۸- بەھۆی ۱۹- خۆتەو ۲۰- ھەردەم ۲۱- چۆن ۲۲- وەدی ۲۳- خیلڧەت ۲۴- رۆژی ئەزەل ۲۵- ھات.

واتای گشتی: ئەی یەزدان! بەم راز و نیازەو ھەردەم پارێزەری ئەشەو ئەندیشە چاکم لەتۆم دەوی بەھۆی (مینویی) خۆتەو پێشانم بەدیت کە (بوون) لە سەرەتادا چۆن وەدی ھات؟ (۶۲).

یەسنە ھاکی ۲۹

کۆپلەى یەكەم

بەریڤووسی ئاقیستا:

بەزمانی ئاقیستا و ریڤووسی کوردی:

۱- خشمەئى بیا ۲- گەئوشە ۳- ئوروا ۴- گەرەژدا ۵- کەھمائی ۶- مە ۷- ڧەرۆژدووم ۸- کا ۹- مە ۱۰- تەشەت ۱۱- تا ۱۲- مە ۱۳- ئەئەشموو ۱۴- ھەزەس ۱۵- چا ۱۶- رەموو ۱۷- ئاھیشایا ۱۸- دەرەش ۱۹- چا ۲۰- تەڧیش ۲۱- چا ۲۲- نوئیت ۲۳- موئى ۲۴- ڧاستا ۲۵- خشمەت ۲۶- ئەنیۆ ۲۷- ئەتا ۲۸- موئى ۲۹- سانسەتا ۳۰- ڧەھوو ۳۱- واسترەیا.

(۱) ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی
 ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی
 ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی
 ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی
 ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی

واتای وشە پەوشە: ۱- لە تۆ ۲- خیلڧەت ۳- گیان ۴- گلەبى ۵- بۆچى ۶- من ۷- ھیتایە دى ۸- کە ۹- من ۱۰- وەدی ھیتا ۱۱- کى ۱۲- من ۱۳- قین ۱۴- غارەت ۱۵- وە ۱۶- ستم ۱۷- دەوری داو ۱۸- بى ھەیبی ۱۹- وە ۲۰- دەسدرتۆی ۲۱- وە ۲۲- نیبە ۲۳- بۆ من ۲۴- پشٹیوان ۲۵- جگەلەتۆ ۲۶- ھیتر ۲۷- بۆبە ۲۸- لەمن ۲۹- پێشان بە ۳۰- شایستە ۳۱- رزگاریدەر.

واتای گشتی: ئەى مەزدا! گیانی خیلڧەت گلەبى لە تۆ دەکات: کە بۆ چى منت داھیتنا، کى منى وەدى ھیتنا؟ کینە و غارەت و بى ھەیبى چوار دەوری تەنیوم بێجگە لە تۆ پشٹیوانیکى دیکەم نیبە رزگاریدەرتکى شایستەم بۆ بێنەر (۶۳).

کۆپلەى دووهم:

بەریڤووسی ئاقیستا:

بەزمانی ئاقیستا و ریڤووسی کوردی:

۱- ئەدا ۲- تەشا ۳- گەئوشە ۴- پەرەسەت ۵- ئەشم ۶- کەتا ۷- تەڧەئى ۸- گەڧوئى ۹- رەتووش ۱۰- ھبەت ۱۱- ھیم ۱۲- داتا ۱۳- خەشەبەنتوو ۱۴- ھەدا ۱۵- واسترا ۱۶- گەئودایوو ۱۷- توەخشوو ۱۸- کەمە ۱۹- ھەئى ۲۰- ئوشتا ۲۱- ئەھوورەم ۲۲- یەدەرەگوود ۲۳- بېش ۲۴- ئەئەشمەم ۲۵- واداىوئیت.

(۲) ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی
 ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی
 ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی
 ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی
 ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی

واتای وشە پەوشە: ۱- ئەوکاتە ۲- خالق ۳- خیلڧەت ۴- پرسیی ۵- لە راستیدا ۶- کیتیە ۷- بۆتۆ ۸- بۆ جیھان ۹- پێشەوای راستی ۱۰- لە تۆ ۱۱- بۆ ئەو ۱۲- بدريت ۱۳- تا بکرى ۱۴- لەگەل ۱۵- پشٹیوانى ۱۶- گەشەى جیھان ۱۷- خیرەت ۱۸- کى ۱۹- ئەو بېت ۲۰- ھەز دەکەیت ۲۱- سەرورە ۲۲- کە بتوانیت ۲۳- دەرېکات ۲۴- خوازيارانى ۲۵- قین و درۆ.

واتای گشتی: ئەنجا پەرورەدگار لە ئەشای پرسی: کى بەشایستەى سەرورەى و رابەرى جیھان دەزانى تا من بتوانم رابەرى ھیزی چاکسازى بى بېخشم ھەزەدەکەى کى رابەرى جیھان بېت تا خوازيارانى دىو و کینە و درۆ لە ناو بەریت؟

کۆپلەى سێهەم

بەریڤووسی ئاقیستا:

بەزمانی ئاقیستا و ریڤووسی کوردی:

۱- ئەھمائی ۲- ئەشا ۳- نوئیت ۴- سەرەجا ۵- ئەدڧائەشو ۶- گەڧوئى ۷- پەئیتى ۸- مرفەت ۹- ئەڧەئەشمەم ۱۰- نوئیت ۱۱- ڧیڤدۆئى ۱۲- یا ۱۳- شەڧائیت ۱۴- نا ۱۵- درەنگ ۱۶- ئەرەشڧائەئەنگھو ۱۷- ھەڧوو ۱۸- ئەئوچیشتو ۱۹- ھاتەم ۲۰- یەھمائی ۲۱- زەڧەنگ ۲۲- جیما ۲۳- کەرەدووشا.

(۳) ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی
 ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی
 ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی
 ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی
 ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی ڧاڤیڤووسی

واتای وشە پەوشە: ۱- بەو ۲- ئەشا ۳- نیبە ۴- زالم ۵- بى زیانە ۶- بۆ جیھان ۷- رابەر ۸- گوتى ۹- لە ناو ئەوان ۱۰- نیبە ۱۱- دەناسم ۱۲- کە ۱۳- ریز بەستن ۱۴- لە ۱۵- بەدکاران ۱۶- پیاو چاکان ۱۷- ئەو ۱۸- بەتوانتر ۱۹- لەواندا ۲۰- یارمەتى ۲۱- داواكارى ۲۲- ھۆى ۲۳- بۆ بکەین.

واتای گشتی: ئەشا له ولامدئا گوئی، دەبی مۆرفیکی چاک و خیرخواز بیت نەک سته مکار و چوسیتنەر، له ناو ئەوانەدا کەس نائاسم کە بتوانی چاکە خوازان لە بەرامبەر بەدکاراندا بیاریزیت، دەبی بە توانترین کەس بیت له ناو خەلکدا تا بتوانی بانگی من بکات و منیش یاری دەمی دەم (٦٤).

کۆپلهی چوارەم

بەڕینۆوسی ئاقیستا:

بەز مانی ئاقیستا و رینۆوسی کوردی:

١- مەزدا ئۆ ٢- سەخارە ٣- مەئیریشتو ٤-
یا ٥- زی ٦- قاشەرەزۆئی ٧- پەئیری ٨-
چیت ٩- ئیت ١٠- دەیفائیش ١١- چا
١٢- مەشیا ئیش ١٣- چا ١٤- یا ١٥-
چا ١٦- قەرەشە ئیت ١٧- ئەئی پی چیت
ئیت ١٨- ههڤو ١٩- ئیچیرۆ ٢٠- ئەهۆرو ٢١- ئەتا ٢٢- ئەن ٢٣- ئەنگههت ٢٤- یهتا ٢٥-
ههڤو ٢٦- قهسهت.

واتای وشە بەوشه: ١- مەزدا ٢- ئەو کارانە ٣- باشتری له یاده ٤- کە ٥- بی شک ٦- کران
٧- پیتشتر ٨- دوور ٩- ئەنانهت ١٠- دپۆهکان ١١- وە ١٢- خەلک ١٣- وە ١٤- کە ١٥- هەم
١٦- دکریت ١٧- له داهاتویەکی دوور ١٨- تەنیا ١٩- داوەر ٢٠- ئەهۆرو ٢١- پاشان ٢٢-
بۆمان ٢٣- بینه پیتش ٢٤- ئەوهی ٢٥- ئەوه ٢٦- ئیراده.

واتای گشتی: ئەم مەزدا، بی شک لهوه ئاگاداری کە دپوان و پتیرهوانی درۆ له رابردوودا چیبیان کردوو و دەشزانی کە له داهاتووشدا دەیانەوی چی بکەن، تۆ (ئەهۆرو) تا قانە دادپەرورە جیهانی هەربۆیهش خواست و ئیرادهی تۆ بۆ رزگارکردنی جیهان له سەر هەر کەسێک بیت من پیتی رازی و خوشحال دەم.

کۆپلهی پینچەم

بەڕینۆوسی ئاقیستا:

بەز مانی ئاقیستا و رینۆوسی کوردی:

١- ئەت ٢- فا ٣- ئوستائیش ٤- ئەهۆرو
٥- زهستا ئیش ٦- فری ئەمن ٧- ئەهۆرهیا
٨- مە ٩- ئورفا ١٠- گەئوشە ١١- چا
١٢- ئەزیائۆ ١٣- هییت ١٤- مەزدام ١٥-
دەقه ئیدی ١٦- فەرەسایبوو ١٧- نوئی ١٨-
ئەرەزی جبوئی ١٩- فرەجیا ئیتیش ٢٠- نوئیت ٢١- فشقینەت ٢٢- درەگقەسو ٢٣- پەئیری.

واتای وشە بەوشه: ١- ئەنجا ٢- ئیئە ٣- ئاوهلا ٤- هەردوو کمان ٥- دوو دەست ٦- ستایش
دەکەین ٧- ئەهۆرو ٨- من ٩- گیان ١٠- جیهان ١١- وە ١٢- بەر دار ١٣- ئاوا ١٤- له مەزدا
١٥- دەخوازین ١٦- داخوازیمان ١٧- قەد ١٨- بەپیاو چاکان ١٩- زەرەرو زیان ٢٠- قەد ٢١-
خواهەنەکانیان ٢٢- بەد کاران ٢٣- لەلایەن.

واتای گشتی: من و گیانی خیلەتی پر سەمەر بەپتیرهوه دەسته کاتان بەرز دەکەینهوه و ستایشی ئەهۆرو
مەزدا دەکەین و لیتی دەخوازین قەد زەرەر و زیانێک نەگاتە پیاوچاکان و مەخلوقاتی چاک هەمیشە
دورین لە زەرەروزیانی دوژمنان و بەدکاران.

کۆپلهی شەشمە

بەڕینۆوسی ئاقیستا:

بەز مانی ئاقیستا و رینۆوسی کوردی:

١- ئەت ٢- ئا ٣- ئیئە جەت ٤- ئەهۆرو
٥- مەزدا ئۆ ٦- قیدرا ئۆ ٧- وهفوش ٨-
قیانە یا ٩- نوئیت ١٠- ئەئیتفا ١١- ئەهقو
١٢- قیستو ١٣- ئەئیدا ١٤- رەتووش
١٥- ئەشەئەت ١٦- چیت ١٧- ههچا ١٨- ئەت ١٩- زی ٢٠- ئەفا ٢١- فشقینەتە ٢٢- چا
٢٣- فاستریائی ٢٤- چا ٢٥- توورەشتا ٢٦- تەتەشا.

واتای وشە بەوشه: ١- ئەنجا ٢- ئەو ٣- گوئی ٤- ئەهۆرو مەزدا ٦- زانا ٧- ژیان ٨-
بەزانایی ٩- نا ١٠- یەک کەس ١١- سەردار ١٢- دەناسی ١٣- نەش ١٤- رۆحانییەک ١٥- له
چاکە ١٦- پریپت ١٧- کە ١٨- بۆ ١٩- بەراستی ٢٠- کەتۆ ٢١- وە کوشوان ٢٢- وە ٢٣- پاریزەر
٢٤- وە ٢٥- بەدیهیتنەر ٢٦- هەلئێژارد.

واتای گشتی: ئەنجا ئەهۆرو مەزدا زانا کە بەزانایی خوئی ژیان و هیتز دەبەخشیت گوئی ئایا تۆ
کەسێک (سەرورەئۆ یا رۆحانییەک) دەناسی کە دلتی پریپت له راستی و چاکەخوازی؟

ئایا خواوهەند تۆی هەلنەبێژاردوو بۆ
رپا بەری و پاراستنی جیهان و خیلەت؟

کۆپلهی ههوتهم:

بەڕینۆوسی ئاقیستا:

بەز مانی ئاقیستا و رینۆوسی کوردی:

١- تەم ٢- ئازوتوئیش ٣- ئەهۆرو ٤-

(٧) ١- مەزدا ٢- مەزدا
٣- مەزدا ٤- مەزدا
٥- مەزدا ٦- مەزدا
٧- مەزدا ٨- مەزدا
٩- مەزدا ١٠- مەزدا
١١- مەزدا ١٢- مەزدا
١٣- مەزدا ١٤- مەزدا
١٥- مەزدا ١٦- مەزدا
١٧- مەزدا ١٨- مەزدا
١٩- مەزدا ٢٠- مەزدا
٢١- مەزدا ٢٢- مەزدا
٢٣- مەزدا ٢٤- مەزدا

واتای گشتی: ئەى مهزدا ئەههورا، ئەى ئەشه، هیتز و برستی مینوویی بهوان (زهردشت و پیتروانی) بیهخشن. ئەى ئەندیشەى چاک، تۆش هۆش و بیری رووناکیان پێ بیهخشه تا ببه هۆی هیتمی و ئاسایشی جیهان. ئەى مهزدا، ئیمه پش هەر ئەو بهچاکترین مهخلوقی تۆ دهزانین.

کۆپلهی یاز دههههه:

به رینووسی ئاقیستا:

بهز مانى ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- کوودا ۲- ئەشم ۳- قههوه ۴- چا ۵- مهنو ۶- خشه تهره ۷- چا ۸- ئەت ۹- ما ۱۰- مهشا ۱۱- یوزهه ۱۲- مهزدا ۱۳- فرهخشه نینه ۱۴- مهزوئی ۱۵- مهگائی ۱۶- تا ۱۷- پهئیتی ۱۸- زانه تا ۱۹- ئەهورا ۲۰- نوو ۲۱- ناوو ۲۲- ئەقهره ۲۳- ئەهما ۲۴- راتووئیش ۲۵- یوشماوه تام.

واتای وشه بهوشه: ۱- كهی ۲- ئەشا ۳- قههوه مهن ۴- وه ۵- بۆمان ۶- توانا ۷- وه ۸- ئیسته ۹- من ۱۰- دین ۱۱- ئیوه ۱۲- مهزدا ۱۳- ئایینی ۱۴- مهزنی ۱۵- مهگه ۱۶- بهراست ۱۷- رابهه ۱۸- وهرگرن ۱۹- ئەهورا ۲۰- نووکه ۲۱- بوئیمه ۲۲- یاهوریک ۲۳- بۆمان ۲۴- خزمهتکاری ۲۵- ئیوهین.

واتای گشتی: كهی ئەشه و ئەندیشەى چاک و هیتزی مینوویی روومان لێ دهكهن؟ من داواتان لێ دهكهم وانە و راهیانه كانی (مهگه)ی مهزن وه رېگرن (۶۷) ئەى مهزدا، ئیسته كه پشتیوانیک بۆ ئیمه هاتوه ئیمه پش ئامادهی خزمهت كردین.

یهسا، هاتی-۳

کۆپلهی یهكهه

به رینووسی ئاقیستا:

بهز مانى ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- ئەت ۲- تا ۳- قهخشیا ۴- ئیشه نئو ۵- یا ۶- مهزداتا ۷- هیهت ۸- چیهت ۹- قیدوشه ۱۰- ستهئوتا ۱۱- چا ۱۲- ئەهورا ۱۳- یهسنیا ۱۴- چا ۱۵- قهنگهئوش ۱۶- مهنهنگهوه ۱۷- هومانزهردا ۱۸- ئەشائی ۱۹- چا ۲۰- یا ۲۱- رهئوچه بیهش ۲۲- دههتسه تا ۲۳- ئووروازا.

بند ۱۱
(۱) وروسه سبوعه، واگرووسه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه

(۱) سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه

واتای وشه بهوشه: ۱- ئیسته ۲- لهه ۳- قسه دهكهم ۴- خوازياران ۵- كه ۶- دوو دیاردهی مهزن ۷- بهراستی ۸- هه موو ۹- پیاوی زانا ۱۰- ستایش ۱۱- وه ۱۲- ئەهورا ۱۳- نیایش ۱۴- وه ۱۵- بۆ شههوهه ۱۶- ئەندیشه ۱۷- زانیاری پیروز ۱۸- بههۆی راستی ۱۹- وه ۲۰- كه ۲۱- بگاته بارهگا ۲۲- دهرك پیکردن ۲۳- کامل.

واتای گشتی: ئیستا له مهه ئەو دوو دیارده مهزنه بۆ خوازيارانی ئەهوره و ئەشا قسه دهكهم، ئەى خاوهنه كانی ئەندیشەى چاک، بهبیری ورد و هیتزی دهرك پیکردن لهه قسه یه رامین، تا بههۆی ئاوهز و ئەندیشه وه بگه نه رووناکیی راستی و جیهانی بهخته وهه (۶۸).

کۆپلهی دووههه:

به رینووسی ئاقیستا:

بهز مانى ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- سرهئوتا ۲- گهئوش ئەنائیش ۳- قههیشتا ۴- ئەقهنه تا ۵- سووچا ۶- مهنهنگه ۷- ئاقه ره ناوو ۸- ئیچی تههیا ۹- نه ریم نه ریم ۱۰- خشه خیائی ۱۱- ته نووی ۱۲- په دا ۱۳- مهزه ۱۴- یه قهنگه هقو ۱۵- ئەهمانی ۱۶- نه ۱۷- سهزدیائی ۱۸- بهئوده نئو ۱۹- په ئیتی.

(۲) داسه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه

واتای وشه بهوشه: ۱- گوئ بدن ۲- بهگوئیبه کانتان ۳- باشتیرین ۴- سهیر بکهن ۵- تیزترین ۶- ئەندیشه ۷- دوورپگا ۸- هه لئیرین ۹- هه ربهک (ژن و پیاو) ۱۰- بۆ خوئی ۱۱- خوئی ۱۲- بهرله ۱۳- مهزن ۱۴- رووداو ۱۵- ئەم په یامه ۱۶- بهراستی ۱۷- په ره پیتبهدهن ۱۸- رچه ن ۱۹- رابهه.

واتای گشتی: خه لکینه، بهگوئی خوتان قسهی راست بیسن و بهچاوی خوتان راستیبهه کان بیسن ههه کام له ئیوه (ژن و پیاو) پش ئەوهی کات له دهست بجیت، لهه دوو ریبازه یه کیکیان بهخواستی خوتان هه لئیرین. دیترانیش رابهه بکهن بۆ پیترووی له بیر و ئەندیشەى چاک تاكو هه مسوان بهخته وه بن.

کۆپلهی سیههه:

به رینووسی ئاقیستا:

بهز مانى ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- ئەت ۲- تا ۳- مهئینیو ۴- پهئوته ئورقی

(۳) سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه
سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه سبوعه

۵- یا ۶- یه ما ۷- خفه فنا ۸- نه سره فاته م ۹- مهنه هی ۱۰- چا ۱۱- فه چهی ۱۲- چا ۱۳- شیفه تنه فهئی ۱۴- هی ۱۵- فه هبیا ۱۶- نه کم ۱۷- چا ۱۸- نافش ۱۹- چا ۲۰- هه وده فه نگه هو ۲۱- نرهش ۲۲- قشیا ۲۳- نویت ۲۴- دوژده فه نگه هو.

واتای وشه بهوشه: ۱- نیسته ۲- نهو ۳- دووگه وههر ۴- له سه رته تادا ۵- که ۶- دووانه ۷- خه یال ۸- به دیهاتن ۹- له نه ندیشه ۱۰- وه ۱۱- گفته ۱۲- وه ۱۳- کرده ۱۴- نهوان ۱۵- چاکه ۱۶- خراپه ۱۷- وه ۱۸- لهوان ۱۹- وه ۲۰- زانا ۲۱- راستی ۲۲- هه لده بترین ۲۳- نه وکو ۲۴- نه زان.

واتای گشتی: نهو دوو گه وههره دووانه یه که سه رته له دونیای خه یالدا وه دی هاتن یه کیان چاکه یه و نهوی تریان خراپه یه له نه ندیشه و گفته و کرده ودا. لهو نیوانه دا مرؤقی زانا چاکه که یان هه لده بترینت و نه زانیش خراپه که یان (۶۹).

کوپله ی چواره م:

به رینووسی نأقیستا:

به زمانی نأقیستا و رینووسی کوردی:

(۴) به کوردی و نأقیستا
 ۱- نهت ۲- چا ۳- هیهت ۴- تا ۵- همم
 ۶- مهنیهو ۷- جهسه نه تیم ۸- په نه نه تورقیم
 ۹- ده زده ۱۰- گه تیم ۱۱- چا ۱۲- ته جیا
 نیسته م ۱۳- چا ۱۴- یه تا ۱۵- چا ۱۶-
 نه نگهت ۱۷- نه مهیم ۱۸- نه نگهوش
 ۱۹- نه چیشتو ۲۰- دره گفته تام ۲۱- نهت
 ۲۲- نه شه نه ۲۳- فه هیشتهم ۲۴- مهنو.

۱- نهت ۲- چا ۳- هیهت ۴- تا ۵- همم
 ۶- مهنیهو ۷- جهسه نه تیم ۸- په نه نه تورقیم
 ۹- ده زده ۱۰- گه تیم ۱۱- چا ۱۲- ته جیا
 نیسته م ۱۳- چا ۱۴- یه تا ۱۵- چا ۱۶-
 نه نگهت ۱۷- نه مهیم ۱۸- نه نگهوش
 ۱۹- نه چیشتو ۲۰- دره گفته تام ۲۱- نهت
 ۲۲- نه شه نه ۲۳- فه هیشتهم ۲۴- مهنو.

واتای وشه بهوشه: ۱- نه جفا ۲- وه ۳- کاتنی ۴- نه م ۵- پتیک ۶- دووگه وههره ۷- گه یشتن ۸- سه رته ۹- به دیهیتا ۱۰- ژیان ۱۱- وه ۱۲- مهرگ ۱۳- وه ۱۴- ناو ها ۱۵- وه ۱۶- بییت ۱۷- کو تایی ۱۸- ژیان ۱۹- خراپترین ۲۰- درؤ بازان ۲۱- به لام ۲۲- بؤ چاکه خوازان ۲۳- باشترین ۲۴- که سایه تی.

واتای گشتی: نه وکاته ش که نه م دوو گه وههره پتیک گه یشتن (سه رته تای مان و نه مان) «ژیان» و «مهرگ» یان به دی هیتا. تا ژیانیش هه بییت نه م دو خه هه ر ده بییت و چاکه خوازان باشترین وه زع و خراپه کارانیش خراپترین تاکام و نه نجامیان ده بییت.

کوپله ی پینجه م:

به رینووسی نأقیستا:

به زمانی نأقیستا و رینووسی کوردی:

(۵) به کوردی و نأقیستا
 ۱- نهت ۲- چا ۳- هیهت ۴- تا ۵- همم
 ۶- مهنیهو ۷- جهسه نه تیم ۸- په نه نه تورقیم
 ۹- ده زده ۱۰- گه تیم ۱۱- چا ۱۲- ته جیا
 نیسته م ۱۳- چا ۱۴- یه تا ۱۵- چا ۱۶-
 نه نگهت ۱۷- نه مهیم ۱۸- نه نگهوش
 ۱۹- نه چیشتو ۲۰- دره گفته تام ۲۱- نهت
 ۲۲- نه شه نه ۲۳- فه هیشتهم ۲۴- مهنو.

۱- نه یانو ۲- مهنی فائو ۳- وه رتا ۴- یه ۵- دره گوانو ۶- نه چیشتا ۷- وه رزیو ۸- نه شم ۹- مهنیهو ۱۰- سپه نیشتو ۱۱- یه ۱۲- خرهئود ژیدیش ته نگ ۱۳- نه سینو ۱۴- وهسته ۱۵- یه نه چا ۱۶- خشنهئوشه ۱۷- نههوره م ۱۸- هه نه ییتیانیش ۱۹- شیفه تنه نیش ۲۰- فرهئورهت ۲۱- مه زدام.

واتای وشه بهوشه: ۱- له م ۲- دووگه وههره ۳- هه لبارد ۴- نهوهی ۵- درؤ باز ۶- خراپترین ۷- کردار ۸- راستی ۹- رؤح ۱۰- پاکترین ۱۱- نهوهی ۱۲- نهمر ۱۳- به نووری ۱۴- رازاوه ته وه ۱۵- که سبتکه ۱۶- خؤشحال ده کات ۱۷- نههورا ۱۸- دروست ۱۹- کردار ۲۰- به پروای ته واو ۲۱- مه زدا.

واتای گشتی: لهو دوو گه وههره دا خوازیاری درؤ خراپه کاری هه لبارد و خوازیاری راستی چاکه ی هه لبارد که به پاکترین شیوه و کردار رازاوه ته وه. نهوانه ی که به سه ره بهستی و بییری پاک نههورا خؤشحال ده کن، نه شه هه لده بترین.

کوپله ی شهشه م:

به رینووسی نأقیستا:

(۱) به کوردی و نأقیستا
 ۱- نهت ۲- چا ۳- هیهت ۴- تا ۵- همم
 ۶- مهنیهو ۷- جهسه نه تیم ۸- په نه نه تورقیم
 ۹- ده زده ۱۰- گه تیم ۱۱- چا ۱۲- ته جیا
 نیسته م ۱۳- چا ۱۴- یه تا ۱۵- چا ۱۶-
 نه نگهت ۱۷- نه مهیم ۱۸- نه نگهوش
 ۱۹- نه چیشتو ۲۰- دره گفته تام ۲۱- نهت
 ۲۲- نه شه نه ۲۳- فه هیشتهم ۲۴- مهنو.

به زمانی نأقیستا و رینووسی کوردی: ۱- نه یانو ۲- نویت ۳- نه ره شه ۴- ویشیاتا ۵- ده نیقا جینا ۶- هیهت ۷- نه نیش ۸- نا ده به نووما ۹- په رس مه نینگ ۱۰- نو یا ۱۱- جهسه ت ۱۲- هیهت ۱۳- فه رته تاتا ۱۴- نه چیشتهم ۱۵- مهنو ۱۶- نهت ۱۷- نه شه شمیم ۱۸- هه ن ۱۹- ده ئاره نتا ۲۰- یا ۲۱- به ن نه یه ن ۲۲- نههورم ۲۳- مه رته تا نوو.

واتای وشه بهوشه: ۱- له م دووه ۲- نه کرد ۳- راستی ۴- هه لباردن ۵- درؤ خوازان ۶- چونکه ۷- بؤنه وان ۸- فریوخوردن ۹- له شک و گوماندا بوون ۱۰- سهریان ۱۱- هات ۱۲- بویه ۱۳- شوین که وتن ۱۴- خراپترین شیوه ۱۵- سرشت ۱۶- نه بی ۱۷- به ره و توورهی ۱۸- پتیکه وه ۱۹- رؤیشتن ۲۰- تاکوو ۲۱- له نیویه ران ۲۲- بوون ۲۳- خه لک.

واتای گشتی: خوازیارانی درؤ چونکه فریویان خوارد، له ناو نهو دووانه دا خراپه که یان هه لبارد و بوونه ختیوی خراپترین سرشت و که سایه تی پاشان پتیکه وه روویان له قین و توورهی کرد بؤ له نیویردن ژیان خه لک.

كۆپلەي ھوتتەم:

بەر يىنووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رينووسى كوردى:

- ۱- ئەھمائي ۲- چا ۳- خىشە ترا ۴- جەسەت ۵- مەنەنگھا ۶- قەھوو ۷- ئەشا ۸- چا ۹- ئەت ۱۰- كەھرەپەم ۱۱- ئوتەيوونى تيش ۱۲- دەدئەت ۱۳- ئارمە ئيتيش ۱۴- ئەئا ۱۵- ئەئەشام ۱۶- توونى ۱۷- ئەف ئەنگەت ۱۸- يەتا ۱۹- ئەيەنگھا ۲۰- ئادانا ئيتيش ۲۱- پەئوئوربوو.

(۷) سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت
سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت
سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت
سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت
سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت

واتاى وشە بەوشە: ۱- بوئەو ۲- وە ۳- ھىزى ۴- دەگات ۵- ئەنديشە ۶- چاك ۷- راستى ۸- وە ۹- ئەنجا ۱۰- لاشە ۱۱- خۆراگرى ۱۲- دەبەخشىت ۱۳- ئارمەيتى ۱۴- بەقا ۱۵- ئەوان ۱۶- ھىبى تۆ ۱۷- لەراستيدا ۱۸- وەك ۱۹- دەرھاتوون ۲۰- لە تاقىكرەنەو ۲۱- سەرکەوتوو.

واتاى گىشتى: ھىزى ھەتايى و سرشتى چاك و راستى دەگاتە لاي پىترەوانى ئەشا، ئارمەيتى خۆراگرى و توانا دەخاتە لەشيانەو، بىن شك ئەوان لە تاقىكرەنەو كەدا سەربىلند دەردەچن و لاي تۆ بەرپىز و خۆشەويستەن.

كۆپلەي ھەشتەم:

بەر يىنووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رينووسى كوردى:

- ۱- ئەت ۲- چا ۳- يەدئەئا ۴- ئەئەشام ۵- كەئىئا ۶- جەمەئەيتى ۷- ئەئىنەنگھام ۸- ئەت ۹- مەزدا ۱۰- تەئائەي بيو ۱۱- خىشە ترەم ۱۲- قەھوو ۱۳- مەنەنگھا ۱۴- قوئى قىدەئەيتى ۱۵- ئائەي بيو ۱۶- سەستە ۱۷- ئەھوررا ۱۸- يەقەئى ۱۹- ئەشائى ۲۰- دەدەن ۲۱- زەستە بيو ۲۲- دورقە جەم.
- واتاى وشە بەوشە:** ۱- ئەوكاتە ۲- وە ۳- چوون ۴- بوئەوان ۵- سزا ۶- بىتتە بەرەو ۷- تاوانەكانيان ۸- ئەنجا ۹- ئەي مەزدا ۱۰- خواستى تۆ ۱۱- ھىز ۱۲- بەھۆى ۱۳- قەھوومەن ۱۴- ئاشكرا دەبىت ۱۵- بەوان ۱۶- دەوترىتەو ۱۷- ئەي ئەھوررا ۱۸- ھەتاكوو ۱۹- راستى ۲۰- بسپىرن ۲۱- دەستى ئەوان ۲۲- درۆيەكان.

(۸) سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت
سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت
سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت
سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت

واتاى گىشتى: ئەو كاتەي كە تاوانباران گەيشتنە پادافرە (۷۰) لە ئەنجامى تاوانەكانياندا ھىز و سەروەرى تاھەتايى تۆ لەبەر تيشكى ئەنديشەي چاكدا ئاشكرا دەبىت و ئەوان فيردەبىن چۆن تىببكوون بۆ نەھىشتى درۆ و سەرختى راستى و پاكى.

كۆپلەي ئۆيەم:

بەر يىنووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رينووسى كوردى:

- ۱- ئەت ۲- چا ۳- تونى ۴- قەئەم ۵- خياما ۶- يوئى ۷- ئەيەم ۸- فرەشەم ۹- كەرەنەئون ۱۰- ئەھووم ۱۱- مەزدائوس ۱۲- چا ۱۳- ئەھورائەفانگھو ۱۴- تا ۱۵- مويەسترا ۱۶- بەرەنا ۱۷- ئەشا ۱۸- چا ۱۹- ھىەت ۲۰- ھەترا ۲۱- مەنەئو ۲۲- يەقەت ۲۳- يەترا ۲۴- چىس تيش ۲۵- ئەنگەھەت ۲۶- مەئەتا.

(۹) سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت
سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت
سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت
سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت

واتاى وشە بەوشە: ۱- ئەنجا ۲- وە ۳- ھى تۆ ۴- ئىمە ۵- ھەبىن ۶- ئەو كەسانە ۷- كە ۸- لە نوئى ۹- بنىات بنىن ۱۰- جىھان ۱۱- ئەي خوداي زانست ۱۲- وە ۱۳- ئەي ژيان بەخش ۱۴- بۆ ۱۵- يارمەتى ۱۶- بگەيەنەرتى ۱۷- ئەشا ۱۸- وە ۱۹- ھەتا ۲۰- نرىك ۲۱- فكرمان ۲۲- بىي ۲۳- كاتىكە ۲۴- ئەقل لە شك ۲۵- بىي ۲۶- گومان.

واتاى گىشتى: ئىمە دەمانەوئى ھى رىپازى تۆ و لە زومەرى ئەو ئەھوررايىبەن بىن كە ژيان نوئى دەكەنەو، تۆش لەبەر تيشكى راستى و زانىارىدا يارىدەمان بدە بۆ ئەوئى كاتى تاوەزمان تووشى شك و گومان بوو، فكر و ئەنديشەمان لىك نرىك بىن.

كۆپلەي دەيەم:

بەر يىنووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رينووسى كوردى:

- ۱- ئەدا ۲- زى ۳- ئەفا ۴- دورقەجو ۵- ئەقو ۶- بەقايىتى ۷- سكەندو ۸- سپەيەت رەھيا ۹- ئەت ۱۰- ئەسپىش تا ۱۱- يەئوجەنتە ۱۲- تا ۱۳- ھووشى توتيش ۱۴- قەنگھەئووش ۱۵- مەنەنگھو ۱۶- مەزدائو ۱۷- ئەشەخيا ۱۸- چا ۱۹- يوئى ۲۰- زەزەنتى ۲۱- قەنگھائو ۲۲- سرە قەھى.

(۱۰) سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت
سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت
سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت
سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت سەئەت

واتای وشه بهوشه: ۱- نهوکات ۲- چونکه ۳- وهک ۴- درۆ ۵- هات ۶- خوار ۷- شکست ۸- نابودی ۹- ئیسته ۱۰- ناواتهکان ۱۱- بناسن ۱۲- به ۱۳- شوینی چاک ۱۴- پاک و خاوین ۱۵- نه ندیشه ۱۶- مهزدا ۱۷- راسته قینه ۱۸- وه ۱۹- نهوانه ۲۰- ناسراون ۲۱- بهخوش ۲۲- ناو بوون.

واتای گشتی: نهو کاتهی که درۆ تووشی شکست و نابودی هات نهوانه‌ی که بهناوی چاک ناسراون دهگه‌نه تاوات و ئاره‌زووه‌کانی خویان و دهگه‌نه جن و شوینی چاک له لای مهزدا و جیهانی ته‌شه.

کۆپله‌ی یاز دهه‌م

به‌رینووسی ئاقیستا:

(۱۱) به‌رینووسی ئاقیستا
 به‌رینووسی ئاقیستا
 به‌رینووسی ئاقیستا
 به‌رینووسی ئاقیستا
 به‌رینووسی ئاقیستا

به‌رمانی ئاقیستا و رینوسی کوردی:

۱- هیهت ۲- تا ۳- ئورفاتا ۴- سه‌شه‌تا
 ۵- یا ۶- مه‌زدانو ۷- ده‌ده‌ته‌ت ۸- مه‌شبانو نه‌نگهو ۹- خفیتی ۱۰- چا ۱۱- نه‌نه‌ئیتی ۱۲- هه‌ئه‌هیت ۱۳- چا ۱۴- ده‌رگه‌م ۱۵- ده‌ره‌گشه‌ئودیبو ۱۶- ره‌شوو ۱۷- سه‌فه ۱۸- چا ۱۹- شه‌شه‌قبیو ۲۰- نه‌ت ۲۱- ئاییبی ۲۲- تائیش ۲۳- نه‌نگه‌ه‌ئیتی ۲۴- ئووشتا.

واتای وشه بهوشه: ۱- هه‌رکات ۲- نه‌م ۳- ئایینه ۴- بناسن ۵- که ۶- مه‌زدا ۷- هینانه دی ۸- نه‌ی خه‌لکینه ۹- شادی ۱۰- وه‌ئنج ۱۱- وه‌ئنج ۱۲- واته ۱۳- وه ۱۴- هه‌تایی ۱۵- بو شوینکه‌وتوانی درۆ ۱۶- سزا ۱۷- سوود ۱۸- وه ۱۹- بو شوینکه‌وتوانی راستی ۲۰- نه‌نج ۲۱- به‌راستی ۲۲- له سایه‌یدا ۲۳- ده‌گه‌نه راسته‌قینه ۲۴- شادمانی.

واتای گشتی: نه‌ی خه‌لکینه، هه‌رکات فه‌لسه‌فه‌ی شادی و ره‌نجتان ناسی که له ئایینی ئاهوورادا هاتوو و زانیستان که به‌دکاران سزا ده‌درین و چاکه‌خوازان بزگار و به‌ختیار ده‌بن بێشک له سایه‌ی نه‌م ناسینه‌دا ده‌گه‌نه سه‌ریه‌ستی و به‌ختیاری.

یه‌ستا، هاتی ۳۱

کۆپله‌ی یه‌که‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

(۳۱) به‌رینووسی ئاقیستا
 به‌رینووسی ئاقیستا
 به‌رینووسی ئاقیستا
 به‌رینووسی ئاقیستا
 به‌رینووسی ئاقیستا

به‌رمانی ئاقیستا و رینوسی کوردی: ۱- تا ۲- فه ۳- ئورفاتا ۴- مه‌ره‌نتو ۵- نه‌گوشتا ۶- فه‌چه‌ئو ۷- سه‌نگه‌ها مه‌هی ۸- نه‌نا نه‌بییو ۹- پوئی ۱۰- ئورفاتائیش ۱۱- دروجۆ ۱۲- نه‌شه‌هیا ۱۳- گه‌ئیتانۆ ۱۴- فی مه‌ره‌نچه‌هیت ۱۵- نه‌ت ۱۶- چیه‌ت ۱۷- ئانه‌ئیبیو ۱۸- فه‌هیشتا ۱۹- یوئی ۲۰- زه‌ره‌زدانوۆ ۲۱- نه‌نگه‌هن ۲۲- مه‌زدائی.

واتای وشه بهوشه: ۱- نه‌م ۲- هه ۳- راهینانه ۴- زانیاریخوازان ۵- نه‌بیه‌ستراو ۶- قسه‌ی ۷- ئاشکرا ده‌که‌م ۸- له‌بوۆ ۹- نه‌وانه‌ی ۱۰- به‌هوئی راهینانه‌کان ۱۱- درۆ ۱۲- راستی ۱۳- جیهان ۱۴- ویران بکه‌ن ۱۵- به‌لام ۱۶- بێشک ۱۷- بو‌نه‌وان ۱۸- باشترین ۱۹- که ۲۰- دلدار ۲۱- هه‌نه ۲۲- مه‌زدا.

واتای گشتی: نه‌ی خوازیبارانی زانست،

وانه و قسه‌یه‌کتان یی ده‌لیم که بێشتر نه‌بیه‌ستراوه، بێ شک نه‌م راهینانه بو شوینکه‌وتوانی درۆ که جیهان ویران ده‌که‌ن ناخۆشه و بو‌نه‌ویندارانی مه‌زداش خۆش و شیرینه.

کۆپله‌ی دووه‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

(۲) به‌رینووسی ئاقیستا
 به‌رینووسی ئاقیستا
 به‌رینووسی ئاقیستا
 به‌رینووسی ئاقیستا
 به‌رینووسی ئاقیستا

به‌رمانی ئاقیستا و رینوسی کوردی:

۱- یه‌زی ۲- تائیش ۳- نه‌قه‌ئیت ۴- ئورقان ۵- نه‌دقائۆ ۶- نه‌ئیبی ۷- ده‌ره‌شتا ۸- فه‌خیاو ۹- نه‌ت ۱۰- فائۆ ۱۱- فه‌یه‌سه‌نگه ۱۲- ئایووئی ۱۳- یه‌تا ۱۴- ره‌تووم ۱۵- نه‌هورو ۱۶- فه‌ئیدا ۱۷- مه‌زدانوۆ ۱۸- نه‌یانۆ ۱۹- ئانسیانوۆ ۲۰- یا ۲۱- نه‌شه‌ته‌ت ۲۲- هه‌چا ۲۳- جقامه‌هی.

واتای وشه بهوشه: ۱- چونکه ۲- بو‌نه‌م ئالۆزیبانه ۳- نییبه ۴- هه‌لبێژاردن ۵- رینگای ۶- به‌دی ۷- ناکرئ ۸- باشتر ۹- بزیه ۱۰- ئیوه ۱۱- دیم بو ۱۲- لاتان ۱۳- چون ۱۴- مامۆسته‌ایه‌ک ۱۵- نه‌هورو ۱۶- ناردوو به‌تی ۱۷- مه‌زدا ۱۸- بو‌هه‌ردوو ۱۹- ده‌سته ۲۰- تا ۲۱- راستی ۲۲- له‌رووی ۲۳- بژین.

واتای گشتی: له‌به‌ر نه‌وه‌ی به‌هوئی درۆبازانه‌وه رینگای چاکتر بو‌هه‌لبێژاردن به‌دی ناکریت من وه‌ک پیتشه‌وایه‌ک که نه‌هورا دیاری کردوو بو‌هه‌ردوو ده‌سته‌که به‌ره‌ لاتان دیم تا پیتکه‌وه فیتر بین به‌په‌ره‌وی له‌ شه‌ه‌ بژین و دیترا ئیش فیتر بکه‌ین.

کۆپلەى سىنيەم:

بەرىنۆوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنۆوسى كوردى:

- ۱- يام ۲- دائۆ ۳- مەئىنيو ۴- ئاتەراچا
- ۵- ئەشا ۶- چا ۷- چوئىش ۸- رانوبى بيا
- ۹- خشنە ئوتەم ۱۰- ھيەت ۱۱- ئورقەتەم
- ۱۲- چزدقەنگەھودەببىو ۱۳- تەت ۱۴- نە
- ۱۵- مەزدا ۱۶- فېدودەنوئى ۱۷- قەئوچا ۱۸- ھيەزوا ۱۹- تەقەھيا ۲۰- ئائوئەنگەھو ۲۱- يا
- ۲۲- جقەنتو ۲۳- قەبەسپەنگ ۲۴- قائورەيا.

واتاى وشە بەوشە:

- ۱- چى ۲- دەبەخشى ۳- رۆحى ۴- ئاگر ۵- ئەشا ۶- وە ۷- بەلئىنت داوہ
- ۸- بەھەردوودەستە ۹- خۆشبەختىيەك ۱۰- كامە ۱۱- ياسا ۱۲- بۆزانايان ۱۳- ئوہ ۱۴- من
- ۱۵- مەزدا ۱۶- بۆزانابى ۱۷- دەرىخە ۱۸- بەقسە ۱۹- خۆت ۲۰- دەم و زمان ۲۱- تا ۲۲- زىندوان ۲۳- ھەموو بۆلاى راست ۲۴- رابكىتىشم.

واتاى گشتى:

ئەى مەزدا، بەقسەى خۆت و زمانى خۆت ئاگام بکەوہ کہ چى دەبەخشى بەھەر کام لەو دوو دەستەيە؟ ئەو ياسايەى بۆزانايان دانراوہ چىبە؟ پىتم بلى، تا منبىش يتوانم ھەموو خەلکى بەرەو ئايىنى تۆرپىتموونى بکەم.

کۆپلەى چوارەم:

بەرىنۆوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنۆوسى كوردى:

- ۱- يەدا ۲- ئەشېم ۳- زەقىم ۴- ئەنگەھن
- ۵- مەزدا ۶- قەسەچا ۷- ئەھورا
- ئوئەنگەھو ۸- ئەشى ۹- چا ۱۰-
- ئارمەئەيتى ۱۱- قەھىشتا ۱۲- ئېشەسا
- ۱۳- مەنەنگەھا ۱۴- مەئايىبو ۱۵- خشەترەم ۱۶- ئەئوچقەنگەھەقەت ۱۷- يەھيا ۱۸- قەرئىدا ۱۹-
- قەنەئىما ۲۰- درووجەم.

واتاى وشە بەوشە:

- ۱- ئەو کاتە ۲- لە ساي ئەشا ۳- داواكارى ۴- بتانەوئى ۵- مەزدا ۶- ئەى
- ۷- ئەھوراي مەزن و فرىشتەكان ۸- پاك ۹- وە ۱۰- ئارمەيتى ۱۱- باشتىرەن ۱۲- ئارەزوو ۱۳-
- ئەندىشە ۱۴- بۆخۆمان ۱۵- ھېز ۱۶- خاوەن دەسلەلات ۱۷- تاوہكو ۱۸- زۆر ۱۹- سەرکەوين
- ۲۰- بەسەر درۆدا.

(۳) مەزدا، ئەى مەزدا، ئەى ئەھورايىيان، ئەگەر ولامى خواستمان بەدەنەوہ دەخوازىن لە سايەى ئەشە و ئارمەيتى و سەرشتى چاك و سەرورەيى راستەقىنەدا بژىن تا بەگەشەى ئەوانەوہ سەرکەوين بەسەر درۆخوازاندا.

کۆپلەى پىنجەم:

بەرىنۆوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنۆوسى كوردى:

- ۱- ئەت ۲- موئى ۳- قىچى دىايى ۴-
- قەئوچا ۵- ھيەت ۶- موئى ۷- ئەشا ۸-
- داتا ۹- قەھيو ۱۰- فېدۆى ۱۱- قەھوو
- ۱۲- مەنەنگەھا ۱۳- مەنە ۱۴- چا ۱۵-

دەئىدئايى ۱۶- يەھيا ۱۷- ما ۱۸- ئەرەشىش ۱۹- تاچىت ۲۰- مەزدا ۲۱- ئەھورا ۲۲- يا ۲۳- نوئىت ۲۴- قەتا ۲۵- ئەنگەھت ۲۶- ئەنگەھئەيتى ۲۷- قەتا.

واتاى وشە بەوشە:

- ۱- ئەيدوون (۷۱) ۲- من ۳- تا ھەلئىترەم ۴- پىتم بلى ۵- ئوہى ۶- بۆمن ۷-
- راستى ۸- لە ئايىنى ۹- باشتەر ۱۰- تابزانم ۱۱- بەھۆى ۱۲- ئەندىشە ۱۳- شادى ۱۴- وە ۱۵-
- بکەم ۱۶- لەوہى ۱۷- من ۱۸- پاداشت ۱۹- لەمانە ھەمووى ۲۰- وە ۲۱- ئەى مەزدا ئەھورا ۲۲- تا
- ۲۳- ئاكرى ۲۴- تەنەت ۲۵- ببى ۲۶- دەبىت ۲۷- يانخود.

واتاى گشتى:

من ئاگا بکەرەوہ لەوہى رووى داوہ يا روودەدات تا لە سايەى ياساي ئەشەدا باشتىرەن رېگا ھەلئىترەم و وابىت کہ بەو پاداشتەش کہ پىتم دەبەخشى شاد و بەختيار بىم.

کۆپلەى شەشەم:

بەرىنۆوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنۆوسى كوردى:

- ۱- ئەھمايى ۲- ئەنگەھت ۳- قەھىشتەم
- ۴- يە ۵- موئى ۶- فېدقائۆ ۷-
- قەئوچەت ۸- ھەئىتيم ۹- مانترەم ۱۰-
- يەيەم ۱۱- ھەئورقەتائۆ ۱۲- ئەشەھيا
- ۱۳- ئەمەرەتاتەس ۱۴- چا ۱۵- مەزدائۆ

۱۶- ئەقەت ۱۷- خشەترەم ۱۸- ھيەت ۱۹- ھەقەئى ۲۰- قەھوو ۲۱- قەخشەت ۲۲- مەنەنگەھا.

واتاى وشە بەوشە:

- ۱- بۆتۆ ۲- دەبى ۳- باشتىرەن ۴- ئوہ ۵- بەمن ۶- زانابى ۷- ئاشكرا

(۵) مەزدا، ئەى مەزدا، ئەى ئەھورايىيان، ئەگەر ولامى خواستمان بەدەنەوہ دەخوازىن لە سايەى ئەشە و ئارمەيتى و سەرشتى چاك و سەرورەيى راستەقىنەدا بژىن تا بەگەشەى ئەوانەوہ سەرکەوين بەسەر درۆخوازاندا.

(۱) مەزدا، ئەى مەزدا، ئەى ئەھورايىيان، ئەگەر ولامى خواستمان بەدەنەوہ دەخوازىن لە سايەى ئەشە و ئارمەيتى و سەرشتى چاك و سەرورەيى راستەقىنەدا بژىن تا بەگەشەى ئەوانەوہ سەرکەوين بەسەر درۆخوازاندا.

بکات ۸- نایینی راست ۹- کهلامی پیروز ۱۰- که ۱۱- کامل بوون ۱۲- پاکی ۱۳- جاویدانی ۱۴- وه ۱۵- مهزدا ۱۶- ئاوا ۱۷- هیزی ۱۸- ئەو ۱۹- لەودا ۲۰- پاک ۲۱- زیاد بوون ۲۲- ئەندیشه.

واتای گشتی: باشتترین پاداشت بۆ زانایه که که مه‌نسه‌ره (کهلامی پیروز) و نایینی راستی پهره پین بدات و خه‌لک له سایه‌ی ئەشه‌دا ریتیموونی بکات بۆ کاملبوون و جاویدانی. بیشک ئاوا که سیتک له هیزی ئاهوورایی به‌هره ده‌بات که هه‌رده‌م له زیادبووندا به.

کۆپله‌ی حه‌وته‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- یه‌سنا ۲- مه‌تا ۳- په‌ئوئورقه‌یو ۴- ره‌ئوچه‌بیش ۵- روئیتشه‌ن ۶- خقاترا ۷- هه‌قوو ۸- خه‌ره‌تقا ۹- دانیش ۱۰- ئەشیم ۱۱- یا ۱۲- داره‌یه‌ت ۱۳- قه‌هیشته‌م ۱۴- مه‌نوو ۱۵- تا ۱۶- مه‌زدا ۱۷- مه‌ئینیو ۱۸- ئوخه‌شیو ۱۹- یه ۲۰- تا ۲۱- نووره‌م ۲۲- چیت ۲۳- ئەهه‌ورا ۲۴- هه‌موو.

واتای وشه به‌وشه: ۱- ئەوه‌یکه ۲- بیرمه‌ند ۳- یه‌که‌مین ۴- به‌هۆی رووناکی ۵- ده‌دروشتیت ۶- رووناکیی ۷- خۆی ۸- به‌خیره‌ت ۹- خولقیته‌ر ۱۰- یاسا ۱۱- به‌و ۱۲- پشتیوان ۱۳- باشتترین ۱۴- فکر ۱۵- ئەو ۱۶- مه‌زدا ۱۷- به‌هیزی مینوویی ۱۸- له‌سه‌رووی ۱۹- که ۲۰- تا ۲۱- ئیسته ۲۲- هه‌روا ۲۳- ئەی ئەهه‌ورا ۲۴- وه‌ک یه‌که.

واتای گشتی: ئەو (مه‌زدا) یه‌که‌م که‌سی بیرمه‌نده که جیهان به‌نووری ئەو دره‌وشایه‌وه، ئەوه که به‌زانایی خۆی ئەشه‌ی داهینا تا پشتیوانی باشتترین ئەندیشه‌ بیت. ئەی ئەهه‌ورا، تۆ هه‌ر ئەوه‌ی که پیشتریش بوویت، به‌رۆحی خۆت ئەو رووناکییه زۆرت بکه.

کۆپله‌ی هه‌شته‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- ئەت ۲- ئەفه‌تا ۳- مه‌نگه‌ی ۴- په‌ئو ئورقیم ۵- مه‌زدا ۶- به‌زوم ۷- سستوئی

(۷) ئاقیستا و رینووسی کوردی
 ئاقیستا و رینووسی کوردی
 ئاقیستا و رینووسی کوردی
 ئاقیستا و رینووسی کوردی
 ئاقیستا و رینووسی کوردی

(۸) ئاقیستا و رینووسی کوردی
 ئاقیستا و رینووسی کوردی
 ئاقیستا و رینووسی کوردی
 ئاقیستا و رینووسی کوردی
 ئاقیستا و رینووسی کوردی

۸- مه‌نه‌نگه‌ها ۹- قه‌نگه‌ئوش ۱۰- په‌ته‌ریم ۱۱- مه‌نه‌نگه‌و ۱۲- هیه‌ت ۱۳- ته‌فه‌تا ۱۴- هه‌مه‌ ۱۵- چه‌شمه‌ئینی ۱۶- هه‌ن ۱۷- گره‌به‌م ۱۸- هه‌ئه‌یتیم ۱۹- ئەشه‌هیا ۲۰- ده‌ئه‌نه‌میم ۲۱- ئەنگه‌ئوش ۲۲- ئەهه‌وره‌م ۲۳- شه‌ئوته‌ ئەشوو.

واتای وشه به‌وشه: ۱- کاتی ۲- تۆم ۳- ناسی ۴- یه‌که‌مین ۵- ئەی مه‌زدا ۶- دواین ۷- که‌سیت ۸- له ئەندیشه‌دا ۹- پاک ۱۰- باوک ۱۱- ئەندیشه ۱۲- ئەنجا ۱۳- تۆ ۱۴- خود ۱۵- له‌جاواندا ۱۶- زانیم ۱۷- که‌تۆی ۱۸- راسته‌قینه ۱۹- ئەشا ۲۰- به‌دیته‌نه‌ر ۲۱- جیهانییان ۲۲- داوه‌ر ۲۳- کرداری چاک.

واتای گشتی: ئەواته‌ی که له ئەندیشه‌ی خۆمدا تۆم وه‌ک سه‌ره‌تا و سه‌ره‌نجامی (بوون) ناسی به‌چاوی دڵ دیتم که هه‌رتۆی سه‌رچاوه‌ی سه‌رشتی چاک و تۆی که ئەشه‌ت به‌دی هیناوه و داوه‌ری دادپه‌روه‌ری کرداره‌کانی مروّقیته.

کۆپله‌ی نۆیه‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- ته‌فه‌فائی ۲- ئەس ۳- ئارمه‌ئه‌یتیش ۴- ته‌فه ۵- ئا ۶- گه‌ئوش ۷- ته‌شا ۸- ئەس ۹- خه‌ره‌تووش ۱۰- مه‌ئینیووش ۱۱- مه‌زدا ۱۲- ئەهه‌ورا ۱۳- هیه‌ت ۱۴- ئەخیانی ۱۵- ده‌دائو ۱۶- په‌تام ۱۷- قاستره‌یات ۱۸- قاستره‌یات ۱۹- ئائه‌یت ۲۰- یه ۲۱- قاستره‌یات ۲۲- نوئیت ۲۳- ئەنگه‌ت ۲۴- قاستره‌یوو.

واتای وشه به‌وشه: ۱- هیی تۆ ۲- بوو ۳- ئارمه‌یتی ۴- هی تۆ ۵- هه‌م ۶- جیهان ۷- سلاو ۸- بوو ۹- خیره‌ت ۱۰- مینوویی ۱۱- وه ۱۲- ئەی مه‌زدا ئەهه‌ورا ۱۳- چونکه ۱۴- به‌و ۱۵- داوه‌ته ۱۶- رینگا ۱۷- له‌پیشه‌وا ۱۸- هه‌تا ۱۹- دوورین ۲۰- که ۲۱- یا ۲۲- هه‌یج کات ۲۳- نه‌بووه ۲۴- رابه‌ر.

واتای گشتی: ئەی مه‌زدا، ئارمه‌یتی و پاشایه‌تی تا هه‌تایی هه‌ر هی تۆ به‌سه‌ره‌ستیت به‌خشی به‌مروّف له‌هه‌لێاردنی رینگادا که به‌خواستی خۆی ریتبازی رابه‌ری راسته‌قینه‌ بگرتیه‌به‌ر یاخود هی رابه‌ری درۆزن.

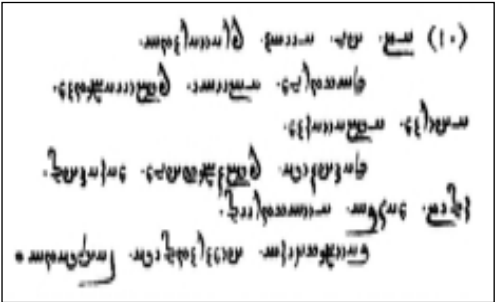
(۱) ئاقیستا و رینووسی کوردی
 ئاقیستا و رینووسی کوردی
 ئاقیستا و رینووسی کوردی
 ئاقیستا و رینووسی کوردی
 ئاقیستا و رینووسی کوردی

کۆپلەى دەھەم

بەرىننوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رىننوسى كوردى:

- ۱- ئەت ۲- ھى ۳- ئەيانو ۴- فەرودەرىتا
- ۵- واسترەيەم ۶- ئەخىائى ۷- فەشوبەنتەم
- ۸- ئەھورەم ۹- ئەشەقەنەم ۱۰-
- ۱۱- فەشەنگ ھىم ۱۲-
- مەنەنگەھو ۱۳- نوئىت ۱۴- مەزدا ۱۵- ئەفاسترىو ۱۶- دفانس ۱۷- چىنا ۱۸- ھومەرەتوئىش ۱۹-
- بەخشتا.

- واتاى وشە بەوشە:** ۱- ئەنجا ۲- ئەو ۳- لە نىوانىاندا ۴- ھەلى بژارد ۵- يەساو ۶- شوان ۷- بۆخوئىشى ۸- سەرورەتېكى ۹- دروستكار ۱۰- پاك ۱۱- گەشە دەر ۱۲- ئەندىشە ۱۳- ھىچ كات ۱۴- مەزدا ۱۵- رابەرى درۆيىن ۱۶- پاكى نواندن ۱۷- لەگەل ۱۸- لە بېرەورەيى چاك ۱۹- بەھرەى نەبوو.

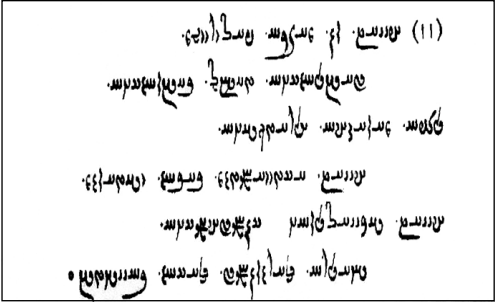
واتاى گشتى: مرۆف دەبىن لە نىوان ئەو دووانەدا رابەرىكى پاك و راستكار ھەلبىزىت كە ئەندىشەى چاك گەشە پى بدات و پشتىوانىكى راستەقىنە بىت رابەرى فرىودەر كە خوئى پاك بنوتىن ھەرگىز ناتوانى نوئىنەرى تو بىت.

کۆپلەى ياز دەھەم

بەرىننوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رىننوسى كوردى:

- ۱- ھىەت ۲- نە ۳- مەزدا ۴- پەئوئورقىم
 - ۵- گەئىتەوس ۶- چا ۷- تەشوو ۸-
 - دەئىنانئوس ۹- چا ۱۰- تەقا ۱۱-
 - مەنەنگەھ ۱۲- خرەتووش ۱۳- چا ۱۴- چا
 - ۱۵- ھىەت ۱۶- ئەستوونەنتەم ۱۷- دەدائو ۱۸- ئوشتەنەم ۱۹- ھىەت ۲۰- شىيەئوتەنا ۲۱- چا
 - ۲۲- سەنگەھانس ۲۳- چا ۲۴- يەترا ۲۵- فەرەنگ ۲۶- فەسائو ۲۷- داپەتە.
- واتاى وشە بەوشە:** ۱- ئەوكاتەى ۲- بۆمان ۳- ئەى مەزدا ۴- لە سەرەتادا ۵- لاشەكان ۶- ھە ۷- ئەفراندىن ۸- رۆحەكان ۹- ھە ۱۰- خۆت ۱۱- ئەندىشە ۱۲- ئاوەز ۱۳- ھە ۱۴- ئەوكاتە ۱۵- بۆلەش ۱۶- بەخشىت ۱۷- گىبان ۱۸- ئەوكاتە ۱۹- ھىزى كار ۲۰- ھە ۲۱- كەلامى رىپىشانەدر ۲۲- ھە ۲۳- تاھەرەكەس ۲۴- ئايىنى ۲۵- دلخواز ۲۶- پەسند بكات.

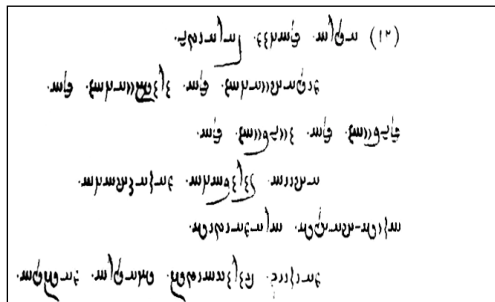
واتاى گشتى: ئەى مەزدا، كاتى كە لە سەرەتا رۆح و لاشەى ئىمەت بەدى ھىتا و لەسای ئەندىشەى خۆت ئاوەزت پى بەخشىن و ھىزى كار و زمانى رابەرىت پى داين فىرت كردين تا ھەر كەس بەسەرەستى ئايىن و بىرورواى دلخوازى خۇمان ھەلبىزىن (۷۲).

کۆپلەى دواز دەھەم:

بەرىننوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رىننوسى كوردى:

- ۱- ئەترا ۲- قاچەم ۳- بەرەئەيتى ۴-
- مىتە ۵- قەچائو ۶- قە ۷- ئەرەش ۸-
- قەچائو ۹- قە ۱۰- وىدقەئو ۱۱- قە ۱۲-
- ئەوىدقەئو ۱۳- قە ۱۴- ئەھيا ۱۵- زەرەدا
- ۱۶- چا ۱۷- مەنەنگەھ ۱۸- چا ۱۹-
- ئانوش ۲۰- ھەخشە ۲۱- ئارمەئەيتى ۲۲- مەئىنبو ۲۳- پەرەسائەيت ۲۴- يەترا ۲۵- مەئەتا.

- واتاى وشە بەوشە:** ۱- لەوكاتەدا ۲- دەنگ ۳- ھەلدەبىرى ۴- درۆ ۵- بىش ۶- چ ۷- راست ۸- بىش ۹- چ ۱۰- زانا ۱۱- چ ۱۲- نەزان ۱۳- چ ۱۴- ھەر كام ۱۵- بەدل ۱۶- ھە ۱۷- ئەندىشە ۱۸- ھە ۱۹- لەپال ۲۰- ھەستاو ۲۱- ئارمەيتى ۲۲- رۆح ۲۳- دەپرسىت ۲۴- ھەر كوئى ۲۵- شك ھەبىت.

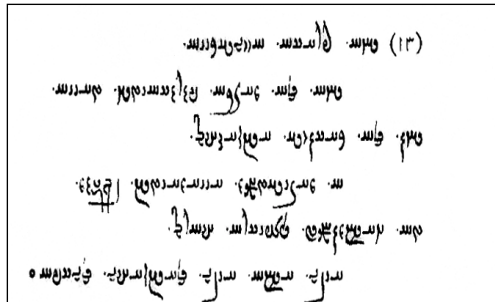
واتاى گشتى: لەو كاتەدا چ درۆباز و چ راستگۆ، چ زانا و چ نەزان، ھەر كەس ھەر برۆايەكى ھەبىت دەرى دەبى، ھەر كاتىكىش شك و گومان ھاتەپىش، ئارمەيتى رىگای رۆح و ئاوەز روون دەكاتەو ھە رىتوتىنى دەكات.

کۆپلەى سىز دەھەم

بەرىننوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رىننوسى كوردى:

- ۱- يا ۲- فرەسا ۳- ئاقىشىا ۴- يا ۵-
- قە ۶- مەزدا ۷- پەرەسائەيت ۸- تەيا ۹-
- يە ۱۰- قە ۱۱- كەسەئوش ۱۲-
- ئەئىنەنگەھو ۱۳- ئا ۱۴- مەزىەشتام ۱۵-
- ئايەمەئىت ۱۶- يووجەم ۱۷- تەئا ۱۸-
- چەشمەنگ ۱۹- تووېسرا ۲۰- ھارو ۲۱- ئەئىبى ۲۲- ئەشا ۲۳- ئەئىبى ۲۴- قەئىنەھى ۲۵-
- قىسپا.

واتای وشه بهوشه: ۱- که ۲- پرسپاریک ۳- ناشکرا ۴- که ۵- یا ۶- مهزدا ۷- پرسپیت ۸- شاراوه ۹- که ۱۰- یا ۱۱- بچوک ۱۲- بو تاونیک ۱۳- سه ۱۴- گه ورده تر ۱۵- هه لنگریت ۱۶- سزای ۱۷- نه وه ۱۸- به چاو ۱۹- تیشین ۲۰- چاودیری ۲۱- به هوی ۲۲- نه شا ۲۳- به دروستی ۲۴- ده بیینی ۲۵- هه مووان.

واتای گشتی: نهی مهزدا، تو ناگاداری فیکر و کردهوی ناشکرا و شاراوه بیت. لهو که سه ش ناگاداری که بو تاونیک بچوک سزای دیوه و ده زانی که تاوانه که ی پاک بو ته وه. تو به چاوی تیشین هه مووان ده بیینی و به بیینی یاسای نه شه چاودیری هه مووان ده که بیت.

کۆپلهی چوار ده هه م:

به رینووسی ئاقیستا:

به زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- تا ۲- ته فا ۳- په رسا ۴- نه هورا ۵- یا ۶- زی ۷- نه نه یی ۸- چنگه ته تی ۹- چا ۱۰- یانو ۱۱- تیشوودۆ ۱۲- ده ده نته ۱۳- داتره نام ۱۴- هه چا ۱۵- نه شائونو ۱۶- یائوش ۱۷- چا ۱۸- مه زدا ۱۹- دره گفوده بیو ۲۰- یه تا ۲۱- تانو ۲۲- نه نگه من ۲۳- هه ن که ره تا ۲۴- هیه ت.

واتای وشه بهوشه: ۱- نه مانه ۲- له تو ۳- ده پرسم ۴- نه هورا ۵- چۆن ۶- به دروستی ۷- بووه ۸- ده بییت ۹- وه ۱۰- چی ۱۱- پاداشت ۱۲- ده درۆ ۱۳- له ده فته ره ی ژبان ۱۴- له ۱۵- پیاو چاکان ۱۶- چی ۱۷- وه ۱۸- مه زدا ۱۹- درۆ بازان ۲۰- چۆن ۲۱- نه مانه ۲۲- ده کری ۲۳- ده به ستریت ۲۴- کاتییک.

واتای گشتی: نه مانه له تو ده پرسم نهی مهزدا، پیم بلتی چی رووی داوه و چی روو ده دات له نامه ی ته منه نی چاکه خوازان و درۆ بازاندا، چ پاداشت و سزایه ک دیاری کراوه، هه موو نه مانه له دوارۆژدا چۆن و به چی ده بن؟

کۆپلهی پاز ده هه م:

به رینووسی ئاقیستا:

به زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- په رسا ۲- نه قه ت ۳- یا ۴- مه تیشیش ۵- یه ۶- دره گشه نه یه ت ۷- خشه تره م ۸-

(۱۵) ئاقیستا و رینووسی کوردی
 ۱- په رسا ۲- نه قه ت ۳- یا ۴- مه تیشیش
 ۵- یه ۶- دره گشه نه یه ت ۷- خشه تره م ۸-

هونانه یی ۹- ده قه ش ۱۰- شیشه تنائی ۱۱- نه هورائی ۱۲- نه قه نه یی ۱۳- ژبو تووم ۱۴- هه نه ره ۱۵- قینه سستی ۱۶- فاستریه هیا ۱۷- نه ئینه نگه هو ۱۸- په سه نووش ۱۹- قیرائنه ت ۲۰- چا ۲۱- نه دروج به ننتوو.

واتای وشه بهوشه: ۱- ده پرسم ۲- له مه ۳- چیه ۴- سزا ۵- که سیک ۶- درۆزی ۷- هیزی ۸- زۆر بکات ۹- به دکار ۱۰- کردهوی ۱۱- نه هورا ۱۲- هه یج ۱۳- له ژباندا ۱۴- هونه ریک ۱۵- نادۆزیتنه وه ۱۶- شوان ۱۷- جیا کردنه وه ۱۸- له ران ۱۹- جه ماوه ر ۲۰- وه ۲۱- دروستکار.

واتای گشتی: نه وه ش له تو ده پرسم، سزای که سیک که یارمه تی درۆ بازان بدات چیه؟ نه وه که سه ی که له ژبانیدا هه یج هونه ریکی نییه جگه له جیا کردنه وه و لیک داپرینی جه ماوه ر له گه ل پیشه واکه یدا.

کۆپلهی ساز ده هه م:

به رینووسی ئاقیستا:

به زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- په رسا ۲- نه قه ت ۳- یه تا ۴- هه قوو ۵- یه ۶- هوودانووش ۷- ده مانه هیا ۸- خشه تره م ۹- شوئیت ره هیا ۱۰- قه ۱۱- ده خی نه نووش ۱۲- قه ۱۳- نه شا ۱۴- فرده تائی ۱۵- نه سه به ره زه تا ۱۶- ته قافه نس ۱۷- مه زدانه هورا ۱۸- یه ده تا ۱۹- هه قوو ۲۰- نه نگه هت ۲۱- یا ۲۲- شیشه تنه س ۲۳- چا.

واتای وشه بهوشه: ۱- ده پرسم ۲- نه مه ۳- هه ركات ۴- که سیک ۵- که ۶- بیرچاک ۷- مال ۸- هیزی ۹- یان شار ۱۰- یا ۱۱- ولات ۱۲- یا ۱۳- راستی ۱۴- پیشکه وت ۱۵- هه ول بدات ۱۶- به توگه یشتن ۱۷- نهی مه زدانه هورا ۱۸- چ کات ۱۹- ناوا ۲۰- ده کریت ۲۱- کام ۲۲- کرده وه ۲۳- وه.

واتای گشتی: نهی یه زدان، لیت ده پرسم نایا نه گه ر که سیک چاکه خواز و رۆشنییر، به ناگایی هه ول بدات بوگه شه ونه شه ی مال و شار و ولات به وه سلی تو شاد ده بییت؟

ناوا که سیک چ کات و به ج شیه ده یه ک به تو ده گات؟

کۆپلهی حه قده هه م:

به رینووسی ئاقیستا:

(۱۷) واتای وشه بهوشه
 ۱- ده پرسم ۲- نه مه ۳- هه ركات ۴- که سیک ۵- که ۶- بیرچاک ۷- مال ۸- هیزی ۹- یان شار ۱۰- یا ۱۱- ولات ۱۲- یا ۱۳- راستی ۱۴- پیشکه وت ۱۵- هه ول بدات ۱۶- به توگه یشتن ۱۷- نهی مه زدانه هورا ۱۸- چ کات ۱۹- ناوا ۲۰- ده کریت ۲۱- کام ۲۲- کرده وه ۲۳- وه.

بەزمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی: ۱- کەتارەم ۲- ئەشەفا ۳- فە ۴- درەگشائۆ ۵- فە ۶- فەرەنەفەئیت ۷- مەزیو ۸- قیدقائۆ ۹- قیدۆش ۱۰- مەرەئوتو ۱۱- ما ۱۲- ئەویدقائۆ ۱۳- ئەئیبی ۱۴- دەباقەیەت ۱۵- زدی ۱۶- نە ۱۷- مەزدا ئەھوورا ۱۸- فەنگەھەئووش ۱۹- فەردەخشتا ۲۰- مەنەنگھو.

واتای وشە بەوشە: ۱- کامەیان ۲- دروستکار ۳- یا ۴- بەدکار ۵- یا ۶- ھەلەدەبێریت ۷- باشتترین ۸- زانا ۹- بەئاوەز ۱۰- ئاگادار بکاتەو ۱۱- نەوێک ۱۲- نەزان ۱۳- گومرا ۱۴- بکات ۱۵- بیی ۱۶- بۆ ۱۷- ئەی مەزدا ئەھوورا ۱۸- پاک ۱۹- دەریخات ۲۰- ئەندیشە.

واتای گشتی: کام لەو دوو کەسە (دروستکار یا بەدکار) باشتترین رێگای گرتۆتە بەر؟ زانا دەبێ نەزانەکان ئاگادار بکاتەو نەوێک دەست بکاتە فریودان. ئەی مەزدا، دەبا ئەندیشە ی چاک ئاشکرا ببیت و رێگامان پیشان بدات.

(۱۸) **کۆپلەى ھەژدەھەم:**
بەرینووسی ئاقیستا:
بەزمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:
۱- ما ۲- چیش ۳- ئەت ۴- فە ۵- درەگشەتۆ ۶- مانترانس ۷- چا ۸- گۆشەتا ۹- ساسنائوس ۱۰- چا ۱۱- نازی ۱۲- دەمانەم ۱۳- فیسەم ۱۴- فا ۱۵- شەفەئەبترەم ۱۶- فا ۱۷- دەخیشەم ۱۸- فا ۱۹- ئادات ۲۰- دوشیتا ۲۱- چا ۲۲- مەرەکە ۲۳- ئەچا ۲۴- ئەتا ۲۵- ئیش ۲۶- سازدووم ۲۷- سەنەئەیتیشا.

واتای وشە بەوشە: ۱- ھیچ ۲- کەس ۳- پاش ۴- ئیو ۵- درۆباز ۶- بەقسە ی ۷- و ۸- گوئى بدات ۹- رەھبەتەکان ۱۰- و ۱۱- چونکە ۱۲- بۆ مال ۱۳- گوند ۱۴- و ۱۵- شار ۱۶- و ۱۷- ولات ۱۸- و ۱۹- دەدات ۲۰- و ۲۱- و ۲۲- مەرگ ۲۳- تەنانت ۲۴- پاش ۲۵- لە بەرامبەرەدا ۲۶- بوەستیت ۲۷- بەچەکی راستی.

واتای گشتی: نابێ ھیچ کەس گوئى بداتە قسە ی بەدکاری درۆباز کە گوند و شار و ولات و یران دەکات و مەرگ دەبارینى. دەبێ ھەموومان بەچەکی زانست و راستی لەگەڵ بەدکاراندا بەرەبەرەکانى بکەین.

(۱۹) **کۆپلەى نۆز دەھەم:**
بەرینووسی ئاقیستا:
بەزمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:
۱- گەفەشتا ۲- یە ۳- مەنتا ۴- ئەشیم ۵- ئەھووم ۶- بیش ۷- قیدقائۆ ۸- ئەھوورا ۹- ئەرەژوخرائی ۱۰- فەچەنگھام ۱۱- خشەبەمنو ۱۲- ھیزفو ۱۳- فەسوو ۱۴- تەفا ۱۵- ئاترا ۱۶- سووخرا ۱۷- مەزدا ۱۸- فەنگەھائۆ ۱۹- قیداتە ۲۰- یران ئەیائۆ.

واتای وشە بەوشە: ۱- گوئى بگرن ۲- بەو ی ۳- بێرەکاتەو ۴- راستی ۵- چیان ۶- دەمران ۷- زانایەک ۸- ئەھوورا ۹- راستەقینە ۱۰- لە قسەدا ۱۱- بەتوانا ۱۲- کەلامی ۱۳- روشن ۱۴- تۆ ۱۵- ناگر ۱۶- پرووناک ۱۷- مەزدا ۱۸- چارەنووس ۱۹- دیاری ۲۰- ھەردوو دەستە.

واتای گشتی: گوئى بۆ کەسێک رادبێرن کە بە راستی و پاکى بێر بکاتەو، ئەو زانایە ی کە قسەکانى چارەسازى ژبانن و لە قسەکردندا بەتوانایە. ئەى مەزدا، لە سایە ی ئەشەدا جیگای ھەردوو گرووپ دیاری بکە.

(۲۰) **کۆپلەى بیستەم:**
بەرینووسی ئاقیستا:
بەزمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:
۱- یە ۲- ئایەت ۳- ئەشەفەنەم ۴- دیشەمەنەم ۵- ھەفوونى ۶- ئەپەرەم ۷- خشەبەو ۸- درەگەم ۹- ئایوو ۱۰- تەمەنگھوو ۱۱- دووش ۱۲- خشەرەتەم ۱۳- ئەفەئیتاس ۱۴- فەچشە ۱۵- تەمە ۱۶- فا ۱۷- ئەھووم ۱۸- درەگشەتوو ۱۹- شیشەتەنایش ۲۰- خقائیش ۲۱- دەئینا ۲۲- نەئیشەت.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەو ی ۲- دیت ۳- بەرەوپاکی ۴- پرووناکی ۵- ئەو ۶- لە ئایندەدا ۷- شوئینی ۸- بەرز ۹- ھەتایی ۱۰- تاریکی ۱۱- شاراو ۱۲- روشنایی ۱۳- داخ ۱۴- ئەفسوس ۱۵- گوتن ۱۶- ناوا ۱۷- بە راستی ۱۸- ژبان ۱۹- بەدکار ۲۰- خۆیان ۲۱- و ۲۲- دەکیشن.

واتای گشتی: شوئینی ئەو کەسە ی کە بەرەو پاکى و راستی دیت، پرووناک و خۆش دەبیت و ئەو ھەش

دهكهو پتته دواى درۆ، له تارىكاييدا بههاوار و دريغ و ئهفسوسهوه دهژى. ئهوه سههرهنجامى بهدكارانه و درۆ و خراپهكارىبهكهبان دهديانگهيه نيته ئهوه ئاكامه.

كۆپلهى بيبست و يهكههه:

بهري نووسى ئاقىستا:

بهز مانى ئاقىستا و رينووسى كوردى:

- ۱- مهزدا ئو ۲- دهده ئهت ۳- ئهههورو ۴-
- ههورفه تو ۵- ئهههههتاس ۶- چا ۷-
- پورقه ئيش ۸- ئا ۹- ئهشه خيا ۱۰- چا
- ۱۱- خفا په ئيتيات ۱۲- خشه تره هيا ۱۳-
- سه رفو ۱۴- فهنگه ئههوش ۱۵- وه زده ره
- ۱۶- مه نهنگه ۱۷- به ۱۸- هه قو ئى ۱۹- مه ئينبو ۲۰- شيقه تنه ئيش ۲۱- چا ۲۲- ئورقه تو.

واتاى وشه بهوشه: ۱- مهزدا ۲- دهدهت ۳- ئهههورا ۴- تهواو ۵- تا هه تايى ۶- وه ۷-

كاملسون ۸- به ۹- ئهشا ۱۰- وه ۱۱- خوى هينز ۱۲- توانايى ۱۳- ئيلهام ۱۴- فههوههمن ۱۵- پشتيوانى ۱۶- ئه نديشه ۱۷- به وهى ۱۸- بۆ ئهوه ۱۹- مينوو ۲۰- كردهوه ۲۱- وه ۲۲- وهفاداره.

واتاى گشتى: ئهههورامهزدا له رووى ئه قتل و زانبارى و بههيزى ئيلهام بهخشه وه توانايى و هينز و پاكى و راستى و ئه نديشهى چاك بهه كهسانه ده بهخشيت كه له ئه نديشه و كرداردا وهفادارين.

كۆپلهى بيبست و دووههه:

بهري نووسى ئاقىستا:

بهز مانى ئاقىستا و رينووسى كوردى:

- ۱- چيستر ۲- ئى ۳- هورده فهنگه ۴-
- به تهنا ۵- فه ئيدهم نايى ۶- مه نهنگه ۷-
- فه هو ۸- هه قوو ۹- خشه ترا ۱۰- ئهشم
- ۱۱- فه چهنگه ۱۲- شيقه تنه ۱۳- چا
- ۱۴- هه پتى ۱۵- هه قوو ۱۶- ته قه ئى
- ۱۷- مهزدا ۱۸- ئهههورا ۱۹- قازيشتوو ۲۰- ئهنگه ئه پتى ۲۱- ئهستيش.

واتاى وشه بهوشه: ۱- دياره ۲- ئهمانه ۳- بهكهسيكى زانا ۴- ههروا ۵- بهكهسيك ۶- ئه نديشه

۷- خواوه ندى ۸- ئهوه ۹- هينز ۱۰- ئهشا ۱۱- له قسه دا ۱۲- كردهوه ۱۳- وه ۱۴- پشتگرى ۱۵- ئهوه ۱۶- بۆ ئهوه ۱۷- ئهى مهزدا ۱۸- ئهههورا ۱۹- شايسته ترين ۲۰- دهبيت ۲۱- پشتيوان.

واتاى گشتى: ئهى مهزدا، ئهوه كهسهى كه وشيار و زانايه و بهزانايى خوى راسته قينه ده ناسپته وه ئاگادارى ياساي ئهشايه و بههيزى مينوويى پشتگرى له راستى و پاكى دهكات. ئاوا كهسيك شايسته ترين و وهفادار ترينه بۆ تو و دل سوژ ترين شه بۆ خهلك.

يه سه ههاتى ۳۲

كۆپلهى يهكههه:

بهري نووسى ئاقىستا:

بهز مانى ئاقىستا و رينووسى كوردى:

- ۱- ئه خيا ۲- چا ۳- خشا ئه تووش ۴-
 - ياسهت ۵- ئه هيا ۶- فه ره زينه م ۷- مه ته
 - ۸- ئه ئيريه مه نا ۹- ئه هيا ۱۰- ده نه شا
 - ۱۱- ما ۱۲- هه مو ئى ۱۳- مه نو ئى ۱۴- ئه هورده هيا ۱۵- ئور قازمه ما ۱۶- مهزدا ۱۷- ته قو ئى
 - ۱۸- دوتا فهنگه هوو ۱۹- ئا فه ئهنگه ما ۲۰- ته نهك ۲۱- داره بوو ۲۲- به قه ئى ۲۳- قانو ده ئى ۲۴-
- بيشه ئى.

واتاى وشه بهوشه: ۱- به ئهوه ۲- وه ۳- خۆمان ۴- سوپاس ۵- بۆ ئهوه ۶- هاوكار ۷- له گه ل ۸- دۆستان ۹- له گه ل ۱۰- ديوه كان ۱۱- ههر ۱۲- بهو ۱۳- شيوه ۱۴- بۆ ئهههورا ۱۵- گهوره ترين ۱۶- مهزدا ۱۷- تو ۱۸- وايى ۱۹- هه بين ۲۰- ئهوان ۲۱- بهرگرى ۲۲- كه پيت ۲۳- دۆستايه تى ۲۴- دهكهن.

واتاى گشتى: ئهى مهزدا، خويش و دۆست و يارانم روو له تو دهكهن بۆ وه دهسته ئيتانى بهختيارى. ئهى ديوه كان، ئيوهش روو له ئهههورا بكهن و لىيى نزيك ببنه وه، ئيمه دهمانه و ئى پهيامنيرى تو بين و ناحه زهكانت له خۆمان دوور بكه ينه وه و پيشيان پى بگرين.

كۆپلهى دووههه:

بهري نووسى ئاقىستا:

بهز مانى ئاقىستا و رينووسى كوردى:

- ۱- ئا ئى بيوو ۲- مهزدا ئو ئه هورو ۳-
- ساره منو ۴- فه هوو ۵- مه نهنگه ۶-
- خشه تره ئهت ۷- هه چا ۸- په ئيتى ۹-
- مره ئوت ۱۰- ئهشا ۱۱- هوشه ۱۲- ههخا
- ۱۳- خشه ئفاتا ۱۴- سپه نتام ۱۵- فه

(۲) سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه ئورده ئىسه
سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه
سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه
سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه
سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه
سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه
سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه

(۲۲) سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه
سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه
سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه
سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه
سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه
سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه
سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه سه ئورده ئىسه

۱۶- نارمه ئەيتم ۱۷- قەنگەھىم ۱۸- قەرەمەئەيدى ۱۹- ھا ۲۰- نه ۲۱- ئەنگەھت.

واتاي وشە بەوشە: ۱- بەمانە ۲- مەزدا ئەھوورا ۳- سەرودەرى ۴- چاک ۵- ئەنديشە ۶- ھېز ۷- لەبەر ۸- ولام ۹- دايەو ۱۰- ئەشائ ۱۱- باش ۱۲- دۆست ۱۳- پرووناك ۱۴- پيروزە ۱۵- ه ۱۶- نارمەيىتى ۱۷- پاک و راست ۱۸- ھەلمان بژارد ۱۹- با ۲۰- ھى ئيمە ۲۱- بيت.

واتاي گشتى: ئەھوورا مەزداي خاوەن ئەنديشەي چاک ولامى دانەوھ: نارمەيىتى پيشنگدار و دۆستى ئەشام بۆ ئيوھ ھەلجۆردووھ ھەول بەدن كە ھەميشە ھى خۆتان بيت و لە دەستی نەدەن.

كۆپلەى سنيەم:

بەر ينووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رينووسى كوردى:

۱- ئەت ۲- يوش ۳- دەرگەئە (۷۳) ۴- ويسپانوتوئەنگەھوو ۵- ئەكات ۶- مەنەنگەھو ۷- سەتا ۸- چيستەرەم ۹- يەسە ۱۰- چا ۱۱- قانۆ ۱۲- مەش ۱۳- يەزەئەيت ۱۴- دورقەجەس ۱۵- چا ۱۶- پەئىرى ۱۷- مەتوئيش ۱۸- چا ۱۹- شيبە ئومام ۲۰- ئەئەپى ۲۱- دەئای بى تانا ۲۲- يائيش ۲۳- ئەسروودۆم ۲۴- بۆمباؤ ۲۵- ھەپتەئەيتە.

واتاي وشە بەوشە: ۱- ئاوا ۲- ئيوھ ۳- ديوھكان ۴- ھەمووتان ۵- ھەنە ۶- ئەنديشە ۷- ناحەز ۸- ھۆزى ۹- ئەوھى ۱۰- وھ ۱۱- ئيوھى ۱۲- زۆر ۱۳- ستايش دەكات ۱۴- لەدۆ ۱۵- وھ ۱۶- خۆ ۱۷- زل زانى ۱۸- وھ ۱۹- كوردوھ ۲۰- تەنانتە ۲۱- فيئەل بازانە ۲۲- بۆيە ۲۳- بەخرایە ناسراون ۲۴- ولات ۲۵- ھوت.

واتاي گشتى: ئەى ديو و درۆبازان ئيوھ ھەمووتان سەر بەھۆزى خرايەن. ئەوھش كە زۆر بەسەر تاندا ھەلدەلەيت ھەرلە ئيوھىدە و بەدكار و دل پەشە، ھەر بەو كوردوھە ناحەزەشتانە كە لە ھوت ولاتا نواتان بەخرایە زراوھ (۷۴).

كۆپلەى چوارەم:

بەر ينووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رينووسى كوردى:

۱- پات ۲- يوش ۳- تا ۴- فرەمى مەتا ۵- يا ۶- مەشيبا ۷- ئەچيش تا ۸- دەنتو

۹- قەخشەنتە ۱۰- دەئيقو ۱۱- زووشتا ۱۲- قەنگەھئوش ۱۳- سيژدەمنا ۱۴- مەنەنگەھو ۱۵- مەزداؤ ئەھورەھيا ۱۶- خرەتەئوش ۱۷- نەسيەنتو ۱۸- ئەشائەت ۱۹- چا.

واتاي وشە بەوشە: ۱- ئاوا ۲- ئيوھ ۳- ئەمانە ۴- ئالۆزكرد ۵- ھەتا ۶- پياويك ۷- خراپتيرين كار ۸- بكات ۹- بناسرتين ۱۰- ديوھكان ۱۱- دۆست ۱۲- پاک ۱۳- دوور بن ۱۴- ئەنديشە ۱۵- ئەھوورا مەزدايى ۱۶- ئيرادەى ۱۷- ھەلبين ۱۸- راستى و پاكى ۱۹- وھ.

واتاي گشتى: ئەى ديو و درۆ پەرستەكان، ئيوھ فكري خەلكتان وا ئالۆز كردووه كە تووشى خراپتيرين كردهوين، لە ئەنديشەى پاك و راستى دوور بكەونووه و لە ياساي ئەھورايى و ئەشە ھەلبين و سەرئەخام لە دۆستان و سەر بەھۆزى درۆپەرستان بژميردريت.

كۆپلەى پينجەم:

بەر ينووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رينووسى كوردى:

۱- تا ۲- دەنبە ئوتا ۳- مەشيم ۴- ھوجباتوئيش ۵- ئەمەرەتاتەس ۶- چا ۷- ھيەت ۸- قانۆ ۹- ئەكا ۱۰- مەنەنگەھا ۱۱- يەنگ ۱۲- دەئوبەنگ ۱۳- ئەكەس ۱۴- چا ۱۵- مەئيبوش ۱۶- ئەكا ۱۷- شيقەنتەم ۱۸- قەچەنگەھا ۱۹- يا ۲۰- فرەچينەس ۲۱- درەگقەنتەم ۲۲- خشەيوو.

واتاي وشە بەوشە: ۱- ئاوا ۲- فريوتان دان ۳- خەلك ۴- ژيانى باش ۵- نەمرى ۶- وھ ۷- ھەروا ۸- ئيوھ ۹- ناحەز ۱۰- ئەنديشە ۱۱- بۆتان ۱۲- ديوھكان ۱۳- ئەھريمەن ۱۴- وھ ۱۵- رابەرەكان ۱۶- ناحەز ۱۷- كردار ۱۸- گفەتە ۱۹- كاتى ۲۰- بەلبين ۲۱- بەدۆ ۲۲- سەرودەرى.

واتاي گشتى: ئەى ديوينە، ھەر وا كە ئەھريمەنى دزىو بەببىرى رەشى خۆى ئيوھى ھەلخەلە تاندا و بەدۆ بەلبينى ژيانى خۆش و سەرودەرى دانى و لە خستەى بردن ئيوھش بەو چەشنە خەلكتان فريو دا و ھەموانتان لە ژيانى خۆش و نەمرى بى بەش كەردن.

كۆپلەى شەشەم:

بەر ينووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رينووسى كوردى:

۱- پەئوئورقو ۲- ئەئينائۆ ۳- ئەناخشەتا

(۲) بەلسا (ئەسەس) فەلسەفە
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس

(۴) بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس
بەلسەس بەلسەس بەلسەس بەلسەس

کۆپلەى دەپەم:

بەرىننوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رىننوسى كوردى:

- ۱- ھەققو ۲- ماتا ۳- سەردەقائو ۴-
- مورەندەت ۵- يە ۶- ئەچىشتەم ۷-
- قەئەنەنگەھ ۸- ئەئوگەدا ۹- گەم ۱۰-
- ئەشىبىيا ۱۱- ھەقەرە ۱۲- چا ۱۳- يەسە

- ۱۴- چا ۱۵- داتەنگ ۱۶- درەگقەتو ۱۷- دەدات ۱۸- يەسە ۱۹- چا ۲۰- فاسترا ۲۱- وىشاچەت
- ۲۲- يەسە ۲۳- چا ۲۴- قەدەرە ۲۵- قەئوئىژدەت ۲۶- ئەشائون.

واتاى وشە بەوشە: ۱- ئەو ۲- بەراستى كەسىكە ۳- ئامۆزگارى ۴- دەست كارى ۵- كاتى ۶- خراپترىن ۷- دىت ۸- دەلئىت ۹- زەوى ۱۰- بەدووچا ۱۱- خۆر ۱۲- ۱۳- ئەو ۱۴- ۱۵- چاك ۱۶- درۆبازان ۱۷- دەگۆرپىت ۱۸- ئەو ۱۹- ۲۰- سەوزايىبەكان ۲۱- وىران ۲۲- ئەو ۲۳- ۲۴- چەك ۲۵- بەرز دەكاتەو ۲۶- دۆى پاكەكان.

واتاى گشتى: لە راستىدا ئەو ھى كەسىكە كە ئامۆزگارى پىرۆز دەستكارى دەكات (۷۷)، ھەر ئەو ھى راستگۆيەكان گومرا دەكات و بەلاى درۆدا رايان دەكىشىت، ھەر ئەو ھى كىلگەكان وىران دەكات و چەك دەكىشىتە سەر راستگۆ و پاكەكان.

كۆپلەى ياز دەھەم:

بەرىننوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رىننوسى كوردى:

- ۱- ئەتا ۲- چىەت ۳- ما ۴- مورەندەنە
- ۵- جىيوتوم ۶- يەقەئى ۷- درەگقەتو ۸-
- مەزى بىش ۹- چىكۆى تەرەش ۱۰-
- ئەنگوھىش ۱۱- چا ۱۲- ئەنگەشەن ۱۳-
- چا ۱۴- ئەپەيەئىستى ۱۵- رەئەخەنەنگو

- ۱۶- قەئىدەم ۱۷- يەوئى ۱۸- قەھىشتات ۱۹- ئەشائونو ۲۰- مەزدا ۲۱- پارەشىەن ۲۲-
- مەنەنگەھو.

واتاى وشە بەوشە: ۱- ئەوان ۲- ھەن ۳- بەراستى ۴- وىران دەكەن ۵- ژيان ۶- ئەوان ۷- بەدكاران ۸- گەورە ۹- دەكەنەو ۱۰- ژنان ۱۱- ۱۲- پىاوان ۱۳- ۱۴- مەنە دەكەن ۱۵- بەخشىن ۱۶- گەيشت ۱۷- ئەوان ۱۸- لە چاكترىن ۱۹- راستگۆيان ۲۰- مەزدا ۲۱- گومرا دەكەن

۲۲- ئەندىشە.

واتاى گشتى: لە راستىدا ئەوان (درۆبازان) ژيان تىك دەدەن و بەدكاران گەورە دەكەنەو، ژن و پىاوى راستگۆ لە گەيشت بەئەندىشەى مەزدايى بى بەھرە دەكەن، ئەوان راستى و چاكەخووزان گومرا دەكەن و لە ئەندىشەى چاك دوورىان دەخەنەو.

كۆپلەى دواز دەھەم:

بەرىننوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رىننوسى كوردى:

- ۱- يا ۲- رائەقەنگەھەيەن ۳- سەرقەنگەھا
- ۴- قەھىشتات ۵- شىقەتەت ۶-
- مەرتانۆ ۷- ئائەئەبىيو ۸- مەزدانۆ ۹- ئەكا
- ۱۰- مەرەئوت ۱۱- يەقەئى ۱۲- گەئووش
- ۱۳- مورەندەن ۱۴- ئورقەخشە ۱۵- ئوختى ۱۶- جىيوتوم ۱۷- يائىش ۱۸- گرەھا ۱۹- ئەشەئەت
- ۲۰- قەرەتا ۲۱- كەرەپا ۲۲- خشەترەم ۲۳- چا ۲۴- ئىشەنام ۲۵- دورقەجەم.

واتاى وشە بەوشە: ۱- ئەوان ۲- ھەلەدەگەرىننەو ۳- بەقسەكانىيان ۴- چاكترىن ۵- كەردەو ۶- خەلك ۷- بوئەوان ۸- مەزدا ۹- سزا ۱۰- دادەئىت ۱۱- ئەوانەى ۱۲- جىهان ۱۳- دەشىتۆين ۱۴- لەخشەبەر ۱۵- بەقسەى ۱۶- ژيان ۱۷- ھەتاكو ۱۸- گرەھمە ۱۹- پاكەكان ۲۰- ھەلئىژاردن ۲۱- كەرەپنە ۲۲- ھىز ۲۳- ۲۴- ۲۵- خوازىاران درۆ.

واتاى گشتى: ئەوان بەقسەى چەوت خەلك لە كەردەو چاك دور دەخەنەو و ژيانى جىهان دەشىتۆين. ئەوان درۆخووزان و (گرەھمە) و (كەرەپنە) بەسەر پاكاندا ھەلەدەئىن. (۷۸) مەزدا سزاي بو ئەوان دىارى كەردو.

كۆپلەى سىز دەھەم:

بەرىننوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رىننوسى كوردى:

- ۱- يا ۲- خشەترا ۳- گرەھمو ۴- ھى
- شەسەت ۵- ئەچىش تەھىيا ۶- دەمانە ۷-
- مەنەنگەھو ۸- ئەنگەھئوش ۹- مەرەختارۆ
- ۱۰- ئەھىيا ۱۱- يە ئەجا ۱۲- مەزدا ۱۳-

جىگەرەزدەت ۱۴- كامە ۱۵- تەقەھىيا ۱۶- مانترانۆ ۱۷- دووتىم ۱۸- يە ۱۹- ئىش ۲۰- پات ۲۱- دەرەسات ۲۲- ئەشەھىيا.

(۱۲) مەزدا سزاي بو ئەوان دىارى كەردو. ئەوان بەقسەكانىيان چاكترىن كەردەو خەلك بوئەوان مەزدا سزاي بو ئەوان دىارى كەردو. ئەوان بەقسەكانىيان چاكترىن كەردەو خەلك بوئەوان مەزدا سزاي بو ئەوان دىارى كەردو. ئەوان بەقسەكانىيان چاكترىن كەردەو خەلك بوئەوان مەزدا سزاي بو ئەوان دىارى كەردو.

(۱۳) مەزدا سزاي بو ئەوان دىارى كەردو. ئەوان بەقسەكانىيان چاكترىن كەردەو خەلك بوئەوان مەزدا سزاي بو ئەوان دىارى كەردو. ئەوان بەقسەكانىيان چاكترىن كەردەو خەلك بوئەوان مەزدا سزاي بو ئەوان دىارى كەردو. ئەوان بەقسەكانىيان چاكترىن كەردەو خەلك بوئەوان مەزدا سزاي بو ئەوان دىارى كەردو.

واتای وشه بهوشه: ۱- نهوهی ۲- هیز ۳- گرهه مه ۴- ناواتی بهدهست هیتان ۵- خراپترین ۶- لهمال ۷- نهندیشه ۸- ژیان ۹- لهنیو بهریت ۱۰- نهو ۱۱- نهوان و ۱۲- مهزدا ۱۳- بهناواتی زورهه ۱۴- خوازبان ۱۵- نهتۆن ۱۶- پهیغامی ۱۷- تۆین ۱۸- که ۱۹- نهو ۲۰- دهپیارتیزت ۲۱- هه رهشهکردن ۲۲- له نهشا.

واتای گشتی: نهی مهزدا، هه رچه نیش گرهه مه بیهویت له په نای نهندیشه خراپدا بههیز بیت، سه ره نجام هه ژبانی خوی نابوت دهکات. نهو کاته شه نهوان ناوات دهخوازن بو په یامی تو و په یام هیتنه ری تو که له بهرامه ری ترس و هه ره شه ی نهودا پارێزگاری نه شه بیت.

کۆپلهی چواره دهه مه

به ری نووسی ئاقیستا:

بهز مانی ئاقیستا و ری نووسی کوردی:

۱- نه هیا ۲- گرهه مه ۳- نا ۴- هویتویی
 ۵- نی ۶- کافه یه سن ۷- چیت ۸-
 خه ره تووش ۹- دودوت ۱۰- فه ره چاهی
 ۱۱- چا ۱۲- فره ئیدیا ۱۳- هیهت ۱۴-
 قیسه نتا ۱۵- درگه نته مه ۱۶- نه قوو ۱۷-
 هیهت ۱۸- چا ۱۹- گانووش ۲۰- جه ئیدیا نی ۲۱- مه روئی ۲۲- یه ۲۳- دووره تووش مه ۲۴-
 سه ئوچه یهت ۲۵- نه قوو.

واتای وشه بهوشه: ۱- نهو ۲- گرهه مه ۳- بو ۴- خستنه داو ۵- سه رنج ۶- کهویه کان ۷- هه روا ۸- نهندیشه ۹- کردوه ۱۰- هیزی خوی ۱۱- وه ۱۲- له میژه ۱۳- هم نهوان ۱۴- ههست کردن ۱۵- دروخوازان ۱۶- یاری ۱۷- چونکه ۱۸- وه ۱۹- ژبانی ۲۰- مه حکوم ۲۱- مه رگ ۲۲- بو نهوهی ۲۳- شکست ۲۴- سه ره له ئیدا ۲۵- یاری.

واتای گشتی: کهوی و گرهه مه له میژه بو زه رده شهت هه ول ددهن نهوان له خوازبانانی دروه یاری دهترین و ده لێن ژبان ده بیت تیک بدریت تاوه کو دوور خه ره وهی مه رگیش (۷۹) یارمه تیان بدات.

کۆپلهی یاز دهه مه

به ری نووسی ئاقیستا:

بهز مانی ئاقیستا و ری نووسی کوردی:

(۱۵) سه رنج مه و نهوان مه
 مه و نهوان مه و نهوان مه
 سه رنج مه و نهوان مه
 مه و نهوان مه و نهوان مه
 سه رنج مه و نهوان مه
 مه و نهوان مه و نهوان مه

۱- نه نایش ۲- نا ۳- فینه ناسا ۴- یا ۵- که ره پوته ئوس ۶- چا ۷- کهوی ۸- ته ئوس ۹- چا ۱۰- ته فانیش ۱۱- نه نیبی ۱۲- یه ننگ ۱۳- ده په نته ۱۴- نه فه ئیت ۱۵- جیا نه ئوش ۱۶- خشه یه مه ننگ ۱۷- فه سو ۱۸- ته فه ئی ۱۹- ئابیا ۲۰- به ئیریا وه نته ۲۱- فه نگه ئوش ۲۲- نا ۲۳- ده مانه ۲۴- مه نه نگه و.

واتای وشه بهوشه: ۱- به مجوره ۲- به راستی ۳- گو مراده بین ۴- نه م ۵- که ریه ن ۶- وه ۷- کهوی ۸- یانه ۹- وه ۱۰- به هوی ۱۱- کات ۱۲- که نه وان ۱۳- ره وایان ۱۴- نه ده بین ۱۵- له ژبانا ۱۶- حکوم هت بکه ن ۱۷- به نازادی ۱۸- نه مانه ۱۹- هه ردوو ۲۰- ده بن ۲۱- ژبانی ۲۲- به راستی ۲۳- له مال ۲۴- نه ندیشه ی چاک.

واتای گشتی: به م چه شه که ریه ن و کهویه کان به دهستی نه وانه شکست ده خون که سه ره به ستیان لێ زهوت کرابوو. هه ره وانه شه که نازادیان لێ سه رابوو یه وه له ژیر سایه ی به خشی ئیزه دیدا ده گنه که مال و ژبانی تاهه تابی و له شوینی خو ش و ئاسو ده دا ده ژین.

کۆپلهی ساز دهه مه:

به ری نووسی ئاقیستا:

بهز مانی ئاقیستا و ری نووسی کوردی:

۱- هه مه م ۲- تهت ۳- فه هیشتهت ۴-
 چیت ۵- یه ۶- ئووش ئورویی ۷- سیهس
 ۸- چیت ۹- ده هه هیا ۱۰- خشه یانس
 ۱۱- مه زدا نه هورا ۱۲- یه هیا ۱۳- ما
 ۱۴- نه نه ییش ۱۵- چیت ۱۶- دقه نه تا
 ۱۷- هیهت ۱۸- نه نه نگه ۱۹- دره گه تو ۲۰- نه ئینانو ۲۱- ئیش یه ننگ ۲۲- نه ننگ هیا.

واتای وشه بهوشه: ۱- له هه موو ۲- شتی ۳- باشتترین ۴- به راستی ۵- که ۶- ناوه ز په سند ۷- فیترکاری ۸- راسته قینه ۹- پیا و چاک ۱۰- تواناییه ۱۱- نهی نه هورامه زدا ۱۲- بو نه وانه ی ۱۳- من ۱۴- به پیلانی ۱۵- ده که ن ۱۶- هه ره شه ۱۷- بو به ۱۸- رق و قین ۱۹- درو بازان ۲۰- سه بارهت به ۲۱- دلخوازانی تو ۲۲- به رگری بکه ن.

واتای گشتی: باشتترین شه ئامۆزگاری چاکی پیاوی دیندار و خاوه ن بیر و بروایه. نهی مه زدا نه هورا، تو گه وره تری له وانه ی که نازاری من ددهن و هه ره شه م لێ ده که ن هه ر به م پی شه شه له به رام به ری دو ژمنکاری درو بازاندا پارێزگاری له دو ستانی تو ده که م.

(۱۶) سه رنج مه و نهوان مه
 مه و نهوان مه و نهوان مه
 سه رنج مه و نهوان مه
 مه و نهوان مه و نهوان مه
 سه رنج مه و نهوان مه
 مه و نهوان مه و نهوان مه

یه سنه هاتی ۲۳

کۆپلەیی یه کهم:

به ړینووسی ئافیسیتا:

بهز مانی ئافیسیتا و ړینووسی کوردی: ۱-

- به تائیش ۲- ئیستا ۳- ودهش ئیت ۴- یا ۵-
- داتا ۶- نه نکهه ئوش ۷- په ئوروبه هیا ۸-
- په توش ۹- شیه ئوتنا ۱۰- په زیشتا ۱۱- دره گه تته ۱۲- چا ۱۳- هیهت ۱۴- چا ۱۵- نه شانون
- ۱۶- په خیا ۱۷- چا ۱۸- همیا سه ئیت ۱۹- می ته هیا ۲۰- یا ۲۱- چا ۲۲- هه قوئی ۲۳-
- نارزقا.

(۱) ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳.

واتای وشه بهوشه: ۱- هه رکس ۲- لیته ۳- ده جوتیته وه ۴- بهم ۵- یاسا ۶- ژبانه ۷- نه زه لی
 ۸- پیته وه ۹- کردار ۱۰- به دروستترین ۱۱- شوین که وتووی درو ۱۲- وه ۱۳- وهوی ۱۴-
 وه ۱۵- راستیخواز ۱۶- ناحز ۱۷- وه ۱۸- کرده ی چاک ۱۹- ههروه ها ۲۰- که ۲۱- وه ۲۲-
 ئه وان ۲۳- تیکه لیبوه.

واتای گشتی: لهم جیهانه دا هه موو کهس ده بی به پیتی یاسای نه زه لی نه شه به جوتیته وه که بناغه ی
 ژبانه. ده بی پیته وه ای ئیینی له گه ل خوازباری درو و شوینکه وتووی راستی به بی لایه نی و به پیتی
 دروستترین شیواز به جوتیته وه.

کۆپلەیی دووه م

به ړینووسی ئافیسیتا:

بهز مانی ئافیسیتا و ړینووسی کوردی:

- ۱- ئت ۲- یه ۳- نه گم ۴- دره گفائه ی
- ۵- قه چه نگه ۶- فا ۷- ئت ۸- فا ۹-
- مه نه نگه ۱۰- زه ستوئی بیبا ۱۱- فا
- ۱۲- قه ره شه ئیتی ۱۳- قه نگه ئو ۱۴- فا
- ۱۵- چوئیت ئیت ۱۶- نه ستیم ۱۷- توئی ۱۸- قارئی ۱۹- راده نتی ۲۰- نه هوره هیا ۲۱-
- زه ئوش ۲۲- مه زدا.

(۲) ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳.

واتای وشه بهوشه: ۱- نه نجا ۲- نهوی ۳- خراپه ۴- درو خوازان ۵- به قسه ۶- چ ۷- نهوی ۸-
 ۹- به فکر ۱۰- به دهستی خوئی ۱۱- چ ۱۲- به کاروکوشش ۱۳- ریگای چاک ۱۴- چ ۱۵- فیر
 بکات ۱۶- هاوړپیان ۱۷- نه مانه ۱۸- کردن ۱۹- خواست ۲۰- نه هورایی ۲۱- له رووی

خۆشه ویستی ۲۲- مه زدا.

واتای گشتی: هه ر که سیک چ به فکر و چ به قسه و که لام و چ به دهست هه ول بدات له گه ل درو بزاندا
 به ره به کهانی بکات یا شوینکه وتووانی درو ړینموونی بکات دۆستی نه هورا مه زدا به و خواستی نهوی
 به جی گه یاندووه.

(۳) ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳.

کۆپلەیی سنیهم
به ړینووسی ئافیسیتا:
بهز مانی ئافیسیتا و ړینووسی کوردی:
 ۱- یه ۲- نه شانونه ۳- قه هیشته وه
 خشه ته تو ۵- فا ۶- ئت ۷- فا ۸-
 قه ره ژینه یوو ۹- نه ئیریامنه ۱۰- فا ۱۱-
 نه هورا ۱۲- فیدد نس ۱۳- فا ۱۴-
 تفه خشه نگه ۱۵- گه قوئی ۱۶- ئت ۱۷- هه قو ۱۸- نه شه هیا ۱۹- نه نکههت ۲۰- قه نکهه ئوش
 ۲۱- چا ۲۲- فاستره ۲۳- مه نه نگه یوو.

واتای وشه بهوشه: ۱- نهوی ۲- به راستگویان ۳- باشتیرین ۴- خومالی ۵- چ ۶- نه که سه ۷-
 چ ۸- هاوکار ۹- دۆست ۱۰- چ ۱۱- نه هورا ۱۲- په رستاری ۱۳- چ ۱۴- هه ول و کوشش ۱۵-
 مه خلوقات ۱۶- ناوا ۱۷- که سیک ۱۸- له گه ل نه شا ۱۹- ده ژئ ۲۰- قه هوممه ن ۲۱- وه ۲۲-
 جیگای ۲۳- نه ندیشه.

واتای گشتی: نهی نه هورا، که سیک که له گه ل چاکان و راستگویاندا چ خزم چ هاوکار و چ پشتیوان
 به باشتیرین شیوه ره فاتار بکات و که سیک که هه ول بدات مه خلوقات به رتیزیت له گه ل نه شه و
 خۆشه ویستییدا و له جیگای نه ندیشه ی چاکدا ژیان ده باته سه ر.

کۆپلەیی چوارهم:
به ړینووسی ئافیسیتا:
بهز مانی ئافیسیتا و ړینووسی کوردی:
 ۱- یه ۲- ته قهت ۳- مه زدا ۴-
 نه سروسشیم ۵- نه کم ۶- چا ۷- مه نو ۸-
 به زانی ۹- نه پیا ۱۰- خشه نه توش ۱۱- چا
 ۱۲- تره مه یتی ۱۳- قه ره زنه خیا ۱۴- چا
 ۱۵- نه زدیبه شتام ۱۶- دروجه م ۱۷-
 نه ئیریمه نهس ۱۸- چا ۱۹- نه ده ننتو ۲۰- گه ئوش ۲۱- چا ۲۲- فاستره ئت ۲۳- نه چیسته م ۲۴-

(۴) ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴.
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴.

واتای وشه بهوشه: ۱- نه‌نجا ۲- له‌تۆ ۳- مه‌زدا ۴- بی‌ بروایان ۵- خراپه ۶- وه ۷- خه‌یالی ۸- په‌رستش ۹- دووری ۱۰- له‌خۆمان ۱۱- وه ۱۲- خۆش‌خه‌یالی ۱۳- هاوکاران ۱۴- وه ۱۵- نزیکترین ۱۶- فریو ۱۷- له‌ دۆستان ۱۸- وه ۱۹- سه‌رزه‌نشست ۲۰- جیهان ۲۱- وه ۲۲- له‌کیلگه ۲۳- خراپترین ۲۴- رپیه‌ر.

واتای گشتی: ئە‌ی مه‌زدا، من ستایشی تۆ ده‌که‌م و لیت ده‌خوژم که بی‌ بروایی و نه‌ندیشه‌ی خراپ له‌ نیو بجیت، خزمان له‌ لاساری و هاوکاران له‌ فریوخواردن و نزیکه‌کانیشم له‌ سه‌رزه‌نشست پزگاریان بیت و جیهان له‌ ده‌ستی رپیه‌رانی خراپ و چه‌توون ئاسوده‌ بیت.

کۆپله‌ی پینجه‌م:

به‌ر ینووسی ئاقیستا:

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- یه‌سه ۲- ته ۳- ویسه ۴- مه‌زیشه‌م
۵- سه‌ره‌ئوشه‌م ۶- زیه‌یا ۷- نه‌قه‌نگه‌انه
۸- نه‌پانوو ۹- دره‌گۆ ۱۰- جیا‌ئیتیم ۱۱-
ئا‌خشه‌تره‌م ۱۲- قه‌نگه‌ئوش ۱۳-
مه‌نه‌نگه‌و ۱۴- نه‌شه‌ئه‌ت ۱۵- ئا ۱۶-
ئه‌ره‌زووش ۱۷- په‌تا ۱۸- یه‌ئه‌شو ۱۹- مه‌زدا‌تۆ‌ئه‌هوورا ۲۰- شه‌ئه‌تی.

واتای وشه بهوشه: ۱- دوایی ۲- تۆ ۳- هه‌موو ۴- گه‌وره‌ترین ۵- سه‌رووش ۶- داوا‌ده‌که‌م ۷- به‌ئاره‌زوو ۸- بخه‌مه‌ ده‌ست ۹- دریتژ ۱۰- ژبان‌ی ۱۱- له‌ ولاندا ۱۲- پاک ۱۳- نه‌ندیشه ۱۴- به‌هۆی راستی ۱۵- له ۱۶- هه‌نگاو ۱۷- ریتگا ۱۸- راست ۱۹- مه‌زدا‌ئه‌هوورا ۲۰- حکوومه‌ت ده‌کات.

واتای گشتی: من بۆ‌گه‌یشتن به‌به‌رزترین ئاوات و ژبان‌ی تاهه‌تایی له‌ (سه‌رووش)ی (۸۰) گه‌وره‌ی تۆ داوای یارمه‌تی ده‌که‌م تا ریتبازی راستی بگرمه‌به‌ر و بگه‌مه‌ ئه‌و جیتگایه‌ی که ئه‌هوورا مه‌زدا حکوومه‌ت ده‌کات.

کۆپله‌ی شه‌شه‌م:

به‌ر ینووسی ئاقیستا:

(۱) ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و
ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و
ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و
ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و ئه‌و

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی: ۱- یه ۲- زه‌ئوتا ۳- نه‌شا ۴- ئه‌ره‌زووش ۵- هه‌قوو ۶- مه‌نیه‌ئوش ۷- ئا ۸- قه‌هیشتات ۹- کیا ۱۰- نه‌هه‌مه‌ئه‌ت ۱۱- نه‌فا ۱۲- مه‌نه‌نگه‌ا ۱۳- یا ۱۴- قه‌ره‌زه‌ئیدیائی ۱۵- مه‌نتا ۱۶- فاستره‌یا ۱۷- تا ۱۸- ته‌قه‌ئیی ۱۹- ئیزبائی ۲۰- ئه‌هوورا مه‌زدا ۲۱- ده‌ره‌شتوئیش ۲۲- چا ۲۳- هه‌م ۲۴- په‌ره‌شتوئیش ۲۵- چا.

واتای وشه بهوشه: ۱- چونکه ۲- ستایشکار ۳- راستی ۴- پته‌و ۵- خۆم ۶- رۆح ۷- له ۸- باشتترین ۹- داوا ۱۰- خۆشه‌ویستانه ۱۱- ئه‌و ۱۲- نه‌ندیشه ۱۳- ئه‌وه‌ی ۱۴- نه‌نجام بده‌ن ۱۵- خواست ۱۶- رپیه‌رایه‌تی ۱۷- له ۱۸- تۆ ۱۹- ئاواقه ۲۰- ئه‌ی ئه‌هوورا مه‌زدا ۲۱- دیدار ۲۲- وه ۲۳- تۆ ۲۴- پرس و را ۲۵- وه.

واتای گشتی: من ئه‌و ستایشگه‌ره‌ی تۆم که له‌ پپه‌ره‌ویکردنی ئه‌شه‌دا به‌توانا و خۆراگرم، له‌ ناخه‌وه‌ و خۆشه‌ویستانه له‌ نه‌ندیشه‌ی چاک ده‌خوژم رپیه‌رایه‌تی خواستی تۆم پیشان بدات. ئه‌ی مه‌زدا، ئاواتی من ئه‌وه‌یه له‌گه‌ڵ تۆدا دیدار و پرس و راوێژ بکه‌م.

کۆپله‌ی هه‌وته‌م:

به‌ر ینووسی ئاقیستا:

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- ئا ۲- ما ۳- ئاییدوم ۴- قه‌هیشتا
۵- خقه‌ئیتیا ۶- چا ۷- مه‌زدا ۸- ده‌ره‌شته
۹- چا ۱۰- نه‌شا ۱۱- قه‌هه‌وو ۱۲-
مه‌نه‌نگه‌ا ۱۳- یا ۱۴- سه‌روقی ۱۵- په‌ره
۱۶- مه‌گائوونۆ ۱۷- ئاویش ۱۸- ناو
۱۹- نه‌نته‌ره ۲۰- هه‌نتو ۲۱- ته‌مه‌خفائیش ۲۲- چیتراو ۲۳- راته‌یوو.

واتای وشه بهوشه: ۱- به‌ره‌و لای ۲- من ۳- وه‌رن ۴- باشتترین ۵- خۆتان ۶- وه ۷- مه‌زدا ۸- ئاشکرا بکه‌ن ۹- وه ۱۰- راستی ۱۱- پاک ۱۲- نه‌ندیشه ۱۳- ئه‌وه‌ی ۱۴- به‌قسه‌کانم ۱۵- ده‌ر ۱۶- کۆری موغان ۱۷- بکریت ۱۸- ئیبه ۱۹- له‌ نیوان ۲۰- ببیت ۲۱- ستایشی چاک ۲۲- به‌ئاشکرا ۲۳- رایه‌کان.

واتای گشتی: به‌ره‌و رووی من وه‌ره و لیم به‌دیار بکه‌وه تا له‌ سایه‌ی راستی و نه‌ندیشه‌ی چاکدا سه‌ره‌رای کۆری موغه‌کان، دیترائیش گوێ له‌ قسه‌کانم بگرن. با ئه‌وه‌ی بۆ ئیبه‌ باشه و ئه‌و ستایشه‌ی که شایسته‌ی تۆیه له‌ ناوماندا ئاشکرا ببیت.

كۆپلەي ھەشتەم:

بەر يېنووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنووسى كوردى:

- ۱ - فرو ۲ - موئى ۳ - فرەقوئىزىدۆم ۴ - ئەرتا تايا ۵ - قەھو ۶ - شىيەقائى ۷ - مەنەنگھا ۸ - يەسنەم ۹ - مەزدا ۱۰ - خشماقەتو ۱۱ - ئەت ۱۲ - قا ۱۳ - ئەشا ۱۴ - ستەئومىيا ۱۵ - قەچائو ۱۶ - داتا ۱۷ - قە ۱۸ - ئەمەرەتاتس چا ۱۹ - ئوتەيوئىستى ۲۰ - ھەئورقەتاس ۲۱ - درەئوئو.

(۸) ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

- واتاي وشە بەوشە:** ۱ - بەچاكى ۲ - من ۳ - بناسىتنە ۴ - دوايىن ۵ - پاك ۶ - درىژەبىدەم ۷ - ئەندىشە ۸ - ستايىش ۹ - مەزدا ۱۰ - ھەروەكو۱۱ - ھەروا ۱۲ - بەراستى ۱۳ - ئەشا ۱۴ - ستايشكار ۱۵ - بەقسە ۱۶ - بدا ۱۷ - بەمن ۱۸ - نەمرى و ۱۹ - ھەتايى ۲۰ - كەمال ۲۱ - بەخشىن.

- واتاي گشتى:** ئەي مەزدا، دوايىن نامانجەكانم پى بنويئە تا بەئەندىشەي چاكەو ھەروى تى كەم و ستايىشى تۆ بكەم. ستايىشى من كە لە دلتيكى پاك و لە رووي راستىيە ھەلدەقولنج پەسەند بكة. كەمال و نەمرى ببەخشە بەقسەكانم كە لە رووي راستىيە ھەسەرچاو ھەگرن.

كۆپلەي نۆيەم:

بەر يېنووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنووسى كوردى:

- ۱ - ئەت ۲ - تەقەئى ۳ - مەزدا ۴ - تەمە ۵ - مەئىنىوم ۶ - ئەش ۷ - ئەئوخشېن تاو ۸ - سەرەديەيائو ۹ - خقأترا ۱۰ - مەئەتا ۱۱ - مەيا ۱۲ - قەھىشتا ۱۳ - بەرەتو ۱۴ - مەنەنگھا ۱۵ - ئەيائو ۱۶ - ئەرونى ۱۷ - ھاكزەرەنەم ۱۸ - يەيائو ۱۹ - ھەچىنتە ۲۰ - ئورقائو.

(۹) ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

- واتاي وشە بەوشە:** ۱ - بەراستى ۲ - لەتۆوہىيە ۳ - مەزدا ۴ - ئەم دوانە ۵ - تواناي ۶ - پاكى ۷ - زيادكەر ۸ - مەزن ۹ - بھنوورى ۱۰ - ھەدەست ھىنان ۱۱ - زانست ۱۲ - باشتىن ۱۳ - بھىتى ۱۴ - ئەندىشە ۱۵ - ئەوانە ۱۶ - لەدوورەو ۱۷ - يارىدەي تۆ ۱۸ - ھەك يەك ۱۹ - تاقانەيە ۲۰ - رۆحيان.

- واتاي گشتى:** ئەي مەزدا، ئەم دوو ھىتە مەزنى پەرەپىدەرى راستى كە لە تۆيوون، تەنيا بەھۆى نوورى

زانست و ئاۋەزەو ھەدەست دىن، با چاكتىن ئەندىشە لەلايەن ئەو دوو ھىتە يەكسانەو ھە رۆحى پاك و ئاۋەزى چاك بەئىتمە بىخشىت.

كۆپلەي دەيەم:

بەر يېنووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنووسى كوردى:

- ۱ - قىسپاوس ۲ - توئى ۳ - ھوجى تەيو ۴ - ياش ۵ - زى ئەو ئەنگەرە ۶ - ياقس ۷ - چە ۸ - ھەنتى ۹ - ياقس ۱۰ - چە ۱۱ - مەزدا ۱۲ - بەقەئىنتى ۱۳ - تەقەھى

(۱۰) ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

- ۱۴ - ھىش ۱۵ - زەئوش ۱۶ - ئابەخشور ھقا ۱۷ - قەھو ۱۸ - ئوخشيا ۱۹ - مەنەنگھا ۲۰ - خشەترا ۲۱ - ئەشا چا ۲۲ - ئوشتا ۲۳ - تەنووم.

- واتاي وشە بەوشە:** ۱ - ھەرھەموو ۲ - لە تۆوہىيە ۳ - خۇشپىيەكانى ژيان ۴ - ئەوشتى ۵ - گشتيان ۶ - ھەبوو ۷ - ئەوہى ۸ - ھەيە ۹ - ھەبوو ۱۰ - كە ۱۱ - مەزدا ۱۲ - دەيى ۱۳ - خۆت ۱۴ - ئەوانە ۱۵ - لە خۆشەويستى ۱۶ - پىمان ببەخشە ۱۷ - پاك ۱۸ - زياد بكة ۱۹ - ئەندىشە ۲۰ - ھىز ۲۱ - راستى ۲۲ - بەختەوہرى ۲۳ - بۆلەش.

- واتاي گشتى:** ئەي مەزدا، ھەموو خۇشپىيەكانى ژيان كە لە تۆو ھەبوون و ھەن و دەشەن بەبەخشەندەيى و دلژقانىيى خۆت بەئىتمەيان ببەخشە. بەيارىدەي ئەندىشەي چاك و ھىزى چاكە و راستى، خۆشى و لەشساعى ھەتاييمان بدەيە.

كۆپلەي ياز دەھەم:

بەر يېنووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنووسى كوردى:

- ۱ - يە ۲ - سەويشتو ۳ - ئەھورورو ۴ - مەزدائۆس چا ۵ - ئارمەئەيتىش چا ۶ - ئەشپىم چا ۷ - فرادەت ۸ - گەئەتەم ۹ - مەنەس چا ۱۰ - قەھو ۱۱ - خشەترەم چا ۱۲ - سەرئوتا ۱۳ - موئى ۱۴ - مەرەژداتا ۱۵ - يوئى ۱۶ - ئادائى ۱۷ - كەھيائى ۱۸ - چىيەت ۱۹ - پەئىتى.

(۱۱) ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

- واتاي وشە بەوشە:** ۱ - تۆ ۲ - تواناتىن ۳ - ئەھورورا ۴ - مەزدا ۵ - ئارمەيىتى و ۶ - ئەشاي ۷ - سەرورە ۸ - گىتى ۹ - سرشت و ۱۰ - پاكى ۱۱ - ھىز و ۱۲ - گوى ۱۳ - بەمن ۱۴ - ببەخشە ۱۵ -

واتای گشتی: ئەمی مەزدا، لە سایەمی ئەشەدا (نازەر)ی (۸۲) تۆمان دەوی کە هەتایی و بەگرە و دۆستان و چاکە خوازان بەناشکرا یاریدە دەدات و تاوان و خراپەمی بەدکاران لە چاوترووکانیکیدا ناشکرا دەکات.

کۆپلەمی پینجەم:

بەرینووسی ئاقیستا:

بەزمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- کەت ۲- قە ۳- خشەترەم ۴- کا ۵-
- ئیش تیش ۶- شیه ئوتنایی ۷- مەزدا ۸-
- یەتا ۹- قائو ۱۰- هەخمی ۱۱- ئەشا
- ۱۲- قەهوو ۱۳- مەنەنگەها ۱۴-
- تراپووتیئیدیائی ۱۵- دریگۆم ۱۶-
- یەقەشمەئەکم ۱۷- پەرە ۱۸- قائو ۱۹- فیسپائیش ۲۰- پەرە ۲۱- قەئوخەما ۲۲- دەئیقائیش ۲۳-
- چا ۲۴- خرەفسترائیش ۲۵- مەشائیش ۲۶- چا.

واتای وشە بەوشە: ۱- چەندە ۲- تۆ ۳- هیز ۴- چەند ۵- ئاوات ۶- بۆ خزمەت ۷- مەزدا ۸- هەتاکوو ۹- بوتۆ ۱۰- بگرم ۱۱- ئەشا ۱۲- پاکى ۱۳- ئەندیشە ۱۴- بۆدەستگرووی ۱۵- پاکان ۱۶- ئیئەمان ۱۷- بەرزتر ۱۸- بۆ ۱۹- لە هەمووان ۲۰- دوور ۲۱- دەخوتین ۲۲- لەدێئەکان ۲۳- وە ۲۴- پیاوێکانی ۲۵- نازاردەر ۲۶- وە.

واتای گشتی: ئەمی مەزدا، چەندە هیزی مەعنەویی تۆ مەزە، چەندە ئارەزوو دەکەم بگەمە تۆ و لە سایەمی راستی و پاکى و ئەندیشەمی چاکدا خەلکەکەت بپارێزم. تۆ لە هەمووان بەرزتر دەزانم و خۆم لەدیوی درۆ و پیاوی چەتوون و نازاردەر بەدوور دەگرم.

کۆپلەمی شەشەم:

بەرینووسی ئاقیستا:

بەزمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- بەزی ۲- ئەتا ۳- ستا ۴- هەئیتیم
- ۵- مەزدا ۶- ئەشا ۷- قەهوو ۸-
- مەنەنگەها ۹- ئەت ۱۰- تەت ۱۱- موئی
- ۱۲- دەخشتم ۱۳- داتا ۱۴- ئەهیا ۱۵-
- ئەنگەهئوش ۱۶- فیسپا ۱۷- مەئەتا ۱۸-
- یەتا ۱۹- قائو ۲۰- یەزەمەنەس چا ۲۱- ئورفا ۲۲- ئیدیائو ۲۳- سەتووس ۲۴- ئەیهنی ۲۵-

پەئیتی.

(۶)
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

واتای وشە بەوشە: ۱- چونکە ۲- ئاوا ۳- ئیئەن ۴- بەراستی ۵- مەزدا ۶- ئەشا ۷- پاکى ۸- ئەندیشە ۹- بۆیە ۱۰- ئەوجۆرە ۱۱- بەمن ۱۲- رینویتی ۱۳- یاسا ۱۴- ئەم ۱۵- چیان ۱۶- سەرئاسەر ۱۷- ئالگوو ۱۸- هەتا ۱۹- تۆ ۲۰- بەستایش و ۲۱- نزا ۲۲- لە ناخی دلەوه ۲۳- بەرەولات ۲۴- دیسان ۲۵- بیئەوه.

واتای گشتی: ئەمی مەزدا، چونکە تۆم ئاوا بەرز و مەزنتەر لە هەمووان زانیوه بۆیە ئاوات دەخوازم کە لە هەموو ئالگووێکانی ئەم ژیا ئەدا بەشێوهیەک رینگام پیشان بدەیت کە بەستایش و نزا و پارا ئەوه لە ناخی دلەوه بەرەولات بگەرێئەوه.

کۆپلەمی حەوتەم:

بەرینووسی ئاقیستا:

بەزمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- کووترا ۲- توئی ۳- ئەرەدرا ۴- مەزدا
- ۵- بیوئی ۶- قەنگەهئوش ۷- قەئیدیئا
- ۸- مەنەنگەهو ۹- سەنگەهئوش ۱۰-
- رەئەخەنائۆ ۱۱- ئەسپەن چیت ۱۲- سادرا
- ۱۳- چیهت ۱۴- چەخرەبیو ۱۵- ئوشە ئوورقو ۱۶- نەئەجیم ۱۷- تەمە ۱۸- ئەن یەم ۱۹-
- یووشمەت ۲۰- قەئیدا ۲۱- ئەشا ۲۲- ئەتا ۲۳- نائۆ ۲۴- ترازووم.

واتای وشە بەوشە: ۱- لەکوئین ۲- ئەوان ۳- پیاوچاکان ۴- مەزدا ۵- کە ۶- پاکى ۷- بەئاگان ۸- ئەندیشە ۹- راهینان ۱۰- گرانباپی ۱۱- چارەرەش ۱۲- تەنانەت ۱۳- هەم ۱۴- بەکار دێن ۱۵- بەهۆشمەندی ۱۶- هیچ کەس ۱۷- کەس ۱۸- ئەوی تر ۱۹- بیئجگە لەتۆ ۲۰- نانا سم ۲۱- ئەشا ۲۲- ئاوا ۲۳- ئیئە ۲۴- پەنا بە.

واتای گشتی: ئەمی مەزدا، ئەو مرۆفە چاکانە لەکوئین کە راهینانە پیرۆزەکەمی تۆیان بەبیری چاک ناسیوه و سەرەرای هەموو کوئسپیتیک بەهۆشمەندییەوه بەکاری دێن؟ من بیئجگە لەتۆ کەسی تر شک ناپەم، کەواوبو لە سایەمی راستیدا بمانپارێزە.

کۆپلەمی هەشتەم:

بەرینووسی ئاقیستا:

بەزمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- تائیش ۲- زی ۳- نائۆ ۴-
- شیهئوتائیش ۵- بیئەنتە ۶- یائیش ۷-

(۸)
 ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

ئەسى ۸- پەننىرى ۹- پىشاوروويىو ۱۰- ئىت يەجو ۱۱- ھىيەت ۱۲- ئەسى ۱۳- ئەئوجائۆ ۱۴- نائىدىا فەنگەھەم ۱۵- تەقەھىيا ۱۶- مەزدا ۱۷- ئائونەستا ۱۸- ئورقاتەھىيا ۱۹- يوئى ۲۰- نەقەئىت ۲۱- ئەشەيم ۲۲- مەئىن يەنتا ۲۳- ئائەئەيىيو ۲۴- دوئير ۲۵- قەھوو ۲۶- ئەس ۲۷- مەنوو.

واتاي وشە پەوشە: ۱- بەم ۲- بەراستى ۳- ئىيمە ۴- كرىدەوانە ۵- دەترسىئىن ۶- لەوان ۷- ھەپە ۸- چونكە ۹- بۆزۆرىيە ۱۰- وئىرانى ۱۱- چى ۱۲- ھەپە ۱۳- بەھىز ۱۴- ستەم لىكراو ۱۵- تۆ ۱۶- مەزدا ۱۷- دژايەتى بىكات ۱۸- ئايىنى پىرۆز ۱۹- ھىبى تۆ ۲۰- ھىچ كات ۲۱- بەراستى ۲۲- بىر نەكاتەوہ ۲۳- لەوانە ۲۴- دوور ۲۵- پاك ۲۶- ھەپە ۲۷- كەسابەتتى.

واتاي گشتى: ئەي مەزدا، درۆبازان بەكردارەكانىيان دەمانترسىئىن چونكە دەسلاندارىەكانىيان بۆستەم لىكراوان وئىرانى بەبار دىئىن و دژايەتى ياساى تۆدەكەن، ئەوانە ھىچ كات بىر لە راستى ناكەنەوہ و لە كەسابەتتى چاكە پروو وەردەگىپىن.

كۆپلەى نۆپەم:

بەرپىنوووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رىنوووسى كوردى:

۱- يوئى ۲- سپەنتام ۳- ئارمەئەيتىم ۴- تەقەھىيا ۵- مەزدا ۶- بەرخزام ۷- فىدووشو ۸- دووش ۹- شىيە ئوتتا ۱۰- ئەقەزەزەت ۱۱- فەنگەھەئووش ۱۲- ئەقىستى ۱۳- مەنەنگەھو ۱۴- ئەئەى بىيو ۱۵- مەش ۱۶- ئەشا ۱۷- سەپەزدەت ۱۸- يەقەت ۱۹- ئەھمەتە ۲۰- ئەئوروننا ۲۱- خرەفسترا.

واتاي وشە پەوشە: ۱- ئەوانەى ۲- زانىارى ۳- ئارمەيتى ۴- ھىبى تۆ۵- مەزدا ۶- بەرپەزە۷- لاي زانا ۸- لەگەل ۹- كاردارى ۱۰- سووك دەكەن ۱۱- سرشتى پاك ۱۲- لە رووى ۱۳- ئەندىشە ۱۴- لەوانە ۱۵- زۆر ۱۶- ئەشا ۱۷- دوور ماوہ ۱۸- ھىندە ۱۹- لە ئىيمە ۲۰- دپندە ۲۱- بەدكاران.

واتاي گشتى: ئەي مەزدا، ئەو بەدكارانە بەنەزانى سووكايەتى دەكەن بەسرشتى چاك و سپەندارمەزدا كە لە لاي زانايان بەرپىز و بايەخدارە. ئەوان لە راستى بى بەشن وەك چۆن بەدكاران لە ئىيمە دورن.

كۆپلەى دەپەم

بەرپىنوووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رىنوووسى كوردى:

۱- ئەھىيا ۲- فەنگەھەئووش ۳- مەنەنگەھو ۴- شىيەئوتتا ۵- قەئوجەت ۶- گەرەبام ۷- ھوخرەتووش ۸- سپەنتام ۹- چە ۱۰- ئارمەئەيتىم ۱۱- دائىم ۱۲- فىدقائۆ ۱۳- ھەئىتياىم ۱۴- ئەشەھىيا ۱۵- تا ۱۶- چا ۱۷- قىسپا ۱۸- ئەھوررا ۱۹- تەقەھىمى ۲۰- مەزدا ۲۱- خشەتروئى ۲۲- ئا ۲۳- قوويەترا.

واتاي وشە پەوشە: ۱- ئەوان ۲- سرشتى پاك ۳- ئەندىشە ۴- كرادار ۵- گوتن ۶- فىربوون ۷- بەخىرەت ۸- سپەنتا ۹- ۱۰- ئارمەيتى ۱۱- سەرچاوہ ۱۲- بەزانايى ۱۳- راستەقىيەتە ۱۴- ئەشايە ۱۵- ھەموو ۱۶- ۱۷- ئەمانە ۱۸- ئەھوررا ۱۹- ھى تۆ ۲۰- مەزدا ۲۱- ولات ۲۲- بە ۲۳- بەزانيارى.

واتاي گشتى: زانا و بىرمەند ئامۆزگارى ئەوان دەكات كە سرشتيان پاك بىتت و بزانن سپەندارمەز سەرچاوہى ھەموو راستىيەكەيە. ئەي مەزدا ئەھوررا، گەر ئەوانەش ئامۆزگارى تۆدەرەك بگەن بىشك روو لە جىھانى راستىيى تۆدەكەن.

كۆپلەى يازدەھەم:

بەرپىنوووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رىنوووسى كوردى:

۱- ئەت ۲- تووئى ۳- ئوبوبە ۴- ھەئورقائوس ۵- چا ۶- خشەرتائى ۷- ئا ۸- ئەمەتاتتس ۹- چا ۱۰- فەنگەھەئووش ۱۱- خشەترا ۱۲- مەنەنگەھو ۱۳- ئەشا ۱۴- مەت ۱۵- ئارمەئەيتىش ۱۶- قەخشەت ۱۷- ئوتەيوو ئىتيش ۱۸- تەقىشى ۱۹- تائيش ۲۰- ئا ۲۱- مەزدا ۲۲- فىدوئەشام ۲۳- تەقوئى ۲۴- ئەھى.

واتاي وشە پەوشە: ۱- ئاوا ۲- ئەوان ۳- دوو ۴- نىشانى ئىزدەى ۵- ۶- رووناكى ۷- بۆ ۸- نەمرى ۹- ۱۰- سرشتى پاك ۱۱- ھىز ۱۲- ئەندىشە ۱۳- ئەشا ۱۴- لەگەل ۱۵- ئارمەيتى ۱۶- زىاد بىكات ۱۷- ژيانى ھەتايى ۱۸- مەئەوى ۱۹- لەگەئىيان ۲۰- بۆ ۲۱- مەزدا ۲۲- لە دوژمنان ۲۳- سەرکەوتن ۲۴- دەبىت.

(۱۰) سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا

سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا

سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا

سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا

سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا

سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا

(۱۱) سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا

سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا

سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا

سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا

سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا

سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا سىنوسىدا

شيه ئوتتا ۸- چا ۹- قەئوچا ۱۰- تا ۱۱- تەقە ۱۲- قەھوو ۱۳- مەنەنگەھا ۱۴- ئەشا ۱۵- چا ۱۶- ئيشوودەم ۱۷- سەتووتوو ۱۸- خشاكما ۱۹- خشەترا ۲۰- ئەھوورا ۲۱- فەرەشەم ۲۲- قەسنا ۲۳- ھەئىتەم ۲۴- دائۆ ۲۵- ئەھوودەم.

واتای وشە بەوشە: ۱- مەزدا ۲- بۆيە ۳- من ۴- باشتەين ۵- گەتە ۶- وە ۷- کردەوہ ۸- وە ۹- بلتئ ۱۰- لە ۱۱- ئەوان ۱۲- پاک ۱۳- ئەندیشە ۱۴- ئەشا ۱۵- وە ۱۶- ئاواتى دل ۱۷- ستایشى تۆ ۱۸- خۆت ۱۹- ھیز ۲۰- ئەھوورا ۲۱- نوئ ۲۲- ئیرادە ۲۳- پراوپر ۲۴- بماندەرى ۲۵- زیندەگى.

واتای گشتى: ئەى مەزدا، من لە باشتەين گەتە و کردەوہ ئاگا بکەرەوہ تا لە ساىەى ئەشەدا بەئازادى و سرشتى چاک ستایشى تۆ بکەم، ئەى ئەھوورا، بەھیز و ئیرادەى مەعنەبى خۆت ژيانى نوئ و پر لە راستیمان پى بېخشە.

دەفتەرى يەكەم

سرودى دووھەم

ئوشتەوود گات

ئوشتەوود گات بىرتىبە لە چوار ھات: واتە ھاتەکانى ۴۳ تا ۴۶ لە يەسنادا، سەرچەم ۶۶ كۆپلە يە، ھەر كۆپلە يەك دەبىتتە ۵ دېرى ۱۱ برگەبى.

يەسە ھاتى ۴۳

كۆپلەى يەكەم:

بەرىنووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رىنووسى كوردى:

- ۱- ئووشتا ۲- ئەھمانى ۳- يەھمانى ۴-
- ئووشتا ۵- كەھمانى ۶- چىت ۷-

قەسەخشەيانس ۸- مەزدائۆ ۹- دايات ۱۰- ئەھوورو ۱۱- ئووتەيوئىبىتى ۱۲- تەقىشىم ۱۳- گەت ۱۴- تەقەئى ۱۵- قەسسى ۱۶- ئەشىم ۱۷- دەرەدىيائى ۱۸- تەت ۱۹- مووئى ۲۰- داڤە ۲۱- ئارمەئەت ۲۲- رايوو ۲۳- ئەشىش ۲۴- قەنگەھئووش ۲۵- گەئەم ۲۶- مەنەنگەھو.

واتای وشە بەوشە: ۱- بەختىارى ۲- بۆئەوہ ۳- لەلایەن ئەو ۴- بەختىارى ۵- دىتران ۶- دەگات ۷- بەئیرادەى خۆى ۸- مەزدا ۹- دايناوہ ۱۰- ئەھوورا ۱۱- پاىەدار ۱۲- توانايى ۱۳- بەراستى ۱۴- لەتۆوہ ۱۵- دەمەوئىت ۱۶- بەئەشا ۱۷- بۆخۆراگرى ۱۸- ئەوہ ۱۹- بۆمى ۲۰- بېخشە ۲۱- ئارمەبىتى ۲۲- ئەونوورہ ۲۳- پاداشت ۲۴- چاکە ۲۵- ژيان ۲۶- ئەندیشە.

واتای گشتى: مەزدا ئەھوورای دانا و توانا وای داناوہ: بەختىارى بۆكەستىك دەبىتت كە دىتران بەختەوہر بکات. ئەى مەزدا، ھیز و خۆراگرىم لە راستىدا لە تۆ دەوئىت. ئەى ئارمەبىتى، بۆ پارىزگارى لە ئەشە ئەو فەر و شكۆبەم پى بېخشە، كە پاداشتى ژيانە لە ساىەى ئەندیشە و سرشتى چاكدا.

۱)

كۆپلەي دووھەم:

بەريئووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېئووسى كوردى:

- ۱- ئەت ۲- چا ۳- ئەھمماى ۴-
- ۷- ۵- فەھشەم ۶- خفاترۇيا
- ۸- خفاترەم ۹- دەئى دىتا ۱۰- تەشا
- ۱۱- چىچى تەفا ۱۲- سەنەشستا ۱۳-

مەئىنىيو ۱۴- مەزدا ۱۵- ياداڧ ۱۶- ئەشا ۱۷- فەنگهەئوش ۱۸- مايا ۱۹- مەنەنگهھو ۲۰- فېسىپا ۲۱- ئەيارە ۲۲- دەرەگو ۲۳- جياتوئىش ۲۴- ئوروقە دەنگھا.

واتاي وشە بەوشە: ۱- ھەروا ۲- ۋە ۳- بۆئە ۴- ھەموو ۵- باشتىرن ۶- رووناكى خواز ۷- ئەو كەسە ۸- رووناكى ۹- پىتى دەدريت ۱۰- لەتۆھ ۱۱- بەئاگا ۱۲- پىرۆزى ۱۳- سرشت ۱۴- مەزدا ۱۵- بماندەرى ۱۶- ئەشا ۱۷- چاكە ۱۸- زانىبارى ۱۹- ئەندېشە ۲۰- تاهەموو ۲۱- رۆژىك ۲۲- درىژ ۲۳- زىندووتى ۲۴- شادمانى.

واتاي گشتى: ھەرواش باشتىرن پاداڧ ھەر بۆئە دەبىت ئەي مەزدا، كەسىك كە رووناكىي بۆ دىتران دەبىت رووناكىش بەخۆزى دەگات. لە ساىھى ياكترىن سرشت و ئەشەدا زانىبى چاكمان پى بەخشە تا بەدريژابى تەمەنمان ھەموو رۆژىك لە ژيانماندا شادمان بىن.

كۆپلەي سىيھەم:

بەريئووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېئووسى كوردى:

- ۱- ئەت ۲- ھەفوو ۳- فەنگهەئوش ۴-
- ۵- ئەئىبى ۶- جەمىيات ۷- يە ۸-
- ۹- ئەرەزووش ۱۰- سەفەنگهھو
- ۱۲- سىشەت ۱۳- ئەھيا ۱۴-
- ۱۵- ئەستفەتو ۱۶-

مەنەنگهھس ۱۷- چا ۱۸- ھەئىت يەنگ ۱۹- ئەستىش ۲۰- يەنگ ۲۱- تا ۲۲- شەئىتى ۲۳- ئەھورو ۲۴- ئەرەدروو ۲۵- تىفاقانس ۲۶- ھوزەنتووش ۲۷- سەنتو ۲۸- مەزدا.

واتاي وشە بەوشە: ۱- ئەنجا ۲- بەراستى ۳- باشتىرن ۴- چاكە ۵- دەگات ۶- نرىك ۷- كە ۸- كەسىك ۹- دروست ۱۰- بەختىبارى ۱۱- رىگا ۱۲- فېرىكات ۱۳- لەم ۱۴- جىھان ۱۵- مادى ۱۶- مەئەھوى ۱۷- ۋە ۱۸- راستى ۱۹- دىنيا ۲۰- ئەوئ ۲۱- كە ۲۲- جىگاي ۲۳- ئەھوروا

[۱]

(۲)
 ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰

۲۴- خوازىبارانى تو ۲۵- تىكەل دەبن ۲۶- بەزانىبارى ۲۷- پاكى ۲۸- مەزدا.

واتاي گشتى: لە راستىدا باشتىرن خىر و چاكە بەو كەسە دەگات كە لە ژيانى مادى و مەئەھوىدا ئىمە رىئووتى بكات بۆ رىگاي بەختىبارى واتە جىھانى رىگاي راستى كە دەبىتە جىگاي ئەھورامەزدا. ئەي مەزدا، خوازىبارانى تو لە ساىھى زانستى چاك و پاكىدا پىك دەگەن و ئاوتتەت دەبن.

كۆپلەي چوارەم:

بەريئووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېئووسى كوردى:

- ۱- ئەت ۲- تەفا ۳- مەنگهھئى ۴-
- تەخەم ۵- چا ۶- سەنتەم ۷- مەزدا ۸-
- ھىيەت ۹- تا ۱۰- زەستا ۱۱- ياتو ۱۲-
- ھەفشى ۱۳- ئەشاو ۱۴- ياڧ ۱۵- داڧ
- ۱۶- ئەشىش ۱۷- دەرەگشەئەيت ۱۸-

ئەشائونا ۱۹- چا ۲۰- تەفەھىيا ۲۱- گرەما ۲۲- ئاترو ۲۳- ئەشا ۲۴- ئەئوجەنگهھو ۲۵- ھىيەت ۲۶- موئى ۲۷- فەنگهەئوش ۲۸- ھەزە ۲۹- جىمەت ۳۰- مەنەنگهھو.

واتاي وشە بەوشە: ۱- ئەوكاتە ۲- تو ۳- ناسىم ۴- بەتوانا ۵- ۋە ۶- پىرۆز ۷- مەزدا ۸- ئەوكات ۹- كە ۱۰- دەستا ۱۱- تو ۱۲- بەجى بەئىنى ۱۳- خواستەكان ۱۴- ئەنجا ۱۵- دەبەخشى ۱۶- پاداڧت ۱۷- درۆخوازان ۱۸- راستى خوازان ۱۹- ۋە ۲۰- ھىي تو ۲۱- گەرمىيى ۲۲- ئاگر ۲۳- راستى ۲۴- بەھىزە ۲۵- ئەوكات ۲۶- من ۲۷- پاك ۲۸- ھىزى ۲۹- روولتىكرىن ۳۰- ئەندېشە.

واتاي گشتى: ئەي مەزدا، تۆم پاك و بەتوانا ناسى ئەو كاتەي كە زانىم لە ساىھى ھىز و تواناي توذا ئاواتەكامان بەدى دىن، ئەو كاتەي كە زانىم دروستكاران پاداڧت دەكەيت و درۆبازانىش سزادەدەيت، كە ھەستىم كەرد لە ساىھى گەرمىيى نوورى توذا كە ھەموو ھىز و گور و تىنى لە راستى و پاكىدايە ھىزى سرشت و ئەندېشەي چاك رووم لى دەكات.

كۆپلەي پىنجەم:

بەريئووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېئووسى كوردى:

- ۱- سەنتەم ۲- ئەت ۳- تەفا ۴- مەزدا
- ۵- مەنگهھئى ۶- ئەھورا ۷- ھىيەت ۸- تەفا

۲
 ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰

۲۲- که ۲۳- ستایشگر ۲۴- مهزدا ۲۵- ستایش ۲۶- دهنیرم.

واتای گشتی: نه نجا ولامم دایه وه: من (زهردهشت) دوزمنی درو و درو باز نام و تا ده توانم له گه لیان ده جه ننگم به لامم به هه موو هیتمه یار و پشتیوانی چاکه کان و دروستکارانم. نهی مهزدا، با له هیزی بی پایانی معنه ویت به هره مه ندیم و هه همیشه ستایشگری تو بوم.

کۆپلهی نویه م

به رینووسی ئاقیستا:

به زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- سپه نته م ۲- ئه ت ۳- ته قا ۴- مهزدا
- ۵- مه نکه هی ۶- نه هوررا ۷- هیه ت ۸-
- ۹- فه هوو ۱۰- په ئیری ۱۱- جه سته
- ۱۲- مه نه نگه ا ۱۳- نه هیا ۱۴- فه ره سه م
- ۱۵- که همائی ۱۶- فه یقی دو یا ۱۷-
- فه شی ۱۸- ئه ت ۱۹- ئا ۲۰- ته فه همائی ۲۱- ئاترا ۲۲- راتام ۲۳- نه مه نگه و ۲۴- نه شه هیا
- ۲۵- ما ۲۶- یه فه ت ۲۷- ئیسائی ۲۸- مه ن یائی.

۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

واتای وشه بهوشه: ۱- پاک ۲- به راستی ۳- تو ۴- مهزدا ۵- ناسیم ۶- نه هوررا ۷- که ۸- من ۹- پاک ۱۰- بۆ لای ۱۱- هات ۱۲- نه ندیشه ۱۳- له و ۱۴- پرسیم ۱۵- بۆ کتی ۱۶- نوێژ ده کم ۱۷- ده هوی ۱۸- نه نجا ۱۹- نیاز ۲۰- تو ۲۱- نازهر ۲۲- ده کم ۲۳- نوێژ ۲۴- راستی ۲۵- من ۲۶- تا نه و کاته ی ۲۷- توانام هیه ۲۸- ریز لیده نیم.

واتای گشتی: نهی مهزدا نه هوردهی مهزن، نه و کاته تو م به پاک ناسی که سرشتی پاک و پیروز پروی تی کردم و نووری راستی و زانست رزایه ناو دل مه وه، پرسیم ده هوی کتی زۆر تر له هه مووان ستایش بکرتیت، هه ر خو م ولامم دایه وه که تا نه و کاته ی که پرست و توانام هه بی ریز له نووری راستی و معنه و بی تو ده گرم.

کۆپلهی دهیه م:

به رینووسی ئاقیستا:

به زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- ئه ت ۲- ته فه ۳- مووئی ۴- دائیش
- ۵- نه شه ئیم ۶- هیه ت ۷- ما ۸-
- زه ئوو زه ئومی ۹- ئارمه نه ی تی ۱۰-
- هه چیمن ئوا ۱۱- نه یه ت ۱۲- ئارم ۱۳-

(۱۰)
 ۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

په رسا ۱۴- چا ۱۵- ناف ۱۶- یا ۱۷- ته فه ئی ۱۸- نه هها ۱۹- په رشتا ۲۰- په ره شته م ۲۱- زی ۲۲- ته قا ۲۳- یه ته نا ۲۴- ته ت ۲۵- نه مه فه تام ۲۶- هیه ت ۲۷- ته قا ۲۸- خشه یانس ۲۹- نه شه شیم ۳۰- دات ۳۱- نه مه فه نته م.

واتای وشه بهوشه: ۱- نه نجا ۲- تو ۳- بو م ن ۴- رینوینی ۵- راستی ۶- بۆ نه و ۷- من ۸- نا واتم بو وه ۹- ئارمه ی تی ۱۰- پی ره وی ۱۱- نه وه ۱۲- به ده ست به ئیم ۱۳- به رسم ۱۴- وه ۱۵- نه وه ی ۱۶- تا ۱۷- تو ۱۸- له ئیمه ۱۹- پر سیار ۲۰- تا قیقاری ۲۱- به راستی ۲۲- تو ۲۳- نا وه هایه ۲۴- له تو ۲۵- به هیزی ۲۶- چونکه ۲۷- به هوی تو وه ۲۸- پی شه وایان ۲۹- توانایی ۳۰- ده دریت ۳۱- به هیزی بو ن.

واتای گشتی: نهی مهزدا، رینوینیم بکه به ره و راستی و پاکی تا له سایه ی ئارمه ییتیدا بگه مه که مال. تا قیمان بکه ره وه تا بروی خو مان به سه لیتین، تا قیقاری به کانی تو هیزی مه عنه ویمان ده ده نی. نه و پی شه وایانه ی له لایه ن تو وه ده نیردرین ری پیشانی خه لک ده ده ن و خواستی تو نه نجا م ده ده ن.

کۆپلهی یاز دهیه م:

به رینووسی ئاقیستا:

به زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- سپه نته م ۲- ئه ت ۳- ته قا ۴- مهزدا
- ۵- مه نکه هی ۶- نه هوررا ۷- هیه ت ۸- ما
- ۹- فه هوو ۱۰- په ئیری ۱۱- جه سته ۱۲-
- مه نه نگه ا ۱۳- هیه ت ۱۴- خشه ما ۱۵-
- ئوخزائیش ۱۶- دی داینگه ۱۷- په ئو ئور قیم

(۱۱)
 ۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

۱۸- سادرا ۱۹- مووئی ۲۰- سانس ۲۱- مه شه نه شو ۲۲- زه ره زدا ئیتیش ۲۳- ته ت ۲۴- وه ره زی ئیدیائی ۲۵- هیه ت ۲۶- مووئی ۲۷- مره ئووتا ۲۸- فه هیشته م.

واتای وشه بهوشه: ۱- پاک ۲- نه و کاته ۳- تو ۴- مهزدا ۵- ناسیم ۶- نه هوررا ۷- کاتتی ۸- من ۹- پاک ۱۰- بۆ لای ۱۱- هات ۱۲- نه ندیشه ۱۳- نه نجا ۱۴- ئیوه ۱۵- له سایه ی قسه کان ۱۶- فیربووم ۱۷- سه ره تا ۱۸- مه یه ت ۱۹- من ۲۰- رات هینام ۲۱- مرۆقی راستگۆ ۲۲- پروا ۲۳- نه وه ۲۴- به جتی دینم ۲۵- چونکه ۲۶- بو م ن ۲۷- گو توو ته ۲۸- باشترینه .

واتای گشتی: نهی مهزدا نه هوررا، نه و کاته تو م پاک و پیروز ناسی که نه ندیشه ی پاک پروی تی کردم. گه رچی ده زانم پروا خسته نه دلای هه مووان زۆر ئاسته مه به لام نهی په ره درگاری مه زن من نه و کاره ی که له لای تو باشترین کاره به هه ول و کو ششی خو م به جتی ده گه به نم.

كۆپلەي دواز دەيەم

بەر يىنوووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رينوووسى كوردى:

- ۱- ھىيەت ۲- چا ۳- مووئى ۴-
- مەرەئوش ۵- ئەشىم ۶- جەسسو ۷-
- فراخش نەنە ۸- ئەت ۹- تەقە ۱۰- مووئى
- ۱۱- تەقەئىت ۱۲- ئەسروشتا ۱۳-

(۱۳) نوزدەدىيائى ۱۴- ئوزدەدىيائى ۱۵- پەرا ۱۶- ھىيەت ۱۷- مووئى ۱۸- ئاجەھەمەت ۱۹- سەرئوشو
 ۲۰- ئەشى ۲۱- مان زاريا ۲۲- ھەجىمنى ۲۳- يا ۲۴- قى ۲۵- ئەشىش ۲۶- رانئوئى بىيو ۲۷-
 سەقئوئى ۲۸- قىدايات.

واتاى وشە بەوشە: ۱- ئەنجا ۲- وە ۳- من ۴- فەر مووت ۵- راستى ۶- وەرە ۷- فىركارى ۸-
 ئەوكاتە ۹- تۆ ۱۰- من ۱۱- ھەرگىز ۱۲- نەبىستراوہ ۱۳- ئەنجا فەر مووت ۱۴- ھەستەمەوہ ۱۵-
 ھەتاكوو ۱۶- ئەوہى ۱۷- من ۱۸- ھەستىتەوہ ۱۹- سروس ۲۰- پاداشت بەخشىن ۲۱- نوورى
 ئىزدەى ۲۲- لەگەل ۲۳- تا ۲۴- كاتى ۲۵- ئەشا ۲۶- بۆ ھەردوو لا ۲۷- سزا ۲۸- دەبەخشىت.

واتاى گشتى: ئەي ئەھوررا مەزدا، ئەوكاتەي كە پىتت فەر مووم: بەزانايى تەواوہە پىترەويى راستى
 بكم، شتىكت گوت كە خواستى دلئى من بوو. من ھەول دەدەم تا فرىشتەي ويژدان لە ناخمداد بدۆزمەوہ
 و دلئم بەتېشكى ئىزدەى رووناك بكمەوہ و بگمە ئەو قەناعەتەي كە ھەر كەس چ چاك و چ خراب سزا
 و پاداشتى خۆي وەرەگرت.

كۆپلەي سىز دەيەم:

بەر يىنوووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رينوووسى كوردى:

- ۱- سىپەنتەم ۲- ئەت ۳- تەقا ۴- مەزدا
- ۵- مەنگھى ۶- ئەھوررا ۷- ھىيەت ۸- ما
- ۹- قەھوو ۱۰- پەئىرى ۱۱- جەستە ۱۲-
- مەنەنگھا ۱۳- ئەرەتا ۱۴- قوئىزدىيائى
- ۱۵- كامەھيا ۱۶- تەم ۱۷- مووئى ۱۸- دەئەتا ۱۹- دەرەگەھيا ۲۰- يائوش ۲۱- يەمە ۲۲-
- قەئو ۲۳- ناچىش ۲۴- دارەشت ۲۵- نىت ۲۶- قەئىريائو ۲۷- ستوئىش ۲۸- يا ۲۹- تەقەھمى
- ۳۰- خشەترووئى ۳۱- قاچى.

(۱۳) نوزدەدىيائى ۱۴- ئوزدەدىيائى ۱۵- پەرا ۱۶- ھىيەت ۱۷- مووئى ۱۸- ئاجەھەمەت ۱۹- سەرئوشو
 ۲۰- ئەشى ۲۱- مان زاريا ۲۲- ھەجىمنى ۲۳- يا ۲۴- قى ۲۵- ئەشىش ۲۶- رانئوئى بىيو ۲۷-
 سەقئوئى ۲۸- قىدايات.

من ۹- پاك ۱۰- بۆلاى ۱۱- ھات ۱۲- ئەندىشە ۱۳- نىشانە ۱۴- گەيشتن بە ۱۵- ئاواتەكان
 ۱۶- ئەوہ ۱۷- من ۱۸- بىەخشە ۱۹- درىژ ۲۰- ژيان ۲۱- كە ۲۲- تۆ ۲۳- ھىچ كەس ۲۴-
 نىبەتتى ۲۵- جگە ۲۶- ئاوات خواست ۲۷- ئەو ژيانە ۲۸- كە ۲۹- لە تۆ ۳۰- ھىز ۳۱- گوتراوہ.

واتاى گشتى: ئەي مەزدا، ئەوكاتە تۆم پاك و پىروژ ناسى كە ئەندىشەي پاك رووى تى كەردم. بۆ
 گەيشتن بەئاواتەكانم ژيانىكى درىژم پى بىەخشە، ئەو شتەي كە جگە لە تۆ كەس ناتوانى بىبەخشىت،
 ئەو ژيانە بەئاوات خوازراوہي كە پرە لە ھەستى خزمەت بەھاوئەووع و بەستراوہ بەھىز و تواناي تۆوہ.

كۆپلەي چوار دەھەم:

بەر يىنوووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رينوووسى كوردى:

- ۱- ھىيەت ۲- تا ۳- فرىيائى ۴- قادەمئو
- ۵- ئىسقا ۶- دەئەيدىت ۷- مەئىبىيو ۸-
- مەزدا ۹- تەقا ۱۰- رەفەنئو ۱۱-
- فراخشەنەم ۱۲- ھىيەت ۱۳- تەقا ۱۴-
- خشەترا ۱۵- ئەشەئەت ۱۶- ھەچا ۱۷-

(۱۴) نوزدەدىيائى ۱۵- ئوزدەدىيائى ۱۶- پەرا ۱۷- ھىيەت ۱۸- مووئى ۱۹- ئاجەھەمەت ۲۰- سەرئوشو
 ۲۱- ئەشى ۲۲- مان زاريا ۲۳- ھەجىمنى ۲۴- يا ۲۵- قى ۲۶- ئەشىش ۲۷- رانئوئى بىيو ۲۸-
 سەقئوئى ۲۹- قىدايات.

فرانشتا ۱۸- ئوزدەدىيائى ۱۹- ئەزەم ۲۰- سەرەدناقە ۲۱- سەنگەھيا ۲۲- مەت ۲۳- تا ئىش
 ۲۴- قىسپائىش ۲۵- بيوئى ۲۶- تەقەئى ۲۷- مانترائو ۲۸- مەرەنتى.

واتاى وشە بەوشە: ۱- بەجۆرىك ۲- دلئىر ۳- دۆست ۴- زانا ۵- بەھىز ۶- دەبەخشىت ۷-
 پىترەوانم ۸- مەزدا ۹- خۆت ۱۰- شادى ۱۱- ناسراو، بىەخشە ۱۲- ئەوہ ۱۳- تۆ ۱۴- ھىز ۱۵-
 راستى ۱۶- لە ۱۷- دەگات ۱۸- ھەلدەستەوہ ۱۹- خۆم ۲۰- پشتگرى بكمە ۲۱- رايئاناي تۆ
 ۲۲- وىراى ۲۳- ئەوان ۲۴- ھەموويان ۲۵- كە ۲۶- تۆ ۲۷- كەلامى پىروژ ۲۸- دەھۆنەوہ.

واتاى گشتى: ئەي مەزدا، وەك چۆن مرۆقى جوامىر دلئى دۆستى خۆي شاد دەكات تۆش شادى بىەخشە
 بەپىترەوہكانى من، ئەو شادىبىيە كە لە ساىەي راستىدا بەدەست دىت و لە تواناي تۆدايە. من پشتگرى
 دەكەم لە ئايىنى راستى و ھەموو ئەوانەي كە
 كەلامى پىروژى تۆ دەھۆنەوہ.

كۆپلەي پاز دەھەم:

بەر يىنوووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رينوووسى كوردى:

- ۱- سىپەنتەم ۲- ئەت ۳- تەقا ۴- مەزدا
- ۵- مەنگھى ۶- ئەھوررا ۷- ھىيەت ۸- ما

(۱۵) نوزدەدىيائى ۱۶- ئوزدەدىيائى ۱۷- پەرا ۱۸- ھىيەت ۱۹- مووئى ۲۰- ئاجەھەمەت ۲۱- سەرئوشو
 ۲۲- ئەشى ۲۳- مان زاريا ۲۴- ھەجىمنى ۲۵- يا ۲۶- قى ۲۷- ئەشىش ۲۸- رانئوئى بىيو ۲۹-
 سەقئوئى ۳۰- قىدايات.

۹- ئەنگه‌ئوش ۱۰- قەھیش تەھیا ۱۱- پەئوئورفیم ۱۲- کاتە ۱۳- سووئیدیائی ۱۴- یە ۱۵- ئى ۱۶- پەئىتى شات ۱۷- ھەفھو ۱۸- زى ۱۹- ئەشا ۲۰- سپەنتو ۲۱- ئىریختەم ۲۲- قیسپوئى ئىبیا ۲۳- ھارو ۲۴- مەئین بىو ۲۵- ئەھووبىش ۲۶- ئوورقەتۆ ۲۷- مەزدا.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- بەراستی ۵- من ۶- بلی ۷- ئەھوررا ۸- چیبە ۹- ژبان ۱۰- باشتىرین ۱۱- سەرچاوە ۱۲- چى ۱۳- پاداشتیک ۱۴- کە ۱۵- لەراستیدا ۱۶- دەکۆشى ۱۷- ئەو ۱۸- بەراستی ۱۹- ئەشا ۲۰- پىروژ ۲۱- مىرات ۲۲- ھەموو ۲۳- یەساو ۲۴- مینو ۲۵- چارەساز ۲۶- دۆست ۲۷- مەزدا.

واتای گشتی: ئەى مەزدا، ئەو دەت لى دەپرسم ولامى راستم بدەو، سەرچاوەى باشتىرین ژبان چۆنە، ئەو کەسەى چالاکانە بەدویدا دەگەرن چ پاداشتیکى ھەيە؟ ئەو کەسە دۆستیکى چاکە و لە سایەى ئەشەدا پارێزەرى خەلک و چارەسازى ھەموو دەردەکانى ژبانە.

کۆپلەى سنیەم:

بەرینووسى ئافىستا:

بەزمانى ئافىستا و ریئووسى کوردی:

- ۱- تەت ۲- تەفا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش
- ۵- مووئى ۶- فەئوچا ۷- ئەھوررا ۸-
- کەسنا ۹- زان تا ۱۰- پەتا ۱۱- ئەشەھیا
- ۱۲- پەئوئورفیم ۱۳- کەسنا ۱۴- خەفەنگ
- ۱۵- ستەھرم ۱۶- چا ۱۷- داتە ۱۸-

ئەدقانەم ۱۹- کە ۲۰- یا ۲۱- ماث ۲۲- ئوخشپەئىتى ۲۳- نەرەفسەئىتى ۲۴- تەتە ۲۵- تا چیت ۲۶- مەزدا ۲۷- فەسەمى ۲۸- ئەنیا ۲۹- چا ۳۰- قیدوی.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- بەراستی ۵- من ۶- بلی ۷- ئەھوررا ۸- کىبە ۹- پەرودەگار ۱۰- باوک ۱۱- راستى ۱۲- رۆژى بەکەم ۱۳- کى ۱۴- خۆز ۱۵- ئەستىرە ۱۶- ۱۷- دەدات ۱۸- رینگا ۱۹- کى ۲۰- لەو ۲۱- مانگ ۲۲- پەرەپیدان ۲۳- کەمبۆنەو ۲۴- جارجار ۲۵- ئەمانە ۲۶- مەزدا ۲۷- دەخوام ۲۸- شتى تر ۲۹- ۳۰- بزنام.

واتای گشتی: ئەى ئەھوررا، ئەو دەت لى دەپرسم، ولامى راستم بدەو: کى لە سەرەتادا داھىنەر و باوکى راستى بوو، کى سوورانهوئى خۆز و ئەستىرەى دامەزراندوو و کى مانگ کەم و زۆر دەکاتەو؟ من دەمەوئ ئەمانە و شتەکانى تریش بزنام.

کۆپلەى چوارەم:

بەرینووسى ئافىستا:

بەزمانى ئافىستا و ریئووسى کوردی:

- ۱- تەت ۲- تەفا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش
- ۵- مووئى ۶- فەئوچا ۷- ئەھوررا ۸-
- کەسنا ۹- دەرتا ۱۰- زام ۱۱- چا ۱۲-
- ئەد ۱۳- نىافس ۱۴- چا ۱۵- ئەفەپەس

(۱۴) ۱- تەت ۲- تەفا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش ۵- مووئى ۶- فەئوچا ۷- ئەھوررا ۸- کەسنا ۹- دەرتا ۱۰- زام ۱۱- چا ۱۲- ئەد ۱۳- نىافس ۱۴- چا ۱۵- ئەفەپەس

توئیش ۱۶- کە ۱۷- ئەپۆ ۱۸- ئورفا ئوس ۱۹- چا ۲۰- کە ۲۱- قاتائى ۲۲- دقان ۲۳- مەئى بیەس ۲۴- چا ۲۵- یەئوگەت ۲۶- ئاسو ۲۷- کەسنا ۲۸- فەنگه‌ئوش ۲۹- مەزدا ۳۰- دانیش ۳۱- مەنەنگه‌و.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- بەراستی ۵- من ۶- بلی ۷- ئەھوررا ۸- کىبە ۹- ھەلسوورینەر ۱۰- زەمىن ۱۱- ۱۲- خوار ۱۳- ئاسمان ۱۴- ۱۵- بەرەو خوارەو ۱۶- کى ۱۷- ئاو ۱۸- گیا ۱۹- ۲۰- کى ۲۱- بەبا ۲۲- تاریک ۲۳- ھور ۲۴- ۲۵- بەخشى ۲۶- تیژى ۲۷- کىبە ۲۸- چاک ۲۹- مەزدا ۳۰- داھىنەر ۳۱- سرشت.

واتای گشتی: ئەى ئەھوررا، لىت دەپرسم، ولامى راستم بدەو: کى ئاسمانى لەو سەرەو و زەویی لەم خوارەو دانا؟ کى ئاو و گیای داھىنا و توندوتیژى بەھور و با بەخشى؟ ئەى مەزدا، داھىنەرى سرشتى چاک کىبە؟

کۆپلەى پینجەم:

بەرینووسى ئافىستا:

بەزمانى ئافىستا و ریئووسى کوردی:

- ۱- تەت ۲- تەفا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش
- ۵- مووئى ۶- فەئوچا ۷- ئەھوررا ۸- کە
- ۹- ھشاپا ۱۰- رەئوچەس ۱۱- چا ۱۲-
- داتە ۱۳- تەمەئوس ۱۴- چا ۱۵- کە

(۵) ۱- تەت ۲- تەفا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش ۵- مووئى ۶- فەئوچا ۷- ئەھوررا ۸- کەسنا ۹- ھشاپا ۱۰- رەئوچەس ۱۱- چا ۱۲- داتە ۱۳- تەمەئوس ۱۴- چا ۱۵- کە

۱۶- ھشاپا ۱۷- خوئەنەم ۱۸- چا ۱۹- داتە ۲۰- زەئەما ۲۱- چا ۲۲- کە ۲۳- یا ۲۴- ئوشائۆ ۲۵- ئارەم ۲۶- پیت فا ۲۷- خشەپا ۲۸- چا ۲۹- یاث ۳۰- مەنەئوترىش ۳۱- جەز دونگەنتەم ۳۲- ئەرەتەھیا.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- بەراستی ۵- من ۶- بلی ۷- ئەھوررا ۸- کى بنیاتنەر ۱۰- رۆشناىى ۱۱- ۱۲- داھىنا ۱۳- تاریکایى ۱۴- ۱۵- کى ۱۶- بنیاتنەر

۱۷- خه و ۱۸- وه ۱۹- داهینا ۲۰- بیداری ۲۱- وه ۲۲- کئی ۲۳- له و ۲۴- بهیان ۲۵- وه ۲۶- نیوه رۆ ۲۷- شه و ۲۸- وه ۲۹- که ۳۰- بانگ دهکات ۳۱- پیاوی زانا ۳۲- ئەنجامدانی ئەرک.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لیت دەپرسم، ولامی راستم بدهوه: کئی رۆشنایی و تاریکایی داهینا؟ کئی خه و بیداریی داهینا؟ کئی بهیان و نیوه رۆ و شهوی داهینا، بۆ ئەوهی ئەنجامدانی ئەرکی رۆژانه بخته وه بییری مرۆقی ژیر و زانا؟.

کۆپلهی شه شه مه:

بهز ینووسی ئاقیستا:

بهز مانای ئاقیستا و ینووسی کوردی:

۱- تهت ۲- تهقا ۳- پهرسا ۴- ئه رهش
 ۵- مووئی ۶- فهئوچا ۷- ئه هوورا ۸- یا
 ۹- فره وه خشییا ۱۰- یهزی ۱۱- تا ۱۲-
 ئەتا ۱۳- ههئیتیا ۱۴- ئه شتیم ۱۵-

شیفه تنائیش ۱۶- دیبازائیتی ۱۷- ئارمه ئەیتیش ۱۸- تهئیبیو ۱۹- خشه ترهه ۲۰- فه هوو ۲۱- چینهش ۲۲- مه نه نگه ۲۳- کهئیی بیو ۲۴- ئه زیم ۲۵- رانیو ۲۶- سکه ره تیم ۲۷- که ئه م ۲۸- ته شوو.

واتای وشه بهوشه: ۱- ئه مه ۲- تو ۳- ده پرسم ۴- به راستی ۵- من ۶- بلتی ۷- ئه هوورا ۸- ئەوهی ۹- من ده لیم ۱۰- نایا ۱۱- هه موو ۱۲- له راستیدا ۱۳- راسته ۱۴- راستی ۱۵- کردار ۱۶- زیاد دهکات ۱۷- ئارمه ییتی ۱۸- ئه مانه ۱۹- هیتز ۲۰- پاک ۲۱- مرگیتی ۲۲- سرشت ۲۳- بۆ کئی ۲۴- به به هره ۲۵- شادی ۲۶- هیتنهر ۲۷- جیهان ۲۸- دا هینا.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لیت دەپرسم، ولامی راستم بدهوه: نایا ئەو شتهی من ده لیم راسته؟ نایا له سایه ی ئەشق و بروا به یه زدان و کرده و دی چاکدا راستی و دروستی زیاد ده بیت؟ نایا له سایه ی سرشتی چاکدا هیتزی ئیبه دی به دی دیت، ئەی ئەم جیهانه شادی هیتنهرت بۆ کئی داهینا وه؟.

کۆپلهی حه وه ته مه:

بهز ینووسی ئاقیستا:

بهز مانای ئاقیستا و ینووسی کوردی:

۱- تهت ۲- تهقا ۳- پهرسا ۴- ئه رهش
 ۵- مووئی ۶- فهئوچا ۷- ئه هوورا ۸- که
 ۹- به ره خزام ۱۰- تاشته ۱۱- خشه ترا
 ۱۲- مهت ۱۳- ئارمه ئەیتیم ۱۴- که

(۷) ئه مه ۲- تو ۳- ده پرسم ۴- به راستی ۵- من ۶- بلتی ۷- ئه هوورا ۸- ئەوهی ۹- من ده لیم ۱۰- نایا ۱۱- هه موو ۱۲- له راستیدا ۱۳- راسته ۱۴- راستی ۱۵- کردار ۱۶- زیاد دهکات ۱۷- ئارمه ییتی ۱۸- ئه مانه ۱۹- هیتز ۲۰- پاک ۲۱- مرگیتی ۲۲- سرشت ۲۳- بۆ کئی ۲۴- به به هره ۲۵- شادی ۲۶- هیتنهر ۲۷- جیهان ۲۸- دا هینا.

۱۵- ئوزه مه مه ۱۶- چۆرته ۱۷- شه یانه یا ۱۸- پۆتره م ۱۹- پیتره ۲۰- ئه زه م ۲۱- تائیش ۲۲- ته قا ۲۳- فره خشیی ۲۴- ئه قامی ۲۵- مه زدا ۲۶- سپه ننا ۲۷- مه ئینیو ۲۸- فیسه نام ۲۹- داتاره م.

واتای وشه بهوشه: ۱- ئه مه ۲- تو ۳- ده پرسم ۴- به راستی ۵- من ۶- بلتی ۷- ئه هوورا ۸- کئی ۹- به ریز ۱۰- داهینا ۱۱- هیتز ۱۲- له گه ل ۱۳- ئارمه ییتی ۱۴- کئی ۱۵- خوازبا ر ۱۶- کردی ۱۷- به زانایی ۱۸- مندال ۱۹- باوک ۲۰- من ۲۱- هه رکات ۲۲- تو ۲۳- بناسم ۲۴- ده کۆشم ۲۵- مه زدا ۲۶- پاک ۲۷- مینو ۲۸- هه مووشته ۲۹- داهینهر.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لیت دەپرسم، ولامی راستم بدهوه: کئی خۆشه و یستی بی مرۆف و هیتزی به زدانایی داهینا؟ کئی به زانایی خۆشه و یستی بی مندالی خسته دلای باوکه وه؟ ئەی مه زدا، من هه ول ده ده م له سایه ی ئەقلی چاکدا تو به داهینهری هه موو شته بزانه م.

کۆپلهی هه شه ته مه:

بهز ینووسی ئاقیستا:

بهز مانای ئاقیستا و ینووسی کوردی:

۱- تهت ۲- تهقا ۳- پهرسا ۴- ئه رهش
 ۵- مووئی ۶- فهئوچا ۷- ئه هوورا ۸- مه ن
 دائید یایی ۹- یا ۱۰- تهقه ئی ۱۱- مه زدا
 ۱۲- ئادیش تیش ۱۳- یا ۱۴- چا ۱۵-
 شه هوو ۱۶- ئوخزا ۱۷- فره شی ۱۸-

مه نه نگه ۱۹- یا ۲۰- چا ۲۱- ئه شا ۲۲- ئه نگه ئوش ۲۳- ئه ره م ۲۴- فه ئه دیایی ۲۵- کا ۲۶- مه ۲۷- ئورقا ۲۸- فه هوو ۲۹- ئوورفا شهت ۳۰- ئاگمهت تا.

واتای وشه بهوشه: ۱- ئه مه ۲- تو ۳- ده پرسم ۴- به راستی ۵- من ۶- بلتی ۷- ئه هوورا ۸- بی ر بکه مه وه ۹- که ۱۰- تۆیه ۱۱- مه زدا ۱۲- ئیلها م ۱۳- تو ۱۴- وه ۱۵- پاک ۱۶- گفته ۱۷- ده مه وئ ۱۸- ئه ندیشه ۱۹- تو ۲۰- وه ۲۱- ژیان ۲۳- که مه ل ۲۴- به ده ست بیتم ۲۵- چۆن ۲۶- من ۲۷- رۆح ۲۸- پاک ۲۹- هه ر رۆژ زیاتر ۳۰- ده کات.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لیت دەپرسم، ولامی راستم بدهوه: تا به دروستی بی ر له راهینانه کانی تو بکه مه وه. من ده مه وئ له سایه ی سرشتی چاکدا راهینانه کانت بناسم و له سایه ی راستی و پاکیدا بکه مه ژیانای هه تایی. ئەی مه زدا، چۆن و به ج کرده و دیه ک رۆح ده گاته شادی و ئاسایش؟.

(۸) ئه مه ۲- تو ۳- ده پرسم ۴- به راستی ۵- من ۶- بلتی ۷- ئه هوورا ۸- بی ر بکه مه وه ۹- که ۱۰- تۆیه ۱۱- مه زدا ۱۲- ئیلها م ۱۳- تو ۱۴- وه ۱۵- پاک ۱۶- گفته ۱۷- ده مه وئ ۱۸- ئه ندیشه ۱۹- تو ۲۰- وه ۲۱- ژیان ۲۳- که مه ل ۲۴- به ده ست بیتم ۲۵- چۆن ۲۶- من ۲۷- رۆح ۲۸- پاک ۲۹- هه ر رۆژ زیاتر ۳۰- ده کات.

كۆپلەي نۇپەم:

بەزى ئىنۋوسى ئاقىست:

بەزى مانى ئاقىستا و رېنۋوسى كوردى:

- ۱- تەت ۲- تەقا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش
- ۵- موۋىي ۶- قەئوچا ۷- ئەھوررا ۸- كەتا
- ۹- موۋىي ۱۰- يام ۱۱- يەئووش ۱۲-
- دەئەنام ۱۳- يەئووز ۱۴- دانە ۱۵- يام
- ۱۶- ھوودانۋوش ۱۷- پەئى تىش ۱۸- سەخىيات ۱۹- خىشە ترەھىيا ۲۰- ئەرەش قا ۲۱-
- خىشە ترا ۲۲- تەقا فانس ۲۳- ئەسشىش تىش ۲۴- مەزدا ۲۵- ھەدەموۋىي ۲۶- ئەشا ۲۷- قەھوو
- ۲۸- چا ۲۹- شىانس ۳۰- مەنەنگھا.

۷
 (۱) ئىنۋوسى ئاقىستا و رېنۋوسى كوردى
 تەت ۲- تەقا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش
 ۵- موۋىي ۶- قەئوچا ۷- ئەھوررا ۸- كەتا
 ۹- موۋىي ۱۰- يام ۱۱- يەئووش ۱۲-
 دەئەنام ۱۳- يەئووز ۱۴- دانە ۱۵- يام
 ۱۶- ھوودانۋوش ۱۷- پەئى تىش ۱۸- سەخىيات ۱۹- خىشە ترەھىيا ۲۰- ئەرەش قا ۲۱-
 خىشە ترا ۲۲- تەقا فانس ۲۳- ئەسشىش تىش ۲۴- مەزدا ۲۵- ھەدەموۋىي ۲۶- ئەشا ۲۷- قەھوو
 ۲۸- چا ۲۹- شىانس ۳۰- مەنەنگھا.

واتاى وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- راستى ۵- من ۶- بلى ۷- ئەھوررا ۸- چۆن
 ۹- خۆم ۱۰- ئەم ۱۱- ھەموو ۱۲- ويژدان ۱۳- بەپاكى ۱۴- بدەم ۱۵- كە ۱۶- پاك و زانا ۱۷-
 يەزدان ۱۸- رادىئىنى ۱۹- بەھىزەو ۲۰- بەرئىز ۲۱- ھىز ۲۲- لاي تۆ ۲۳- زۆر ۲۴- مەزدا ۲۵- لە
 جىي تۆ ۲۶- راستى ۲۷- پاك ۲۸- و ۲۹- جىدەگرىت ۳۰- ئەندىشە.

واتاى گىشتى: ئەي ئەھوررا، لىت دەپرسم، ولامى راستم بدەو: چۆن خۆم بەتەواوتى و بۆكارى چاكە
 پىشكەشى تۆ بىكە؟ زانستى دىن ئەم راستىيەم پىشان دەدات، كە ئەوئى بۆ تۆ تىدەكۆشىت و بەھەموو
 ھىزى خۆيەو لە ساىيى راستى و پاكىدا خزمەتى خەلك دەكات سەرەنجام دەگاتە لاي تۆ.

كۆپلەي دەپەم:

بەزى ئىنۋوسى ئاقىستا:

بەزى مانى ئاقىستا و رېنۋوسى كوردى:

- ۱- تەت ۲- تەقا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش
- ۵- موۋىي ۶- قەئوچا ۷- ئەھوررا ۸- تام
- ۹- دەئەنام ۱۰- يا ۱۱- ھاتام ۱۲-
- قەھىش تا ۱۳- يا ۱۴- موۋىي ۱۵-
- گەئەتا ۱۶- ئەشا ۱۷- فرادوئىت ۱۸-
- ھەچەم نا ۱۹- ئارمە توئىش ۲۰- ئوخزائىش ۲۱- شىشەتتا ۲۲- ئەرەش ۲۳- دەئىدات ۲۴-
- مەخىانو ۲۵- چىستوئىش ۲۶- تەقا ۲۷- ئىش توئىش ۲۸- ئوسەن ۲۹- مەزدا.

۸
 (۱) ئىنۋوسى ئاقىستا و رېنۋوسى كوردى
 تەت ۲- تەقا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش
 ۵- موۋىي ۶- قەئوچا ۷- ئەھوررا ۸- تام
 ۹- دەئەنام ۱۰- يا ۱۱- ھاتام ۱۲-
 قەھىش تا ۱۳- يا ۱۴- موۋىي ۱۵-
 گەئەتا ۱۶- ئەشا ۱۷- فرادوئىت ۱۸-
 ھەچەم نا ۱۹- ئارمە توئىش ۲۰- ئوخزائىش ۲۱- شىشەتتا ۲۲- ئەرەش ۲۳- دەئىدات ۲۴-
 مەخىانو ۲۵- چىستوئىش ۲۶- تەقا ۲۷- ئىش توئىش ۲۸- ئوسەن ۲۹- مەزدا.

واتاى وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- راستى ۵- من ۶- بلى ۷- ئەھوررا ۸- تۆ
 ۹- ئىلھامەكان ۱۰- كە ۱۱- بۆ ھەمووان ۱۲- باشتىرەنە ۱۳- ئەو ۱۴- من ۱۵- جىھانى بوون

۱۶- راستى ۱۷- زىاد بىكات ۱۸- لە گەل ۱۹- خۆشەويستى ۲۰- قىسەكان ۲۱- كردار ۲۲-
 راستى ۲۳- رېبەرى ۲۴- ئىمە ۲۵- زانست ۲۶- تۆ ۲۷- ئاوات ۲۸- ھەز و خواست ۲۹- مەزدا.

واتاى گىشتى: ئەي ئەھوررا، لىت دەپرسم، ولامى راستم بدەو: ئايىنى تۆ كامەيە كە بۆ ھەمووان
 باشتىرەنە و لەگەل ئەشەدا ھەبوون و ژيان پەرە پى دەدات؟ كامەيە ئەو ئايىنە كە لە پەناي خۆشەويستىدا
 قىسە و كردەھەكانمان بەرەو راستى رېتوئىنى دەكا؟ ئەي مەزدا، من بەزانست و خواستى خۆمەو ۱۲-
 ئايىنى تۆ دەكەم.

۱۱
 (۱) ئىنۋوسى ئاقىستا و رېنۋوسى كوردى
 تەت ۲- تەقا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش
 ۵- موۋىي ۶- قەئوچا ۷- ئەھوررا ۸- كەتا
 ۹- موۋىي ۱۰- يام ۱۱- يەئووش ۱۲-
 دەئەنام ۱۳- يەئووز ۱۴- دانە ۱۵- يام
 ۱۶- ھوودانۋوش ۱۷- پەئى تىش ۱۸- سەخىيات ۱۹- خىشە ترەھىيا ۲۰- ئەرەش قا ۲۱-
 خىشە ترا ۲۲- تەقا فانس ۲۳- ئەسشىش تىش ۲۴- مەزدا ۲۵- ھەدەموۋىي ۲۶- ئەشا ۲۷- قەھوو
 ۲۸- چا ۲۹- شىانس ۳۰- مەنەنگھا.

كۆپلەي ياز دەھەم:

بەزى ئىنۋوسى ئاقىستا:

بەزى مانى ئاقىستا و رېنۋوسى كوردى:

- ۱- تەت ۲- تەقا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش
- ۵- موۋىي ۶- قەئوچا ۷- ئەھوررا ۸-
- كەتا ۹- تەنگە ۱۰- ئا ۱۱- قى جەمىيات
- ۱۲- ئارمەئەيتىش ۱۳- يا ئە ئىبىيو ۱۴-
- مەزدا ۱۵- تەقە قائى ۱۶- قەش يەتە ۱۷- داتا ۱۸- ئەزەم ۱۹- تەقەئى ۲۰- ئائىش ۲۱- پەئو
- ئوربو ۲۲- فرەھو ئىقىد ۲۳- قىسپەنگ ۲۴- ئەن يەنگ ۲۵- مەنى ئەئوش ۲۶- سىپەس يا ۲۷-
- دەفا شەنگھا.

واتاى وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- راستى ۵- من ۶- بلى ۷- ئەھوررا ۸- چۆن
 ۹- ئەوان ۱۰- لە ۱۱- دىتە ناو ۱۲- خۆشەويستى ۱۳- بەوانەي ۱۴- مەزدا ۱۵- تۆ خۆت ۱۶-
 دەگوتىت ۱۷- ئايىن ۱۸- خۆم ۱۹- بۆ تۆ ۲۰- ئەم كارە ۲۱- يەكەمىن ۲۲- ناسراوم ۲۳- ھەموۋى
 ۲۴- دىتران ۲۵- لە دلەو ۲۶- دەناسم ۲۷- لەگەل دوژمن.

واتاى گىشتى: ئەي مەزدا، لىت دەپرسم، ولامى راستم بدەو: چۆن خۆشەويستى دەچىتە ناو دلى
 شوئىكەوتووانتەو؟ من يەكەمىن كەسم كە ناسراوم بۆ ناسىنى ئايىن، ھەموو ئەوانەش كە لەم ئايىنە
 لادەدەن لە ناخى دلەمەو بەدوژمنى چاكەيان
 دەزانم.

۱۲
 (۱) ئىنۋوسى ئاقىستا و رېنۋوسى كوردى
 تەت ۲- تەقا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش
 ۵- موۋىي ۶- قەئوچا ۷- ئەھوررا ۸- تام
 ۹- دەئەنام ۱۰- يا ۱۱- ھاتام ۱۲-
 قەھىش تا ۱۳- يا ۱۴- موۋىي ۱۵-
 گەئەتا ۱۶- ئەشا ۱۷- فرادوئىت ۱۸-
 ھەچەم نا ۱۹- ئارمە توئىش ۲۰- ئوخزائىش ۲۱- شىشەتتا ۲۲- ئەرەش ۲۳- دەئىدات ۲۴-
 مەخىانو ۲۵- چىستوئىش ۲۶- تەقا ۲۷- ئىش توئىش ۲۸- ئوسەن ۲۹- مەزدا.

كۆپلەي دواز دەھەم:

بەزى ئىنۋوسى ئاقىستا:

بەزى مانى ئاقىستا و رېنۋوسى كوردى:

- ۱- تەت ۲- تەقا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش
- ۵- موۋىي ۶- قەئوچا ۷- ئەھوررا ۸- كە

۹- ئەشەفا ۱۰- يائيش ۱۱- پەرەسائی ۱۲- درەگشەئو ۱۳- فا ۱۴- كەتارەم ۱۵- نا ۱۶- ئەنگەر و ۱۷- فا ۱۸- هەفوو ۱۹- فا ۲۰- ئەنگەر و ۲۱- يە ۲۲- ما ۲۳- درەگشەئو ۲۴- تەفا ۲۵- سەفا ۲۶- پەئىنتى ۲۷- ئەرەتە ۲۸- چىنەنگ ھەت ۲۹- هەفوو ۳۰- نەقەئىت ۳۱- ئەيەم ۳۲- ئەنگەر و ۳۳- مە ئىن يەت.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- راستى ۵- مەن ۶- بلىخ ۷- ئەھوررا ۸- كام ۹- خوازبارى راستى ۱۰- ئەوان ۱۱- گشتوگۆ ۱۲- درۆبازان ۱۳- يا ۱۴- كام لا ۱۵- بىم ۱۶- خراپە ۱۷- يا ۱۸- خەلک ۱۹- يا ۲۰- خراپ ۲۱- ئەو ۲۲- ئىمە ۲۳- درۆبازان ۲۴- تۆ ۲۵- بەخشىن ۲۶- دژى ۲۷- دادەئىن ۲۸- ئاوه ۲۹- جەماوەر ۳۰- نىبە ۳۱- ئەمە ۳۲- خراپەكان ۳۳- بىر دەكەنەو.

واتای گشتى: ئەى ئەھوررا، لىت دەپرسم، ولامى راستم بەدوھ: ئەمانە كامەيان راستگۆ و كامەيان درۆبازن؟ روو لە كامەيان بكەم، ئەوھى خراپەى لەگەل كراوھ يان ئەوھيان كە خۆى خراپە؟ ئەو درۆبازە كىبە كە لە بەرامبەرى بەخششەكانى تۆدا لەگەل مەن دوژمنايەتى دەكات، ئايا نابى ئەو كەسە لە زومرەى بەدكارەكان بزائەم؟

كۆپلەى سىز دەھەم:
بەرىنووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رىنووسى كوردى:
۱- تەت ۲- تەفا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش ۵- موویى ۶- فەئوچا ۷- ئەھوررا ۸- كەتا ۹- دروجەم ۱۰- نىش ۱۱- ئەھمەت ۱۲- ئا ۱۳- نىش ۱۴- ناشاما ۱۵- تەنگە ۱۶- ئا ۱۷- ئەفا ۱۸- يیوئى ۱۹- ئەسرووش تووئىش ۲۰- پەرەنا فەنگهۆ ۲۱- نووئىت ۲۲- ئەشەھىيا ۲۳- ئادىقىبە ئىنتى ۲۴- ھەچەم نا ۲۵- نووئىت ۲۶- فرەسەسىيا ۲۷- فەنگهەئوش ۲۸- چاخ نەرە ۲۹- مەنەنگهۆ.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- راستى ۵- مەن ۶- بلىخ ۷- ئەھوررا ۸- چۆن ۹- درۆ ۱۰- دوور ۱۱- خۆمان ۱۲- لە ۱۳- دوور ۱۴- بىخەينەو ۱۵- ئەوان ۱۶- لە ۱۷- ھىشتن ۱۸- كە ۱۹- بى برون ۲۰- پەر لە ۲۱- نا ۲۲- بەراستى ۲۳- ھەول دان ۲۴- لە سەر بەك ۲۵- نا ۲۶- ھاو پرسى ۲۷- چاكە ۲۸- ئاواتى ۲۹- ئەندىشە.

واتای گشتى: ئەى ئەھوررا، لىت دەپرسم، ولامى راستم بەدوھ: چۆن دەتوانىن دىوى درۆ لە خۆمان دوور بىخەينەو؟ چۆن خۆمان دوور بىخەينەو لەوانەى كە سەرتاپايان نافرمانىبە، ئەوانەى كە نە ھەول دەدەن بۆ

گەيشتە راستى و نەش حەز لە ھاودەمى و ھاوپرسى ئەندىشەى چاك دەكەن؟

كۆپلەى چوار دەھەم:

بەرىنووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رىنووسى كوردى:

۱- تەت ۲- تەفا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش ۵- موویى ۶- فەئوچا ۷- ئەھوررا ۸- كەتا ۹- ئەشا ۱۰- دروجەم ۱۱- ديام ۱۲- زەستەيو ۱۳- نى ۱۴- ھىبەم ۱۵- مەزئە دىائى ۱۶- تەفەھىيا ۱۷- مانترە دىش ۱۸- سەنگەھىيا ۱۹- ئەمەقەئىتەيم ۲۰- سى نام ۲۱- داقتوئى ۲۲- درەگشەسو ۲۳- ئا ۲۴- ئىش ۲۵- دوھەشەنگ ۲۶- مەزدا ۲۷- ئەناشە ۲۸- ئانسەتانس ۲۹- چا.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- راستى ۵- مەن ۶- بلىخ ۷- ئەھوررا ۸- چۆن ۹- راستى ۱۰- درۆ ۱۱- بسپىترم ۱۲- دەست ۱۳- بۆ ۱۴- ئەو ۱۵- پاك كەردنەو ۱۶- تۆبە ۱۷- كەلامى پىرۆز ۱۸- رايھىتان ۱۹- كامل ۲۰- شكست ۲۱- ھاتنە ناوھە ۲۲- درۆبازان ۲۳- لە ۲۴- ئەوان ۲۵- فريو ۲۶- مەزدا ۲۷- لە ناو بردن ۲۸- رق و كىنە ۲۹- وھ.

واتای گشتى: ئەى يەزدان، پرسىارت لىن دەكەم، ولامى راستم بەدوھ: چۆن درۆزان بەدەينە دەستى راستىبەوھ تا بەھۆى كەلامى پىرۆزەوھ رۆحيان پاك بىتەوھ؟ ئەى مەزدا، خوازبارانى درۆ بەتەواوھتى شكست دەدەين و فريوكارى و كىنەى ئەوان لە نىو دەبەين.

كۆپلەى پاز دەھەم:

بەرىنووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رىنووسى كوردى:

۱- تەت ۲- تەفا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش ۵- موویى ۶- فەئوچا ۷- ئەھوررا ۸- يەزئى ۹- ئەھىيا ۱۰- ئەشا ۱۱- پوئى ۱۲- مەت ۱۳- خشەبەھى ۱۴- ھىبەت ۱۵- ھەم ۱۶- سپادا ۱۷- ئان ۱۸- ئەئوچەنگەھا جەم ئەت ۱۹- ئەقائىش ۲۰- ئورقەتائىش ۲۱- يا ۲۲- تەفە ۲۳- مەزدا ۲۴- دى دەرەجۆ ۲۵- كوترا ۲۶- ئەيائو ۲۷- كەھمانى ۲۸- فەنەنتام ۲۹- دەدائۆ.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- راستى ۵- مەن ۶- بلىخ ۷- ئەھوررا ۸-

(۱۴) ۱- تەت ۲- تەفا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش ۵- موویى ۶- فەئوچا ۷- ئەھوررا ۸- كەتا ۹- ئەشا ۱۰- دروجەم ۱۱- ديام ۱۲- زەستەيو ۱۳- نى ۱۴- ھىبەم ۱۵- مەزئە دىائى ۱۶- تەفەھىيا ۱۷- مانترە دىش ۱۸- سەنگەھىيا ۱۹- ئەمەقەئىتەيم ۲۰- سى نام ۲۱- داقتوئى ۲۲- درەگشەسو ۲۳- ئا ۲۴- ئىش ۲۵- دوھەشەنگ ۲۶- مەزدا ۲۷- ئەناشە ۲۸- ئانسەتانس ۲۹- چا.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- راستى ۵- مەن ۶- بلىخ ۷- ئەھوررا ۸- چۆن ۹- راستى ۱۰- درۆ ۱۱- بسپىترم ۱۲- دەست ۱۳- بۆ ۱۴- ئەو ۱۵- پاك كەردنەو ۱۶- تۆبە ۱۷- كەلامى پىرۆز ۱۸- رايھىتان ۱۹- كامل ۲۰- شكست ۲۱- ھاتنە ناوھە ۲۲- درۆبازان ۲۳- لە ۲۴- ئەوان ۲۵- فريو ۲۶- مەزدا ۲۷- لە ناو بردن ۲۸- رق و كىنە ۲۹- وھ.

واتای گشتى: ئەى يەزدان، پرسىارت لىن دەكەم، ولامى راستم بەدوھ: چۆن درۆزان بەدەينە دەستى راستىبەوھ تا بەھۆى كەلامى پىرۆزەوھ رۆحيان پاك بىتەوھ؟ ئەى مەزدا، خوازبارانى درۆ بەتەواوھتى شكست دەدەين و فريوكارى و كىنەى ئەوان لە نىو دەبەين.

(۱۵) ۱- تەت ۲- تەفا ۳- پەرسا ۴- ئەرەش ۵- موویى ۶- فەئوچا ۷- ئەھوررا ۸- كەتا ۹- دروجەم ۱۰- نىش ۱۱- ئەھمەت ۱۲- ئا ۱۳- نىش ۱۴- ناشاما ۱۵- تەنگە ۱۶- ئا ۱۷- ئەفا ۱۸- يیوئى ۱۹- ئەسرووش تووئىش ۲۰- پەرەنا فەنگهۆ ۲۱- نووئىت ۲۲- ئەشەھىيا ۲۳- ئادىقىبە ئىنتى ۲۴- ھەچەم نا ۲۵- نووئىت ۲۶- فرەسەسىيا ۲۷- فەنگهەئوش ۲۸- چاخ نەرە ۲۹- مەنەنگهۆ.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- راستى ۵- مەن ۶- بلىخ ۷- ئەھوررا ۸- چۆن ۹- درۆ ۱۰- دوور ۱۱- خۆمان ۱۲- لە ۱۳- دوور ۱۴- بىخەينەو ۱۵- ئەوان ۱۶- لە ۱۷- ھىشتن ۱۸- كە ۱۹- بى برون ۲۰- پەر لە ۲۱- نا ۲۲- بەراستى ۲۳- ھەول دان ۲۴- لە سەر بەك ۲۵- نا ۲۶- ھاو پرسى ۲۷- چاكە ۲۸- ئاواتى ۲۹- ئەندىشە.

واتای گشتى: ئەى ئەھوررا، لىت دەپرسم، ولامى راستم بەدوھ: چۆن دەتوانىن دىوى درۆ لە خۆمان دوور بىخەينەو؟ چۆن خۆمان دوور بىخەينەو لەوانەى كە سەرتاپايان نافرمانىبە، ئەوانەى كە نە ھەول دەدەن بۆ

چونکه ۹- ئەمانە ۱۰- راستی ۱۱- لا دەدە ۱۲- لە من ۱۳- توانایی ۱۴- کاتج ۱۵- بەیەک
 ۱۶- دوو سوپا ۱۷- دژبەیک ۱۸- بگەن بەرامبەر ۱۹- یاسا ۲۰- ئەم یاسایە ۲۱- کە ۲۲- تۆ
 ۲۳- مەزدا ۲۴- لە کوئ ۲۵- لە ھەردوو ۲۶- کامە ۲۷- سەرکەوتن ۲۸- ئەوی تر ۲۹- دەبەخشی.

واتای گشتی: ئەوی یەزدان، لە تۆ دەپرسم ولامی راستم بدەوه: چونکە تۆ دەتوانی لە سایە ئەشەدا من
 لە زیانی ئەو درۆبازانە لا بدەیت، ئەوکاتە کە دوو سوپا دەگەنە یەک بەیبتی ئەو پەیمانە خۆت سەرکەوتن
 بە کامەیان دەبەخشییت و کامەیان بەسەر
 ئەوی تردا سەر دەخەیت؟

کۆپلەی شاز دەهەم:

بەرینووسی ئاقیستا:

بەزمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- تەت ۲- تەقا ۳- پەرەسا ۴- ئەرەش
 ۵- موویی ۶- قەئوچا ۷- ئەھوورا ۸- کە
 ۹- قەرەتەرەم جا ۱۰- تەقا ۱۱- پوویی

۱۲- سەنگھا ۱۳- یوویی ۱۴- ھەنتی ۱۵- چیترا ۱۶- موویی ۱۷- دام ۱۸- ئەھوو ۱۹- بیبش
 ۲۰- رەتووم ۲۱- چیتزی ۲۲- ئەت ۲۳- ھەقوویی ۲۴- قەھوو ۲۵- سەرئەشو ۲۶- جەن تو ۲۷-
 مەنەنگھا ۲۸- مەزدا ۲۹- ئەھمانی ۳۰- یەھمانی ۳۱- قەشی ۳۲- کەھما ئەبیجیت.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- راستی ۵- من ۶- بلتی ۷- ئەھوورا ۸- کتیپە
 ۹- ئەو سەرکەوتوو ۱۰- تۆ ۱۱- پەنا بەدات ۱۲- راھیتانەکان ۱۳- ئەوکەسانە ۱۴- ھەنە
 ۱۵- تاشکرا ۱۶- بۆ من ۱۷- زانا ۱۸- ژیان ۱۹- چارەساز ۲۰- رەتوو ۲۱- دەریخە ۲۲- بەھیلە
 ۲۳- بۆ ئەو ۲۴- پاک ۲۵- سرووش ۲۶- رووی لیبکات ۲۷- ئەندیشە ۲۸- مەزدا ۲۹- بەوکەسە
 ۳۰- کە ئەو ۳۱- دەتەوئ ۳۲- ھەر کەسیک.

واتای گشتی: ئەوی یەزدان، ئەمەت لی دەپرسم ولامی راستم بدەوه: ئەو سەرکەوتوو کتیپە کە لە سایە
 راھیتانەکانی تۆدا پەنای ئەوانە دەدات کە ھەن؟ ئەو مەزدا، من بەراشکاوێ ناگاداری ئەو (رەتوو) یە
 چارەسازە بکەوه (۸۵) و بەھیلە تا سرووش و ئەندیشە چاک روو بکات لەو و لەو کەسانەش کە تۆ خۆت
 دەتەوتین.

(۱۱) وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن
 وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن
 وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن
 وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن
 وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن
 وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن

کۆپلەی حەق دەهەم:

بەرینووسی ئاقیستا:

بەزمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- تەت ۲- تەقا ۳- پەرەسا ۴- ئەرەش
 ۵- موویی ۶- قەئوچا ۷- ئەھوورا ۸- کەتا
 ۹- مەزدا ۱۰- زەرەم ۱۱- چەرانی ۱۲-
 ھەچا ۱۳- خەشمەت ۱۴- ئاسکەتیم ۱۵-

خەشەماکام ۱۶- ھیەت ۱۷- چا ۱۸- موویی ۱۹- خیات ۲۰- قاشخ ۲۱- ئەئەشو ۲۲- سەروویی
 ۲۳- بوژدیائی ۲۴- ھەئورقاتا ۲۵- ئەمرەتاتا ۲۶- ئەقا ۲۷- مانترا ۲۸- یە ۲۹- راتەمۆ ۳۰-
 ئەشەئەت ۳۱- ھەچا.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- راستی ۵- من ۶- بلتی ۷- ئەھوورا ۸-
 چۆن ۹- مەزدا ۱۰- ئامانجەکەم ۱۱- دەست بخەم ۱۲- رینوویی ۱۳- تۆ ۱۴- پیتگەبشت ۱۵-
 تەواوی تۆ ۱۶- کئی ۱۷- وە ۱۸- من ۱۹- بیبت ۲۰- گوتەکان ۲۱- کاریگەر ۲۲- سرووش ۲۳-
 ئایندە ۲۴- بۆ کامەلبوون ۲۵- ھەتایی ۲۶- بەرامبەر ۲۷- کەلامی پیروژ ۲۸- کە ۲۹- باشترین
 ریتیشاندەر ۳۰- ئەشا ۳۱- لە سایە.

واتای گشتی: ئەوی ئەھوورا، لیت دەپرسم، ولامی راستم بدەوه: چۆن بەرینوویی تۆ دەگەمە نامانج؟
 چۆن دەگەمە تۆ و کە ی قەسەکانم کاریگەر دەبن تا لە سایە ئەشەدا کە باشترین ریتیشاندەر، جەماوەر
 بخەمە سەر پیتی کەمال و ژبانی ھەتایی؟

(۱۸) وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن
 وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن
 وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن
 وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن
 وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن
 وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن وەستەمەن

کۆپلەی ھەژ دەهەم:

بەرینووسی ئاقیستا:

بەزمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- تەت ۲- تەقا ۳- پەرەسا ۴- ئەرەش
 ۵- موویی ۶- قەئوچا ۷- ئەھوورا ۸- کەتا
 ۹- ئەشا ۱۰- تەت ۱۱- میەژدەم ۱۲-
 ھەنانی ۱۳- دەسا ۱۴- ئەسپائو ۱۵-

ئەرەش نەقەئەیتیش ۱۶- ئووشتەرەم ۱۷- چا ۱۸- ھیەت ۱۹- موویی ۲۰- مەزدا ۲۱- ئەبیشەئینی
 ۲۲- ھەئورقەتاتە ۲۳- ئەمرەتاتە ۲۴- یەتا ۲۵- ھی ۲۶- تەئەئیبیو ۲۷- داغەئەنگەھا.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەمە ۲- تۆ ۳- دەپرسم ۴- راستی ۵- من ۶- بلتی ۷- ئەھوورا ۸- چۆن
 ۹- راستی ۱۰- ئەو ۱۱- پاداشت ۱۲- بەدەست ھیتان ۱۳- دە ۱۴- ھەست ۱۵- کەسیکی بەھیز

۱۶- پرووناکی ۱۷- وه ۱۸- تائهویکه ۱۹- من ۲۰- مهزدا ۲۱- دهرک پیتهکم ۲۲- کاملجون
 ۲۳- نهری ۲۴- پاشان ۲۵- ههردوان ۲۶- خه لک ۲۷- داوا دهکم.

واتای گشتی: ئەوی ئەهوورا، لیت دهرپرم، ولامی راستم بدهوه: ئەو پاداشته چۆن بهدهست بهیتم؟

کامه هیز ههر ده پرستهکانی (۸۶) من پهروهده و ریتوتینی دهکات تا بهوچۆره بگهمه ناستی کاملجون
 و نهری و ئەوانهش ههر دووکی بهخشم بهجهماوه؟.

کۆپلهی نۆز دههههه:

به رینووسی ئاقیستا:

بهزمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- تەت ۲- تەفا ۳- پەرەسا ۴- تەرەش
- ۵- مووئی ۶- فەئوچا ۷- ئەهوورا ۸-
- یەس ۹- تەت ۱۰- میژدەم ۱۱- هەنەنتە
- ۱۲- نوئیت ۱۳- دائیستی ۱۴- یە ۱۵-
- ئەبەت ۱۶- ئەهمائی ۱۷- تەرەژووخرزا

۱۸- نا ۱۹- دائیستی ۲۰- کا ۲۱- تەم ۲۲- ئەهیا ۲۳- مەئینیشت ۲۴- ئەنگهت ۲۵- پەئوئورفی
 ۲۶- فیدوائو ۲۷- ئەفەئەم ۲۸- یا ۲۹- ئەبەم ۳۰- ئەنگهت ۳۱- ئەبەم.

واتای وشه پهوشه: ۱- ئەمە ۲- تو ۳- دهرپرم ۴- راستی ۵- من ۶- بلتی ۷- ئەهوورا ۸- ئەو

کەسەی کە ۹- پیویست ۱۰- پاداشت ۱۱- بهنیازمەند ۱۲- نا ۱۳- بهخشین ۱۴- کە ۱۵-
 بهراستی ۱۶- لای ئەو ۱۷- بهقسە ی راست ۱۸- ئەو ۱۹- دەرۆت ۲۰- چوون ۲۱- ئەو ۲۲-
 ئەمە ۲۳- سزا ۲۴- دەبیت ۲۵- ئیستە ۲۶- من دەزانم ۲۷- لهوی ۲۸- کە ۲۹- بهو ۳۰- دهگات
 ۳۱- سەرەنجام.

واتای گشتی: ئەوی ئەهوورا، لیت دهرپرم، ولامی راستم بدهوه: کاتێ نیازمەندتیکێ چاکهخواز روو له

کەسیک دهکات و ئەویش ولامی ناشایستی دهادتوه چ سزایهکی دهبیت؟

من له سەرەنجامی ئاوهها کەسیک ناگام

ئەوی مهزدا.

کۆپلهی بیستهم:

به رینووسی ئاقیستا:

بهزمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- چى ئەنا ۲- مهزدا ۳- ههفوو ۴-

(۲۰) *[Handwritten text in a box, likely a continuation of the list or a specific example of the language being discussed.]*

خشه ترا ۵- دهئەفا ۶- ئاقهئەنگهو ۷- ئەت ۸- ئەبەت ۹- پەرەسا ۱۰- یوئی ۱۱- پيش يهئینتی
 ۱۲- ئائەئەبیو ۱۳- کامه ۱۴- یاتیش ۱۵- گەئەم ۱۶- کەرەپا ۱۷- ئوسیسخش ۱۸- چا ۱۹-
 ئەئەشەمائی ۲۰- دەئەتا ۲۱- یا ۲۲- چا ۲۳- کەفا ۲۴- ئائەنه ۲۵- ئورودویه تا ۲۶- نوئیت
 ۲۷- هیم ۲۸- می زهن ۲۹- ئەشا ۳۰- فاسترەم ۳۱- فرەدەئینگهه.

واتای وشه پهوشه: ۱- چۆن ۲- مهزدا ۳- چاک ۴- هیز ۵- دپوهکان ۶- ببن ۷- ئەمە ۸- ههر ۹-

دهرپرم ۱۰- کەئەوان ۱۱- دهجەنگین ۱۲- بۆ ئەوان ۱۳- حەزەکان ۱۴- چوئکە ۱۵- جیهان ۱۶-
 بهدکاران ۱۷- ئوسیسخش ۱۸- وه ۱۹- دەسپیرن ۲۰- بیهخشم ۲۱- ئەو ۲۲- وه ۲۳- ناحەزان
 ۲۴- هەمیشە ۲۵- دەخەنە نالهوه ۲۶- هەرگیز ۲۷- ئەو ۲۸- نابەنە پيش ۲۹- راستی ۳۰- پەنای
 ئەو ۳۱- تا زۆتر بکەن.

واتای گشتی: ئەوی مهزدا ئەهوورەى زانا، ئەوهشت لێ دهرپرم کە ئايا دپوهکان هەرگیز هیزتیکي چاک

بوونە؟ ئەوانەى کە بۆ حەزەکان و بۆ قازانجی خۆیان دهجەنگین و بههوی بهدکاران و ناحەزان و
 ئوسیسخش (۸۷)، جیهان دەخەنە بەر رق و کینه و هەمووان نیگەرەن دەکەن، ئايا ئەمانە هیچ کات هەول
 ددهن له سایه ی راستی و دروستیدا جیهان پيش بخەن و ئاوهدانى بکەنەوه و ئاشتی و ئاوهدانى پەرە
 پێی بدەن؟.

۱۰ *[Handwritten text in a box, likely a continuation of the list or a specific example of the language being discussed.]*

یهسنه هاتی ۴۵

کۆپلهی یهکهه:

به رینووسی ئاقیستا:

بهزمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- ئەت ۲- فرەقەخشیا ۳- نوو ۴-

گووشوودووم ۵- نوو ۶- سەرەئوتا ۷- یەنا

۸- چا ۹- ئەسەنات ۱۰- یەنا ۱۱- چا ۱۲- دوورات ۱۳- ئیش تا ۱۴- تەنوو ۱۵- ئیم ۱۶-
 فەئیسە ۱۷- پاچیتەر ۱۸- زی ۱۹- مهزدا فەنگهه دووم ۲۰- نوئیت ۲۱- دائیبتیم ۲۲- دووش ۲۳-
 سەس تیش ۲۴- ئەهووم ۲۵- مەرانشیات ۲۶- ئەکا ۲۷- فەرەنا ۲۸- درەگفتو ۲۹- هیزفا ۳۰-
 ئاقەرەتۆ.

واتای وشه پهوشه: ۱- وابیت ۲- قسهدهکم ۳- ئیستە ۴- گوئی بگرن ۵- ئیستە ۶- بیسن ۷-

ئەوانەى ۸- وه ۹- له نزیکهوه ۱۰- ئەوانەى ۱۱- هەرەها ۱۲- له دوروه ۱۳- خوازبار ۱۴-
 ئیستە ۱۵- ئەمانە ۱۶- هەمووی ۱۷- ئاشکرا ۱۸- بهراستی ۱۹- بهمیشکستان بسپیرن ۲۰-
 نەوهک ۲۱- دیسانهوه ۲۲- خراب ۲۳- ئامۆژگاریکەر ۲۴- ژبان ۲۵- بشپۆرتیت ۲۶- ناراست
 ۲۷- هەلبێژاردن ۲۸- درۆباز ۲۹- بهزمانی ۳۰- گومرا بکات.

واتای گشتی: ئیستا قسه دهکەم، ئەی ئەوانەیی که له دوور و نزیکهوه هاتوون و خوازیاری بیستن، ئیسته هه مواتان گوێ را دێرێن و قسهی راشکاوانەیی من بیسن و به میتشکتهانی بسپێرێن:

کارێک مهکەن که جارتیکی تر ئامۆژگاریکهری خراپ ژبانستان تێک بدات و درۆ باز به درۆکانیییهوه سهرتان لیبی بشیوتییت و گوهراتان بکات.

کۆپلهی دووهم:

به رینوووسی ئاقیستا:

به زمانی ئاقیستا و رینوووسی کوردی:

(۲) سه به تۆ نهوان ۲۶ ژبان ۲۷ - نهفسوس ۲۸ - ده بیته ۲۹ - نهنجام.

ههروا ۲۵ - به نهوان ۲۶ - ژبان ۲۷ - نهفسوس ۲۸ - ده بیته ۲۹ - نهنجام.

۱- ئەت ۲- فرهقه خشییا ۳- ئەنگهه ئوش
۴- مه ئینیو ۵- په ئو ئورقی ۶- یه یائو ۷-
سپهن یائو ۸- ئەقسه ئەیتی ۹- مرهقه ت
۱۰- یه ۱۱- ئەنگه ره م ۱۲- نو ئیته ۱۳-
نا ۱۴- مناش ۱۵- نو ئیته ۱۶- سه نگه ۱۷- نو ئیته ۱۸- خره تاقو ۱۹- نه ئەدا ۲۰- فره نه نا ۲۱-
نو ئیته ۲۲- ئوخزا ۲۳- نادا ۲۴- شیفه تنه ۲۵- نو ئیته ۲۶- ده ئە ناث ۲۷- نو ئیته ۲۸- ئورقه ئەن تو
۲۹- هیچ ئە ئینته.

واتای وشه به وشه: ۱- ئاو هه با بته ۲- باس دهکەم ۳- ئەفراندن ۴- مینو ۵- سه ره تا ۶- گه وه هه
۷- پاک ۸- وه ها ۹- گوئی ۱۰- به ئەو ۱۱- ناپاک ۱۲- نا ۱۳- له م دوانه ۱۴- ئە ندی شه ۱۵- نا
۱۶- راهینان ۱۷- نا ۱۸- خیره ت ۱۹- نا ۲۰- ئایین ۲۱- نا ۲۲- گو تار ۲۳- نا ۲۴- کردار
۲۵- نا ۲۶- وێژدان ۲۷- نا ۲۸- رۆج ۲۹- پێکهاتن.

واتای گشتی: ئیسته باسی دوو مینوو دهکەم: له سه ره تانی ئەفراندندا سپهنه مینوو به نه نگه ره مینووی
گوت: نه سرشت و نه راهینان و نه خیره ت و نه پروا و نه کردار و نه گفته و نه ئایین و نه رۆحی ئیسه
هیچ کام پێک نایهن.

کۆپلهی سینیهم:

به رینوووسی ئاقیستا:

به زمانی ئاقیستا و رینوووسی کوردی:

(۳) سه به تۆ نهوان ۲۶ ژبان ۲۷ - نهفسوس ۲۸ - ده بیته ۲۹ - نهنجام.

ههروا ۲۵ - به نهوان ۲۶ - ژبان ۲۷ - نهفسوس ۲۸ - ده بیته ۲۹ - نهنجام.

۱- ئەت ۲- فرهقه خشییا ۳- ئەنگهه ئوش
۴- ئە هیا ۵- په ئو ئورقی م ۶- یا ۷- موویی
۸- قیدقائو ۹- مه زدا ئو ۱۰- قسه ئو چه ت
۱۱- ئە هوررا ۱۲- یو ئی ۱۳- ئە یه م
۱۴- قه ۱۵- نو ئیته ۱۶- بێتا ۱۷- مانتره م ۱۸- قه ره شه ن تی ۱۹- یه تا ۲۰- ئە یه م ۲۱- مه نائی

۲۲- چا ۲۳- شه ئو ج ۲۴- چا ۲۵- ئە ئە ئه بیبو ۲۶- ئە نگهه ئوش ۲۷- ئە شو ئی ۲۸- ئە نگهه ت ۲۹-
ئه په مه م.

واتای وشه به وشه: ۱- ئاو هه ۲- باس دهکەم ۳- ژبان ۴- له م ۵- ئایین ۶- که ۷- من ۸- زانا
۹- مه زدا ۱۰- ناشکرای کرد ۱۱- ئە هوررا ۱۲- که ۱۳- ئە م ۱۴- ئیوانتان ۱۵- نا ۱۶- دروست
۱۷- که لامی پیرۆز ۱۸- به کار ناهیتن ۱۹- وه ها ۲۰- به وه ۲۱- که من ۲۲- وه ۲۳- ده لیم ۲۴-
ههروا ۲۵- به نهوان ۲۶- ژبان ۲۷- نهفسوس ۲۸- ده بیته ۲۹- نهنجام.

واتای گشتی: ئیسته باسی بناغه ی بون دهکەم وه ها که یه زدانی زانا فیرێ کردووم: هه ندی ک له ئیوه
که که لامی پیرۆز به کار ناهیتن له ئەنجام و ئاکامی ژبانیا ندا تووشی داخ و ئەفسوس ده بن.

کۆپلهی چواره م:

به رینوووسی ئاقیستا:

به زمانی ئاقیستا و رینوووسی کوردی:

(۴) سه به تۆ نهوان ۲۶ ژبان ۲۷ - نهفسوس ۲۸ - ده بیته ۲۹ - نهنجام.

ههروا ۲۵ - به نهوان ۲۶ - ژبان ۲۷ - نهفسوس ۲۸ - ده بیته ۲۹ - نهنجام.

۱- ئەت ۲- فرهقه خشییا ۳- ئەنگهه ئوش
۴- ئە هیا ۵- قه هیشته م ۶- ئە شه ئە ت ۷-
هه چا ۸- مه زدا ۹- قه ئە دا ۱۰- یه ۱۱-
ئه یه م ۱۲- داته ۱۳- په ته ره م ۱۴-
قه نگهه ئوش ۱۵- قه ره زه نتو ۱۶-
مه نه نگه ۱۷- ئە ت ۱۸- ئە هو ئی ۱۹- دو قه دا ۲۰- هو شیه ئوته نا ۲۱- ئارمه ئە یتیش ۲۲- نو ئیته
۲۳- دیوژه ئیدیائی ۲۴- ویسپا ۲۵- هی شه س ۲۶- ئە هو روو.

واتای وشه به وشه: ۱- ئاو هه ۲- باس دهکەم ۳- ژبان ۴- له م ۵- باشترین ۶- راستی ۷- له
سایه ی ۸- مه زدا ۹- زانیم ۱۰- که ۱۱- ئەوی ۱۲- ئەفراند ۱۳- باوک ۱۴- پاک ۱۵- تیکۆ شه ر
۱۶- من ۱۷- هم ۱۸- ئەو ۱۹- کچ ۲۰- چاکه خواز ۲۱- ئارمه یی ۲۲- هه رگیز ۲۳- فریو نادری
۲۴- له هه مووشت ۲۵- به ئاگا ۲۶- ئە هو روا.

واتای گشتی: ئیسته باسی ئەو شته دهکەم که له ژباندا له هه موو شتی ک باشتره: من له سایه ی
راستیدا فیر بووم که یه زدان سه رچاوه ی سرشتی چاک و تیکۆ شه ره و پروا و خو شه ویستی به کچی ئەو
ده ژمبێر دیت، ژبانیه خشی ئاگا به هه موو شت بو کس فریو نادریت.

کۆپلەى پىنچەم:

بەرپىنووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و پىنووسى كوردى:

- ۱- ئەت ۲- فرەقەخشىيا ۳- ھىيەت ۴-
- موۋئى ۵- مەرئوت ۶- سىپەنتوتەمو ۷-
- قەچ ۸- سروئىدىيائى ۹- ھىيەت ۱۰-
- مەرەتە ئەئىبىبو ۱۱- قەھىشتمە ۱۲- يوئە
- ۱۳- موئى ۱۴- ئەھمانى ۱۵- سرئوشەم ۱۶- دان ۱۷- چەيەس ۱۸- چا ۱۹- ئويا ۲۰- جى مەن
- ۲۱- ھەئورقەتاتە ۲۲- ئەمەرەتاتە ۲۳- قەنگەئوش ۲۴- مەن يەئوش ۲۵- شىقەتئائىش ۲۶-
- مەزدائو ۲۷- ئەھوورو.

واتاى وشە بەوشە:

- ۱- ئاۋەھا ۲- باس دەرەم ۳- لەوہى ۴- بەمەن ۵- گوتى ۶- پىرۆزترىن ۷-
- قسەبەك كە ۸- بىستىنى ۹- ئەو ۱۰- بۆخەلك ۱۱- باشتىرە ۱۲- ئەوانەى كە ۱۳- بۆ مەن ۱۴-
- لەوہو ۱۵- فرمانبەرى ۱۶- بەجى بەيئەن ۱۷- حورمەت ۱۸- وە ۱۹- نىزىك ۲۰- دەگەن ۲۱-
- كاملبوون ۲۲- نەمى ۲۳- پاك ۲۴- سرشت ۲۵- كرددەو ۲۶- مەزدا ۲۷- ئەھوورا.

واتاى گىشتى:

ئەستە باسى ئەو شتە دەرەم كە مەزدائى پىرۆز پىتى گوتم و بىستىنى بۆ خەلك باشتىرە:
ئەو كەسانەى كە راھىئانەكانى مەن بەرپوتە دەبەن و رىزىيان لى دەگرن، دەرەنە كەمال و نەمىرى و بەپىتى
كردەوہى سرشتى چاك لەگەل ئەھوورا شدا پىنك دەگەن.

كۆپلەى شەشەم:

بەرپىنووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و پىنووسى كوردى:

- ۱- ئەت ۲- فرەقەخشىيا ۳- وىسپەنام ۴-
- مەزىشتمە ۵- ستەقەس ۶- ئەشا ۷- يە
- ۸- ھودائو ۹- يوئى ۱۰- ھەنتى ۱۱-
- سىپەنتا ۱۲- مەئىنبىو ۱۳- سرئوتو ۱۴-
- مەزدائو ۱۵- ئەھوورو ۱۶- يەھيا ۱۷-
- قەھمە ۱۸- قەھو ۱۹- فرەشى ۲۰- مەنەنگەھا ۲۱- ئەھيا ۲۲- خرەتو ۲۳- فروو ۲۴- ما ۲۵-
- ساستو ۲۶- قەھىشتا.

واتاى وشە بەوشە:

- ۱- ئاۋەھا ۲- باس دەرەم ۳- ھەموو ۴- گەورەترىن ۵- ستائىش كىردن ۶-
- راستى ۷- كە ۸- سەرودەر ۹- ئەوانەى ۱۰- ھەنە ۱۱- پىرۆز ۱۲- مىنوون ۱۳- بىسپىت ۱۴- مەزدا

۱۵- ئەھووراش ۱۶- بەئو ۱۷- بەخوشەوىستى ۱۸- پاك ۱۹- دەرەم ۲۰- ئەندىشە ۲۱- خود
۲۲- خىرەت ۲۳- وە ۲۵- فېر بکات ۲۴- مەن ۲۶- لە باشتىرە شت.

واتاى گىشتى: ئەستە باسى ئەو زاتە دەرەم كە لە ھەمووان گەورەترە: لە ساپەى راستىدا ستائىشى ئەو
دەرەم كە لە ھەموو شت بەئاگاپە و ھەرواش ستائىشى ئەوانەى كە لەگەل ئەودان، واپىت كە يەزدان
بەرپوتە پىرۆزەو ستائىشەكانم بىسپىت، مەن لە ساپەى سرشتى چاكدا ھول دەدەم بگەمە ئەو، با ئەوئىش
بەزانائى خۆى مەن ئاگا بەكاتەوہ لە باشتىرە شت.

كۆپلەى ھەتەم:

بەرپىنووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و پىنووسى كوردى:

- ۱- يەھيا ۲- سەفا ۳- ئىشاۋەنتى ۴-
- رادەنگەھو ۵- يوئى ۶- زى ۷- جقا ۸-
- ئاقەنگەرە ۹- چا ۱۰- بەقەنتى ۱۱- چا
- ۱۲- ئەمەرەتائىتى ۱۳- ئەشائوونو ۱۴-
- ئورقا ۱۵- ئەئەشو ۱۶- ئوتەپوتا ۱۷- يا
- ۱۸- نەرائش ۱۹- سادرا ۲۰- درەگشەتو ۲۱- تا ۲۲- چا ۲۳- خشەترا ۲۴- مەزدائو ۲۵- دانئىش
- ۲۶- ئەھوورو.

واتاى وشە بەوشە:

- ۱- لەوہ ۲- رىزگارى ۳- بۆخوزياران ۴- جۆباى ۵- ئەوانە ۶- ھەموو ۷-
- زىندوون ۸- بوون ۹- وە ۱۱- دەپن ۱۲- نەمىرى ۱۳- راستگۆكان ۱۴- رۆج ۱۵-
- بەسەرگەوتوويى ۱۶- دووبارە بوونەوہ ۱۷- بەراستى ۱۸- پىباوان ۱۹- رەنج ۲۰- درۆباز ۲۱- ئەمە
- ۲۲- وە ۲۳- ھىز ۲۴- مەزدا ۲۵- ئەفراندى ۲۶- ئەھوورا.

واتاى گىشتى:

ھەمووان رىزگارپوونىيان لەو دەخواز چ ئەوانەى مردوون و چ ئەوانەش كە زىندوون. رۆجى
مرۆقتى راستگۆ و چاك كامەران دەپىت و لە بەخششى نەمىرى بەھەر دەبات بەلام رۆجى خوازبارى درۆ و
خراپە دەرەم ھەسەتە رەنج و مەيىنەتتەكەوہ كە
ھەردەم دووبارە دەپىتەوہ ئەمەش ياساپەكە كە
يەزدانى زانا دايناوہ.

كۆپلەى ھەشتەم:

بەرپىنووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و پىنووسى كوردى:

- ۱- تەم ۲- نە ۳- سستەئوتائىش ۴-

(۷) وىژدوونى ئاقىستا: دەرەم ۱- جۆباى ۲- ئەوانە ۳- ھەموو ۴- رۆج ۵- مەزدا ۶- سەفا ۷- ئىشاۋەنتى ۸- رادەنگەھو ۹- يوئى ۱۰- زى ۱۱- جقا ۱۲- ئەمەرەتائىتى ۱۳- ئەشائوونو ۱۴- ئورقا ۱۵- ئەئەشو ۱۶- ئوتەپوتا ۱۷- يا ۱۸- نەرائش ۱۹- سادرا ۲۰- درەگشەتو ۲۱- تا ۲۲- چا ۲۳- خشەترا ۲۴- مەزدائو ۲۵- دانئىش ۲۶- ئەھوورو.

(۸) دەرەم ۱- باس دەرەم ۲- لەوہى ۳- بەمەن ۴- گوتى ۵- پىرۆزترىن ۶- قسەبەك كە ۷- بىستىنى ۸- ئەو ۹- بۆخەلك ۱۰- باشتىرە ۱۱- ئەوانەى كە ۱۲- بۆ مەن ۱۳- لەوہو ۱۴- فرمانبەرى ۱۵- بەجى بەيئەن ۱۶- حورمەت ۱۷- وە ۱۸- نىزىك ۱۹- دەگەن ۲۰- كاملبوون ۲۱- نەمى ۲۲- پاك ۲۳- سرشت ۲۴- كرددەو ۲۵- مەزدا ۲۶- ئەھوورا.

نەمەنگەھو ۵- ئە ئى قەرەشو ۶- نو ۷- زیت ۸- چەشمەئىتى ۹- ئىيا دەرسەم ۱۰- قەنگەھئوش ۱۱- مەن یە ئوش ۱۲- شیفەتەنەھیا ۱۳- ئەو ەزەخیا ۱۴- چا ۱۵- قیدووش ۱۶- ئەشا ۱۷- یەم ۱۸- مەزدام ۱۹- ئەھورەم ۲۰- ئەت ۲۱- ھەقوئی ۲۲- قەھمەنگ ۲۳- دەمانە ۲۴- گەرۆ ۲۵- نیداما.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەو ۲- خۆمان ۳- سرود ۴- ستایش ۵- بەرەولای وەرەگێرین ۶- ئیستە ۷- بەراستی ۸- بەجاوی دل ۹- دەبینم ۱۰- چاک ۱۱- سرشت ۱۲- کردار ۱۳- گفەتە ۱۴- وە ۱۵- ناسین ۱۶- ئەشا ۱۷- خۆم ۱۸- مەزدا ۱۹- ئەھورا ۲۰- کە وابو ۲۱- ئەو ۲۲- راز و نیاز ۲۳- بارەگا ۲۴- ستایش ۲۵- داڤینین.

واتای گشتی: بەرازونبازەکانەھو ە روو لە بەزدان دەکەم و بەجاوی دل دەبینم، لە سایەى ئەشەدا تینگەیشتم کە ئەھورا مەزدا ژیان بەخشی زانا و پەرەردگاری تاقانەھە، بۆیە منیش بەئەندیشە و گفەتە و کردەى چاک ستایشەکانم ئاراستەى بارەگای ئەو دەکەم.

کۆپلەى نۆیەم:

بەرینووسى ئاقیستا:

بەزمانى ئاقیستا و ریئووسى کوردی:

۱- تەمە ۲- ئە ۳- قەھوو ۴- مەت ۵- مەنەنگەھا ۶- چیشخەنوشو ۷- یە ۸- ئە ۹- ئوسەن ۱۰- چورەت ۱۱- سپەن ۱۲- چا ۱۳- ئەسپەن ۱۴- چا ۱۵- مەزداو ۱۶- خشەترا ۱۷- قەرەزەن یائو ۱۸-

۱۲
 ۱۱
 ۱۰
 ۹
 ۸
 ۷
 ۶
 ۵
 ۴
 ۳
 ۲
 ۱
 ۰
 ۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

دیهەت ۱۹- ئەھوروو ۲۰- پەسووش ۲۱- قیرەنگ ۲۲- ئەھما کەنگ ۲۳- فرەدەتائى نا ۲۴- قەنگەھئوش ۲۵- ئەشا ۲۶- ھەئوزان تەفات ۲۷- نا ۲۸- مەنەنگەھو.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەو ۲- بۆئیمە ۳- پاک ۴- لەگەل ۵- سرشت ۶- شادکردن ۷- کەسێک ۸- بۆمان ۹- خواست ۱۰- ئەفراند ۱۱- شادی ۱۲- وە ۱۳- رەنج ۱۴- وە ۱۵- مەزدا ۱۶- ھێز ۱۷- کارکردن ۱۸- بەخشین ۱۹- ئەھورا ۲۰- گروپی ۲۱- خەلکان ۲۲- خۆمان ۲۳- پێشخستن ۲۴- پاک ۲۵- ئەشا ۲۶- زانستی چاک ۲۷- لە ۲۸- ئەندیشە.

واتای گشتی: بەسرشتى پاکى خۆم ئەو (بەزدان) شادمان دەکەم چونکە بەزانایى خۆى رێگای بەختەوهرى و چارەرهشبى بۆ ديارى کردووين. با بەزدانى مەزن لە سایەى توانای خۆیدا ھێزى کارکردمان پێى بېخستى تاکو بەھۆى ئەندیشە و زانستى چاکەو ە جەماوهرى خەلک بەرەو راستى و سەرفرازى پېش بەخەين.

کۆپلەى دەيەم:

بەرینووسى ئاقیستا:

بەزمانى ئاقیستا و ریئووسى کوردی:

۱- تەمە ۲- ئە ۳- یەسنائیش ۴- ئارمەتەئیش ۵- مى مەغەژوو ۶- یە ۷- ئەئەئەنى ۸- مەزداو ۹- سراقى ۱۰- ئەھوروو ۱۱- ھىەت ۱۲- ھەقوئی ۱۳-

۱۰
 ۹
 ۸
 ۷
 ۶
 ۵
 ۴
 ۳
 ۲
 ۱
 ۰
 ۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

ئەشا ۱۴- قەھوو ۱۵- چا ۱۶- چوئیشت ۱۷- مەنەنگەھا ۱۸- خشەتروئی ۱۹- ھەقوئی ۲۰- ھەئورقەتاتا ۲۱- ئەمەرەتاتا ۲۲- ئەھمائى ۲۳- ستوئی ۲۴- دان ۲۵- تەقیشى ۲۶- ئوتەيوئیتی.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەو ۲- ئیمە ۳- بەستایش ۴- پروا بەئارمەیتی ۵- ریزلێتان ۶- ئەو ۷- بەھێزى ۸- مەزدا ۹- ناودەبرئى ۱۰- ئەھورا ۱۱- چونکە ۱۲- خۆى ۱۳- ئەشا ۱۴- پاک ۱۵- وە ۱۶- مەزگێنى ۱۷- ئەندیشە ۱۸- شەھریارى ۱۹- خۆى ۲۰- کاملیبون ۲۱- نەمرى ۲۲- ئەو ۲۳- ھەمیشە ۲۴- دەدەیت ۲۵- ھێزى رۆح ۲۶- خۆراگرى لەش.

واتای گشتی: بە یاریدەى ئارمەیتی ستایشى ئەو دەکەین کە ھەمیشە مەزدا ئەھورەى ناو. ئەو کە لە سایەى ئەشە و ئەندیشەى چاکى خۆیدا مەزگێنى داينى کە لە شەھریارى مینووی خۆیدا دەگەینە کەمال و نەمرى و تەندروستى و ھێزمان پێ دەبەخشیت.

کۆپلەى یاز دەھەم:

بەرینووسى ئاقیستا:

بەزمانى ئاقیستا و ریئووسى کوردی:

۱- یەسە ۲- تا ۳- دەئەقەنگ ۴- ئەپەرۆ ۵- مەشبانس ۶- چا ۷- تەرە ۸- مانسەتا ۹- یوئى ۱۰- ئەیەم ۱۱- تەرە ۱۲- مەئینیەنتا ۱۳- ئەنەینەنگ ۱۴- ئەھماتە ۱۵- یە ۱۶- ھەقوئی ۱۷- تەرەم ۱۸- مەنەباتا ۱۹- سەئوشیەنتوو ۲۰- دەنگ ۲۱- پەتوئیش ۲۲- سپەنتا ۲۳- دەئەنا ۲۴- ئورقەتۆ ۲۵- بەرەتا ۲۶- پەتا ۲۷- فا ۲۸- مەزدائەھورا.

۱۱
 ۱۰
 ۹
 ۸
 ۷
 ۶
 ۵
 ۴
 ۳
 ۲
 ۱
 ۰
 ۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

واتای وشە بەوشە: ۱- کەسێک ۲- ئەنجا ۳-

دێوہکان ۴- دوزمنى ۵- خەلک ۶- وە ۷- سووک ۸- بزائن ۹- ئەوانەى ۱۰- ئەو ۱۱- ناشیرین ۱۲- بزائن ۱۳- جیاواز ۱۴- لەوانە ۱۵- کە ۱۶- بەو ۱۷- چاک ۱۸- بێرکردنەو ۱۹- رزگاریدەر

كۆپلەي چوارەم:

بەرپىنئوسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رېنووسى كوردى:

۱- ئەت ۲- تەنگ ۳- درەگقائۇ ۴- يەنگ ۵- ئەشەھيا ۶- قەژدەرەنگ ۷- پات ۸- گائۇ ۹- فرورە تووتىش ۱۰- شوئىت رەھيا ۱۱- فا ۱۲- دەخىھەئوش ۱۳- قا

(۴) بىر مەھەل رىئەسەت ۱۷- خەقائىش ۱۸- شىقشە تىئائىش ۱۹- ئەھەمۆستو ۲۰- بەستەم ۲۱- خشە ترەئەت ۲۲- مەزدا ۲۳- موئىتەت ۲۴- جىئەتئوش ۲۵- فا ۲۶- ھەقرو ۲۷- تەنگ ۲۸- فرورە ۲۹- گائۇ ۳۰- پەتمەنگ ۳۱- ھوجىس توئىش.

۱۴- دۆژە ۱۵- ئەزۆبائۆ ۱۶- ھانس ۱۷- خەقائىش ۱۸- شىقشە تىئائىش ۱۹- ئەھەمۆستو ۲۰- بەستەم ۲۱- خشە ترەئەت ۲۲- مەزدا ۲۳- موئىتەت ۲۴- جىئەتئوش ۲۵- فا ۲۶- ھەقرو ۲۷- تەنگ ۲۸- فرورە ۲۹- گائۇ ۳۰- پەتمەنگ ۳۱- ھوجىس توئىش.

۱- ھەررەھا ۲- ئەوان ۳- درۆبازان ۴- كە ۵- راستى ۶- پىشتىوان ۷- مەنەگ ۸- ژيان ۹- گەشە ۱۰- شار ۱۱- يا ۱۲- ولات ۱۳- يا ۱۴- ناشىرىنى ۱۵- بەناشىرىنى ۱۶- ئەو ۱۷- خۆى ۱۸- بەكردەو ۱۹- نا دۆستانە ۲۰- ئەو ۲۱- ھىز ۲۲- مەزدا ۲۳- دژايەتى ۲۴- لەگەل ژيانى ۲۵- لەگەل ئەودا ۲۶- ئاواكەسك ۲۷- ئەوان ۲۸- پىش ۲۹- جىھان ۳۰- پىگا ۳۱- ئەقل و ئاوەز ۳۲- دەبات.

۱- ھەررەھا ۲- ئەوان ۳- درۆبازان ۴- كە ۵- راستى ۶- پىشتىوان ۷- مەنەگ ۸- ژيان ۹- گەشە ۱۰- شار ۱۱- يا ۱۲- ولات ۱۳- يا ۱۴- ناشىرىنى ۱۵- بەناشىرىنى ۱۶- ئەو ۱۷- خۆى ۱۸- بەكردەو ۱۹- نا دۆستانە ۲۰- ئەو ۲۱- ھىز ۲۲- مەزدا ۲۳- دژايەتى ۲۴- لەگەل ژيانى ۲۵- لەگەل ئەودا ۲۶- ئاواكەسك ۲۷- ئەوان ۲۸- پىش ۲۹- جىھان ۳۰- پىگا ۳۱- ئەقل و ئاوەز ۳۲- دەبات.

كۆپلەي پىنچەم:

بەرپىنئوسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رېنووسى كوردى:

۱- يە ۲- فا ۳- خشە يانس ۴- ئەدانس ۵- درىتا ۶- ئەيەن تەم ۷- ئورقاتوئىش ۸- فا ۹- ھوزەنتوئىش ۱۰- مىتروئى بىو ۱۱- فا ۱۲- پەشنا ۱۳- جفانس ۱۴- يە

(۵) بىر مەھەل رىئەسەت ۱۷- خەقائىش ۱۸- شىقشە تىئائىش ۱۹- ئەھەمۆستو ۲۰- بەستەم ۲۱- خشە ترەئەت ۲۲- مەزدا ۲۳- موئىتەت ۲۴- جىئەتئوش ۲۵- فا ۲۶- ھەقرو ۲۷- تەنگ ۲۸- فرورە ۲۹- گائۇ ۳۰- پەتمەنگ ۳۱- ھوجىس توئىش.

۱۵- ئەشەفا ۱۶- درەگقەنتەم ۱۷- قىچېرۆ ۱۸- ھانس ۱۹- تەت ۲۰- فرو ۲۱- خقائەتەقە ۲۲- مرويەت ۲۳- ئوزوئىت يوئى ۲۴- ئەيەم ۲۵- مەزدا ۲۶- خرونىات ۲۷- ئەھور.

۱- ئەو ۲- بەلام ۳- بەھىز بوو ۴- ۵- بەگەرمى ۶- يارىدە ۷- ئەمىر يەزدان ۸- يا ۹- بەخىرەتە ۱۰- خۆشەويستانە ۱۱- يا ۱۲- بەدروستى ۱۳- دەژى ۱۴- كە

۱۵- راستى خواز ۱۶- درۆ خواز ۱۷- وشيار ۱۸- دەبى ۱۹- لەو ۲۰- ئاشكرا ۲۱- خۆناسىن ۲۲- بسازىت ۲۳- رزگار بكات ۲۴- ئەو ۲۵- مەزدا ۲۶- لە نەمان ۲۷- ئەھورا.

۱- ئەت ۲- تەنگ ۳- درەگقائۇ ۴- يەنگ ۵- ئەشەھيا ۶- قەژدەرەنگ ۷- پات ۸- گائۇ ۹- فرورە تووتىش ۱۰- شوئىت رەھيا ۱۱- فا ۱۲- دەخىھەئوش ۱۳- قا

كۆپلەي شەشەم:

بەرپىنئوسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رېنووسى كوردى:

۱- ئەت ۲- يەس ۳- تەمە ۴- نوئىت ۵- نا ۶- ئىسەمنو ۷- ئايەت ۸- دورقەجو ۹- ھەقرو ۱۰- دەئەنان ۱۱- ھەئىت يا ۱۲- گاتە ۱۳- ھەقرو ۱۴- زى ۱۵-

درەگقائۇ ۱۶- يە ۱۷- درەگقەئەيەت ۱۸- قەھىشتو ۱۹- ھەقرو ۲۰- ئەشەفا ۲۱- يەھماتى ۲۲- ئەشەفا ۲۳- فەرىو ۲۴- ھىەت ۲۵- دەئەنائۇ ۲۶- پەئوئورقائۇ ۲۷- داف ۲۸- ئەھورا.

۱- كاتى ۲- كە ۳- بەرەو ۴- نە ۵- پىپاو ۶- بەھىز ۷- ھاتن ۸- درۆ ۹- ئەو ۱۰- فەرىو ۱۱- داو ۱۲- دەروات ۱۳- خۆى ۱۴- دروست ۱۵- درۆباز ۱۶- ئەو ۱۷- درۆ خواز ۱۸- باشتىر ۱۹- ئەو ۲۰- پىپاوچاك ۲۱- كەسك ۲۲- چاكە كار ۲۳- بەرىز ۲۴- لەو كاتەو ۲۵- ياساى ويژدان ۲۶- لە ئەزەل ۲۷- ئەفراند ۲۸- ئەھورا.

۱- كاتى ۲- كە ۳- بەرەو ۴- نە ۵- پىپاو ۶- بەھىز ۷- ھاتن ۸- درۆ ۹- ئەو ۱۰- فەرىو ۱۱- داو ۱۲- دەروات ۱۳- خۆى ۱۴- دروست ۱۵- درۆباز ۱۶- ئەو ۱۷- درۆ خواز ۱۸- باشتىر ۱۹- ئەو ۲۰- پىپاوچاك ۲۱- كەسك ۲۲- چاكە كار ۲۳- بەرىز ۲۴- لەو كاتەو ۲۵- ياساى ويژدان ۲۶- لە ئەزەل ۲۷- ئەفراند ۲۸- ئەھورا.

كۆپلەي ھوتەم:

بەرپىنئوسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رېنووسى كوردى:

۱- كەم ۲- نا ۳- مەزدا ۴- مەقىتە ۵- پايوم ۶- دەدئەت ۷- ھىەت ۸- ما ۹- درەگقائۇ ۱۰- دىدەرەشە تا ۱۱-

(۷) بىر مەھەل رىئەسەت ۱۷- خەقائىش ۱۸- شىقشە تىئائىش ۱۹- ئەھەمۆستو ۲۰- بەستەم ۲۱- خشە ترەئەت ۲۲- مەزدا ۲۳- موئىتەت ۲۴- جىئەتئوش ۲۵- فا ۲۶- ھەقرو ۲۷- تەنگ ۲۸- فرورە ۲۹- گائۇ ۳۰- پەتمەنگ ۳۱- ھوجىس توئىش.

ئەنەنەنگەھو ۱۲- ئەنەنەم ۱۳- تەقەھمات ۱۴- ئاترەس ۱۵- چا ۱۶- مەنەنگەھس ۱۷- چا ۱۸- بەیانو ۱۹- شېقەتائېش ۲۰- ئەشېم ۲۱- ترەئوشتا ۲۲- ئەھوررا ۲۳- تام ۲۴- مووئى ۲۵- دانستقەم ۲۶- دانېئى ۲۷- فرا ۲۸- قەئوجا.

واتاى وشە بەوشە: ۱- كام ۲- كەس ۳- مەزدا ۴- من ۵- پەنا ۶- دەدات ۷- كاتى ۸- من ۹- درۆباز ۱۰- ئامادەبېت ۱۱- بۆئازار ۱۲- بېجگە ۱۳- تۆ ۱۴- ئاگر ۱۵- وە ۱۶- ئەندېشە ۱۷- وە ۱۸- ئەم دوانە ۱۹- كردار ۲۰- راستى ۲۱- كامل دەبى ۲۲- ئەھوررا ۲۳- ئەو ۲۴- من ۲۵- پراھىتان ۲۶- وىژدان ۲۷- ئاشكرا ۲۸- بلى.

واتاى گشتى: ئەى مەزدا، كاتى كە درۆباز ھول دەدات بۆ ئازاردانى جىھان، بېجگە لە نور و ئەندېشەى چاكى تۆ چى دەبېتە پەنامان؟ راستى و دروستى بەكردارى ئەندېشە و رووناكىي تۆگەشە دەكەن. ئەى ئەھوررا، من لەو پراھىتانەى خۆت ئاگادار بگەو.

كۆپلەى ھەشتەم:

بەرىنووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنووسى كوردى:

۱- يە ۲- ئا ۳- مووئى ۴- ياف ۵- گەئەتائو ۶- دەزدە ۷- ئەنەنگەھ ۸- نوئېت ۹- ئەھيا ۱۰- ما ۱۱- ئاترىش ۱۲- شېقەتائېش ۱۳- فروسىيات ۱۴- پەئېت ۱۵- يەئوگەت ۱۶- تا ۱۷-

(۱) ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

ئەھمانى ۱۸- جەسوئېت ۱۹- دقەئەشەنگەھا ۲۰- تەنقەم ۲۱- ئا ۲۲- يا ۲۳- ئەپەم ۲۴- ھوجبا ۲۵- توئېش ۲۶- پايات ۲۷- نوئېت ۲۸- دووژ ۲۹- جىاتوئېش ۳۰- كاپىت ۳۱- مەزدا ۳۲- دقەئەشەنگەھا.

واتاى وشە بەوشە: ۱- كەس ۲- بەراستى ۳- دەلېم ۴- بەم ۵- ژبان ۶- لە سەرىدا ۷- زىان ۸- ناكات ۹- ئەو ۱۰- بەمن ۱۱- رەنج ۱۲- كەدەو ۱۳- بگات ۱۴- ھەل گەراو ۱۶- ئەو ۱۷- بەئەو ۱۸- دەگات ۱۹- بەقېنەو ۲۰- خۆى ۲۱- دوور ۲۲- كە ۲۳- ئەو ۲۴- چاك ۲۵- لە ژبان ۲۶- دەبېت ۲۷- نا ۲۸- خراب ۲۹- ژبان ۳۰- ھېچ رېگايەك ۳۱- مەزدا ۳۲- بەھۆى كېنەو.

واتاى گشتى: ئەى مەزدا، لە كەدەوئى ئەو كەسەدا كە بېر لە ئازاردانى جىھان دەكاتەو ھېچ رەنجىك تووشى من نايېت بەلكو رەنج و ئازارى كەدەوئى ئەو ھەل گەراو (درو خواز) ھەر بۆ خۆى دەگەپتەو بەجۆرىك كە خۆى لە ژبانى چاك دوور دەخاتەو ھېچ رېگايەك بۆ دەربازبوونى لە ژبانى خراب

ناھىلېتەو.

كۆپلەى نوپەم:

بەرىنووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنووسى كوردى:

۱- كە ۲- ھەقوو ۳- يە ۴- ما ۵- ئەرەدرو ۶- چوئى تەت ۷- پەئوئوربو ۸- يەتا ۹- تەقا ۱۰- زەقېشستەم ۱۱-

۱۵ ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

ئوزەموھو ۱۲- شېقەتائېش ۱۳- سېنەتەم ۱۴- ئەھورەم ۱۵- ئەشەوئەم ۱۶- يا ۱۷- تەقەئى ۱۸- ئەشا ۱۹- يا ۲۰- ئەشائى ۲۱- گەئوش ۲۲- تەشا ۲۳- مەرەئوت ۲۴- ئېشەنتى ۲۵- ما ۲۶- تا ۲۷- تەقەئى ۲۸- قەھو ۲۹- مەنەنگەھا.

واتاى وشە بەوشە: ۱- كى ۲- ئەو ۳- كە ۴- من ۵- بروا ۶- فېرەدەكات ۷- يەكەمېن ۸- چۆن

۹- تۆ ۱۰- شايستەتر ۱۱- بناسېن ۱۲- كەدەو ۱۳- پېرۆز ۱۴- داوەر ۱۵- سەرودى راستى ۱۶- ئەوئى ۱۷- تۆبە ۱۸- ئەشا ۱۹- كە ۲۰- راستى ۲۱- جىھان ۲۲- داھېنەر ۲۳- ئاشكراى كورد ۲۴- دەخوازېن ۲۵- ھەمېشە ۲۶- ئەم ۲۷- تۆ ۲۸- پاك ۲۹- ئەندېشە.

واتاى گشتى: ئەى ئەھوررا، ئەو پىياوچاكە كىتېە كە يەكەمجار من فېرى ئەو بەكات كە تۆ بەتاقانە

سەرودى راستى و شايستەترىنى شايستەى ستايش بزائم؟ ئېمە ھەمېشە ئاواتەخوارېن كە لە ساپەى ئەندېشەى چاك و نوورى راستىدا پەى بەرىن بەوئى كە تۆ دەربارەى ئەشەو پېت گوتوېن.

كۆپلەى دەپەم:

بەرىنووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنووسى كوردى:

۱- يە ۲- ئا ۳- مووئى ۴- نا ۵- گەنا(۸۸) ۶- ئا ۷- مەزدا ۸- ئەھوررا ۹- دايات ۱۰- ئەنگەھئوش ۱۱- يا ۱۲- تەقە ۱۳- قوئېستا ۱۴- قەھېشستەم ۱۵-

(۱۰) ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

ئەشېم ۱۶- ئەشائى ۱۷- قەھو ۱۸- خشەترەم ۱۹- مەنەنگەھا ۲۰- يانس ۲۱- چا ۲۲- ھەخشائى ۲۳- خشماقەتام ۲۴- قەھمائى ۲۵- ئا ۲۶- فرور ۲۷- تائېش ۲۸- قېسپائېش ۲۹- چىن وەتوو ۳۰- فرەفرا ۳۱- پەرەتووم.

واتای وشه بهوشه: ۱- هەر کەس ۲- دروست ۳- دەلێم ۴- پیاو ۵- ژن ۶- یا ۷- وه ۸- ئەى مهزدا ئەهوورا ۹- بدات ۱۰- له ژياندا ۱۱- ئەوشته ۱۲- تو ۱۳- دەناسى ۱۴- باشترین ۱۵- پاداشت ۱۶- ئەشا ۱۷- پاک ۱۸- هیز ۱۹- ئەندیشه ۲۰- ئەوانه ۲۱- وه ۲۲- ریتوتینی دهکەم ۲۳- ئیبهش ۲۴- پارانهوه ۲۵- که بۆ ۲۶- ژورتر ۲۷- ئەوان ۲۸- هه موویان ۲۹- چینهوت ۳۰- تێپه‌پین ۳۱- پرد.

واتای گشتی: ئەى مهزدا ئەهوورا، بهراستی دهلێم هەر کەس (چ ژن و چ پیاو) له ژيانیدا ئەو کاره بکات که تو بهباشترین کارت داناوه له سایه‌ی ئەندیشه‌ی چاکدا ده‌بێتته‌ خاوه‌نى پاداشتی ئەشه‌و هیزى مه‌عنه‌وى. من ئەو جۆره‌ که‌سانه‌ ریتوتینی ده‌کەم بۆ پارانه‌وه‌ له‌ تو و په‌رینه‌وه‌یانی له‌ پردی چینهوت (۸۹).

کۆپله‌ی یاز ده‌هه‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

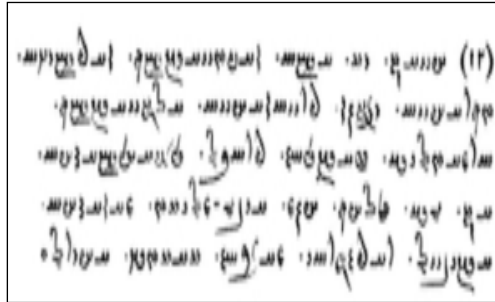
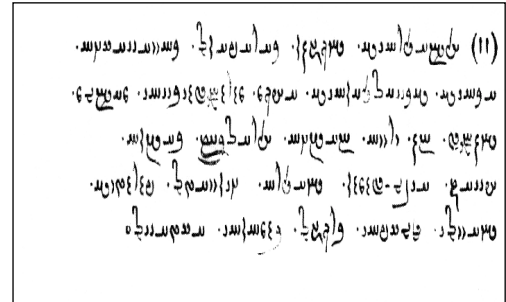
به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- خشه‌ترائیش ۲- بیوجهن ۳- که‌ره‌په‌نو
 ۴- کافه‌یه‌س ۵- چا ۶- ئەکائیش ۷-
 شیشه‌تئائیش ۸- ئەهووم ۹- مه‌ره‌نگه
 ئیدیائی ۱۰- مه‌شیم ۱۱- یه‌نگ ۱۲- خقو
 ۱۳- ئورقا ۱۴- خفاچا ۱۵- خره‌ئوده‌ت

۱۶- ده‌ئنا ۱۷- هیه‌ت ۱۸- ئەیبی ۱۹- گه‌مه‌ن ۲۰- یه‌ته‌را ۲۱- چین شه‌تو ۲۲- په‌ره‌تووئیش
 ۲۳- یه‌قوونی ۲۴- فیسپائی ۲۵- دورقه‌جو ۲۶- دیانائی ۲۷- ئەسته‌یوو.

واتای وشه بهوشه: ۱- هیزی خۆیان ۲- ریکخست ۳- ناحه‌زان ۴- حاکمه‌ خراپه‌کان ۵- وه ۶- ناشیرین ۷- کردار ۸- ژیان ۹- نابوود ۱۰- خه‌لک ۱۱- ئەوانه ۱۲- خۆیان ۱۳- رۆح ۱۴- خۆیان ۱۵- نازاردان ۱۶- ویژدان ۱۷- کاتێ ۱۸- نزیک ۱۹- ده‌بنه‌وه ۲۰- ئەو شوئینه‌ی ۲۱- چینهوته ۲۲- پرده‌که‌ی ۲۳- وه‌خت ۲۴- بۆ هه‌موویان ۲۵- درۆ ۲۶- جیگای ۲۷- جێ نشینان.

واتای گشتی: ناحه‌زان و حاکمه‌ خراپه‌کان هیزی خۆیان پێک خستوه‌ و ده‌یانه‌وی به‌کرده‌وه‌ خراپه‌کانی خۆیان ژیان خه‌لک نابوود بکه‌ن. به‌لام کاتێ که‌ نزیک پرده‌که‌ی چینهوت که‌وته‌وه‌ له‌ به‌رامبه‌ری ویژدان و رۆحی خۆیاندا شه‌رمه‌زار ده‌بن و ره‌نج و نازار ده‌کێشن و ده‌بنه‌ شه‌ریکی هه‌موو درۆبازان.

کۆپله‌ی دواز ده‌هه‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- هیه‌ت ۲- ئەفه‌س ۳- ئەشا ۴-
 نه‌پتیه‌ئه‌شو ۵- نه‌فه‌شو ۶- چا ۷-
 تووره‌هیا ۸- ئوزجه‌ن ۹- فره‌یانه‌هیا ۱۰-
 ئەئوجیه‌ئه‌شو ۱۱- ئارمه‌توئیش ۱۲-

گه‌ئه‌تاقو ۱۳- فرادو ۱۴- تشه‌خشه‌نگه‌ها ۱۵- ئەت ۱۶- ئیش ۱۷- شه‌هو ۱۸- هه‌م ۱۹- ئەیبی
 ۲۰- موئیس‌ت ۲۱- مه‌نه‌نگه‌ها ۲۲- ئائه‌ئیبیو ۲۳- ره‌فه‌زرائی ۲۴- مه‌زدائو ۲۵- سه‌سته ۲۶- ئەهوورو.

واتای وشه بهوشه: ۱- کاتێ ۲- ژور ۳- ئەشا ۴- خزمان ۵- بنه‌ماله ۶- وه ۷- توورانی ۸- روو لیکردن ۹- فره‌یانه ۱۰- به‌هیز ۱۱- خۆشه‌ویستی ۱۲- ژیان ۱۳- گه‌شه ۱۴- هه‌ولدان ۱۵- ئەنجا ۱۶- ئەوانه ۱۷- چاک ۱۸- پیکه‌وه ۱۹- پیه‌وه‌ندی ۲۰- ده‌دات ۲۱- من ۲۲- ئەوان ۲۳- پرگاری ۲۴- مه‌زدا ۲۵- ئاشکرا ۲۶- ئەهوورا.

واتای گشتی: کاتێ خزم و که‌سی فره‌یانه‌ی توورانی (۹۰) هاتنه‌ سه‌ر پێگا و ئایینی راستی و به‌ئەشق و ئیمانه‌وه‌ بۆ گه‌شه و پێشکه‌وتی جیهان هه‌ول بدن له‌ سایه‌ی ئەندیشه‌ی چاکدا ده‌بنه‌ یه‌ک و سه‌ره‌نجام ئەهووره‌ مه‌زدا ئارامش و ئاسایشیان پێده‌به‌خشیت.

کۆپله‌ی سێز ده‌هه‌م:

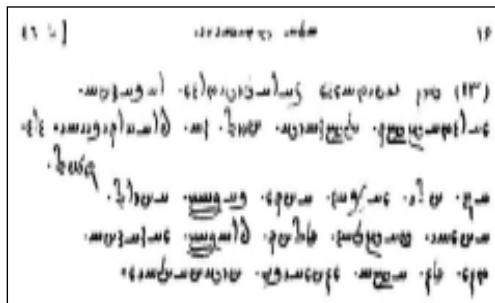
به‌رینووسی ئاقیستا:

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- یه ۲- سپی تامه‌م ۳- زه‌ره‌توشته‌ره‌م
 ۴- راده‌نگه‌ها ۵- مه‌ره‌ته‌ئه‌شو ۶-
 خشنائوش ۷- هه‌قوو ۸- نا ۹-
 فره‌سروئیدیائی ۱۰- ئەره‌زقوو ۱۱- ئەت
 ۱۲- هه‌قوئی ۱۳- مه‌زدائو ۱۴- ئەهووم

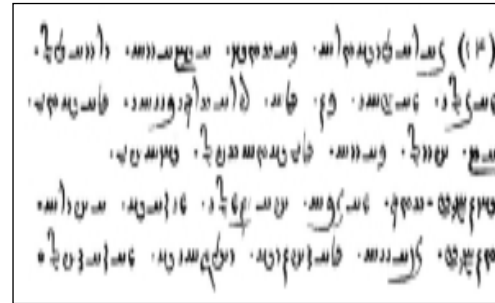
۱۵- ده‌ده‌ئەت ۱۶- ئەهوورو ۱۷- ئەهمائی ۱۸- گه‌ئه‌تائو ۱۹- شه‌هو ۲۰- فراده‌ت ۲۱- مه‌نه‌نگه‌ها
 ۲۲- ته‌مه ۲۳- شه ۲۴- ئەشا ۲۵- مه‌مه‌ئیدی ۲۶- هووش هه‌خائیم.

واتای وشه بهوشه: ۱- ئەوه‌ی ۲- سپیتمان ۳- زه‌رده‌شت ۴- ئەنجامدان ۵- ناو خه‌لک ۶- شادمانکردن ۷- به‌راستی ۸- پیاو ۹- ده‌ناسری ۱۰- دروستکار ۱۱- هه‌م ۱۲- به‌و ۱۳- مه‌زدا

۱۴- ژيان ۱۵- دهبه‌خشي ۱۶- نه‌هورا ۱۷- نهو ۱۸- جيهان ۱۹- له پاكيدا ۲۰- پيش‌خست
۲۱- من ۲۲- نهو ۲۳- دروست ۲۴- نه‌شا ۲۵- دهناسين ۲۶- پيکه‌وه‌وه هميشه.

واتای گشتی: نهوی که یاریده‌ی زهرده‌شت سپیتمان بدات و شادمانی بکات، به‌مرۆفتیکی دروستکار و چاکه‌خواز دهناسریت و یه‌زدانی دانا باشتیرین ژيانی پيچ دهبه‌خشيیت و دوروبه‌ری پر ده‌کات له خوشه‌ويستی و نه‌نديشه‌ی چاک. نهی مه‌زدا، نيتمه‌ش ناوه‌ها که‌سيک به‌هاوده‌می نه‌شا و هاوبه‌شي یاسای راستی ده‌زانی.

کۆپله‌ی چوار ده‌هه‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

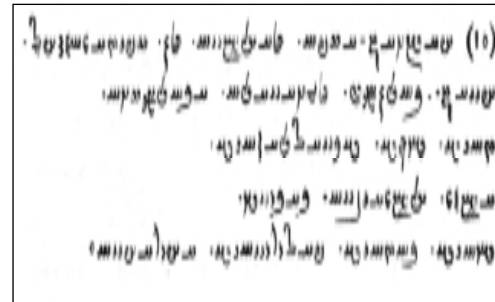
به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- زهره‌توشته‌را ۲- که‌سه ۳- ته ۴- نه‌شه‌فا ۵- ئورقه‌تو ۶- مه‌زوونی ۷- مه‌گائی ۸- که ۹- فا ۱۰- فه‌ره‌سوئیدیائی ۱۱- شه‌شتی ۱۲- نه‌ت ۱۳- هه‌فوو ۱۴-

که‌فا ۱۵- قیشتاسپو ۱۶- یاھی ۱۷- یه‌نگه‌س ۱۸- ته‌قه ۱۹- مه‌زدا ۲۰- هه‌ده‌موئی ۲۱- مینه‌ش ۲۲- نه‌هورا ۲۳- ته‌نگ ۲۴- زبه‌یا ۲۵- فه‌نگه‌ئوش ۲۶- ئوخ‌نائیش ۲۷- مه‌نه‌نگه‌و.

واتای وشه به‌وشه: ۱- زهرده‌شت ۲- کییه ۳- تو ۴- خوازباری نه‌شا ۵- دۆست ۶- برای گه‌وره‌ی ۷- موغ ۸- کئی ۹- دروست ۱۰- ناوی چاک ۱۱- خوازبار ۱۲- به‌راستی ۱۳- نه‌وه ۱۴- که‌ی ۱۵- ویشاسب ۱۶- دلیر ۱۷- که‌سیکه ۱۸- تو ۱۹- مه‌زدا ۲۰- لای خۆت ۲۱- جی‌کردنه‌وه ۲۲- نه‌هورا ۲۳- نه‌وانه ۲۴- بانگ کردن ۲۵- به‌پاکی ۲۶- به‌قه‌سی ۲۷- نه‌ندیشه.

واتای گشتی: نهی زهرده‌شت، کییه‌ دۆستی دروستکاری تو که خوازباری راستی بیت؟ کئی بو په‌ره‌پیدانی کۆری برایی و ته‌بایی موغ (موغه‌کان) تیده‌کۆشیت؟ بزانه که نه‌و که‌سه له راستیدا هه‌مان گشتاسب (ویشاسب)ی پاشای دلیره. نهی مه‌زدا، من پيخامی مه‌عنه‌ویی تو به‌خه‌لک راده‌گه‌به‌نم تا شایسته‌ی به‌تۆگه‌یشت بن.

کۆپله‌ی یاز ده‌هه‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

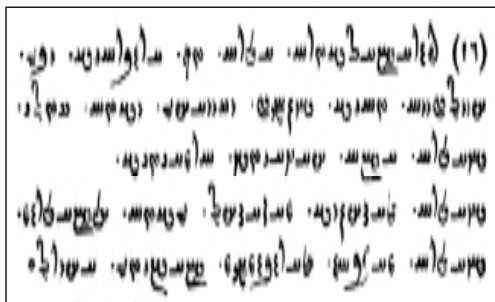
به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- هه‌نه‌جه‌ت نه‌سپا ۲- فه‌خشا ۳- فه ۴- سپیتما فه‌نگه‌و ۵- فیسا ۶- تا ۷- یا ۸- فه ۹- سه‌روئیدیائی ۱۰- فه‌هیشتا

۱۱- هیه‌ت ۱۲- داته‌نگ ۱۳- قیچه‌یه‌تا ۱۴- نه‌داتانس ۱۵- چا ۱۶- تائیش ۱۷- یه‌قه‌ش ۱۸- شیشه‌تنائیش ۱۹- نه‌شیم ۲۰- خشمه‌ئیبیا ۲۱- ده‌دویه ۲۲- یا ئیش ۲۳- داتائیش ۲۴- په‌ئورویائیش ۲۵- نه‌هوره‌هیا.

واتای وشه به‌وشه: ۱- مندالانی هیجده‌سپ ۲- ده‌لیم ۳- پیتان ۴- منالانی سپیتمان ۵- هه‌موو ۶- نه‌وه ۷- که ۸- ئیوه ۹- بو بیستن ۱۰- باشتیرین ۱۱- تا ۱۲- دانا ۱۳- بناسن ۱۴- نادانیش ۱۵- وه ۱۶- له‌م ۱۷- ئیوه ۱۸- کردار ۱۹- راستی ۲۰- بو خۆتان ۲۱- دابین ده‌که‌ن ۲۲- به‌جۆریک ۲۳- له یاسای ۲۴- سه‌ره‌تایی ۲۵- نه‌هورایه.

واتای گشتی: نهی مندالانی هیجده‌سپ و نه‌سپه‌نتمان، (۹۱) ئیسته شتیکتان پيچ ده‌لیم که بیستی بو ئیوه باشتیرین ئامۆزگارییه و ئیوه له سایه‌یدا زانا له نه‌زان جیا ده‌که‌نه‌وه. ئیوه له سای کرده‌وی چاکدا ده‌که‌نه نه‌شا که نمونه‌ی راستییه وه‌ک چۆن نه‌هورا له یاسای نه‌زله‌یدا دیاری کردووه.

کۆپله‌ی شاز ده‌هه‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- فره‌شه‌ئوشته‌را ۲- نه‌ترا ۳- ته‌قه ۴- نه‌ره‌درائیش ۵- ئیدی ۶- هه‌وگشا ۷- تائیش ۸- یه‌نگ ۹- ئوس فه‌هی ۱۰- ئوشتا ۱۱- ستوئی ۱۲- یه‌ترا ۱۳- نه‌شا ۱۴- هه‌چه‌ئیت ۱۵- ئارمه‌ئیتیش

۱۶- یه‌ترا ۱۷- فه‌نگه‌ئوش ۱۸- مه‌نه‌نگه‌و ۱۹- ئیشتا ۲۰- خشه‌تره‌م ۲۱- یه‌ترا ۲۲- مه‌زدانو ۲۳- فه‌ره‌ده‌مام ۲۴- شه‌ئه‌ئیتی ۲۵- نه‌هورو.

واتای وشه به‌وشه: ۱- نهی فره‌شوشته‌ر ۲- بوئه‌وی ۳- تو ۴- به‌وه‌فاکان ۵- برۆ ۶- هه‌وگقه ۷- له‌گه‌ل نه‌وان ۸- بو‌یان ۹- هه‌ردوو‌کمان خوازبارین ۱۰- نور ۱۱- هه‌تایی ۱۲- له‌وی ۱۳- نه‌شا ۱۴- پيکه‌وه‌ن ۱۵- خۆشه‌ويستی ۱۶- له‌وی ۱۷- پاک ۱۸- نه‌ندیشه ۱۹- ده‌سه‌لات ۲۰- هیتزیش ۲۱- له‌وی ۲۲- مه‌زدا ۲۳- به‌شکۆوه ۲۴- جی‌گایه‌تی ۲۵- نه‌هورا.

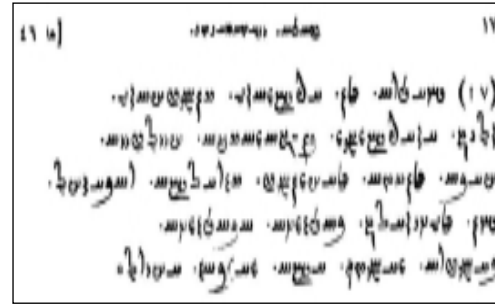
واتای گشتی: نهی فره‌شوشته‌ری کوری هه‌وگقه، (۹۲) پرواداره به‌وه‌فاکان به‌ره‌و که‌مال و پروناکیی هه‌تایی رینۆتی بکه که ئیتمه هه‌ردوو‌کمان نه‌وه‌مان ده‌ویت. بو نه‌و شوئینه‌ی که راستی و دروستی و پروا و خۆشه‌ويستی پيکه‌وه‌ن و هیتز و ده‌سه‌لاتیان هه‌یه، به‌ره‌و نه‌و شوئینه‌ی که نه‌هورا مه‌زدا به‌فه‌ر و شکۆوه تیبیدا جی‌ی گرتووه.

کۆپلەى حەقدەھەم:

بەرینووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رینووسى كوردى:

- ۱- يەترا ۲- ۳- ئەفش مانى ۴-
- سەنگەھانى ۵- ئەفەئىت ۶- ئەنەفش مام
- ۷- دە ۸- جاماسپ ۹- ھەوگقە ۱۰- ھەدا
- ۱۱- ۳ەستا ۱۲- ۳ەھەنگ ۱۳- سەرئوشا
- ۱۴- رادەنگەھو ۱۵- يە ۱۶- ۳ىچىيەنەئوت ۱۷- دانەم ۱۸- چا ۱۹- ئەدەئەتەم ۲۰- چا ۲۱-
- دەنگرا ۲۲- مەنتو ۲۳- ئەشا ۲۴- مەزدائو ۲۵- ئەھوورو.

- واتاى وشە بەوشە:** ۱- چونكە ۲- ئىيوە ۳- كارو كۆشش ۴- را ھىنان ۵- نا ۶- بىكارى و تەمبەلى ۷- دانا ۸- جاماسپ ۹- ھەگقە ۱۰- لەگەل ۱۱- لەناختاندا ۱۲- پەرسن ۱۳- سروس ۱۴- خوازىار ۱۵- ئەودى كە ۱۶- دەناسىتەو ۱۷- دانا ۱۸- وە ۱۹- نەزان ۲۰- وە ۲۱- عەجايىب ۲۲- يەساو ۲۳- ئەشا ۲۴- مەزدا ۲۵- ئەھورا.

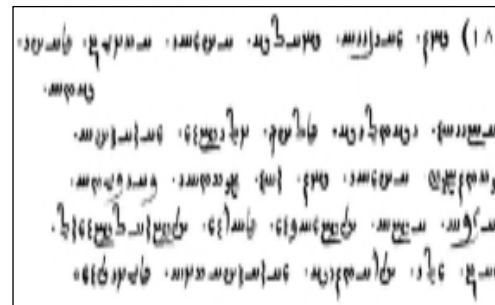
واتاى گشتى: ئەى جاماسپى دانا لە بنەمالەى ھەوگقە، ئەو بەزانە كە كار و چالاكى باشتەر لە تەمبەلى و بىكارى، كەوا بوو بەويژدانىكى زىندوو و بەپىيى كار و كۆششى خۆت پەرسىتى يەزدان بكە. ئەو داھىنەرە بى وىنەيەى كە لە ساىەى ياساى ئەشەدا دانا و نەزان لىك جيا دەكاتەو.

كۆپلەى ھەژدەھەم:

بەرینووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رینووسى كوردى:

- ۱- يە ۲- مەئىبىيو ۳- يەئوش ۴- ئەھمانى
- ۵- ئەسە ۶- چىيەت ۷- ۳ەھىشتا ۸-
- مەخىائو ۹- ئىشتوئىش ۱۰- ۳ەھوو ۱۱-
- چوئىشەم ۱۲- مەنەنگەھا ۱۳- ئانس تەنگ
- ۱۴- ئەھمانى ۱۵- يە ۱۶- نائو ۱۷-
- ئانس تائى ۱۸- دەئەيدىتا ۱۹- مەزدا ۲۰- ئەشا ۲۱- خىشماكەم ۲۲- ۳ارەم ۲۳- خىشەئوشەمنو
- ۲۴- تەت ۲۵- موئى ۲۶- خردەئوش ۲۷- مەنەنگەھى ۲۸- چا ۲۹- ۳ىچى تەم.

- واتاى وشە بەوشە:** ۱- ئەودى ۲- بۆمن ۳- بەدل و گىيان ۴- بەئەو ۵- من ۶- بەدروستى ۷- باشتىن ۸- خۆم ۹- ئاوات ۱۰- چاك ۱۱- مزگىنىي دەدەمى ۱۲- ئەندىشە ۱۳- دژايەتى ۱۴- بۆ

- ئەو ۱۵- كە ۱۶- لەگەل ئىيمە ۱۷- دژايەتى ۱۸- خۆى دادەنى ۱۹- مەزدا ۲۰- ئەشا ۲۱- ئىيوە
- ۲۲- ئىراە ۲۳- بەجى ھىنان ۲۴- ئاوەھايە ۲۵- من ۲۶- بەپىيى ئاوەز ۲۷- ئەندىشە ۲۸- وە
- ۲۹- ھەلئارن.

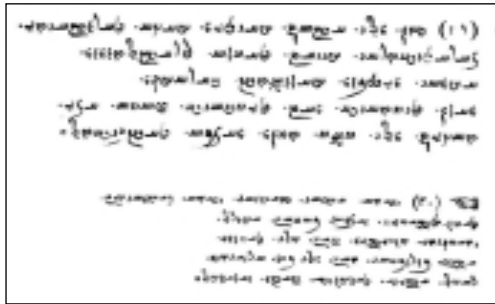
واتاى گشتى: مزگىنىي باشتىن شت بەو كەسەى دەدەم كە بەدل و گىيان لە رىبازى ئايىنەكەمدا يارىدەم بدات. بۆ ئاوا كەسپىك لە ساىەى خۆشەويستىدا ئەشق و بەخشىنەكانى خۆم پىشكەش دەكەم. بەلام لەگەل كەسپىكدا كە دژايەتيم بكات دژايەتى دەكەم. ئەى مەزدا ئەھورا، لە ساىەى راستى و دروستىدا خواستى تۆ بەجى دىنم چونكە ئەندىشە و ئاوەز ئاوام پى دەلئىت.

كۆپلەى نۆزدەھەم:

بەرینووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رینووسى كوردى:

- ۱- يە ۲- موئى ۳- ئەشەئەت ۴- ھەئەى
- تيم ۵- ھەچا ۶- ۳ەرەشەئىتى ۷-
- زەرەتوشتەرائى ۸- ھىيەت ۹- ۳ەسنا ۱۰-
- فەرەشوتەم ۱۱- ئەھمانى ۱۲- مىيەژدەم
- ۱۳- ھەنەنتە ۱۴- پەراھۆم ۱۵- مەنە ۱۶-
- ۳ىستائىش ۱۷- ھەت ۱۸- ۳ىسپائىش ۱۹- گەئەرا ۲۰- ئەزى ۲۱- تاجىت ۲۲- موئى ۲۳-
- سانس ۲۴- تە۳ەم ۲۵- مەزدا ۲۶- ۳ادىشتو.

- واتاى وشە بەوشە:** ۱- ئەودى ۲- بۆ من ۳- راستى ۴- دروستى ۵- لەرووى ۶- ئەنجامدان ۷- بۆ زەرەدشت ۸- ئەو شتەى ۹- ئارەزوو ۱۰- سازگار ۱۱- بەئەو ۱۲- پاداشت ۱۳- سزاوارى ۱۴- ژيانى ھەتايى ۱۵- دل ۱۶- خواست ۱۷- لەگەل ۱۸- ھەموو ۱۹- لەم جىھانە ۲۰- سەمەردار ۲۱- ئەمانە ۲۲- من ۲۳- ئاشكرا ۲۴- تۆ ۲۵- مەزدا ۲۶- ژيانبەخش.

واتاى گشتى: كەسپىك كە باشتىن خواستى زەرەدشت بەراستى و دروستى بەجى بەپىنى كە ھەمان بناغەدانانى جىھانىكى نوتىيە، سزاوارى پاداشتى ژيانىكى ھەتايىيە و لەم جىھانە پر سەمەردشدا دەگاتە خواستە پىروزەكانى. ئەى يەزدانى پىروز، تۆ ھەموو ئەمانەت بۆ ئاشكرا كردوم.

سرودى اسپهبد

اسپهبد مەد گات

سپەندمەد گات چوار ھاتە، واتە يەسنا(ھات)ەكانى ۴۷ تا ۵۰، دەبىتتە ۴۱ بەند يا بەش، ھەر بەشكىش دەبىتتە چوار دپىرى يازدە برگەبى، وەستان لە نىوان برگەكاندا دەكەويتتە دواى چوارەمىن برگە واتە: (۷+۴).

یه سنه هاتی ۴۷

کۆپلهی یه کهم:

به رینووسی ئاقیستا:

بهز مانى ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- سپهنتا ۲- مه ئینیو ۳- فهیشتا ۴-
- ۵- مه ننگها ۶- چا ۷- هه چا ۸-
- ۹- شیشه تنا ۱۰- چا ۱۱-
- چنگها ۱۲- چا ۱۳- ئەسمائی ۱۴- دان ۱۵- هه ئورقه تاته ۱۶- ئەمه راتانا ۱۷- مه زدانو ۱۸-
- خشه ترا ۱۹- ئارمه ئەیتی ۲۰- ئەهورو.

واتای وشه بهوشه:

- ۱- پیرۆز ۲- مینوو ۳- باشترین ۴- وه ۵- ئەندیشه ۶- وه ۷- تیشک ۸-
- راستی ۹- کردار ۱۰- وه ۱۱- گفتهی چاک ۱۲- وه ۱۳- بۆ ئەو ۱۴- بدات ۱۵- کهمال ۱۶-
- نەمری ۱۷- مه زدا ۱۸- هیتز ۱۹- خۆشه ویستی ۲۰- ئەهورا.

واتای گشتی:

ئەو کەسەى که له سایه‌ى مینووی پیرۆزدا گفته و کرده و ئەندیشه‌ى چاکى هه‌بیت، به‌هۆی هیتز و خۆشه‌ویستی مه‌زدا ئەهوروه ده‌گاته کهمال و نەمری.

کۆپلهی دووهم:

به رینووسی ئاقیستا:

بهز مانى ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- ئەهیا ۲- مەن یه ئوش ۳- سه‌نیش
- ته‌هیا ۴- فه‌هیشته‌م ۵- هیزقه ۶-
- ئوخزانیس ۷- فه‌نگه‌ئوش ۸- ئەئیئانوو
- ۹- مه‌ننگه‌و ۱۰- ئارمه‌توئیش ۱۱-
- زه‌ستوئیبیا ۱۲- شیشه‌تنا ۱۳- فه‌ره‌زیت
- ۱۴- ئەفه‌یا ۱۵- چیس تی ۱۶- هه‌قوو ۱۷- یه‌تا ۱۸- ئەشه‌هیا ۱۹- مه‌زدانو.

واتای وشه بهوشه:

- ۱- له پال ئەمه‌دا ۲- مینوو ۳- پیرۆزترین ۴- به‌باشترین ۵- زمانى ۶-
- ئاخاوتن ۷- پاک ۸- به‌رامبه‌ر ۹- ئەندیشه ۱۰- ئارمه‌یتی ۱۱- به‌دوو ده‌ستی ۱۲- به‌کرده‌وه ۱۳-
- ئه‌نجامدان ۱۴- یه‌ک ۱۵- ئیلها‌م ۱۶- ئەو ۱۷- ته‌نها ۱۸- راستی ۱۹- مه‌زدا.

واتای گشتی:

ئەو کەسەى که له سایه‌ى مینووی پیرۆزدا باشترین کردارى هه‌یه و زمانى به‌چاکه ده‌گه‌ریت و ده‌سته‌کانى کارى خۆشه‌ویستانه ئەنجام ده‌ده‌ن، ئەندیشه‌ى ته‌نیا رووبه‌رووی یه‌ک شت

ده‌بیتته‌وه و ئەویش ئەوه‌یه که مه‌زدا سه‌رچاوه‌ى راستیه‌.

کۆپلهی سینیهم:

به رینووسی ئاقیستا:

بهز مانى ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- ئەهیا ۲- مەن یه ئوش ۳- ته‌فه‌م ۴-
- ئەه‌ی ۵- یه‌تا ۶- سپه‌نتو ۷- یه ۸-
- ئەه‌مائى ۹- گه‌م ۱۰- ران یو ۱۱-
- سکه‌ره‌تیم ۱۲- هه‌م ۱۳- ته‌شه‌ت ۱۴-
- ئەت ۱۵- هه‌قوئى ۱۶- فاسترائى ۱۷-

راما ۱۸- داڤ ۱۹- ئارمه‌ئیتیم ۲۰- هیه‌ت ۲۱- هه‌م ۲۲- فه‌هو ۲۳- مه‌زدا ۲۴- فره‌شتا ۲۵- مه‌ننگها.

واتای وشه بهوشه:

- ۱- ئەم ۲- رۆج ۳- تۆ ۴- بوون ۵- باوک ۶- پیرۆز ۷- دروست ۸- بۆ ئەو
- ۹- زه‌وى ۱۰- شادى ۱۱- داھینه‌ر ۱۲- وه ۱۳- ئەفراندت ۱۴- هه‌روه‌ها ۱۵- ئەو ۱۶- پشتیوانى
- ۱۷- ئارامش ۱۸- به‌خشیت ۱۹- ئارمه‌بیتى ۲۰- کاتى ۲۱- به ۲۲- پاک ۲۳- مه‌زدا ۲۴- راوئیز
- ۲۵- ئەندیشه.

واتای گشتی:

ئەى مه‌زدا، تۆ سه‌رچاوه‌ى ئاوه‌زى پیرۆزیت، تۆ ئەم زه‌وییه شادى هیتنه‌ره‌ت ئەفراندوه و کاتى که خه‌لک روو له ئەندیشه‌ى چاک بکه‌ن و راوئیزى پى بکه‌ن، تۆ بڕوا و خۆشه‌ویستی ده‌ئیرى بۆ پالشتییان.

کۆپلهی چواره‌م:

به رینووسی ئاقیستا:

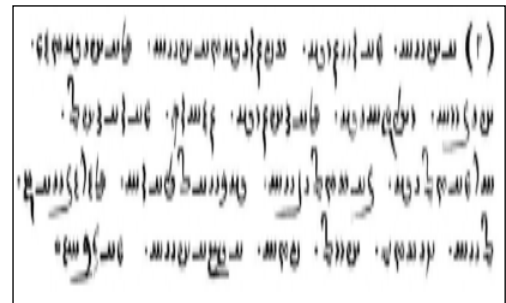
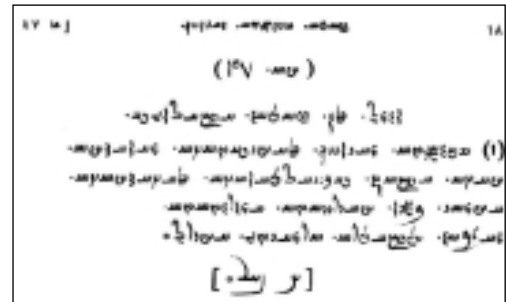
بهز مانى ئاقیستا و رینووسی کوردی:

- ۱- ئەهه‌ت ۲- مه‌نیه‌ئوش ۳- راره‌ش
- یه‌نتى ۴- دره‌گشه‌نتو ۵- مه‌زدا ۶-
- سپه‌نتات ۷- نوئیت ۸- ئیتا ۹- ئەشائوونو
- ۱۰- که‌سه‌ئوش ۱۱- چیه‌ت ۱۲- نا ۱۳-

ئەشائوون ۱۴- کات ۱۵- ئەنگه‌هت ۱۶- ئیسفا ۱۷- چیه‌ت ۱۸- هانس ۱۹- په‌ره‌ئوش ۲۰- ئەکو ۲۱- دره‌گشه‌ئیت.

واتای وشه بهوشه:

- ۱- بۆ ئەم ۲- ئاوه‌ز ۳- نازاردان ۴- خوازیارانى درۆ ۵- مه‌زدا ۶- پیرۆز ۷-
- نینه ۸- ئاوا ۹- دروستکار ۱۰- که‌م داها‌ت ۱۱- ئەگه‌ر ۱۲- پیاو ۱۳- دروستکار ۱۴- دۆست

۱۵- هه‌بیت ۱۶- به‌توانا ۱۷- ئەگەر ۱۸- هه‌یه ۱۹- پر داهات ۲۰- خراپه‌کار ۲۱- درۆ‌خواز.

واتای گشتی: ئەمی مه‌زدا، ئەو به‌دکارانه‌ی که روو له ئاو‌ه‌زی پیرۆز و ه‌رده‌گێڕن تووشی په‌نج و نازار دهبن به‌لام دروستکاران شتی واناکهن. ده‌بێن درۆ‌خواز هه‌رچه‌ند زۆریش ده‌وله‌مه‌ند و به‌توانا بێت به‌چاوی ناحه‌ز سه‌یر بکړیت به‌لام دروستکار گه‌رچی که‌م ده‌سه‌لات و هه‌ژاریش بێت به‌چاوی دۆست و به‌پێزه‌وه سه‌یر بکړیت.

کۆپله‌ی پینجه‌م

به‌رینووسی ئاقیستا:

۱۱
هه‌بیت ۱۶- به‌توانا ۱۷- ئەگەر ۱۸- هه‌یه ۱۹- پر داهات ۲۰- خراپه‌کار ۲۱- درۆ‌خواز.

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- تا ۲- چا ۳- سه‌په‌نتا ۴- مه‌ئینبو ۵- مه‌زدا ۶- ئەه‌وورا ۷- ئەشائونه ۸- چوئیش ۹- یا ۱۰- زی ۱۱- چی چا ۱۲- شه‌هیش تا ۱۳- هه‌نه‌ره ۱۴- ته‌قه‌هه‌مه‌ت ۱۵- زه‌ئوشات ۱۶- دره‌گشائو ۱۷-

به‌خشه‌ئیتی ۱۸- ئەه‌یا ۱۹- شیفه‌تنا ئیش ۲۰- ئەکات ۲۱- نا ۲۲- شیانس ۲۳- مه‌نه‌نگه‌هو.

واتای وشه به‌وشه: ۱- ئەو ۲- وه ۳- پیرۆز ۴- مینوو ۵- مه‌زدا ۶- ئەه‌وورا ۷- راستی خوازان ۸- مزگینیی ۹- که ۱۰- به‌راستی ۱۱- هه‌موو ۱۲- باشت‌رینه ۱۳- پاداشت ۱۴- له تو ۱۵- ئەوین ۱۶- درۆ‌خوازان ۱۷- ده‌بات ۱۸- ئەوه‌ی که ۱۹- به‌کرده‌وه ۲۰- ناشیرین ۲۱- خۆی ۲۲- ده‌بات ۲۳- ئەندیشه.

واتای گشتی: ئەمی مه‌زدا ئەه‌وورا، تو له سایه‌ی ئاو‌ه‌زی پیرۆزدا مزگینیی ئەوه‌ت داوه‌ته راستی خوازان که باشت‌ترین شته. به‌لام درۆ‌خواز که له چالی تاریکی بیڕ و کرداری ناپه‌سه‌ندی خزیدا داماو هه‌یج به‌هه‌ره‌یه‌ک له ئەوین و خۆشه‌ویستی توی ناگات.

کۆپله‌ی شه‌شه‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

(۱) هه‌بیت ۱۶- به‌توانا ۱۷- ئەگەر ۱۸- هه‌یه ۱۹- پر داهات ۲۰- خراپه‌کار ۲۱- درۆ‌خواز.

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- تا ۲- دائو ۳- سه‌په‌نتا ۴- مه‌ئینبوو ۵- مه‌زدا ۶- ئەه‌وورا ۷- ناته‌را ۸- شه‌نگه‌ئاو ۹- فیده‌ئیتیم ۱۰- رانویبیا ۱۱- ئارمه‌توئیش ۱۲- ده‌بانزه‌نگه‌ها ۱۳-

ئه‌شه‌خه‌یا ۱۴- چا ۱۵- ها ۱۶- زی ۱۷- په‌ئوئوروش ۱۸- ئیشه‌نتو ۱۹- فه‌ئورائیت.

واتای وشه به‌وشه: ۱- ئەنجا ۲- بیه‌خشه ۳- پیرۆز ۴- مینوو ۵- مه‌زدا ۶- ئەه‌وورا ۷- ئاگری تو ۸- چاره‌نووس ۹- دیاریکردن ۱۰- دوو گروپ ۱۱- برۆا ۱۲- زۆربوون ۱۳- راستی خوازی ۱۴- وه ۱۵- به‌و ۱۶- به‌دروستی ۱۷- زۆریه‌ی ۱۸- خوازیاران ۱۹- روو لیتکردن.

واتای گشتی: ئەمی مه‌زدا ئەه‌وورا، تو له‌به‌ر تیشکی ئاو‌ه‌زی پیرۆز و ئاگری رووناک و به‌یاریده‌ی راستی و خۆشه‌ویستی، پاداشت و سزای هه‌ردوو گروپه‌که (چاک و خراپ) دیاری ده‌که‌یت. له‌راستیدا زۆریه‌ی ئەوانه‌ی که خوازیاری راستین روو له ئایینی تو ده‌که‌ن.

یه‌سه‌هه‌ هاتی ۴۸

کۆپله‌ی یه‌که‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

۲۰
هه‌بیت ۱۶- به‌توانا ۱۷- ئەگەر ۱۸- هه‌یه ۱۹- پر داهات ۲۰- خراپه‌کار ۲۱- درۆ‌خواز.

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- یه‌زی ۲- ئەدائیش ۳- ئەشا ۴- دوروو‌جهم ۵- شه‌نگه‌ئینی ۶- هیه‌ت ۷- ئانسه‌شووتا ۸- یا ۹- ده‌ئی بیتانا ۱۰- فره‌ئوختا ۱۱- ئەمه‌ره‌تائیتی ۱۲-

ده‌ئه‌فائیش ۱۳- چا ۱۴- مه‌شیائیش ۱۵- چا ۱۶- ئەت ۱۷- ته‌فه‌ئی ۱۸- سه‌فائیش ۱۹- شه‌هه‌م ۲۰- شه‌خسه‌ت ۲۱- ئەه‌وورا.

واتای وشه به‌وشه: ۱- کاتی ۲- رۆژی جه‌زا ۳- راستی ۴- درۆ ۵- سه‌رکه‌وتن ۶- کاتیکیش ۷- ئاشکرابوو ۸- ئەوه‌ی که ۹- له فریو ۱۰- گوتراوه ۱۱- بۆه‌تایه ۱۲- به‌هۆی دیوه‌کان ۱۳- وه ۱۴- خه‌لکان ۱۵- وه ۱۶- ئەوکاته ۱۷- تو ۱۸- به‌ره‌که‌ته‌کان ۱۹- زیاد دهبن.

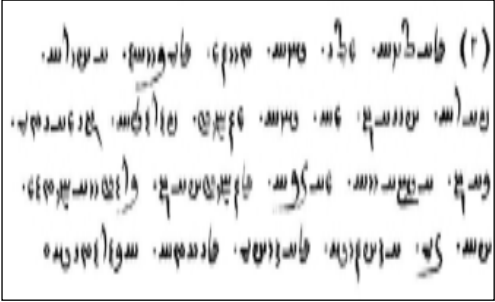
واتای گشتی: ئەمی ئەه‌وورا مه‌زدا، سه‌ره‌نجام له رۆژی جه‌زا و ئەو کاته‌ی که راستی به‌سه‌ر درۆدا سه‌رکه‌وت، په‌رده له‌سه‌ر فریوکاریه‌کانی درۆبازان هه‌ل ده‌دریتته‌وه و ئەنجا برۆا و ستایشی تو زیاد ده‌بیت و خۆشه‌ویستی و پاکی گه‌شه ده‌کات.

كۆپلەي دووھەم:

بەرىنئووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنئووسى كوردى:

- ۱- قەئوچا ۲- موئى ۳- يا ۴- تەقەم ۵-
- قەيدقائو ۶- ئەھوورا ۷- پەرا ۸- ھىيەت
- ۹- ما ۱۰- يا ۱۱- مەنگ ۱۲- پەرەتا
- ۱۳- جىيەمەئىتى ۱۴- كەت ۱۵- ئەشو
- ۱۶- مەزدا ۱۷- قەنگەھت ۱۸- درەگقەنتەم ۱۹- ھا ۲۰- زى ۲۱- ئەنگەھئوش ۲۲- قەنگقەھى
- ۲۳- قىستا ۲۴- ئاكەرەتىش.

واتاي وشە بەوشە: ۱- بلئى ۲- پىم ۳- ئەودى ۴- تۆ ۵- ئاگىت ۶- ئەھوورا ۷- پىش ۸- كاتى
 ۹- دروست ۱۰- كاتى ۱۱- بىرم ۱۲- پەرت و بلاو ۱۳- دەسپىكردن ۱۴- ئايا ۱۵- پىساوچاك
 ۱۶- مەزدا ۱۷- سەردەكەوئىت ۱۸- درۆخواز ۱۹- ئەمە ۲۰- بەراست ۲۱- ژيان ۲۲- چاكە ۲۳-
 زاتراو ۲۴- سەرەنجام.

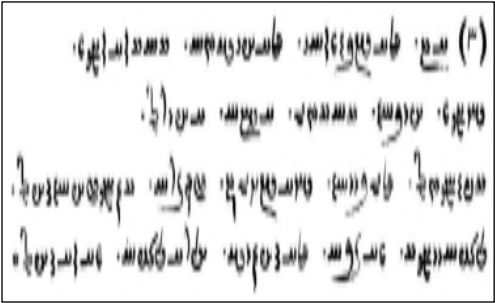
واتاي گشتى: ئەي مەزدا، بەرلەودى كە بىرم پەرت و بلاو بىن ئاگام بگەوھە كە ئايا راستىخواز بەسەر
 درۆخوازدا سەردەكەوئىت؟ ئەي ئەھوورا، ئاشكرايە كە ئەم سەرگەوتنە سەرەنجامى چاكى ژيانە.

كۆپلەي سىيەھ:

بەرىنئووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنئووسى كوردى:

- ۱- ئەت ۲- قەئەدەمئائى ۳- قەھىشتا ۴-
- ساسنەنام ۵- پانەم ۶- ھودائو ۷- ساستى
- ۸- ئەشا ۹- ئەھوورو ۱۰- سپەنتو ۱۱-
- قەيدقائو ۱۲- يە ئەچىت ۱۳- گوزرا ۱۴-
- سەنگقەھەنگقەھو ۱۵- تەققانس ۱۶-
- مەزدا ۱۷- قەنگەھئوش ۱۸- فرەتقا ۱۹- مەنەنگقەھ.

واتاي وشە بەوشە: ۱- ئەنجا ۲- خەلئى زانا ۳- باشتىن ۴- رايئىنان ۵- ئەودى كە ۶-
 چاكسازى ۷- رادىئىنى ۸- ئەشا ۹- ئەھوورا ۱۰- پىرۆزەكان ۱۱- زانايان ۱۲- ئەوانەي ۱۳-
 فەلسەفەي عىرفان ۱۴- مامۆستايان ۱۵- ئەوينداران ۱۶- مەزدا ۱۷- پاك ۱۸- تىشكى ئاوەز
 ۱۹- ئەندىشە.

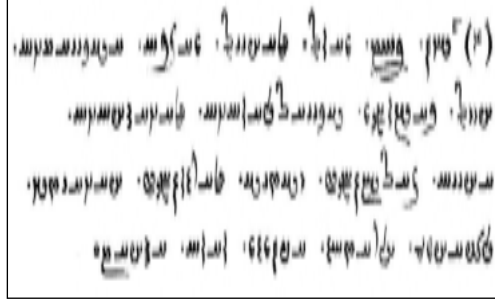
واتاي گشتى: باشتىن رايئىنان ئەودەيە كە ئەھوورا مەزدا فىرى خەلئى زاناي دەكات، رايئىنانىك كە
 ھەموو پاكەكان و شارەزايانى فەلسەفەي عىرفان لىئى ئاگان. ئەي يەزدان، كەوايىت لەبەر تىشكى
 ئەندىشە و ئاوەزى پاكدا دەرئى بىيەنە ئەويندارى تۆ.

كۆپلەي چوارەم:

بەرىنئووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنئووسى كوردى:

- ۱- يە ۲- داتە ۳- مەنو ۴- قەھىيو ۵-
- مەزدا ۶- ئەشىس ۷- چا ۸- ھەقوو ۹-
- دەئەنام ۱۰- شىقەتتا ۱۱- چا ۱۲-
- قەچەنگقەھ ۱۳- چا ۱۴- ئەھىيا ۱۵-
- زەئوشەنگ ۱۶- ئوش تىش ۱۷- قەرەنگ
- ۱۸- ھەچەئىتە ۱۹- تەقەھىمى ۲۰- خردتائو ۲۱- ئەپەمەم ۲۲- نەنا ۲۳- ئەنگقەھت.

واتاي وشە بەوشە: ۱- ئەودى ۲- دروستكردن ۳- ئەندىشەي ۴- باشتىر ۵- مەزدا ۶- خراپتر ۷-
 ۸- ئەو ۹- ويژدان ۱۰- كردار ۱۱- ۱۲- ۱۳- ۱۴- ۱۵- ۱۶- ۱۷- ۱۸- ۱۹- ۲۰- ۲۱- ۲۲- ۲۳- دەپىتەوھ.

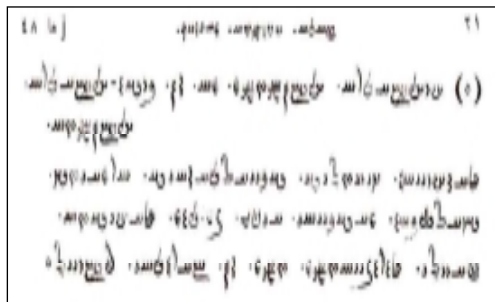
واتاي گشتى: ئەو كەسەي كە بەچاكە يانخود بەخراپە بىر دەكاتەوھ ويژدانىشى ھەر بەو ئاراستەيە
 دەروات و ھەز و خواستىشى ھەر لەو ھەلئىژاردنە ئازادانەيەي پىتەرەوى دەكات. ئەي مەزدا، سەرەنجام
 ئاوەز و دانايى تۆيە كە چاكە و خراپە لىك جىبا دەكاتەوھ.

كۆپلەي پىنجەم:

بەرىنئووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنئووسى كوردى:

- ۱- ھوھخشەترا ۲- خشەنتام ۳- ما ۴- نە
- ۵- دقەش ۶- خشەترا ۷- خشەنتا ۸-
- قەنگقەھويا ۹- چىس توئىش ۱۰-
- شىقەتتا ئىش ۱۱- ئارمەئىت ۱۲- يەئوژ
- دائو ۱۳- مەشىئائى ۱۴- ئەئىبىي ۱۵-
- زانتەم ۱۶- قەھىشتا ۱۷- گەقوئى ۱۸- ۱۹- ۲۰- ۲۱- ۲۲- خفەرەتائى ۲۳-
- فشوويو.

واتای وشه بهوشه: ۱- شه‌بارانی چاک ۲- فرمان‌په‌وایی ۳- نه‌وه‌ک ۴- ئیمه ۵- خراب ۶- هیز ۷- نمر کردن ۸- چاک ۹- به‌پیتی ناوهز ۱۰- کرده‌وه ۱۱- نارمه‌یتی ۱۲- پاک و پوخته‌یی ۱۳- بۆ خه‌لک ۱۴- له کاتی ۱۵- له‌دایکیوون ۱۶- باشت‌رینه ۱۷- خیل‌قه‌ت ۱۸- کار کردن ۱۹- به‌دروستی ۲۰- نه‌و ۲۱- به‌ره‌و رووناکی ۲۲- په‌رستاری.

واتای گشتی: با شه‌بارانی باش و چاکه‌خواز به‌پیتی خو‌شه‌ویستی حوکمان بکه‌ن نه‌ک فرمان‌په‌وایی خراب نه‌مرمان پی بکه‌ن. پاک‌بوون هه‌ر له کاتی له دایکیوون‌ه‌وه باشت‌ترین کاره بۆ خه‌لک. پی‌یوسته هه‌ول بده‌ین بۆ ناوه‌دانی جیهان و به‌دروستی به‌رتیوه‌بردنی و پیش‌خستنی به‌ره‌و رووناکی زانست.

کۆپله‌ی شه‌شه‌م:

به‌رینووسی ئاف‌یستا:

به‌زمانی ئاف‌یستا و رینووسی کوردی:

۱- ها ۲- زی ۳- نه ۴- هه‌وشوئیت‌مه‌ما
 ۵- ها ۶- نه ۷- ئوته‌یوئیت‌تیم ۸- دات
 ۹- ته‌فیشیم ۱۰- فه‌نگه‌ئوش ۱۱-
 مه‌نه‌نگه‌و ۱۲- به‌ره‌خزه ۱۳- ئەت ۱۴-
 ئەخیائی ۱۵- ئەشا ۱۶- مه‌زدائو ۱۷-
 ئورقه‌رائو ۱۸- فه‌خشه‌ت ۱۹- ئەهوورو ۲۰- ئەنگه‌ئوش ۲۱- زانئوئی ۲۲- په‌ئو ئورو‌یه‌هیا.

واتای وشه بهوشه: ۱- نه‌و ۲- به‌راستی ۳- بۆمان ۴- په‌نای چاک ۵- نه‌و ۶- ئیمه ۷- خۆراگری ۸- داوه ۹- به‌هیزی رۆح ۱۰- پاک ۱۱- نه‌ندیشه ۱۲- دووبه‌شی به‌رتیز ۱۳- هه‌روا ۱۴- نه‌ویش ۱۵- ئەشا ۱۶- مه‌زدا ۱۷- گیاو سه‌وزه ۱۸- سه‌وزکردن ۱۹- ئەهوورا ۲۰- ژیان ۲۱- سه‌ره‌تا ۲۲- یه‌که‌مین.

واتای گشتی: به‌راستی نه‌و (نارمه‌یتی) په‌ناگای چاک‌ی ئیمه‌یه‌که خۆراگری و توانا، نه‌م دوو شته به‌نرخه‌مان پی ده‌به‌خشیت. مه‌زدا نه‌هووره له سایه‌ی ئەشه‌دا و به‌هۆی نه‌وه‌وه گیا و گولی سه‌وز کرد و رواندی.

کۆپله‌ی هه‌وته‌م:

به‌رینووسی ئاف‌یستا:

به‌زمانی ئاف‌یستا و رینووسی کوردی:

۱- نی ۲- ئەئه‌شمو ۳- نی ۴- دیاتام ۵-
 هه‌ئیتی ۶- په‌مه‌م ۷- په‌ئیتی ۸- سیوز

دوم ۹- یوئی ۱۰- ئا ۱۱- فه‌نگه‌ئوش ۱۲- مه‌نه‌نگه‌و ۱۳- دیدره‌غژودیه ۱۴- ئەشا ۱۵- قیام ۱۶- یه‌هیا ۱۷- هیتائوش ۱۸- تا ۱۹- سپه‌نتو ۲۰- ئەت ۲۱- هه‌فۆئی ۲۲- دامام ۲۳- ته‌فه‌می ۲۴- ئادام ۲۵- ئەهوورا.

واتای وشه بهوشه: ۱- ژیر ۲- رق ۳- ژیر ۴- به‌ئیلته‌وه ۵- له‌به‌رامبه‌ر ۶- توورپیی ۷- وه ۸- خۆتان به‌هیز بکه‌ن ۹- ئەمی نه‌وانه‌ی ۱۰- سه‌باره‌ت ۱۱- چاک ۱۲- ئەندیشه ۱۳- هه‌زتان لیبه ۱۴- ئەشا ۱۵- بۆگه‌شه‌ی ۱۶- نه‌و ۱۷- پی‌وه‌ند ۱۸- پی‌او ۱۹- پی‌روز ۲۰- ناوه‌ها ۲۱- نه‌و ۲۲- پی‌وه‌وان ۲۳- تۆ ۲۴- باره‌گا ۲۵- ئەهوورا.

واتای گشتی: ئەمی نه‌وانه‌ی که دلتان داوه‌ته نه‌ندیشه‌ی چاک، رق و توورپیی له خۆتان دوور بکه‌نه‌وه و خۆتان له به‌رامبه‌ری کینه‌دا به‌هیز بکه‌ن و بۆ په‌ره‌پیدانی ئەشه‌ پال بده‌نه پی‌او چاکانه‌وه. ئەمی مه‌زدا، چاک ده‌زانم که شو‌تیکه‌وتوانی پی‌او چاکان ده‌گه‌نه باره‌گای تۆ.

کۆپله‌ی هه‌شته‌م:

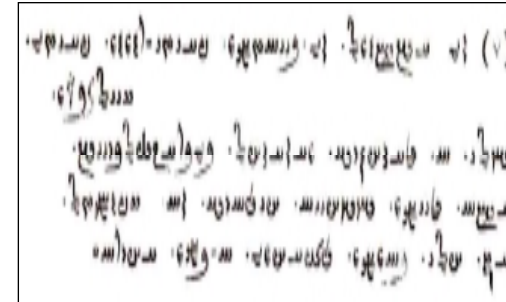
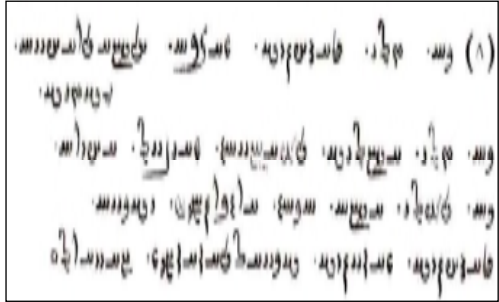
به‌رینووسی ئاف‌یستا:

به‌زمانی ئاف‌یستا و رینووسی کوردی:

۱- کا ۲- ته‌فه‌ئی ۳- فه‌نگه‌ئوش ۴-
 مه‌زدا ۵- خسه‌تره‌هیا ۶- ئیش تیش ۷- کا
 ۸- ته‌فه‌ئی ۹- ئەشوئیش ۱۰- ته‌فه‌خیائو
 ۱۱- مه‌ئیبیو ۱۲- ئەهوورا ۱۳- کا ۱۴-
 ته‌فه‌ئی ۱۵- ئەشا ۱۶- ئەکائو ۱۷-
 ئەره‌دره‌نگ ۱۸- ئیشیا ۱۹- فه‌نگه‌ئوش ۲۰- مه‌ن یه‌ئوش ۲۱- شیشه‌تنه‌نام ۲۲- جه‌قه‌رۆ.

واتای وشه بهوشه: ۱- زۆره ۲- تۆ ۳- چاک ۴- مه‌زدا ۵- توانات ۶- خواست ۷- زۆره ۸- تۆ ۹- به‌ره‌که‌ته‌کانت ۱۰- تۆ ۱۱- بۆ خزمانم ۱۲- ئەهوورا ۱۳- زۆره ۱۴- تۆ ۱۵- ئەشا ۱۶- ئاشکرا ۱۷- گیان بازان ۱۸- خوازراو ۱۹- پاک ۲۰- سرشت ۲۱- کرده‌وه ۲۲- بۆ پیش بردن.

واتای گشتی: ئەمی مه‌زدا، هیزی مه‌عنه‌ویی تۆ تا چه‌ند زۆره؟ به‌لام خواستی من بۆ نه‌وه‌ی خزم و که‌سه‌کانم له به‌خشه‌کانت به‌هره‌مه‌ند ببن زۆرت‌ره. زۆر هه‌زه‌که‌م خۆت له سایه‌ی پاک‌ی و راستیدا به‌گیان بازان و خوازبارانی به‌وه‌فات بنوئینیت و به‌ره‌که‌ته‌کانت پیشان بده‌یت تا ئەوانیش به‌یاریده‌ی نه‌ندیشه‌ی چاک هه‌ول بده‌ن بۆ به‌ره‌و پی‌شبردنی کاره باشه‌کان.

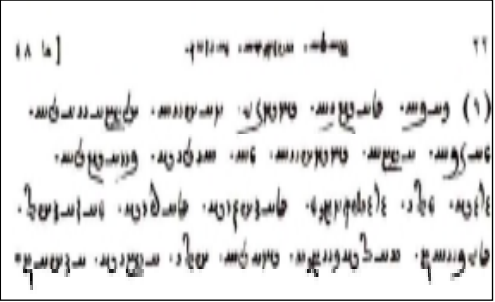

كۆپلەي نۇپەم:

بەرىنئوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنئوسى كوردى:

- ۱- كەدا ۲- قەئەدا ۳- يەزى ۴- چەھىيا
- ۵- خشەيەتا ۶- مەزدا ۷- ئەشا ۸- يەھيا
- ۹- ما ۱۰- ئائىتېش ۱۱- دقئەتا ۱۲-
- ئەرەش ۱۳- موئى ۱۴- ئەرەژووجەم ۱۵-
- قەنگەئوش ۱۶- قەفووش ۱۷- مەنەنگەھو ۱۸- قىدىيات ۱۹- سەئوش يانس ۲۰- يەتا ۲۱-
- ھەقوئى ۲۲- ئەشېش ۲۳- ئەنگەھت.

واتاي وشە بەھوشە: ۱- كەي ۲- تىدەگەم ۳- ئەگەر ۴- بۆھمووتان ۵- حوكتمان ۶- مەزدا ۷- ئەشا ۹- من ۱۰- نىيەت ۱۱- زيان لىيدان ۱۲- دروست ۱۳- من ۱۴- بگوتريت ۱۵- چاك ۱۶- ئەمر ۱۷- ئەندىشە ۱۸- بزائىت ۱۹- رزگاريدەر ۲۰- چۆن ۲۱- ئەو ۲۲- پاداشت ۲۳- دەبىت.

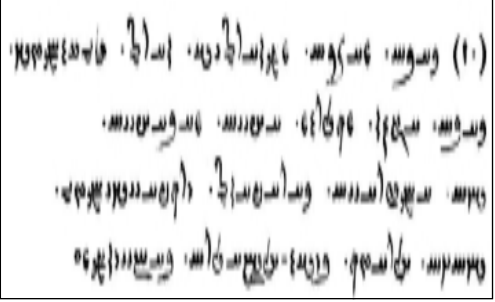
واتاي گشتى: ئەي مەزدا، كەي تىبگەم كە تۆ بەسەر ھەموواندا تەنانەت ئەوانەش كە دەيانەوى ئازارى من بىدەن فرمانرەوايى دەكەيت؟ ئەي ئەشا، شىئەي بىر كەرنەھەي چاك و بەختەو رېم پىشان بەدە. من ئاگا بکەوہ چونكە رزگاريدەر دەبى بزائىت كە پاداشتى چۆن دەبىت؟

كۆپلەي دەيەم

بەرىنئوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنئوسى كوردى:

- ۱- كەدا ۲- مەزدا ۳- مان نەروئىش ۴-
- نەرو ۵- قىسەنتە ۶- كەدا ۷- ئەجەن ۸-
- مۆترەم ۹- ئەھيا ۱۰- مەدەھيا ۱۱- يا
- ۱۲- ئەنگرەھيا ۱۳- كەھرەنەو ۱۴-
- ئوروپەيەئىننى ۱۵- ياچا ۱۶- خرەتو ۱۷-
- دقئەش ۱۸- خشەترا ۱۹- دەخىونام.

واتاي وشە بەھوشە: ۱- كەي ۲- مەزدا ۳- بۆگەشەي دىن ۴- پىياوان ۵- دىن ۶- كەي ۷- رىكخسەن ۸- ناپاكي ۹- ئەم ۱۰- شىئى ۱۱- كە ۱۲- بەدكار ۱۳- كەرپەن ۱۴- فرىو دەدات ۱۵- ھەروا ۱۶- نىيەت ۱۷- ستەمكار ۱۸- ھىز ۱۹- ولاتەكان.

واتاي گشتى: ئەي مەزدا، كەي يارانى من دىن بۆ پەرەپىيدانى ئايىنى ئەھوورايى؟ ناپاكي و درۆ و

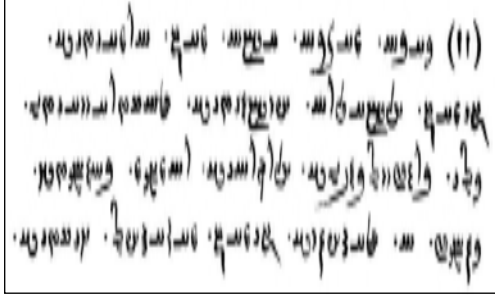
چاۋچنۇكى كەي لەسەر زەوى دەسرىتتەوہ؟ واتە شتىك كە كەرپەنە بەدكارەكان خەلكى پىن فرىو دەدەن و حاكمانى ستەمگەر بەبىرى خراپەوہ حوكمى شار و ولاتەكان دەكەن.

كۆپلەي ياز دەھەم:

بەرىنئوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنئوسى كوردى:

- ۱- كەدا ۲- مەزدا ۳- ئەشا ۴- مەت ۵-
- ئارمەئىتېش ۶- جى مەت ۷- خشەترا ۸-
- ھوشەئىتېش ۹- قاسترەقەئىتى ۱۰-
- كەقەئى ۱۱- درەگقەدەبىش ۱۲-
- خرەقەرئىش ۱۳- پامانەم ۱۴- داقەنتە
- ۱۵- كەنگ ۱۶- ئا ۱۷- قەنگەئوش ۱۸- جى مەت ۱۹- مەنەنگەھو ۲۰- چىس تىش.

واتاي وشە بەھوشە: ۱- كەي ۲- مەزدا ۳- ئەشا ۴- يا ۵- ئارمەئىتى ۶- دىن ۷- ھىز ۸- ئاشتىخواز ۹- پەنادەر ۱۰- كى ۱۱- لەبەرامبەرى درۆ پەرستاندا ۱۲- خوتىن مژ ۱۳- ئارامش ۱۴- دەدەن ۱۵- كى ۱۶- لەلای ۱۷- پاك ۱۸- دىن ۱۹- ئەندىشە ۲۰- زانست و زانىبارى.

واتاي گشتى: ئەي مەزدا، كەي راستى و پاكي لەگەل پروا و خۆشەويستىدا پرومان تى دەكەن و بەھوى سەرکەوتىيان بەسەر ھەوہسە خراپەكاندا ئاشتى و ئاسايشت لەگەل خۆيان دىن؟ كىن ئەوانەي كە لە بەرامبەرى درۆ پەرستاندا دەوہستەن و كىن لە زانست و زانىبارى چاك بەھرى پىن دەگات؟

كۆپلەي دواز دەھەم:

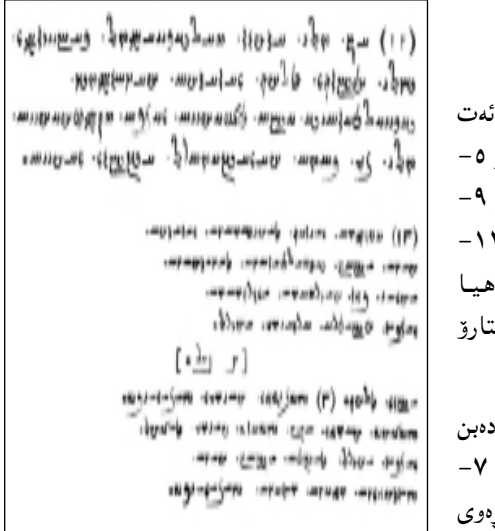
بەرىنئوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنئوسى كوردى:

- ۱- ئەت
- ۲- تەقەئى ۳- ئەنگەھەن ۴- سەئوش يەنتو ۵-
- دەخىونام ۶- يوئى ۷- خشەنووم ۸- قەھوو ۹-
- مەنەنگەھ ۱۰- ھەچاقەنتە ۱۱- شىقەتئائىش ۱۲-
- ئەشا ۱۳- تەقەھيا ۱۴- مەزدا ۱۵- سەنگەھيا
- ۱۶- تەقەئى ۱۷- زى ۱۸- داتا ۱۹- ھەمەستارۆ
- ۲۰- ئەئەشىم ۲۱- مەھيا.

واتاي وشە بەھوشە: ۱- بىي ۲- ئاوەھا ۳- دەبن

۴- رزگاريدەران ۵- ولاتان ۶- ئەوانەي ۷- ئەركۆمەند ۸- چاك ۹- ئەندىشە ۱۰- پىرەوى

دهكەن ۱۱- كردار ۱۲- ئەشا ۱۳- تۆبە ۱۴- مەزدا ۱۵- ڕاهینان ۱۶- تۆ ۱۷- بەراستی ۱۸- دانراون ۱۹- بۆ تێك شكاندنی ۲۰- ۲۱- كینه.

واتای گشتی: ئەي مەزدا، ڕزگاریدەرانى جیهان (سوشیانت)ەكانت خاوەنى زانست و بیری چاكن و ئەركى سەرشانیان بەپیتی ئەندیشەى چاك ئەنجام دەدەن و كرداریان لە رووى ئەشەووەیە. لە راستیدا ئەوان ڕق و كینه لە نێو دەبەن و ناشتی و خۆشەویستی پەره پین دەدەن.

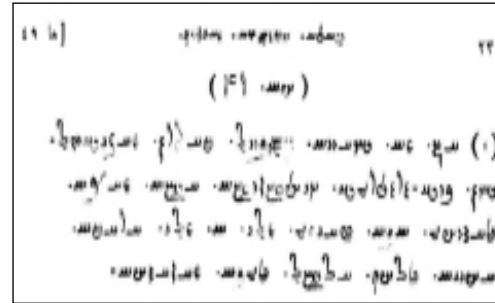
بەسەنە هاتى ٤٩

كۆپلەى يەكەم:

بەري نووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رينووسى كوردى:

۱- ئەت ۲- ما ۳- يەفا ۴- بێندفە ۵- پەفرە ۶- مەزىش تۆ ۷- يە ۸- دقەشە ۹- ئەرەترىش ۱۰- چىخشەنوشا ۱۱- ئەشا ۱۲- مەزدا ۱۳- فەنگشەهەي ۱۴- ئادا ۱۵- گەئىدى ۱۶- مووى ۱۷- ئا ۱۸- مووى ۱۹- ئەرەپا ۲۰- ئەهيا ۲۱- قەهوو ۲۲- ئەئوشو ۲۳- قىدەئا ۲۴- مەنەنگها.

واتای وشە بەوشە: ۱- بەلام ۲- من ۳- هەمیشە ۴- بێندفە ۵- ڕیگر ۶- گەورەترین ۷- كە ۸- خراپ ۹- لەرپى ۱۰- شادمانە ۱۱- ئەشا ۱۲- مەزدا ۱۳- چاك ۱۴- پاداشت ۱۵- بىيت ۱۶- من ۱۷- بەرەو لای ۱۸- من ۱۹- خاوەن بەزەبى ۲۰- ئەو ۲۱- پاك ۲۲- شكست ۲۳- دەسكەوت ۲۴- ئەندىشە.

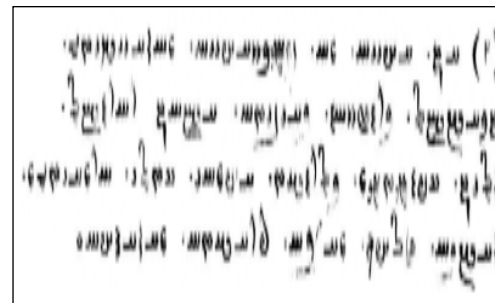
واتای گشتی: ئەي مەزدا، دێرزەمانىكە كە بېندفە (۹۳) بۆتە گەورەترین كۆسپى سەر ڕيگای من و هەميشە حەز لە گومراکردنى خەلك دەكات. ئەي خاوەن بەزەبى، بەرەو لای من وەرە و توانام پى بەخشە تا لە سايەى ئەندىشەى چاكدا دەستم بىگاتى و لە گومراپى ڕزگارى بكەم و پاداشتى ئەو كارە پېروۆزەم بەر بكەويت.

كۆپلەى دووهم:

بەري نووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رينووسى كوردى:

۱- ئەت ۲- ئەهيا ۳- ما ۴- بېندفەهيا

۵- مانە يەئىتى ۶- تەكەئەشو ۷- درەگفائو ۸- دەئى بىتا ۹- ئەشەئەت ۱۰- ڕارەشو ۱۱- نووئىت ۱۲- سپەنتام ۱۳- دورەشت ۱۴- ئەهمانى ۱۵- سەتووى ۱۶- ئارمەئىتيم ۱۷- نەئەدا ۱۸- قەهوو ۱۹- مەزدا ۲۰- فرەشتا ۲۱- مەنەنگها.

واتای وشە بەوشە: ۱- بىي ۲- ئەم ۳- من ۴- بېندفە ۵- نىگەرەن ۶- ڕاهینان ۷- درۆ ۸- فرىو ۹- راستى ۱۰- جىاكردەنەو ۱۱- هىچ كات ۱۲- پېروۆز ۱۳- پىوهندى ۱۴- بۆ خۆى ۱۵- خۆراگرى ۱۶- ئارمەبىتى ۱۷- هەرگىز ۱۸- پاك ۱۹- مەزدا ۲۰- ڕاوئىژ ۲۱- ئەندىشە.

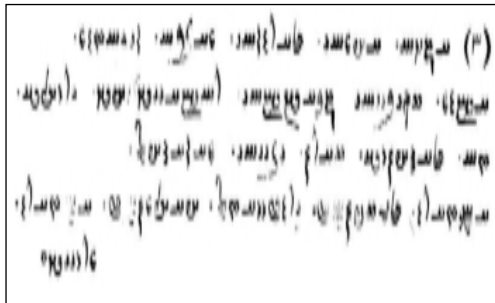
واتای گشتی: ئەي ئەهوورا، دێرزەمانىكە كارەكانى بېندفە منى نىگەرەن كردوووە چونكە ڕاهینانەكانى ئەو بىجگە لە درۆ و فرىودان و گومراکردنى خەلك شتىكى تر نبىيە، ئەو لە ئەشا و پاكى دوور كەوتۆتەووە و هىچ پىوهندىبەكى بەئەندىشەى چاكەو نەماو.

كۆپلەى سىيەم:

بەري نووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رينووسى كوردى:

۱- ئەت ۲- چا ۳- ئەهمانى ۴- قەرەنائى ۵- مەزدا ۶- نىداتەم ۷- ئەشيم ۸- سووئىديائى ۹- تەكەئەشائى ۱۰- راشە ۱۱- يەنگهه ۱۲- دروخش ۱۳- قەنگههئوش ۱۴- سەرە ۱۵- ئىزبائى ۱۶-

مەنەنگهه ۱۷- ئەنتەرە ۱۸- قىسىيەنگ ۱۹- درەگشەتو ۲۰- هەخ مەنگ ۲۱- ئەنتەرە ۲۲- مرووى.

واتای وشە بەوشە: ۱- بەراستى ۲- وە ۳- بۆهەمووان ۴- هەلبژاردن ۵- مەزدا ۶- داناو ۷- راستى ۸- بەسوود ۹- ئەم ڕاهینانە ۱۰- زيان دار ۱۱- درۆ ۱۲- ئەنجا ۱۳- پاك ۱۴- پىئوهندى ۱۵- ئاواتى من ۱۶- ئەندىشە ۱۷- بەرگرى ۱۸- هەموو ۱۹- درۆخوازان ۲۰- تىكەلى ۲۱- وە ۲۲- مەنەنگهه.

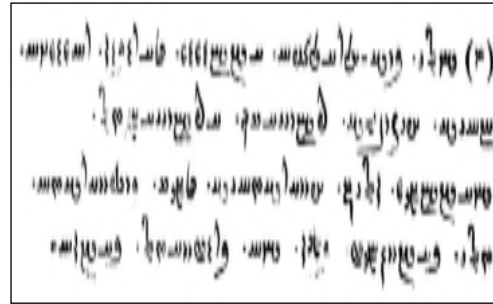
واتای گشتی: ئەي مەزدا، تۆ بەراستى ئەم ڕوايەت هېناوئەتە ناووە كە ئەشە سوودى دەبىت و درۆ زيان دەگەيەنيت. كەوا بوو من ئارەزوو دەكەم كە بكەم بەئەندىشەى چاك و هەمووانيش لە تىكەلبوون لەگەل درۆبازاندا مەنەنگهه.

كۆپلەي چوارمە:

بەرىنئوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رىنئوسى كوردى:

- ۱- يەقشەئى ۲- دووش ۳- خەرتشا ۴-
- ئەشەم ۵- قەرەدەن ۶- رامەم ۷- چا ۸-
- خفائىش ۹- ھىزوبىش ۱۰- فشوبەسوو
- ۱۱- ئەفشوبەنتو ۱۲- يەئەشام ۱۳-
- نوئىت ۱۴- ھەشەرشائىش ۱۵- فانس ۱۶- دقەز ۱۷- قەرەشتا ۱۸- تەقەئى ۱۹- داڧەنگ ۲۰-
- دان ۲۱- يا ۲۲- درەڭقەتو ۲۳- دەئەنا.

واتاى وشە بەوشە: ۱- ئەوھى كە ۲- كەچى ۳- ئاۋەز ۴- رىق ۵- زىادىبكات ۶- بەخىلى ۷- ۋە ۸- خۆى ۹- زمان ۱۰- كرىكاران ۱۱- مەنەدەكەن ۱۲- ئەۋانەى ۱۳- نىيە ۱۴- چاكەكردن ۱۵- خواست ۱۶- ناپەسەند ۱۷- ئەنجامدەران ۱۸- ئەۋان ۱۹- دىۋەكان ۲۰- ھىننەدى ۲۱- لە ۲۲- درۆخوازان ۲۳- ۋىژدان.

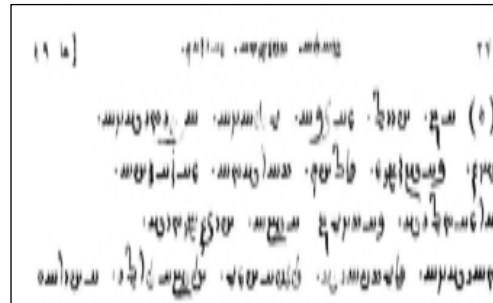
واتاى گىشتى: ئەۋ ناھەز و بىن ئاۋەزانەى كە بەزمانى پىيسى خۆيان رقى ھەموۋان ھەلدەستىن و كرىكاران لە كارەكانىيان دلسارد دەكەنەۋە دوورن لە چاكەخۋازى و ھەر دەلتى دىۋو و دىرندەن كە بەشكىلى مرۆڧ دەرھاتوون.

كۆپلەي پىنچەم:

بەرىنئوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رىنئوسى كوردى:

- ۱- ئەت ۲- ھەقوو ۳- مەزدا ۴- ئىژاچا
- ۵- نازوئىتىش ۶- چا ۷- يە ۸- دەئەنام
- ۹- قەھوو ۱۰- سارشتا ۱۱- مەنەنگھا
- ۱۲- ئارمەتوئىش ۱۳- كەس ۱۴- چىتە
- ۱۵- ئەشا ۱۶- ھوزەنتووش ۱۷- تائىش ۱۸- چا ۱۹- قىسپائىش ۲۰- تەقەھمى ۲۱- خشەتروئى
- ۲۲- ئەھوورا.

واتاى وشە بەوشە: ۱- بەلام ۲- ئەوھى ۳- مەزدا ۴- بەئارەزوۋى دل ۵- فىداكردنى گىيان ۶- ۋە ۷- كە ۸- ۋىژدان ۹- پاك ۱۰- پىتك بىنى ۱۱- ئەندىشە ۱۲- بەئارمەبىتى ۱۳- ۋەھا ۱۴- كەسىك ۱۵- ئەشا ۱۶- بەخىرەت ۱۷- ئەمانە ۱۸- ۋە ۱۹- ھەموۋيان ۲۰- تو ۲۱- لە ۲۲- ئەھوورا.

واتاى گىشتى: ئەى مەزدا، ئەوھى كە ئايىنى خۆى بەدل و بەگىيان تىكەئى ئەندىشەى چاك بكات، خاۋەنى ئارمەبىتىيە ۋە لە پەناى ئەشەدا دەگاتە زانست و ئاگايى چاك.

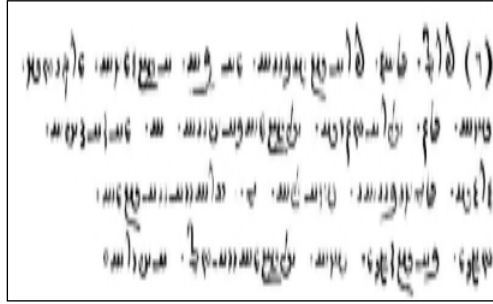
ئەى ئەھوورا، ئاۋەھا كەسىك سەرەنجام دەگاتە لاي تو ۋە لە ۋلاتى ھەتايى توڧا دەھەسىتتەۋە.

كۆپلەي شەشەم:

بەرىنئوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رىنئوسى كوردى:

- ۱- فرور ۲- قاتو ۳- فراشيا ۴- مەزدا
- ۵- ئەشەم ۶- چا ۷- مروئىتە ۸- يا ۹-
- قە ۱۰- خەتەئوش ۱۱- خشماكەھيا ۱۲-
- ئا ۱۳- مەنەنگھا ۱۴- ئەرەش ۱۵-
- قىچىدىئى ۱۶- يەتا ۱۷- ئى ۱۸-
- سرافەبەئەما ۱۹- تام ۲۰- داتام ۲۱- يا ۲۲- خشماقەتو ۲۳- ئەھوورا.

واتاى وشە بەوشە: ۱- لاي سەر ۲۰۳- وروژاندن ۴- مەزدا ۵- ئەشا ۶- ۋە ۷- گوتن ۸- ئەوھى ۹- دروست ۱۰- خىرەت ۱۱- ئىۋە ۱۲۰۱۳- ئەندىشەتان ۱۴- راست ۱۵- ناسىنەۋە ۱۶- ھەتاكوو ۱۷- ئەمە ۱۸- پىن گەباندن ۱۹- ئەۋ ۲۰- ئايىن ۲۱- كە ۲۲- ھى توۋە ۲۳- ئەھوورا.

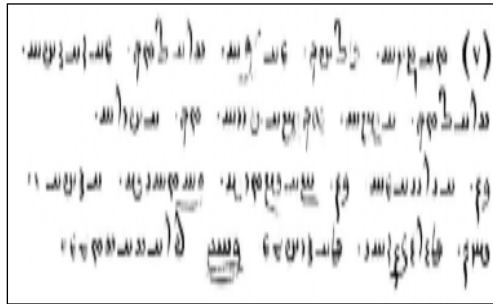
واتاى گىشتى: ئەى مەزدا، ئەى ئەشە، دەھەۋى لە ئەندىشەى چاك و ھىكەمەتى خۆتان ئاگام بىكەنەۋە تا راستى بدۆزمەۋە و بتوانم پەيامى ئايىنى ئەھورايى بەجىھان رابگەيەنم.

كۆپلەي ھەۋتەم:

بەرىنئوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رىنئوسى كوردى:

- ۱- تەت ۲- چا ۳- قەھوو ۴- مەزدا ۵-
- سەرئووتو ۶- مەنەنگھا ۷- سەرئووتو ۸-
- ئەشا ۹- گووشەقا ۱۰- تەقە ۱۱- ئەھوورا
- ۱۲- كە ۱۳- ئەئىرىبەما ۱۴- كە ۱۵-
- خفائەتووش ۱۶- داتائىش ۱۷- ئەنگھەت
- ۱۸- يە ۱۹- قەرەزەئائى ۲۰- قەنكقەھىم ۲۱- داتە ۲۲- فرەسەستىم.

واتاى وشە بەوشە: ۱- ئەۋە ۲- ۋە ۳- پاك ۴- مەزدا ۵- بىيىسن ۶- ئەندىشە ۷- بىيىسن ۸- راستى ۹- گويگرتن ۱۰- تو ۱۱- ئەھوورا ۱۲- كام ۱۳- يار ۱۴- كام ۱۵- خۆمانە ۱۶- بەپىتى

ياسا ۱۷- دهژى ۱۸- هه تاكوو ۱۹- بوهاوکاران ۲۰- چاكه ۲۱- بدرين ۲۲- رى پيشاندر.

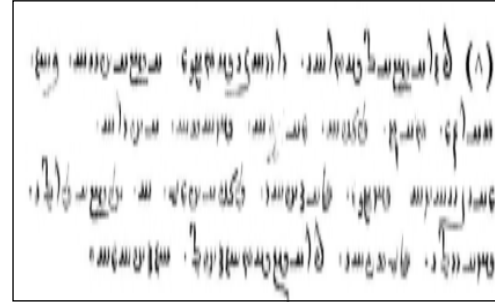
واتای گشتی: ئەى مەزدا، با هه مووان به بیری چاک و دلی ساف گوئ بدنه قسه کانم و له بهر تیشکی ئەشه و نارمه بیتیدا لیم بیسن، ئەو کاتهی که په یامی ئەهووراییت دهگه یه نمه هه مووان، تۆش ناگادار به تا یارانم و خووییەکانیش به پیتی یاسای ئیزه دی بژین و بوهاوکاره کانمان رى پيشاندره تیکى چاک بن.

کۆپلهی هه شته م:

به رینووسی ئاقیستا:

بهز مانى ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- فەر هه شه ئوشترائی ۲- ئوورقه زئیشته م
۳- ئەشه هیا ۴- دائو ۵- سه رهم ۶- ته ت
۷- ته فا ۸- مه زدا ۹- یا شا ۱۰- ئەهوورا
۱۱- مه ئی بیا ۱۲- چا ۱۳- یا نهم ۱۴-
شه نگهائو ۱۵- ته شه همی ۱۶- ئا ۱۷-
خشه تره فائی ۱۸- یوو فوئی ۱۹- ویسپائی ۲۰- فرئه شتاقه نگه و ۲۱- ئەوئه نگه ما.

واتای وشه بهوشه: ۱- فەر شوشته ر ۲- به خششی گه وره ۳- ئەشا ۴- بیه خشه ۵- پیتوهندی ۶- ئەمه ۷- له تو ۸- مه زدا ۹- ده خوازم ۱۰- ئەهوورا ۱۱- جه ماوهرم ۱۲- وه ۱۳- هه رئه مه ۱۴- پیروژ ۱۵- تو ۱۶- ته واو ۱۷- به پیتی هیزی ۱۸- کات ۹- بو هه موو ۲۰- دوستاناران ۲۱- بین.

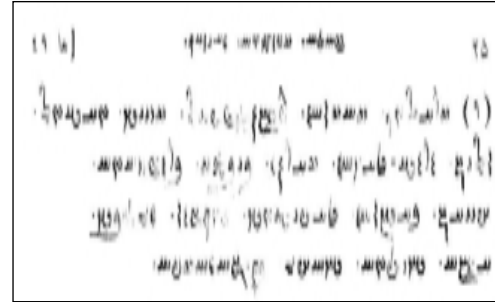
واتای گشتی: ئەى مەزدا ئەهووره، داواکارم مه زنترين خه لاتى که مال و نارامش و گه یشتن به ئەشه به خشى به فەر شوشته ر و هه ر ئەو خه لاتەش بو دیکه ی جه ماوهرى خو م داوا ده کم. و هه ا بیت که له په نای هیزی مه عنه وى و پیروژتدا خزمه تى خه لک به کین و دۆستى تو بین.

کۆپلهی نۆیه م:

به رینووسی ئاقیستا:

بهز مانى ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- سه رنو تو ۲- ساسنائو ۳- فشه نگه یو
۴- سو به ۵- ته شتو ۶- نوئیت ۷- نه ره ش
۸- فه چائو ۹- سه رهم ۱۰- دیدانس ۱۱-
دره گقاتا ۱۲- هیه ت ۱۳- ده ئە نا فو ۱۴-
فه هیه شته ۱۵- یوو جه ن ۱۶- مبه ژده ۱۷-
ئەشا ۱۸- یووخته ۱۹- یا هی ۲۰- ده ۲۱- جاماسپه .

واتای وشه بهوشه: ۱- بیسی ۲- فیرکار بیه کان ۳- گه شه پیتدر ۴- رزگاری ۵- داهینراو ۶- هه رگیز ۷- راست ۸- گفته ۹- پیتوهندی ۱۰- فکر کردنه وه ۱۱- درو بازان ۱۲- ئەوانه ی ۱۳- ویزدان ۱۴- باشتترین ۱۵- به ره ده به ن ۱۶- پاداشت ۱۷- ئەشا ۱۸- پیتو هست ۱۹- سه ره نجام ۲۰- دانا ۲۱- جاماسپ.

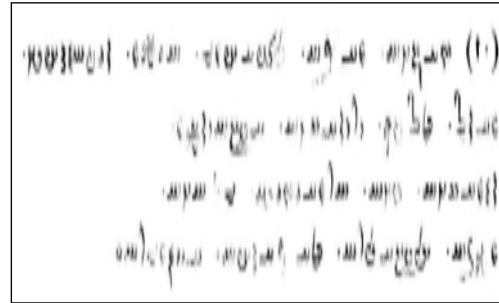
واتای گشتی: ئەى جاماسپى زانا، چه ز ده کم که ئەو خزمه تکاره ی که بو رزگارى خه لک هاتوو ئەم ياسا ئەهووراییه به گوئى دل بیسیت و بروای هه بیت که: راستگو هه رگیز بیر له پیتوهندی له گه ل درو بازدا ناکاته وه. رێگای ئەوانه ی که راستگو و پروونا کبیرن باشتترین پاداشتی به دو او ده و سه ره نجامیش ده گاته لای ئەشه .

کۆپلهی ده یه م:

به رینووسی ئاقیستا:

بهز مانى ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- ته ت ۲- چا ۳- مه زدا ۴- ته شه همی
۵- نادام ۶- نیپاشه نگه ۷- مه نوو ۸-
شه هرو ۹- ئوورونه س ۱۰- چا ۱۱-
ئەشائونام ۱۲- نه مه س ۱۳- چا ۱۴- یا
۱۵- نارمه ئیتیش ۱۶- ئیئا ۱۷- چا ۱۸- مانزا ۱۹- خشه ترا ۲۰- فه زده نگه ا ۲۱- ئەفه میرا.

واتای وشه بهوشه: ۱- ئەمانه ۲- وه ۳- مه زدا ۴- به تو ۵- ده سپیرم ۶- بو راگرتن ۷- ئەندیشه ۸- پاک ۹- رو ح ۱۰- وه ۱۱- راستگوئى ۱۲- دروود ۱۳- وه ۱۴- که ۱۵- نارمه بیتی ۱۶- ئاواتى دل ۱۷- وه ۱۸- گه وره ۱۹- هیتز ۲۰- توانای دایى ۲۱- هه تایی.

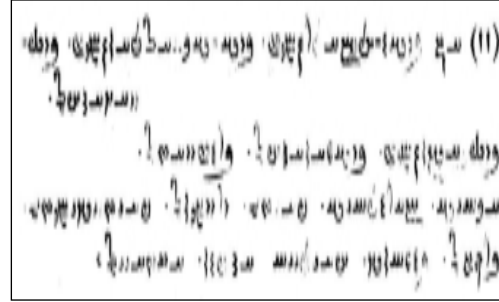
واتای گشتی: ئەى مەزدا، له گه ل دروود و سوپاسم بو نارمه بیتی، خواسته کانی دل و په وانى بیره چاکان و دروستکاران به تو ده سپیرم تا به هۆى هیزی هه تاییته وه بیان پاریزی.

کۆپلهی یاز ده هه م:

به رینووسی ئاقیستا:

بهز مانى ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- ئەت ۲- دووش ۳- خشه تره نگ ۴-
دووش ۵- شیقه تنه نگ ۶- دوژ ۷-
شه چه نگه و ۸- دوژ ۹- دانه ننگ ۱۰-
دووش ۱۱- مه نه نگه و ۱۲- دره گشه تو

۱۳- ئەكائىش ۱۴- خەھەرەتائىش ۱۵- پەئىتى ۱۶- ئورشانەنو ۱۷- پەئىت يەئىنتى ۱۸- دورقەجو ۱۹- دەمان ۲۰- ھەئىت يا ۲۱- ئەنگەھن ۲۲- ئەستەيو.

واتاي وشە بەوشە: ۱- بىي ۲- سەمگەر ۳- شەھىريان ۴- رەش ۵- كردار ۶- ناپەسەند ۷- گەتە ۸- خراب ۹- ويژدان ۱۰- كەچ ۱۱- خەيالان ۱۲- درۆ خوازان ۱۳- تارىك (رەش) ۱۴- رۆشنىي دل ۱۵- بەرەو... ۱۶- رەوانيان ۱۷- دەگەرپتەو ۱۸- درۆ ۱۹- بارەگا ۲۰- لە راستىدا ۲۱- ئەوانەن ۲۲- دەبن.

واتاي گشتى: ئىستە رۆحى حاكامانى سەمگەر و خراپەكاران و زمان تالان و دل رەشان و درۆخوازان تارىك دادەگەرپت و دەخرىنە ناو دۆزەخەو چونكە رووناكىي دلەكانيان رەش بۆتەو. لە راستىدا ئەوان نىشتەجىي ويرانەي دىوي درۆنە.

كۆپلەي دواز دەھەم:

بەرىنووسى ئاقىستا:

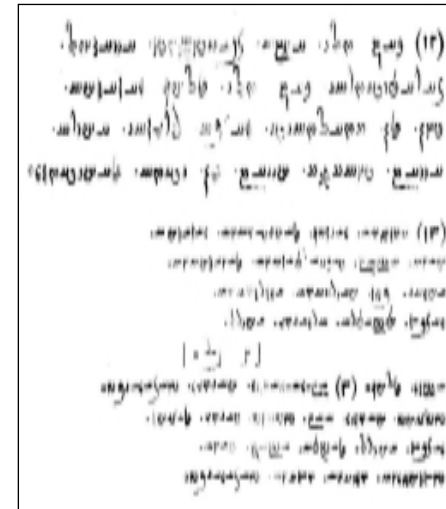
بەزمانى ئاقىستا و رىنووسى كوردى:

كەت ۲- تەقەئى ۳- ئەشا ۴- زەبەنتە ۵- ئەقەنگەو ۶- زەرەتوشتەرائى ۷- كەت ۸- تەقەئى ۹- قەھوو ۱۰- مەنەنگەا ۱۱- يە ۱۲- قەھوو ۱۳- سەتوتائىش ۱۴- مەزدا ۱۵- فرىنائى ۱۶- ئەھورا ۱۷- ئەقەت ۱۸- ياسانس ۱۹- ھىەت ۲۰- قە ۲۱- ئىشتا ۲۲- قەھىشتا.

واتاي وشە بەوشە:

۱- كام ۲- تۆ ۳- ئەشا ۴- ستايشگەر ۵- يارىدە ۶- زەردەشت ۷- كام ۸- تۆ ۹- پاك ۱۰- ئەندىشە ۱۱- بەراست ۱۲- پاك ۱۳- سرودى نزا ۱۴- مەزدا ۱۵- ئافەرىن ۱۶- ئەھورا ۱۷- ئەوئىش ۱۸- دەخوازم ۱۹- لە ۲۰- كە ۲۱- خواستى تۆ ۲۲- باشترىنە.

واتاي گشتى: ئەي مەزدا، كامەيە ئەو يارىدەيەي كە تۆ لە پەناي ئەشە و ئەندىشەي چاكدا بەمنى دەگەيەنى كە زەردەشتەم و داواي يارمەتت لى دەكەم؟ لە راستىدا من ستايشى تۆ دەكەم و درودت بۆ دەنېرم و خوازىارى باشترىن بەخششى تۆم.

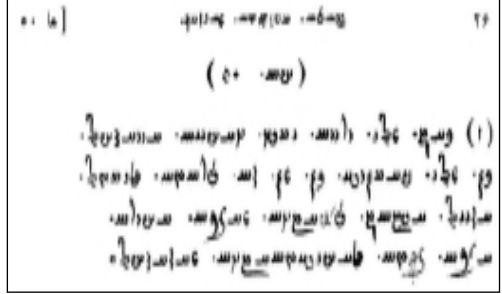
يەسنە ھاى ۵-

كۆپلەي يەكەم:

بەرىنووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رىنووسى كوردى:

۱- كەت ۲- مووئى ۳- ئورقا ۴- ئىسە ۵- چەھيا ۶- ئەقەنگەو ۷- كە ۸- مووئى ۹- پەسەئووش ۱۰- كە ۱۱- مە ۱۲- نا ۱۳- تەھراتا ۱۴- قىستو ۱۵- ئەن يوو ۱۶- ئەشەئەت ۱۷- تەقەت ۱۸- چا ۱۹- مەزدا ۲۰- ئەھورا ۲۱- ئەزدا ۲۲- زووتا ۲۳- قەھىشتا ۲۴- تەچا ۲۵- مەنەنگەو.

واتاي وشە بەوشە:

۱- ئايا ۲- من ۳- رۆح ۴- بەھرە ۵- كەسپىك ۶- يادەرى ۷- كىيە ۸- من ۹- پىپرەوان ۱۰- كى ۱۱- من ۱۲- ئەوئى ۱۳- پارىزەر ۱۴- ناسراو ۱۵- ئەوئىتر ۱۶- ئەشا ۱۷- تۆ ۱۸- وە ۱۹- مەزدا ۲۰- ئەھورا ۲۱- نىيەتى پاك ۲۲- بانگ كردن ۲۳- باشترىن ۲۴- وە ۲۵- ئەندىشە.

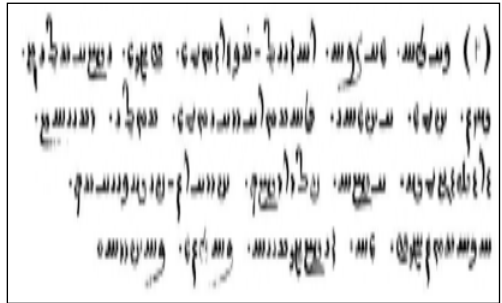
واتاي گشتى: ئەي مەزدا ئەھورە، كاتى كە روو لە تۆ دەكەم، بىجگە لە ئەشە و ئەندىشەي چاك كىيى دىكە يارمەتى رۆح و رەوانى من دەدات؟ كى پەنادەر و پارىزەر و يارىدەدەرى من و ياران و پىپرەوانم دەبىت؟

كۆپلەي دووھەم:

بەرىنووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رىنووسى كوردى:

۱- كەتا ۲- مەزدا ۳- پان يوو ۴- سەكەرەتېم ۵- گامەم ۶- ئىشەسوئىت ۷- يە ۸- ھىەم ۹- ئەھمائى ۱۰- قاسترەقەئىتېم ۱۱- سەتوئى ۱۲- ئوسەبىات ۱۳- ئەرەژەجىش ۱۴- ئەشا ۱۵- پوئورووشو ۱۶- ھەھرە ۱۷- پىش يەشو ۱۸- ئاكا ۱۹- سەنگ ۲۰- ما ۲۱- نىشانسىيا ۲۲- داتەم ۲۳- دەھقا.

واتاي وشە بەوشە:

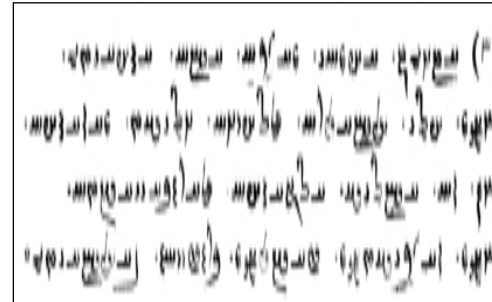
۱- چۆن ۲- مەزدا ۳- سەرسەوزى ۴- بەخش ۵- جىھان ۶- بخوازىت ۷- كەسى كە ۸- ئەو ۹- بۆخۆي ۱۰- ئەمن ۱۱- ھەمىشە ۱۲- دەخوازىت ۱۳- داوئىن پاكان ۱۴- ئەشا ۱۵- پىر لە ۱۶- خۆر ۱۷- رووناكى ۱۸- ئاشكرا ۱۹- جىگا ۲۰- بەراست ۲۱- دىارى دەكەي

واتای گشتی: ئەى مەزدا، ئەو كەسەى كە جیهانی بەسەر سەوزى و ئاوه دانى دەویت دەبێ چۆن لە پەنای ئەشەو نوورى پروناكى هەتاوى تۆدا لەناو داوین پاكەكاندا بڕى، بەراستى تۆ لە بارەگای زانا و چاكەكاندا جینگای ئاوه ها كەسێك دەكەیتەوه.

كۆپەلى سێیه م:

بەر ینووسى ئاقیستا:

بەز مانى ئاقیستا و رینووسى كوردی:

۱- ئەت ۲- چیهت ۳- ئەهمانى ۴- مەزدا
۵- ئەشا ۶- ئەنگهه ئیبتى ۷- یام ۸-
هه قوونى ۹- خشه ترا ۱۰- قه هو ۱۱- چا
۱۲- چوئیش ۱۳- مەنەنگها ۱۴- یه ۱۵- تا ۱۶- ئەشوئیش ۱۷- ئەئوچەنگها ۱۸- قەرەدەیه ئەتە تا
۱۹- یام ۲۰- نەزىشتام ۲۱- گە ئەتەم ۲۲- درەگفائو ۲۳- بەخشە ئیبتى.

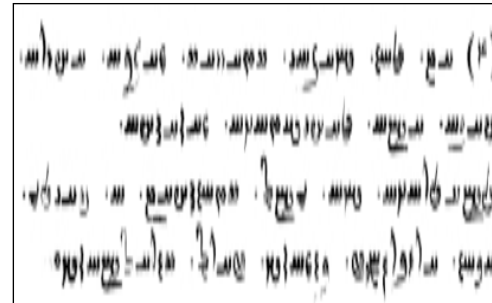
واتای وشە بەوشە: ۱- ئەنجا ۲- بەراست ۳- بۆ ئەو ۴- مەزدا ۵- ئەشا ۶- دەگاتى ۷- ئەودى كە
۸- خۆى ۹- هیز ۱۰- پاك ۱۱- وه ۱۲- ریتوونى بكات ۱۳- ئەندیشه ۱۴- ئەودى ۱۵- بەراست
۱۶- بەخشش ۱۷- توانای ۱۸- پيش بخات ۱۹- كە ۲۰- نزیکەكان ۲۱- جیهان ۲۲- درۆ خوازان
۲۳- فرمانرە وایى.

واتای گشتی: ئەى مەزدا، كەوابوو، لە راستیدا ئەشە روو لە كەسێك دەكات كە هیزى مینوویى و ئەندیشهى چاكی هەبیت، كەسێكى ئاوه ها كە بەهۆى ئەم تايه ئەندیهانه وه جیهانى دەورو بهرى خۆى كە پڕ بووه لە درۆ باز ئاوه دان بكاتەوه.

كۆپەلى چوار م:

بەر ینووسى ئاقیستا:

بەز مانى ئاقیستا و رینووسى كوردی:

۱- ئەت ۲- قه ئو ۳- یەزائى ۴- ستە قەس
۵- مەزدا ۶- ئەهوورا ۷- هەدا ۸- ئەشا
۹- قەهیشتا ۱۰- چا ۱۱- مەنەنگها
۱۲- خشه ترا ۱۳- چا ۱۴- یا ۱۵- ئیشو
۱۶- ستاقەنگه هت ۱۷- ئا ۱۸- پەئىبتى ۱۹- ئەكائو ۲۰- ئەرەدرەنگ ۲۱- دەمانە ۲۲- گەرو
۲۳- سەرەئوشانە.

واتای وشە بەوشە: ۱- بېی ۲- ئیوه ۳- بېه رستين ۴- ستایش بکەين ۵- مەزدا ۶- ئەهوورا ۷-
بە ۸- ئەشا ۹- باشترين ۱۰- وه ۱۱- ئەندیشه ۱۲- هیز ۱۳- وه ۱۴- تاكوو ۱۵- خوازبار ۱۶-
دەوه ستیت ۱۷- لە ۱۸- رینگا ۱۹- قسه كان ۲۰- ئیلهام بەخش ۲۱- بارەگا ۲۲- جینگا ۲۳-
سروده كان.

واتای گشتی: ئەى مەزدا ئەهوورا، ئیستە

تۆ و ئەشە و ئەندیشهى چاك و هیزى
مەعنه وى ستایش دەكەم و دەبەرستم.
دەخوارم كە ریتووى رینگای راست بىم و لە
بارەگای تۆدا گوئى بەدەمە سروود و نزاى
پیاوچاكانى تۆ.

كۆپەلى پینجەم:

بەر ینووسى ئاقیستا:

بەز مانى ئاقیستا و رینووسى كوردی: ۱- ئاروونى ۲- زى ۳- خشه ما ۴- مەزدا ۵- ئەشا ۶-
ئەهوورا ۷- هیهت ۸- یوشە ماکائى ۹- مانترا نه ۱۰- قه ئوروزە تا ۱۱- ئەئیبى ۱۲- دەرەشتا ۱۳-
ئاقبشتا ۱۴- ئەقەنگه ها ۱۵- زهستا ۱۶- ئیشتا ۱۷- یا ۱۸- ئائو ۱۹- خفاتره ۲۰- دايات.

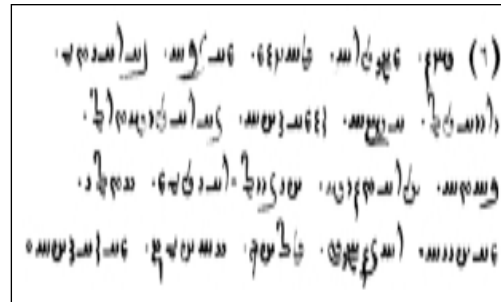
واتای وشە بەوشە: ۱- لە ئاسمانه وه ۲- بەراستى ۳- ئیوه ۴- مەزدا ۵- ئەشا ۶- ئەهوورا ۷-
چى ۸- ئیوه ۹- مەنسه ره ۱۰- میهره بان ۱۱- بەتەواوى ۱۲- بەرچاو ۱۳- ئاشكرا ۱۴-
یاریدە ۱۵- دەست ۱۶- ئامازە ۱۷- كە ۱۸- ئیتمە ۱۹- هەتا و ۲۰- دەگە یەنى.

واتای گشتی: ئەى مەزدا ئەهووره، ئەى ئەشە، ئیوه كە لەگەل ئیتردراوى خۆتاندا میهره بان، لە
نزیكتره وه لیبى پروان و ئاشكراتر پشتیبانیبى لیبى بکەن هەتاكو ئەویش بتوانیت بەئاسانى و بەزووترین
كات خەلك ریتوونى بكات و رایان بکیشیت بەرهو نوور و پروناکایى.

كۆپەلى شه شه م:

بەر ینووسى ئاقیستا:

بەز مانى ئاقیستا و رینووسى كوردی:

۱- یه ۲- مانتر ۳- فاجەم ۴- مەزدا ۵-
بەرئیبىتى ۶- ئورقە تو ۷- ئەشا ۸-
نەمەنگها ۹- زەرەتوشته رو ۱۰- داتا ۱۱-
خەرەتەئوش ۱۲- هیزقوو ۱۳- رەئیبتم

۱۴- سه تووئی ۱۵- مه هیا ۱۶- رازنگ ۱۷- قه هوو ۱۸- ساهیت ۱۹- مه ننگها.

واتای وشه بهوشه: ۱- من ۲- مه نسره ۳- بیژ ۴- مه زدا ۵- دهنگی بهرز ۶- دۆست ۷- شه شه ۸- ستایش ۹- زه ردهشت ۱۰- داهینهر ۱۱- ناوهز ۱۲- زمانم ۱۳- بهر یگای ۱۴- هه میشه ۱۵- به من ۱۶- نه مری نه خلایقی ۱۷- پاک ۱۸- فیتریکات ۱۹- نه ندیشه.

واتای گشتی: نهی مه زدا، من (زه ردهشت) پیغمبهری دۆستداری راستی به دهنگی بهرز ستایشی تو ده کم. با پهروردگار له سایه ی نه ندیشه ی چاکدا من له ده ستوره نه خلایقیه کانی خوئی ناگا بکاته وه تا کو زمانم هه میشه ریتوینی خه لک بیت بو ریگای ناوهز و خیرهت.

کۆپله ی هه وتهم:

بهزینووسی ئاقیستا:

بهز مانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- نهت ۲- قه ۳- یه ئوچا ۴- زه ویش تیهنگ ۵- نه ئورقه تو ۶- جیائیش ۷- په رتووش ۸- قه مه هیا ۹- یوش ماکه هیا ۱۰- مه زدا ۱۱- نه شا ۱۲- ئووگرهنگ ۱۳- قه هوو ۱۴- مه ننگها ۱۵- یائیش ۱۶- نه زه تا ۱۷- مه همائی ۱۸- خقه یاتا ۱۹- نه قه نگه.

واتای وشه بهوشه: ۱- ناوهها ۲- راست ۳- پیتان ده گم ۴- شایسته ی ۵- نازادیبه خش ۶- ده سکهوت ۷- ناوه وه ۸- به ستایش ۹- له سه ر تو ۱۰- مه زدا ۱۱- نه شا ۱۲- توانا ۱۳- پاک ۱۴- نه ندیشه ۱۵- تا کاتی ۱۶- ریبه رایه تی ۱۷- ئیمه ۱۸- ببیت ۱۹- پالپشت.

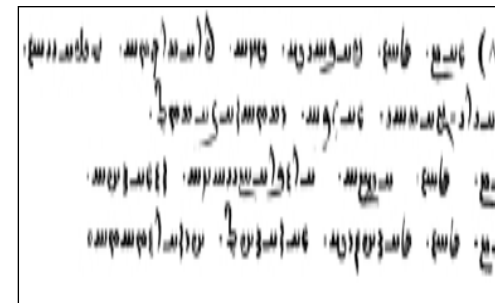
واتای گشتی: نهی مه زدا، ئیستا بو سه رکهوتن به شایسته ترین نزا ستایشی تو ده کم و پیت ده گم. با له بهر تیشکی راستی و نه ندیشه ی چاکدا ریبه ر و پالپشتی من بیت.

کۆپله ی هه شتتم:

بهزینووسی ئاقیستا:

بهز مانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- مهت ۲- قانو ۳- په دائیش ۴- یا ۵- فره سروتا ۶- ئیژه یا ۷- په ئیری ۸- جه سائی ۹- مه زدا ۱۰- ئوستانه ۱۱- زه ستو ۱۲- نهت ۱۳- قانو ۱۴- نه شا

۱۵- نه رده خیا ۱۶- چا ۱۷- نه مه ننگها ۱۸- نهت ۱۹- قانو ۲۰- قهنگه ئوش ۲۱- مه ننگه ۲۲- هونه ر تاتا.

واتای وشه بهوشه: ۱- به ۲- سه روودی ۳- کیش و سه روا ۴- که ۵- له دلوه ۶- له تاسه ۷- نزیک ۸- بیمه وه ۹- مه زدا ۱۰- شه کاوه ۱۱- ده ست ۱۲- هه م ۱۳- ئیوه ۱۴- نه شا ۱۵- بهرواداریک ۱۶- وه ۱۷- خا که ساری ۱۸- هه م ۱۹- ئیوه ۲۰- پاکترین ۲۱- بیه ۲۲- ناوهزی جیبی سه رنج.

واتای گشتی: نهی مه زدا، به سه روودی شیعی و هه لئقولاوی ناخی دل و به ده ستی هه لپراوه وه رووت لئ ده کم و له په نای نه شه دا وه ک بهرواداریک ستایش ده کم و به یاریده ی نه ندیشه ی چاک لیت نزیک ده که وه مه وه.

کۆپله ی نۆیه م:

بهزینووسی ئاقیستا:

بهز مانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- تائیش ۲- قانو ۳- یه سنائیش ۴- په ئیتی ۵- سه تووئی ۶- نه یه نی ۷- مه زدا ۸- نه شا ۹- قهنگه ئوش ۱۰- شیقه تنائیش ۱۱- مه ننگه ۱۲- یه دا

۱۳- نه شوئیش ۱۴- مه خیاو ۱۵- قه سه س ۱۶- خشه یاف ۱۷- نهت ۱۸- هودانائیش ۱۹- ئیشه یانس ۲۰- گه ره زدا ۲۱- خه یه م.

واتای وشه بهوشه: ۱- بهم ۲- به ره و ئیوه ۳- سه روودانه ۴- دیسان ۵- به ستایشه وه ۶- دیمه وه ۷- مه زدا ۸- نه شا ۹- پاکترین ۱۰- کرده وه ۱۱- نه ندیشه ۱۲- کاتی ۱۳- چاره نووس ۱۴- خویم ۱۵- به ئیراده ی ۱۶- فرمان کردن ۱۷- نه نجا ۱۸- زانستی چاک ۱۹- شهوقی زور ۲۰- خاوه ن ۲۱- بیم.

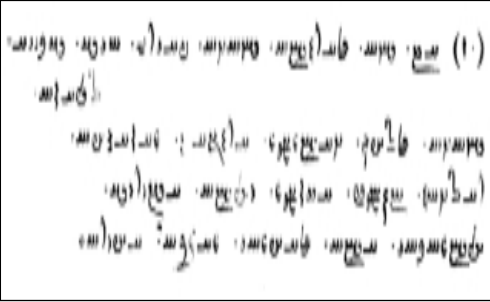
واتای گشتی: نهی مه زدا، له په نای نه و کاره چاکانه وه که سه رچاوه بیان له نه ندیشه ی چاکه وه گرتوه و به سه روودی پیرۆز و ده م به ستایشه وه به ره و لاتان دیم. تا نه و کاته ی که بتوانم به خواست و ئیراده ی خویم چاره نووسی خویم بگره ده ستی خویم، خوازیاری زانیاری و زانستی چاکم.

کۆپلەى دەپەم:

بەرپینووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رینووسى كوردى:

- ۱- ئەت ۲- يا ۳- قەرەشا ۴- يا ۵- چا
- ۶- پەئىرى ۷- ئائىش ۸- شىقەتتا ۹- يا
- ۱۰- چا ۱۱- قەرەشا ۱۲- چەشمام ۱۳-
- ئەرەجەت ۱۴- مەنەنگھا ۱۵- رەئوچاڭو
- ۱۶- خقەنگ ۱۷- ئەسنام ۱۸- ئوخشا ۱۹- ئەئەئوروش ۲۰- خشەماكانى ۲۱- ئەشا ۲۲-
- قەھمانى ۲۳- مەزدا ۲۴- ئەھوررا.

واتاى وشە بەوشە: ۱- ئەنجا ۲- كە ۳- دەكەم ۴- كە ۵- وە ۶- پىشتەر ۷- لەمە ۸- كردار ۹- كە ۱۰- وە ۱۱- پاك ۱۲- بەچاۋ ۱۳- بەرپىز ۱۴- ئەندىشە ۱۵- رۆشنى ۱۶- ھەتاۋ ۱۷- سىپىدە ۱۸- بەيان ۱۹- رۆژ ۲۰- ئىۋەپە ۲۱- ئەشا ۲۲- بۆنزا ۲۳- مەزدا ۲۴- ئەھوررا.

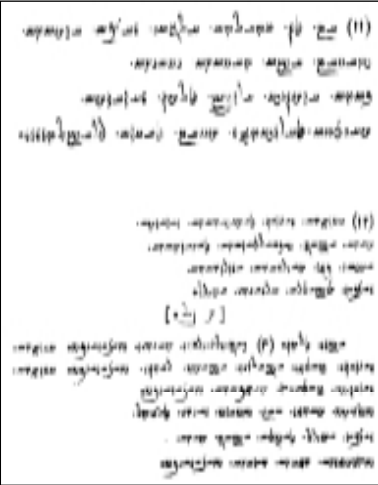
واتاى گشتى: ئەى مەزدا ئەھورە، ئەو كارانەى پىشتەرم و ئەوانەىش كە ئىستەدودا لەبەر تىشكى ئەندىشەى چاكدا دەيانكەم لاي تۆ بەنرخن. رۆشنى ھەتاۋ و سىپىدەى بەيان و نوورى رۆژ سىمبولى ئەشەن بۆنزا و ستايشى تۆ.

كۆپلەى ياز دەھەم:

بەرپینووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رینووسى كوردى:

- ۱- ئەت ۲-
- ۳- ستوتا ۴- ئەئوجائى ۵- مەزدا ۶- ئەنگھا ۷-
- ۸- يەقۇت ۹- ئەشا ۱۰- ئەقا ۱۱- چا ۱۲- ئىسا
- ۱۳- چا ۱۴- داتا ۱۵- ئەنگھەئوش ۱۶- ئەردەدەت
- ۱۷- قەرەشا ۱۸- مەنەنگھا ۱۹- ھەئىتيا ۲۰-
- قەرەشام ۲۱- ھىدەت ۲۲- قەسنا ۲۳- فرەشوتەمەم.

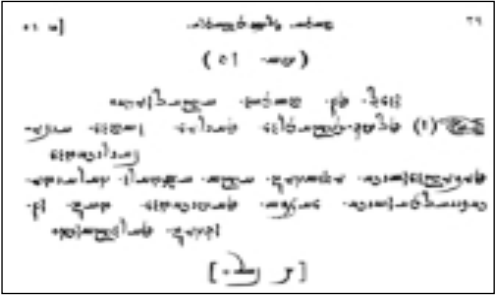
واتاى وشە بەوشە: ۱- ئەنجا ۲- ئىۋە ۳- ستايش ۴- گوتراۋە ۵- مەزدا ۶- دەپەم ۷- وە ۸- تاكاتى ۹- ئەشا ۱۰- پىست ۱۱- وە ۱۲- ھەمە ۱۳- وە ۱۴- داھىنەر ۱۵- جىھان ۱۶- بەجى بىتنى ۱۷- پاك ۱۸- ئەندىشە ۱۹- دروست ۲۰- كاران ۲۱- ئاۋەھا ۲۲- خواست ۲۳- بەكەمىن.

واتاى گشتى: ئەى مەزدا، مەن خۆم بەستائىشگەرى تۆ دەزانم و تا كاتىك لە پەناى ئەشەدا پىست و تونام ھەبى ستايشى تۆ دەكەم، با داھىنەرى جىھان لەبەر تىشكى ئەندىشەى پاكدا باشتىن ئارەزوۋى دروستكاران بەجى بىتنى كە ھەمان گەشە و ئاۋەدانى جىھانە.

سرودى چوارەم

«قەرەشا خستەرگات»

قەرەشا خستەرگات يەك ھاتە (يەسنە ھاتى ۵۱) كە دەپىتە ۲۲ بەند ھەر كۆپلەيەك ۳ دىرى چوارەم بىرگەيە و ھەستان لەئىتوانياندا دەكەۋىتتە پاش ھەوتەمىن بىرگە (۷+۷).

يەسنە ھاتى ۵۱

كۆپلەى يەكەم:

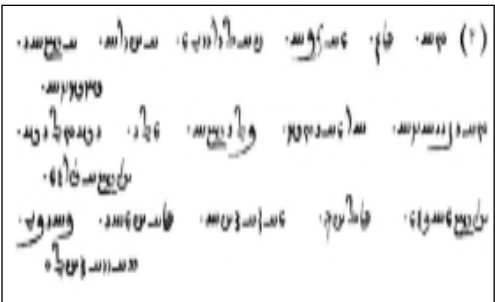
بەرپینووسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رینووسى كوردى:

- ۱- قەرەشا ۲- خشەترەم ۳- قەرەشام ۴-
- بەگەم ۵- ئەئىبى يەئىرىشتەم ۶- قىدىشەم
- نائىش ۷- ئىزاچىت ۸- ئەشا ۹- ئەنتەرە ۱۰- چەرەئىتى ۱۱- شىقەتتائىش ۱۲- مەزدا ۱۳-
- قەھىشتەم ۱۴- تەت ۱۵- نە ۱۶- نوجىت ۱۷- قەرەشانە.

واتاى وشە بەوشە: ۱- خودايى ۲- ھىز ۳- گرانبايى ۴- بەخشىن ۵- شايستەتركاراۋە ۶- گيان باز ۷- خواستەكان ۸- ئەشا ۹- لە ئاۋەو ۱۰- روو لىكردن ۱۱- كەدەۋەكان ۱۲- مەزدا ۱۳- باشتىن ۱۴- بۆ ۱۵- تەنيا ۱۶- ئىستە و ھەمىشەش ۱۷- تىدەكۆشم.

واتاى گشتى: ئەى مەزدا ئەھوررا، ھىزى مەنەۋىيى پىرۋزى تۆ شايستەترىن بەخششە لە ساىەى ئەشەدا بۆ ئەو كەسانەى كە بەئەشقەۋە باشتىن كار ئەنجام دەدەن.

كۆپلەى دوۋەم:

بەرپینووسى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رېنووسى كوردى: ۱- تا ۲- قە ۳- مەزدا ۴- پەئوئورقېم ۵- ئەھوررا ۶- ئەشائى ۷- يەچا ۸- تەئىبىيا ۹- چا ۱۰- ئارمەئىت ۱۱- دوئىشا ۱۲- موئى ۱۳- ئىشتوئىش ۱۴- خىشەترەم ۱۵- خىشماكەم ۱۶- قەھوو ۱۷- مەنەنگھا ۱۸- قەھمائى ۱۹- دانئىدى ۲۰- سەقەنگھو.

واتاى وشە بەوشە: ۱- ئەمانە ۲- بەتۆ ۳- مەزدا ۴- سەرەتا ۵- ئەھوررا ۶- ئەشا ۷- وە ۸- بەتۆ ۹- وە ۱۰- ئارمەئىتى ۱۱- فېرىكە ۱۲- بەمن ۱۳- ئىرادە ۱۴- ھىز ۱۵- ئىتو ۱۶- پاك ۱۷- ئەندىشە ۱۸- پەرسىش كار ۱۹- بېخىشە ۲۰- رىزگارى.

واتاى گىشتى: ئەى مەزدا ئەھوررا، ئەم كارانەم سەرەتا پېشكەشى تۆ و ئەشە و ئارمەئىتى دەكەم.

تۆش ھىز و تواناى مەعنەوى خۆت پېشانى مەن بەدە و ستايشگەرى خۆت لەبەر تېشكى ئەندىشەى چاكدا رىزگار بىكە.

كۆپلەى سىيەم:

بەزمانى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رېنووسى كوردى:

۱- ئا ۲- قە ۳- گەئوش ئا ۴- ھەم يەنتو ۵- يەقەئى ۶- قە ۷- شىقەتئائىش ۸- سارەنتە ۹- ئەھوررو ۱۰- ئەشا ۱۱- ھىزفائو ۱۲- ئوخزانئىش ۱۳- قەنگھەئوش ۱۴- مەنەنگھو ۱۵- يەئەشام ۱۶- تەقە ۱۷- پەئوئوربو ۱۸- مەزدا ۱۹- فرەدەخىشا ۲۰- ئەھى.

واتاى وشە بەوشە: ۱- بگرن ۲- دروست ۳- گوئى ۴- پىكەو ۵- ئەوانەى ۶- پىتان ۷- بەكردو ۸- پىتوئەندى ۹- ئەى ئەھوررا ۱۰- راست ۱۱- بەقسە ۱۲- رايئىنان ۱۳- پاكى ۱۴- ئەندىشە ۱۵- بۆئەوان ۱۶- تۆ ۱۷- يەكەمەن ۱۸- مەزدا ۱۹- فېركار ۲۰- ژيان.

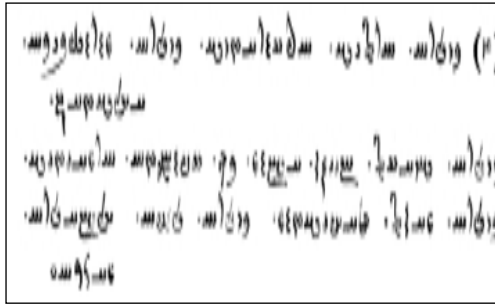
واتاى گىشتى: ئەى مەزدا، ئەوانەى كە ھەمويان پىكەو بەكردو ھى چاك پىت گەئىشتوون گوئى دەدەنە قسەكانت. تۆ بەگفتەى راست و فېرکردىنان لەسەر ئەندىشەى چاك يەكەمەن مامۆستەى رايئەنەرى ئەوانىت.

كۆپلەى چوارەم:

بەزمانى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رېنووسى كوردى:

۱- كوترا ۲- ئاروئىش ۳- ئافسەرەتوش ۴- كوترا ۵- مەرەژدىكا ۶- ئەخىشەتەت ۷- كوترا ۸- يەسو ۹- خويەن ۱۰- ئەشىم ۱۱- كوو ۱۲- سېەنتا ۱۳- ئارمەئىتىش ۱۴- كوترا ۱۵- مەنوو ۱۶- قەھىشەتەم ۱۷- كوترا ۱۸- تەقا ۱۹- خىشەترا ۲۰- مەزدا.

واتاى وشە بەوشە: ۱- لە كوئىبە ۲- پەرسىشكاران ۳- بەزەبى زۆرت ۴- لەكوئىبە ۵- بەخىشەت ۶- ھەلقولان ۷- لە كوئىبە ۸- دەسكەوت ۹- دەبىت ۱۰- راستى ۱۱- كوئى ۱۲- پىرۆز ۱۳- ئارمەئىتى ۱۴- لە كوئىبە ۱۵- سرشت ۱۶- باشتىن ۱۷- لە كوئىبە ۱۸- تۆ ۱۹- ھىز ۲۰- مەزدا.

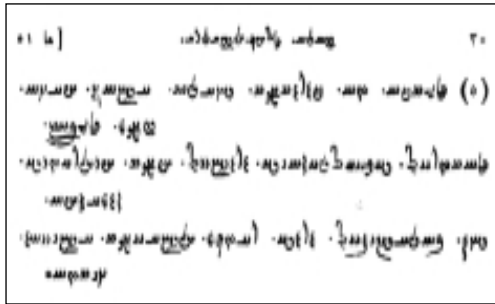
واتاى گىشتى: ئەى مەزدا، بەزەبى بى سنوورت بۆ پەرسىشكاران لە كوئىبە؟ بەخىشەت تۆ لە كوئىبە سەرچاۋە دەگرى؟ لە كوئى يارىدەى ئەشە دەگاتى؟ راستى و پاكى پىرۆز لە كوئىبە؟ لە كوئىبە باشتىن سرشت؟ ھىز و شەھربارى مەعنەوى تۆ لە كوئىبە؟

كۆپلەى پىنجەم:

بەزمانى ئاقىستا:

بەزمانى ئاقىستا و رېنووسى كوردى:

۱- قىسپا ۲- تا ۳- پەرسا ۴- يەتا ۵- ئەشەئەت ۶- ھەچا ۷- گامەم ۸- قىدەت ۹- قاسترىبو ۱۰- شىقەتئائىش ۱۱- ئەرەشسو ۱۲- ھانس ۱۳- ھوخىرە ۱۴- توش ۱۵- نەمەنگھا ۱۶- يە ۱۷- دانەئەئىبىبو ۱۸- ئەرەش ۱۹- رەتووم ۲۰- خىشەيانس ۲۱- ئەشى فائو ۲۲- چىس تا.

واتاى وشە بەوشە: ۱- ھەموو ۲- ئەمانە ۳- دەپرسم ۴- چۆن ۵- راستى ۶- دەكرى ۷- ئەفراندن ۸- گەشە ۹- رىبەر ۱۰- كردار ۱۱- دروست ۱۲- پاشەكەوت ۱۳- چاك ۱۴- ئاۋەز ۱۵- خاكەسارى ۱۶- ئەۋەى ۱۷- بۆدادپەرۋەر ۱۸- راستى ۱۹- داۋەر ۲۰- بەھىز ۲۱- بەخىش ھىنەر ۲۲- زانست.

واتاى گىشتى: ئەى ئەھوررا مەزدا، ھەمو ئەمانە لە تۆ دەپرسم: چۆن رىبەرىكى دروستكار و بەخىرەت

که خاکه ساربت دهکات و داوه‌ری به توانای راستی و چاکه‌یه ده‌توانیت له سایه‌ی نه‌شه‌دا جیهان به‌رو پیش به‌ریت و ناوه‌دانی بکاته‌وه؟.

کۆپله‌ی شه‌شه‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

(١) مەزدا، ئەو ئەو کەسە یە زهوی و ناو و گیات ئەفراند، لەبەر تیشکی پیرۆزترین
مینیوی خۆتدا کەمال و ژبانی هەتاییم پێ ببەخشە و لە سایە ی ئەندێشە ی چاکدا توانا و برست و
خۆراگرم بدەری و لە راهینانەکانی خۆت بەهەرمەندم بکە.

- ١- یه ٢- شه‌هيو ٣- شه‌نگه‌ه‌ئوش ٤-
- ده‌زده ٥- يه‌سه ٦- چا ٧- هه‌قوئی ٨-
- قارائی ٩- راده‌ت ١٠- ئەه‌هورو ١١-
- خشه‌ترا ١٢- مه‌زدائو ١٣- ئەت ١٤-
- ئەهمائی ١٥- ئەکه‌ئەت ١٦- ئەشی فائو ١٧- يه ١٨- هه‌قوئی ١٩- نووئیت ٢٠- فیدائیتی ٢١-
- ئەپەم ٢٢- ئەنگه‌ه‌ئوش ٢٣- ئورقه‌ئەسه‌.

واتای وشه به‌وشه: ١- ئەو ٢- باشتر ٣- له ٤- بدات ٥- کەسێک ٦- وه ٧- ئەو ٨- خواست ٩- ئەنجام بدات ١٠- ئەه‌هورا ١١- هێز ١٢- مه‌زدا ١٣- به‌لام ١٤- بۆ ئەو ١٥- خراپه ١٦- خراپتر ١٧- ئەوه‌ی ١٨- ئەو ١٩- نه‌دات ٢٠- پێشکه‌وت ٢١- رۆژی دوایی ٢٢- ژبان ٢٣- کۆتایی.

واتای گشتی: مه‌زدا ئەه‌هورا به‌پیتی شه‌ه‌ریاری مه‌عنه‌ویی خۆی شتییک که له باش باشتره به‌کەسێک ده‌به‌خشیت که خواستی ئەو به‌جی به‌ئیتیت و گه‌شه به‌جیهان بدات، به‌لام له دوایی رۆژی کۆتایی ژبانا شتییک که له خراپ خراپتره ده‌داته ئەو کەسە ی که خواستی به‌جی نه‌هیناوه و هه‌ولێ نه‌داوه بۆ ناوه‌دان کردنه‌وه‌ی جیهان.

کۆپله‌ی حه‌وته‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

(٧) مەزدا، ئەو ئەو کەسە یە زهوی و ناو و گیات ئەفراند، لەبەر تیشکی پیرۆزترین
مینیوی خۆتدا کەمال و ژبانی هەتاییم پێ ببەخشە و لە سایە ی ئەندێشە ی چاکدا توانا و برست و
خۆراگرم بدەری و لە راهینانەکانی خۆت بەهەرمەندم بکە.

- ١- دائیدی ٢- مووئی ٣- يه ٤- گه‌ئوم
- ٥- ته‌شوو ٦- ئەپەس ٧- چا ٨-
- ئورقه‌ئوس ٩- چا ١٠- ئەمه‌ره‌تاتا ١١-
- هه‌ئورقه‌تاتا ١٢- سپه‌ن ئیشتا ١٣-
- مه‌ئینیو ١٤- مه‌زدا ١٥- ته‌قیشی ١٦- ئوته‌یوئیتی ١٧- مه‌نه‌نگها ١٨- قه‌هو ١٩- سه‌نگه‌ه‌.

واتای وشه به‌وشه: ١- ببه‌خشه ٢- به‌من ٣- ئەوه‌ی ٤- زهوی ٥- داهینان ٦- ناو ٧- وه ٨- گیا ٩- وه ١٠- هه‌تایی ١١- کەمال ١٢- پیرۆزترین ١٣- مینوو ١٤- مه‌زدا ١٥- توانا ١٦- خۆراگری ١٧- ئەندێشه ١٨- پاک ١٩- رات هیناوه.

واتای گشتی: ئەو مه‌زدا، ئەو ئەو کەسە ی که زهوی و ناو و گیات ئەفراند، لەبەر تیشکی پیرۆزترین
مینیوی خۆتدا کەمال و ژبانی هەتاییم پێ ببەخشە و لە سایە ی ئەندێشە ی چاکدا توانا و برست و
خۆراگرم بدەری و لە راهینانەکانی خۆت بەهەرمەندم بکە.

کۆپله‌ی هه‌شته‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

(٨) مەزدا، ئەو ئەو کەسە یە زهوی و ناو و گیات ئەفراند، لەبەر تیشکی پیرۆزترین
مینیوی خۆتدا کەمال و ژبانی هەتاییم پێ ببەخشە و لە سایە ی ئەندێشە ی چاکدا توانا و برست و
خۆراگرم بدەری و لە راهینانەکانی خۆت بەهەرمەندم بکە.

- ١- ئەت ٢- زی ٣- تووئی ٤- فه‌خشییا
- ٥- مه‌زدا ٦- فیدوش ٧- زی ٨- نا ٩-
- مرویات ١٠- هیه‌ت ١١- ئەکۆیا ١٢-
- دره‌گه‌ئەیت ١٣- ئووشتا ١٤- يه ١٥-
- ئەشم ١٦- داده‌ره ١٧- هه‌قوو ١٨- زی
- ١٩- مانتر ٢٠- شیاتوو ٢١- يه ٢٢- فیدوش ٢٣- مره‌قه‌ئیت.

واتای وشه به‌وشه: ١- بێی ٢- به‌راستی ٣- له‌تۆوه ٤- قسه‌ده‌که‌م ٥- مه‌زدا ٦- زانا ٧- هه‌رکات ٨- پیاو ٩- گوئی ١٠- که ١١- چاره‌نووسی تال ١٢- درۆخوازان ١٣- به‌خته‌وه‌ری ١٤- بۆ ١٥- راستی ١٦- پابه‌ند ١٧- ئەو ١٨- به‌راست ١٩- که‌لامی پیرۆز ٢٠- به‌ختیار ٢١- که ٢٢- زانا ٢٣- ناشکرا بکات.

واتای گشتی: ئەو مه‌زدا، من په‌یغامی ئاسمانیی تۆلای خه‌لکی زانا ئاشکرا ده‌که‌م تا بزنان که درۆبازان چ چاره‌نووسییکی تالیان هه‌یه و راستیخوازان چۆن به‌خته‌وه‌ر ده‌بن. بێگومان به‌ختیاری بۆ کەسێکه که که‌لامی پیرۆزی تۆ بگه‌یه‌ئیته‌ لای خه‌لکی زانا.

کۆپله‌ی نۆیه‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

(٩) مەزدا، ئەو ئەو کەسە یە زهوی و ناو و گیات ئەفراند، لەبەر تیشکی پیرۆزترین
مینیوی خۆتدا کەمال و ژبانی هەتاییم پێ ببەخشە و لە سایە ی ئەندێشە ی چاکدا توانا و برست و
خۆراگرم بدەری و لە راهینانەکانی خۆت بەهەرمەندم بکە.

- ١- يه‌ئومه ٢- خشنوته‌م ٣- رانوئیتییا
- ٤- ده‌ئاف ٥- ته‌قا ٦- ناترا ٧- سوخرا
- ٨- مه‌زدا ٩- ئەیه‌نگه‌ها ١٠- خشقه‌ستا
- ١١- ئاییی ١٢- ئەه‌واهو ١٣- ده‌خشته‌م
- ١٤- داقووئی ١٥- راش به‌نگه ١٦-
- دره‌گه‌ئەته‌م ١٧- سوویو ١٨- ئەشه‌قه‌نەم.

واتای وشه بهوشه: ۱- نهوان ۲- پاداشت ۳- ههردوولا ۴- ددهدی ۵- تو ۶- ناگر ۷- بهبلیسه ۸- مهزدا ۹- تاقیکاری ۱۰- ناسنی سوورکراوه ۱۱- دهگهیهنیت ۱۲- لهژیاندا ۱۳- ناوینشان ۱۴- دراو ۱۵- رهنج ۱۶- دروخوازان ۱۷- سوود ۱۸- راستی خوازان.

واتای گشتی: نهی مهزدا، ههردو لا (پتیرهوانی راستی و شوتیکهوتوانی دره) بههژی ناگری سوور و بهکلپهی تووه تاقی دهکرتنهوه و لهم تاقیکاریبهشدا سرشتی ههردوو لا ناشکرا دهبیت. دپاره بهشی شوتیکهوتوانی دره ددر و رهنج و پهژارهیه و پتیرهوانی راستیش شاد و سوودمهند دهبن.

کۆپلهی دهههم:

به‌رینووسی ئاقیستا:

بهز مانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- نهت ۲- یه ۳- ما ۴- نا ۵- مه‌ره‌خشه‌ئیت ۶- نه‌نیاتا ۷- نه‌هه‌مت ۸- مه‌زدا ۹- هه‌شوو ۱۰- دام‌زئیش ۱۱- دورقه‌جو ۱۲- هه‌ونوش ۱۳- تا ۱۴- دوژدانو ۱۵- یووئی ۱۶- هه‌نتی ۱۷- مه‌ئی بیو ۱۸- زه‌یا ۱۹- نه‌شم ۲۰- فه‌نگه‌ویا ۲۱- نه‌شی ۲۲- گه‌ته ۲۳- ته.

واتای وشه بهوشه: ۱- بهلام ۲- که ۳- بهراستی ۴- پیاویک ۵- ههولتی ویرانکاری ۶- پیچه‌وانه ۷- نه‌م ریتسایه ۸- مهزدا ۹- نهو ۱۰- جیهان ۱۱- دره ۱۲- زادهی ۱۳- ههروا ۱۴- بیر چهوت ۱۵- نه‌وانه ۱۶- هه‌نه ۱۷- بوک‌ه‌سی خوئی ۱۸- داخوازی ۱۹- نه‌شا ۲۰- چاکه ۲۱- پاداشت ۲۲- بگات ۲۳- تاوه‌کو.

واتای گشتی: نهی مهزدا، که‌سێک که ههول بدات جیهان گومرا بگات و له راستی و راسته‌قینه دوری بخاته‌وه له زومره‌ی به‌دکاران و بیر چهوتان ده‌ژمبیردیت، من بو خویم و پتیره‌وانم داوا له نه‌شا ده‌که‌م که روومان تی بگات و پاداشتی چاکه‌مان بداتی.

کۆپلهی یاز دهههم:

به‌رینووسی ئاقیستا:

بهز مانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- که ۲- ئورقه‌توو ۳- سپیتته‌مائی ۴- زه‌رتوشته‌رائی ۵- نا ۶- مه‌زدا ۷- که ۸- فا ۹- نه‌شا ۱۰- ئافره‌شتا ۱۱- کاسپه‌نتا

۱۲- نارمه‌نه‌یتیش ۱۳- که ۱۴- فا ۱۵- فه‌نگه‌ه‌ئووش ۱۶- مه‌نه‌نگه‌و ۱۷- نه‌چیس تا ۱۸- مه‌گائی ۱۹- نه‌ره‌شوو.

واتای وشه بهوشه: ۱- کئی ۲- دۆست ۳- سپیتمان ۴- زه‌رده‌شت ۵- پیاو ۶- مه‌زدا ۷- کئی ۸- به‌راستی ۹- نه‌شا ۱۰- راویژ ۱۱- که‌سێکه ۱۲- نارمه‌ییتی ۱۳- کئی ۱۴- به‌راستی ۱۵- پاک ۱۶- نه‌ندیشه ۱۷- براهه‌تی ۱۸- موغه‌کان ۱۹- پاکداوین.

واتای گشتی: نهی مهزدا، کتیه نهو دۆسته به‌وه‌فایه که یاریده‌ی زه‌رده‌شت سپیتمان بدات؟ کئی بیت خوازیاری نه‌شا و راستی بیت؟ که‌سێک که به‌سرشتی پاک و نه‌ندیشه‌ی چاک ژبانی خوئی بو پیشکه‌وتی براهه‌تی و ته‌بابی موغه‌کان ته‌رخان بگات.

کۆپلهی دواز دهههم:

به‌رینووسی ئاقیستا:

بهز مانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- نه‌قه‌ئیت ۲- تا ۳- ئیمه ۴- خشنائوش ۵- فه‌نه‌په‌یوو ۶- که‌وی نوو ۷- یه‌رده‌توو ۸- زه‌موو ۹- زه‌رتوشته‌ره‌م ۱۰- سپی تامه‌م ۱۱- هیه‌ت ۱۲- نه‌ه‌می ۱۳-

ئووروره‌ئووشه‌ت ۱۴- نه‌ستوو ۱۵- هیه‌ت ۱۶- هه‌شوئی ۱۷- ئیمه ۱۸- چه‌ره‌ته‌س ۱۹- چا ۲۰- نه‌ئووده‌ره‌ش ۲۱- چا ۲۲- زوئیشه‌توو ۲۳- قازا.

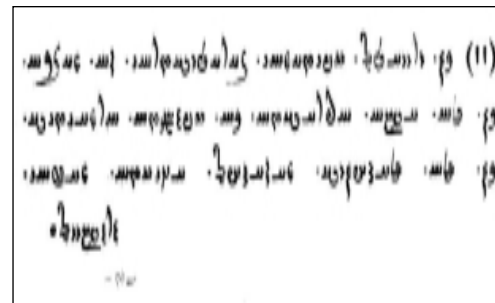
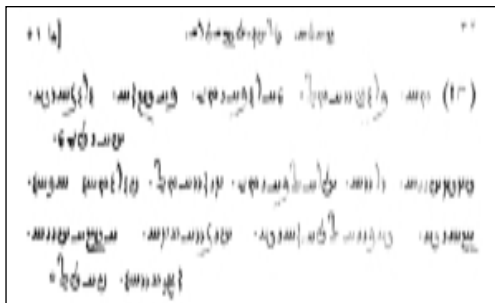
واتای وشه بهوشه: ۱- ناسازیت ۲- نه‌وهی ۳- من ۴- خو‌ش‌حال ۵- ئیله‌ام ۶- خراپ‌کاران ۷- له ئاستانه‌ی ۸- جیهان ۹- زه‌رده‌شت ۱۰- سپیتمان ۱۱- چونکه ۱۲- له‌م ۱۳- به‌ده‌ست بیت ۱۴- کامه‌رائی ۱۵- له‌م ۱۶- نهو ۱۷- من ۱۸- کۆشش ۱۹- وه ۲۰- تین و گه‌رما ۲۱- وه ۲۲- به‌هیز ۲۳- وه.

واتای گشتی: نه‌وانه‌ی فریبی به‌دکارانیان خواردوو هه‌رگیز له‌ ژبانیاندا زه‌رده‌شت سپیتمان خو‌ش‌حال ناکه‌ن. که‌سانێکی‌ش هه‌ن که ده‌توانن به‌هه‌ول و کۆشش و به‌وره‌ی به‌رز بگه‌نه نه‌شا و رزگاریان بیت.

کۆپلهی سێز دهههم:

به‌رینووسی ئاقیستا:

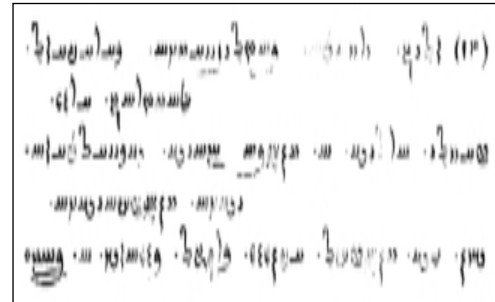
بهز مانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- تا ۲- دره گقه تو ۳- مهرده ئیستی ۴- ده ئینا ۵- نهره زائوش ۶- هه ئیتیم ۷- یه هیا ۸- ئورقا ۹- خره ئوده ئیستی ۱۰- چین وه تو ۱۱- پهره تائو ۱۲- ئاکائو ۱۳- خفائیش ۱۴- شیفه تنائیش ۱۵- هیزقه ش ۱۶- چا ۱۷- ئه شه هیا ۱۸- نانس فائو ۱۹- په توو.

واتای وشه بهوشه: ۱- ئاوها ۲- درۆ خواز ۳- پهرتشان ۴- ویردان ۵- ریبواران ۶- به راستی ۷- ئه و ۸- رۆح ۹- سهرزه نشت ۱۰- چینوه ت ۱۱- پرد ۱۲- ئاشکرا ۱۳- خۆی ۱۴- کرده وه ۱۵- زمان ۱۶- وه ۱۷- راستی ۱۸- دووری بکات ۱۹- له رینگه ی.

واتای گشتی: به راستی درۆ په رستان بیری ریبوارانی ریبازی راستی په رتشان ده کهن و برابیان لاواز ده کهن به لام سهره نجام رۆحبان له سهر پردی چینوه ته وه به ئاشکرا سهرزه نشتیان ده کات بۆ ئه و کرده وه ناپه سهندانه یان.

کۆپله ی چوار ده هه م:

به رینوو سی ئاف ئیستا:

به زمانی ئاف ئیستا و رینوو سی کوردی:

۱- نه فه ئیت ۲- ئورفاتا ۳- داتوئی بیه ش ۴- چا ۵- که ره نو ۶- فاسترات ۷- ئه رم ۸- گه قسوئی ۹- ئاروئیش ۱۰- ئا ۱۱- سه ندا ۱۲- خفائیش ۱۳- شیفه تنائیش ۱۴- چا ۱۵- سنگه ئیش ۱۶- چا ۱۷- یه ۱۸- ئیش ۱۹- سه نگه و ۲۰- ئه په مه م ۲۱- دورقه جو ۲۲- ده مان ۲۳- ئادات.

واتای وشه بهوشه: ۱- هیچ کات ۲- ئه مره کان ۳- یاساکان ۴- وه ۵- خراپکاران ۶- پشتگری ۷- سه رنج ۸- جیهان ۹- په ره ستشکاران ۱۰- سه باره ت ۱۱- ویرانی ۱۲- خۆیان ۱۳- کردو وه ۱۴- وه ۱۵- راهینانه کان ۱۶- وه ۱۷- ئاوا ۱۸- ئه وان ۱۹- راهیتان ۲۰- سهره نجام ۲۱- درۆ ۲۲- مال ۲۳- ده دات.

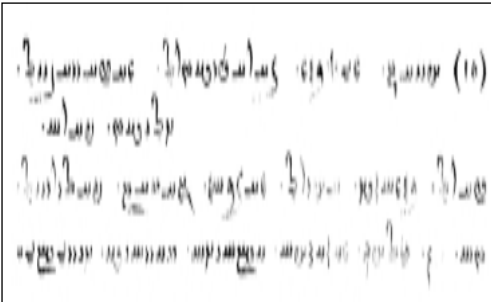
واتای گشتی: خراپکاران هیچ کات سه رنج ناده نه ئه مر و یاساکانی یه زدان و به رتو هیا نابه ن. ئه وان خزمه تکارانی جیهان به کرداری خراب و چه وتی خۆیان له ری به ده ر ده بن سهره نجام ئه وان له ئاکامی درۆبازی و کرده وه ناپه سهنده کانی خۆیاندا ده کونه ناو به ندی درۆ و دۆزه خوه.

کۆپله ی پاز ده هه م:

به رینوو سی ئاف ئیستا:

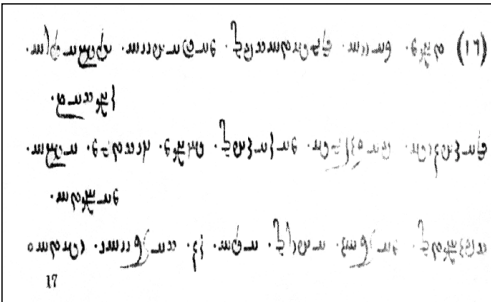
به زمانی ئاف ئیستا و رینوو سی کوردی:

۱- هیه ت ۲- میژده م ۳- زه رتووشته رو ۴- مه گوبیو ۵- چوئیش ت ۶- په را ۷- گه رو ۸- ده مان ۹- ئه هوروو ۱۰- مه زدائو ۱۱- جه سه ت ۱۲- په ئو ئوربوو ۱۳- تا ۱۴- فه ۱۵- فه هوو ۱۶- مه نه نگه ا ۱۷- ئه شانی ۱۸- چا ۱۹- سه وائیش ۲۰- چی فیشی.

واتای وشه بهوشه: ۱- ئه و ۲- مژده ی ۳- زه رده ش ت ۴- موغه کان ۵- به لئینی ۶- پیشتی ۷- سه روود ۸- مال ۹- ئه هوورا ۱۰- مه زدا ۱۱- ده رها ت ۱۲- سه ره تا ۱۳- ئه م ۱۴- ئیوه ۱۵- پاک ۱۶- ئه ندیشه ۱۷- راستی ۱۸- وه ۱۹- به خشش ۲۰- مژگینی ده ده م.

واتای گشتی: ئه و پادا شته ی که پیشتی زه رده ش ت به لئینی به موغه کان و برابیان دینی داوه، هه مان به هشت یا خانه ی سه روود و خۆشخوانییه که له رۆژی ئه زه له وه جیگای ئه هوورا مه زدا بووه. ئه م پادا شته به خششی یه زدانیه که ته نیا له سایه ی راستی و ئه ندیشه ی چاکدا وه ده ست دیت، مژگینی به خشینی ئه و پادا شته تان ده ده می.

کۆپله ی ساز ده هه م:

به رینوو سی ئاف ئیستا:

به زمانی ئاف ئیستا و رینوو سی کوردی:

۱- تام ۲- که ف ۳- فیشتا سپو ۴- مه گه هیا ۵- خشه ترا ۶- فانسه ت ۷- فه نگه ئووش ۸- په ده بیس ۹- مه نه نگه و ۱۰- یام ۱۱- جیس تیم ۱۲- ئه شا ۱۳- مه نتا ۱۴- سپه نتو ۱۵- مه زدائو ۱۶- ئه هوروو ۱۷- ئه ترا ۱۸- نه ۱۹- دپانی ۲۰- ئووش ت.

واتای وشه بهوشه: ۱- ئه و ۲- که ی ۳- گشتا سپ ۴- ئه نجمه نی برابه تی ۵- هیز ۶- وه ده ست هیتا ۷- پاک ۸- سه رووده کان ۹- ئه ندیشه ۱۰- که ۱۱- زانیاری ۱۲- ئه شا ۱۳- دایناره ۱۴- پیرو ز ۱۵- مه زدا ۱۶- ئه هوورا ۱۷- ئاوها ۱۸- ئیمه ۱۹- ریبه ری کردن ۲۰- به خته وه ری.

واتای گشتی: که ی گشتاسپ له سایه ی هیزی مه عنه ویی ئه نجومه نی برابه تی و سه روودی خۆشه ویستییه وه که له سرشتی پاک سه رچاوه ده گری گه یشته ئه و پادا شته و له سایه ی ئه شادا

زانباریه کی پښ گه یشت که یزدان دایناوه، زانباریهک که نیمه بهره خوښه ختی و بهختیاری پښمونوی دکات.

کوپلهی حه فده همهم:

بهړ ښووسی ئاقیستا:

بهز مانئ ئاقیستا و پښووسی کور دی:

- ۱- بهره خزام ۲- موئی ۳- فهره شوشته رو
- ۴- هه شوو گشو ۵- دانه دو ئیشته ۶-
- که هره بهم ۷- ده نه نیائی ۸- فه نگه یوائی
- ۹- یام ۱۰- هه قوئی ۱۱- ئیشیام ۱۲-
- داتو ۱۳- خشه یانس ۱۴- مه زدانو ۱۵- نه هورو ۱۶- نه شهیا ۱۷- ئاژدیائی ۱۸- گهره زدم.

۳۲
 ۱۷) (۱) (۲) (۳) (۴) (۵) (۶) (۷) (۸) (۹) (۱۰) (۱۱) (۱۲) (۱۳) (۱۴) (۱۵) (۱۶) (۱۷) (۱۸) (۱۹) (۲۰) (۲۱) (۲۲) (۲۳) (۲۴) (۲۵) (۲۶) (۲۷) (۲۸) (۲۹) (۳۰) (۳۱) (۳۲)

واتای وشه بهوشه: ۱- خوښه ویست ۲- به من ۳- فهره شوشته ۴- هه رگه ۵- به مه یله دای ۶- نه فس ۷- دین ۸- پاکئ ۹- نه وهی که ۱۰- نه و ۱۱- به ناوات خواستن ۱۲- به خشیئت ۱۳- توانا ۱۴- مه زدا ۱۵- نه هورا ۱۶- نه شایئ ۱۷- وه دست هینان ۱۸- خاوه نداری.

واتای گشتی: فهره شوشته ری پاک گیانی خزی که خوښه ویستترین شتی بوو له ریگه ی گه شه و پیتشکه وتی دینی پاک (مه زده یه سنا) دا فیدا کرد. ده با نه هورا مه زدای توانا ئاواته کانی به دی بهیئتیت و بیگه به نیتته نه شا و ریگای راستی پښ پیشان بدات.

کوپلهی هه ژده همهم:

بهړ ښووسی ئاقیستا:

بهز مانئ ئاقیستا و پښووسی کور دی:

- ۱- تام ۲- چیس تیم ۳- ده جاماسپو (۹۴)
- ۴- هه رگه ۵- ئیشتوئیش ۶- خه ره ناوو
- ۷- نه شا ۸- وه رته ۹- ته ت ۱۰-
- خشه تره م ۱۱- مه نه نگه و ۱۲-
- فه نگه ئووش ۱۳- فیدو ۱۴- ته ت ۱۵-
- موئی ۱۶- داییدی ۱۷- نه هورا ۱۸- هیه ت ۱۹- مه زدا ۲۰- ره پهن ۲۱- ته فا.

۱۱) (۱) (۲) (۳) (۴) (۵) (۶) (۷) (۸) (۹) (۱۰) (۱۱) (۱۲) (۱۳) (۱۴) (۱۵) (۱۶) (۱۷) (۱۸) (۱۹) (۲۰) (۲۱) (۲۲) (۲۳) (۲۴) (۲۵) (۲۶) (۲۷) (۲۸) (۲۹) (۳۰) (۳۱) (۳۲)

واتای وشه بهوشه: ۱- نه و ۲- زانست ۳- جاماسپی دانا ۴- هه رگه ۵- خوازبار ۶- رووناکایی ۷- راستی ۸- هه لبرژارد ۹- نه و ۱۰- هیز ۱۱- نه ندیشه ۱۲- پاک ۱۳- به ده ست بیت ۱۴- نه و ۱۵- من ۱۶- به خشه ۱۷- نه هورا ۱۸- نه وهی که ۱۹- مه زدا ۲۰- دل به ست ۲۱- تو.

واتای گشتی: جاماسپی زانا له بنه مالهی هه رگه که خوازباری رووناکایی راستیبه له سایه ی نه شه دا، زانباری یزدانیی بو خزی هه لبرژارد و له سایه ی سرشتی پاکدا گه یشته هیزی مه عنه وی. نه ی یزدانی مه زن، نه و یاداشته اش به نیمه به خشه تا دل به سته ی خوښه ویستی تو بین.

کوپلهی نوز ده همهم:

بهړ ښووسی ئاقیستا:

بهز مانئ ئاقیستا و پښووسی کور دی:

- ۱- هه قوو ۲- ته ت ۳- نا ۴- مه ئیدیوئی
- ۵- مافه نگه ۶- سپیته ما ۷- نه همائی
- ۸- ده زده ۹- ده نه یا ۱۰- فاده منو ۱۱- یه
- ۱۲- نه هوم ۱۳- ئیش سانس ۱۴-
- نه ئیسی ۱۵- مه زدانو ۱۶- داتا ۱۷-
- مه ره ئوت ۱۸- گه یهیا ۱۹- شیفه تنائیش ۲۰- فه هیو.

۱۱) (۱) (۲) (۳) (۴) (۵) (۶) (۷) (۸) (۹) (۱۰) (۱۱) (۱۲) (۱۳) (۱۴) (۱۵) (۱۶) (۱۷) (۱۸) (۱۹) (۲۰) (۲۱) (۲۲) (۲۳) (۲۴) (۲۵) (۲۶) (۲۷) (۲۸) (۲۹) (۳۰) (۳۱) (۳۲)

واتای وشه بهوشه: ۱- نه و ۲- نه وه ۳- پیاو ۴- میدیو ۵- مانگ (۹۵) ۶- سپیتمان ۷- خزی ۸- دا ۹- دین ۱۰- به زانست ۱۱- نه وهی ۱۲- ژیانئ مه عنه وی ۱۳- تیبکو شیت ۱۴- به ره و ۱۵- مه زدا ۱۶- یاسا ۱۷- فیرده کات ۱۸- جیهانیان ۱۹- کرده وه ۲۰- چاکتر.

واتای گشتی: میدیو مانگ له بنه مالهی سپیتمان نه و پیاو به که به زانباری ته و او له ئایینی مه زده یه سنا، خزی ته رخان کرد بو گه شه و پیتشکه وتی نه م دینه، نه و هه ول ددات تا ژیانئ مه عنه وی به ته و او ته ی بناستیت و به کرده وی چاک و خزمه ت به خه لک، باشر ئایینی مه زدا به جیهانیان بناستیتیت.

کوپلهی بیسته هم:

بهړ ښووسی ئاقیستا:

بهز مانئ ئاقیستا و پښووسی کور دی:

- ۱- ته ت ۲- فه ۳- نه ۴-
- هه زه ئوشا فه نگه و ۵- فیسپا فه نگه و ۶-
- ده ئیدیائی ۷- سه قوو ۸- نه شم ۹- فه هوو
- ۱۰- مه نه نگه ۱۱- نه و خزا ۱۲- یائیش
- ۱۳- ئارمه نه یئتیش ۱۴- به زه منا فه نگه و
- ۱۵- نه مه نگه ۱۶- مه زدانو ۱۷- ره فه زرم ۱۸- چه گه دو.

۲۰) (۱) (۲) (۳) (۴) (۵) (۶) (۷) (۸) (۹) (۱۰) (۱۱) (۱۲) (۱۳) (۱۴) (۱۵) (۱۶) (۱۷) (۱۸) (۱۹) (۲۰) (۲۱) (۲۲) (۲۳) (۲۴) (۲۵) (۲۶) (۲۷) (۲۸) (۲۹) (۳۰) (۳۱) (۳۲)

واتای وشه بهوشه: ۱- نه م ۲- ئیوه ۳- نیمه ۴- هاوه نگا و ۵- هم مووان ۶- بدن ۷- به خخش

۸- راستی ۹- پاک ۱۰- ئەندیشە ۱۱- راهینان ۱۲- لەبەر نووری ۱۳- ئارمه ییتی ۱۴- دەپەرستین ۱۵- ستایش ۱۶- مەزدا ۱۷- شادی ۱۸- خوازیاری.

۸- دەناسی ۹- مەزدا ۱۰- ئەهورا ۱۱- کەسیک ۱۲- هەبوون ۱۳- وە ۱۴- هەنەو ۱۵- ئەمانە ۱۶- ستایش دەکەم ۱۷- خۆیان ۱۸- بەناوی ۱۹- بەرەو ۲۰- وە ۲۱- دەرۆم ۲۲- بەدروودەو.

واتای وشە بەوشە: ۱- ئەوهی ۲- من ۳- ئەشا ۴- لەسای ۵- باشتەری ۶- پەرستش ۷- هەر کام ۸- دەناسی ۹- مەزدا ۱۰- ئەهورا ۱۱- کەسیک ۱۲- هەبوون ۱۳- وە ۱۴- هەنەو ۱۵- ئەمانە ۱۶- ستایش دەکەم ۱۷- خۆیان ۱۸- بەناوی ۱۹- بەرەو ۲۰- وە ۲۱- دەرۆم ۲۲- بەدروودەو.

واتای گشتی: ئەی ئەمشاسپەندان، (۹۶) ئێوهش پێکەوه ئەو پاداشته چاکەمان پێ بەخشن، ئابینی راستی و پاک و سرشتی چاکمان فێر بکەن تا ئەشق و پڕوا بەیەزدان لە ناخماندا سەر هەلبەدات. ئەی یەزدان، ئێمە بە دلێکی پڕ لە خوشەویستییهوه تو دەپەرستین و خوازیارین بگەینه شادمانی و بەختەوهری جاویدانی مەزدا.

واتای گشتی: مەزدا ئەهورا ئەو کەسانە چاک دەناسیت کە لە سایە ی ئەشەدا باشتەری پەرستش بەجن دیتن. منیش ئەو کەسانە دەناسم کە لە پارێدوودا هەبوون و ئیستاش هەن و لە داهاووشدا هەر دەبن، هەردەم ناویان بەرێزەوه دیتیم و بەدروود و سلاویشەوه نزیکیان دەکەومەوه.

۳۲

پەڕینیوسی ئافینستا

(۲۱) مەزدا، ئەهورا، کەسیک، هەبوون، وە، ئەمانە، ستایش دەکەم، خۆیان، بەناوی، بەرەو، وە، دەرۆم، بەدروودەو.

بەزمانی ئافینستا و رینووسی کوردی:

۱- ئارمه توئیش ۲- نا ۳- سپه نتو ۴- هه قو ۵- چپس تی ۶- ئووخرائیش ۷- شیفه تنا ۸- دهنه نا ۹- ئەشم ۱۰- سپهن ۱۱- شه هو ۱۲- خشه ترم ۱۳- مهنه نگه نا ۱۴- مەزدا ئو ۱۵- دده ئەت ۱۶- ئەهورو ۱۷- تەمە ۱۸- ئەنگشەهیم ۱۹- یاسا ۲۰- ئەشیم.

واتای وشە بەوشە: ۱- بەئیمان ۲- پیاو ۳- پیروژ ۴- ئەو ۵- زانیاری ۶- گفته ۷- کردار ۸- ویزدان ۹- راستی ۱۰- زیاد دەکات ۱۱- پاک ۱۲- هینز ۱۳- ئەندیشە ۱۴- مەزدا ۱۵- دهبەخشیت ۱۶- ئەهورا ۱۷- بو ئەم ۱۸- چاک ۱۹- دەخوازم ۲۰- چاک.

واتای گشتی: مرۆڤی خواناس و خاوەن پڕوا پاک و پیاو چاکە و ئەندیشە و گفته و کردە ی چاک و ویزدانی ببیداری دەبیتە هۆی گەشه و نەشە ی راستی. یەزدانیش هەر لە سایە ی سرشتی چاک و نەفسی پاکەوهری کە بەخششی خۆیان پێ دگەیه نیت. ئە ی مەزدا ئەهورا، بو بەهرەندی لەو بەخششە چاکە یەت رووت لی دەکەم و داوای یارمە تیت لی دەکەم.

واتای گشتی: مرۆڤی خواناس و خاوەن پڕوا پاک و پیاو چاکە و ئەندیشە و گفته و کردە ی چاک و ویزدانی ببیداری دەبیتە هۆی گەشه و نەشە ی راستی. یەزدانیش هەر لە سایە ی سرشتی چاک و نەفسی پاکەوهری کە بەخششی خۆیان پێ دگەیه نیت. ئە ی مەزدا ئەهورا، بو بەهرەندی لەو بەخششە چاکە یەت رووت لی دەکەم و داوای یارمە تیت لی دەکەم.

کۆپلهی بیست و دووه م:

بەزمانی ئافینستا:

(۲۲) مەزدا، ئەهورا، کەسیک، هەبوون، وە، ئەمانە، ستایش دەکەم، خۆیان، بەناوی، بەرەو، وە، دەرۆم، بەدروودەو.

بەزمانی ئافینستا و رینووسی کوردی:

۱- یه هیا ۲- موونی ۳- ئەشه ئەت ۴- هه چا ۵- شه هیشته م ۶- یه سنه ۷- په ئیتی ۸- شه ئەدا ۹- مەزدا ئو ۱۰- ئەهورو ۱۱- ئەشیم.

سرودی پینجەم

«فەهیشتوئیشت گات»

فەهیشتوئیشت گات پینجەمین و دوایین سرودی گاتاگان، یەك هات (هاتی ۵۳ ی یەسنە) یە، ئەم هاتە ۹ کۆپله یە و هەر کۆپله یە ک دەبیتە چوار دێر، دووانی کورت و دووانی درێژ، دێرە درێژەکان دەبنە ۱۹ بڕگە و کورتەکانیش دەبنە ۱۲ بڕگە:

یەسنە هاتی ۵۳

کۆپلهی یەكەم:

بەزمانی ئافینستا:

بەزمانی ئافینستا و رینووسی کوردی:

۱- فەهیشتا ۲- ئیش تیئ ۳- سراقی ۴- زەرەتوشرە ۵- سپی تەمە هیا ۶- یەزی ۷- هەقوئی ۸- داتە ۹- ئایە پتا ۱۰- ئەشه ئەت ۱۱- هەچا ۱۲- ئەهورو ۱۳- مەزدا ئو ۱۴- یەقوئی ۱۵- قیسپائی ۱۶- ئا ۱۷- هه نکه قیم ۱۸- یە ئەچا ۱۹- هەقوئی ۲۰- دەیهن ۲۱- سەشکەن ۲۲- چا ۲۳- دانیائو ۲۴- ئەنگشەهە یائو ۲۵- ئوخزا ۲۶- شیفه تنا ۲۷- چا.

۳۵

پەڕینیوسی ئافینستا

(۲۳) مەزدا، ئەهورا، کەسیک، هەبوون، وە، ئەمانە، ستایش دەکەم، خۆیان، بەناوی، بەرەو، وە، دەرۆم، بەدروودەو.

بەزمانی ئافینستا و رینووسی کوردی:

۱- یه هیا ۲- موونی ۳- ئەشه ئەت ۴- هه چا ۵- شه هیشته م ۶- یه سنه ۷- په ئیتی ۸- شه ئەدا ۹- مەزدا ئو ۱۰- ئەهورو ۱۱- ئەشیم.

واتای وشە بەوشە: ۱- باشتەری ۲- خواست ۳- ئەنجام دراوه ۴- زەرەدشت ۵- سپیتمان ۶- واتە ۷- بەئەو ۸- دراوه ۹- بەخششەکان ۱۰- ئەشا ۱۱- لە سایە ی ۱۲- ئەهورا ۱۳- مەزدا ۱۴- وهخت ۱۵- هەموو ۱۶- بو ۱۷- ژبانیکی چاک ۱۸- ئەوانە ۱۹- بەئەو ۲۰- دژبایەتی ۲۱- راهاتوون ۲۲- وە ۲۳- کەتایین ۲۴- چاک ۲۵- بەگفته ۲۶- کردار ۲۷- وە.

واتای گشتی: باشتەری خواستی زەرەدشت سپیتمان بەجن هاتوو چونکە مەزدا ئەهورا لە سایە ی

ئەشەدا ژبانیکی چاک و بەختە وەرانی پێ بەخشیوه و ئەوانەش که دژایەتییان دەکرد، ئیستە بەگفتە و بەکردهوه‌ش له‌گەڵ ئایینه‌ چاکە‌که‌ی ئەودا راهاتوون.

کۆپله‌ی دووهم:

بە‌رێنووسی ئاقیستا:

بە‌زمانی ئاقیستا و رێنووسی کوردی:

١- ئەت ٢- چا ٣- هه‌قوونی ٤- سپه‌نتو
 ٥- مە‌نه‌نگه‌ ٦- ئوو‌خزا ٧- شیفه‌ت‌نایش
 ٨- چا ٩- خشه‌نووم ١٠- مە‌زدائو ١١-
 فه‌مائی ١٢- ئا ١٣- فه‌رئووه‌ت ١٤- یه‌سانس ١٥- چا ١٦- که‌فه ١٧- چا ١٨- قیشتاسپوو
 ١٩- زه‌ره‌تووشتریس ٢٠- سپیتامو ٢١- فه‌ره‌شوشته‌ره‌ش ٢٢- چا ٢٣- دا‌قه‌ئه‌نگه‌و ٢٤- نه‌ره‌زووش
 ٢٥- په‌توو ٢٦- یام ٢٧- ده‌ئه‌نام ٢٨- ئه‌هوورو ٢٩- سه‌ئووش یه‌نتو ٣٠- ده‌دات.

واتای وشه بهوشه: ١- ئاوا ٢- وه ٣- بۆئه‌و ٤- بکو‌شن ٥- ئە‌ندیشه ٦- گه‌ته ٧- کردار ٨- وه
 ٩- خو‌شحالی ١٠- مه‌زدا ١١- رازونیا‌ز ١٢- بۆ ١٣- هه‌ل‌بژێرن ١٤- کاری چاک ١٥- وه ١٦-
 که‌ی ١٧- وه ١٨- گشتاسپ ١٩- زه‌رده‌شت ٢٠- سپیتمان ٢١- فه‌رشووشته‌ر ٢٢- وه ٢٣-
 بیه‌رکردنه‌وه ٢٤- راست ٢٥- رێگا ٢٦- واته ٢٧- ئایین ٢٨- ئه‌هوورا ٢٩- سوشیان ٣٠-
 ئاشکرا.

واتای گشتی: هه‌مووتان به‌ئە‌ندیشه و کردار و گه‌ته‌ی چاک هه‌ول‌ بدەن مه‌زدا خو‌شحال بکەن و بۆ
 ستایشی ئە‌و هه‌ر کامه و کاریکی چاک هه‌ل‌بژێرن. که‌ی گشتاسپی دۆستی زه‌رده‌شت و فه‌رشووشته‌ر
 رێگای راست و ئایینیکیان هه‌ل‌بژارد که له‌لایه‌ن ئه‌هوورا مه‌زداوه خراوه‌ته سه‌ر شانی زه‌رده‌شت.

کۆپله‌ی سێیه‌م:

بە‌رێنووسی ئاقیستا:

بە‌زمانی ئاقیستا و رێنووسی کوردی:

١- ته‌م ٢- چا ٣- توو ٤-
 په‌ئوئو‌رقوو‌چیستا ٥- هه‌ئه‌چه‌ت ٦- ئە‌سپانا
 ٧- سپی تامی ٨- یه‌زوی ٩- دو‌گدرامه
 ١٠- زه‌ره‌تووشته‌ره ١١- فه‌نگه‌ه‌ئووش ١٢-
 په‌ئیت یاسته‌م ١٣- مە‌نه‌نگه‌و ١٤-
 ئە‌شه‌هیا ١٥- مه‌زدائووش ١٦- چا ١٧- ته‌ئیبیو ١٨- داته ١٩- سه‌ره‌م ٢٠- ئە‌تا ٢١- هه‌م ٢٢-

فه‌ره‌شوا ٢٣- ته‌فا ٢٤- خره‌تفا ٢٥- سپه‌نیشتا ٢٦- ئامه‌توئیش ٢٧- هوودان ٢٨- قاره‌ششو.

واتای وشه بهوشه: ١- ئە‌م که‌سه ٢- وه ٣- تو ٤- ئە‌ی پوو‌روه‌چیست ٥- هیه‌چه‌سه‌پ ٦-
 له‌ره‌گه‌زی ٧- سپیتمان ٨- دوا‌یین ٩- کچی ١٠- زه‌رده‌شت ١١- پاک ١٢- برۆی ته‌واو ١٣-
 ئە‌ندیشه ١٤- راستی ١٥- مه‌زدا ١٦- وه ١٧- بۆ‌تو ١٨- بدات ١٩- سه‌روه‌ر ٢٠- که‌وا‌بوو ٢١-
 هاو ٢٢- پرسى ٢٣- خو‌ت ٢٤- ئاو‌ه‌ز ٢٥- پاک‌ترین ٢٦- ئە‌شق ٢٧- زانستی ته‌واو ٢٨-
 بجو‌ئینی.

واتای گشتی: ئە‌ی پوو‌روه‌چیست له‌ ره‌گه‌زی هیه‌چه‌سه‌پ و بنه‌ماله‌ی سپیتمان، ئە‌ی بچو‌و‌ک‌ترین کچی
 زه‌رده‌شت، مه‌زدا ئه‌هوورا ئە‌و که‌سه‌ی هه‌ل‌بژارد بۆ‌هاوسه‌ری تو‌که برۆی ته‌واوی هه‌یه به‌ئە‌ندیشه‌ی چاک
 و راستی، که‌وا‌بوو برۆ‌ له‌گە‌ڵ ئە‌قلی خو‌تدا راو‌یژ بکه و به‌ئە‌شق و زانستی ته‌واوه‌وه بجو‌ئینه(٩٧).

کۆپله‌ی چوارهم:

بە‌رێنووسی ئاقیستا:

بە‌زمانی ئاقیستا و رێنووسی کوردی:

١- ته‌م ٢- زی ٣- فه ٤- سپه‌ره‌دانی ٥-
 فه‌رانی ٦- یا ٧- فه‌زروونی ٨- قیسات
 ٩- په‌ئیت یه‌ئه ١٠- ئە‌چا ١١- فاستری
 ئائه‌ئیبیو ١٢- ئە‌ت ١٣- چا ١٤-
 خ‌قائه‌ته‌ئویه ١٥- ئە‌شائوونی ١٦-

ئە‌شه‌فه‌بیو ١٧- مە‌نه‌نگه‌و ١٨- فه‌نگه‌ه‌ئووش ١٩- خ‌شه‌ن فه‌ت ٢٠- هه‌نگه‌ه‌ئووش ٢١- مه‌م ٢٢-
 به‌ده‌ئووش ٢٣- مه‌زدائو ٢٤- ده‌دات ٢٥- ئه‌هوورو ٢٦- ده‌ئه‌نبائی ٢٧- فه‌نگه‌هبائی ٢٨- به‌قوونی
 ٢٩- قیسه‌پانی ٣٠- ئا.

واتای وشه بهوشه: ١- ئە‌م که‌سه ٢- بیه‌گومان ٣- مە‌ن ٤- خو‌ش ویست ٥- هه‌ل‌ده‌بژێرم ٦- ئە‌وه‌ی
 ٧- باوک ٨- نیه‌ردراو ٩- هیه‌ژاو‌ه‌ک باوک ١٠- وه ١١- بۆ‌مه‌یلداران ١٢- هه‌روا ١٣- وه ١٤-
 بۆ‌خۆ‌بیه‌کان ١٥- ژنی داوین پاک ١٦- له‌ناو پیاو چاکاندا ١٧- ئە‌ندیشه ١٨- پاک ١٩- بژیم به‌ش‌کو
 ٢٠- ژبان ٢١- به‌من ٢٢- بگات ٢٣- مه‌زدا ٢٤- بدات ٢٥- ئه‌هوورا ٢٦- له‌رێبازی دین ٢٧-
 پاک و باش ٢٨- وه‌خت ٢٩- هه‌موو ٣٠- بۆ.

واتای گشتی: [چیستا]: بیه‌گومان من ئە‌و هه‌ل‌ده‌بژێرم و خو‌شم ده‌وێ که بۆ‌خزم و دۆست وه‌ک باوک و
 سه‌روه‌ر ده‌رکه‌وتوه. با له‌ ژباندا تینی ئە‌ندیشه‌ی چاک لیم بدات و ژنیکی چاک بم له‌ناو پیاو چاکاندا و
 مه‌زدا ئه‌هووراش هه‌میشه زانسته‌کانی دینی چاکم پێ‌ بناسێت.

کۆپلەى پىنجەم:

بەرىنۆوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنۆوسى كوردى:

- ۱- ساخقەنى ۲- قەزىمەنابىو ۳- كەئىنبىيو
- ۴- مەرەئومى ۵- خەشمەئىبىيا ۶- چا۷-
- قەئدەمنو ۸- مەن ۹- چا ۱۰- ئەبە ۱۱-
- مانزەزدووم ۱۲- قەئو دووم ۱۳-

۲۶
 ۵) ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

دەئنايىش ۱۴- ئەبىبەستا ۱۵- ئەھوم ۱۶- يە ۱۷- قەنگەئووش ۱۸- مەنەنگەھا ۱۹- ئەشا ۲۰- قە ۲۱- ئەنبو ۲۲- ئائىبىم ۲۳- قىقەنگەئو ۲۴- تەت ۲۵- زى ۲۶- ھەقوئى ۲۷- ھووشەنەم ۲۸- ئەنگەت.

واتاى وشە بەوشە: ۱- ئەم قسانە ۲- مېرد دەكەن ۳- ئەو كچانە ۴- دەلېم ۵- بەئىوھش ۶- وە ۷- ئامۆزگارى ۸- لەمېشكدا ۹- وە ۱۰- بەراستى ۱۱- بەھىتەنەو ۱۲- وەرېگرن ۱۳- لەناختاندا ۱۴- بەكاربەرن ۱۵- ژيان ۱۶- لە ۱۷- پاك ۱۸- ئەندىشە ۱۹- راستى ۲۰- ئىيوە ۲۱- ھەر كام ۲۲- لەوى دىكە ۲۳- پىشەكەون ۲۴- ئەم ۲۵- بەراستى ۲۶- بۆئو ۲۷- ژيانى شادى ۲۸- دەبېت.

واتاى گشتى: [چىستا]: ئەم قسانە بۆئىوئى لائو و بۆئو كچانەش دەكەم كە دەيانەوئى ھاوسەر ھەلبىزىن، ئامۆزگارىيەكەم بەئەندىشەو بەبىسن و بەدروستى وەرى بگرن و بەپىيى دىن و ئاوەزى خۆتان بەكارى بېن: ھەر كام لە ئىيوە كە بۆپىرەوېكردنى راستى و پاكى پىش ئەوانى دىكە كەوئىت سوود و پاداشتىكى چاكى پىن دەگات.

كۆپلەى شەشەم:

بەرىنۆوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنۆوسى كوردى:

- ۱- ئىستا ۲- ئەبە ۳- ھەئىتيا ۴- نەرقە
- ۵- ئەتا ۶- جەئەيو ۷- دوورقەجو ۸- ھەچا
- ۹- راتەموو ۱۰- يەمە ۱۱- سىپەشوتا
- ۱۲- فرەئىدېم ۱۳- دوورقەجو ۱۴- ئايەسە
- ۱۵- ھوئىش ۱۶- پىستا ۱۷- تەنقوو ۱۸- پەدا ۱۹- قەبىو ۲۰- بەرەدووبىو ۲۱- دووش ۲۲-
- خەرقەتەم ۲۳- نانسەت ۲۴- خقاترەم ۲۵- درەگقوو دەبىو ۲۶- دەجىت ۲۷- ئەرەتەئەئىبىيو ۲۸-
- ئەنانىش ۲۹- ئا ۳۰- مەنھىم ۳۱- ئەھوم ۳۲- مەرەنگدووبە.

۱) ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

واتاى وشە بەوشە: ۱- ئىرە ۲- بەراستى ۳- راستەقىنە ۴- پىاوەكان ۵- ھەم ۶- ژنان ۷- درۆ ۸- وە ۹- خەلەتتەنەر ۱۰- كە ۱۱- بەرى بگرن ۱۲- پەرە ۱۳- درۆ ۱۴- بەستراووبى ۱۵- خۆتان ۱۶- بەرىدەن ۱۷- لەش ۱۸- دوور ۱۹- ھەسرەت ۲۰- دەھىنى ۲۱- تارىك ۲۲- رووناكى ۲۳- بەدەست دى ۲۴- شادى ۲۵- ئەو درۆ پەرستانە ۲۶- وىران بگەن ۲۷- راستى ودروستى ۲۸- ئاوەھا ۲۹- بەراستى ۳۰- مەعەنەوى ۳۱- ژيان ۳۲- نابووت دەكا.

واتاى گشتى: ئەى ئافەرەتان و ئەى پىياوان، ئاگادارىن كە درۆ لە ژياندا شتىكى فرىودەرە، لە پەرەسەندنى درۆ پىشگرى بگەن و پىتوەندىيى خۆتانى لەگەل بېرن. ئەو شادىيەى كە لە تارىك و لىئى خراپەكارىدا بەدەست دىت تەنيا ھۆى خەم و ھەسرەتە و بەم جۆرەش درۆپەرستانى وىرانكەر و تىكەدرى راستى ژيانى مەعەنەوى خۆيان تىك دەشتىوتىن و لەئىوى دەبەن.

كۆپلەى ھوتەم:

بەرىنۆوسى ئاقىستا:

بەز مانى ئاقىستا و رېنۆوسى كوردى:

- ۱- ئەت ۲- چا ۳- قە ۴- مەئەزەم ۵-
- ئەنگەت ۶- ئەھيا ۷- مەگەھيا ۸-
- بەقەت ۹- ئاژووش ۱۰- زەرەزدىشتوو
- ۱۱- بوونوئى ۱۲- ھەختىياث ۱۳- پەرە
- ۱۴- چا ۱۵- مەرەئوچانس ۱۶- ئەئورا
- ۱۷- چا ۱۸- مېترا ۱۹- مەئىنبىووش ۲۰- درەگقەتوو ۲۱- ئەناسەت ۲۲- پەرا ۲۳- ئىقى زەبەتا ۲۴- مەگەم ۲۵- تەم ۲۶- ئەت ۲۷- قە ۲۸- قەبىوئى ۲۹- ئەنگەئەئىتى ۳۰- ئەپەمەم ۳۱- قەچو.

۷) ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

واتاى وشە بەوشە: ۱- ئاوا ۲- وە ۳- ئىيوە ۴- پاداشت ۵- دەبىت ۶- ئەم ۷- ئابىنى براپەتى ۸- مادام ۹- غىرەت ۱۰- بەوھفاترىن ۱۱- رىشەدار ۱۲- نىوان ژن و مېرد ۱۳- لەوى ۱۴- وە ۱۵- بىجولېن ۱۶- لىرە ۱۷- وە ۱۸- خۆشەويستى ۱۹- رۆح ۲۰- درۆ پەرست ۲۱- دەست بدات ۲۲- دوور ۲۳- گەرەدەست بگىشن ۲۴- براپەتى ۲۵- ئەم ۲۶- ئەنجا ۲۷- ئىيوە ۲۸- ھەسرەت ۲۹- دەبىت ۳۰- سەرەنجام ۳۱- قسە.

واتاى گشتى: مادام دلەكانتان پرىن لە ھەز و خۆشەويستى و پىكەوھ (ژن و مېرد) برىن چ لە تەنگانەدا و چ لە خۆشەيدا، پاداشتى ئابىنى براپەتى دەگاتە لاتان. بەلام ئەگەر رۆحى درۆ پەرست بەسەرئاندا زال بىت و لە تەبابى و خۆشەويستى دوور بگەنەوھ سەرەنجام ھەسرەت و درىغ دەبىتە

به‌ستان.

کۆپله‌ی هه‌شته‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- ئەناییش ۲- نا ۳- دۆژ ۴- فه‌ره‌ش
نەنگه‌و ۵- ده‌فش نیا ۶- هه‌نتوو ۷- زه‌خیا
۸- چا ۹- فیسیسپا ۱۰-

(۸) هه‌نگه‌وخه‌ره‌ئوسه‌نتام ۱۱- ئویا ۱۲- هه‌هه ۱۳- خه‌شه‌ترانیس ۱۴- جه ۱۵- نه‌رام ۱۶- خرونه‌رام
۱۷- چا ۱۸- رامام ۱۹- چا ۲۰- ئانیس ۲۱- ده‌داتوو ۲۲- شه‌یه‌ئیستیبیو ۲۳- فیژی بیو ۲۴-
ئیهره‌توو ۲۵- ئییش ۲۶- ده‌فه‌شوو ۲۷- هه‌فوو ۲۸- ده‌ره‌زا ۲۹- مه‌ره‌تیبا ئووش ۳۰- مه‌زیشتوو ۳۱-
موشوو ۳۲- چا ۳۳- ئەستوو.

واتای وشه به‌وشه: ۱- به‌م چه‌شنه ۲- به‌راستی ۳- خراب ۴- کرداران ۵- هه‌لخه‌له‌تاو ۶- ده‌بن
۷- گالته ۸- وه ۹- هه‌موو ۱۰- سه‌ره‌زنه‌شتی خۆیان ۱۱- ده‌که‌ن ۱۲- چاک ۱۳- ریه‌ری ۱۴- ژن
۱۵- پیاو ۱۶- کوشت و کوشتار ۱۷- وه ۱۸- له‌گه‌ل ۱۹- وه ۲۰- ئەمانه ۲۱- بدری ۲۲-
له‌بنه‌ماله‌دا ۲۳- له‌گونده‌کان ۲۴- هه‌لکتریت ۲۵- ئەم ۲۶- فریوکاری ۲۷- به‌راستی ۲۸- زنجیر
۲۹- مه‌رگ هه‌ینه‌ر ۳۰- مه‌زنترین ۳۱- به‌زوویی ۳۲- وه ۳۳- به‌ره‌و لامان.

واتای گشتی: به‌م چه‌شنه به‌دکاران فریو ده‌خۆن و ده‌بنه هۆی گالته‌ی هه‌مووان و تووشی سه‌ره‌زنه‌شت
ده‌بن به‌لام له‌سایه‌ی ریه‌راهه‌تیبه‌ی فه‌رمانه‌وه‌ی چاک و دادگه‌ردا ئەمن و ئاسایشت ده‌گه‌رته‌وه ناو ژن و
پیاو و گونده‌کان و بنه‌ماله‌کان. ده‌با
فریوکاری هه‌لکتریت که به‌راستی کوټ و
زنجیرتیکی مه‌رگ هه‌ینه‌ره، ده‌با یه‌زدانی مه‌زن
روومان لی بکات.

کۆپله‌ی نویه‌م:

به‌رینووسی ئاقیستا:

به‌زمانی ئاقیستا و رینووسی کوردی:

۱- دۆژقه‌ره‌ناییش ۲- فائه‌شو ۳- راستی
۴- تووئی ۵- نه‌ره‌بیش ۶- په‌جیش ۷- ئەه‌شاسا ۸- ده‌جیت ۹- ئەه‌تا ۱۰- په‌شو ۱۱- ته‌نشو
۱۲- که‌فه ۱۳- ئەشه‌فا ۱۴- ئەهوورو ۱۵- یه ۱۶- ئییش ۱۷- جیا‌ته‌ئووش ۱۸- هه‌می تیات ۱۹-
فه‌سه ئیتوئیش ۲۰- چا ۲۱- ته‌ت ۲۲- مه‌زدا ۲۳- ته‌فا ۲۴- خه‌شه‌تره‌م ۲۵- یا ۲۶- ئەره‌ژه‌جیوئی

(۱) هه‌نگه‌وخه‌ره‌ئوسه‌نتام ۱۱- ئویا ۱۲- هه‌هه ۱۳- خه‌شه‌ترانیس ۱۴- جه ۱۵- نه‌رام ۱۶- خرونه‌رام
۱۷- چا ۱۸- رامام ۱۹- چا ۲۰- ئانیس ۲۱- ده‌داتوو ۲۲- شه‌یه‌ئیستیبیو ۲۳- فیژی بیو ۲۴-
ئیهره‌توو ۲۵- ئییش ۲۶- ده‌فه‌شوو ۲۷- هه‌فوو ۲۸- ده‌ره‌زا ۲۹- مه‌ره‌تیبا ئووش ۳۰- مه‌زیشتوو ۳۱-
موشوو ۳۲- چا ۳۳- ئەستوو.

۲۷- داھی ۲۸- دریگه ئوئه ۲۹- فه‌هیو.

واتای وشه به‌وشه: ۱- له‌گه‌ل بروا چه‌وتاندا ۲- نه‌فه‌ت ۳- ده‌کیشی ۴- له‌راستیدا ۵- به‌سووکی
۶- به‌پیزان ۷- ئەوان به‌نده‌ی هۆش ۸- سووکایه‌تی کاران ۹- راسته‌قیینه ۱۰- له‌شه‌ردایه ۱۱-
نه‌فسیان ۱۲- کیتیبه ۱۳- داوین پاکی ۱۴- ئەهوورا ۱۵- که ۱۶- به‌وان ۱۷- به‌هیزی ژیان ۱۸-
دژایه‌تی ده‌کات ۱۹- به‌سه‌ره‌ستی ته‌واو ۲۰- وه ۲۱- ئەو ۲۲- مه‌زدا ۲۳- تۆیه ۲۴- هه‌یز ۲۵- له
۲۶- دروست ده‌ژین ۲۷- ده‌به‌خشی ۲۸- به‌و ده‌رویشانه‌ی ۲۹- باشترین.

واتای گشتی: ئەو که‌سانه‌ی که به‌یر و پروایان چه‌وت و خراپه و به‌نده‌ی نه‌فسی خۆیان و پشت له
راستی ده‌که‌ن رقیان له‌پیاوچاک و داوین پاکان ده‌بیته‌وه و گالته به‌مه‌رۆقه به‌ریزه‌کان ده‌که‌ن، ئەوان
ته‌نازه‌ت له‌گه‌ل خۆشیاندا له‌گیره و کیشه‌دان. ئەو راستیخوازه داوین پاکیه که به‌نازاد ئەندیشی و
له‌دله‌وه به‌به‌ره‌کانییان له‌گه‌ل بکات، ئەمی مه‌زدا، تۆ به‌هیزی و ده‌سه‌لاتی مه‌عنه‌ویی خۆت ئەو ده‌رویشانه
به‌خته‌وه‌ر ده‌که‌یت که به‌راستی و دروستی ده‌ژین (۹۸).

ناونیشانی هه‌ندی شوین و ریکخراوی زه‌رده‌شتی:

وه‌ک له‌پیشه‌کیسه‌که‌دا به‌لێتم دا، بو‌ئاشنابوونی زیاتری خۆنه‌هران و هۆگرانی تامه‌زرۆی ناسین و
دۆزینه‌وه‌ی نیشانه و ئاسه‌واره‌کانی میژوو و کلتووور و شارستانیه‌تی دیرینی کورد به‌تایبه‌تی له
په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل گه‌نجینه‌ی هه‌ره به‌نرخه ئاقیستا و ئایینی پیروزی مه‌زده‌سنادا، بو‌دایینه‌کردنی توانا و
ئیمکانی پشکنین و به‌دواداچوون و لیکۆلینه‌وه‌ی مه‌یدانی له‌داهاتوودا، لیته‌دا ناو و ناونیشانی چه‌ند
ناوه‌ند و ریکخراویکی زه‌رده‌شتی ده‌نوسمه‌وه: (*).

* ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتیه ئیترانییه‌کانی به‌مه‌ئنی (هیندستان):

The Iranian zoroastrian anjuman -kermani building -sir phirozshah mehta road'
fort, bombay 1- india tel; 2040401.

* ئەنجومه‌نی ئەکابری پارسییه‌کانی هیند - به‌مه‌ئنی، هیندستان:

the persian zoroastrian -omelioration fund. ucobank building -335-359 Da-
dabhai -noaroji Road -fort, bombay 1-India.

* ئەنجومه‌نی پارسیی پنچایت، به‌مه‌ئنی، هیندستان:

The bombay parsi punchayat' 209 Dr.D.N .Road bombiy 400001 -India tel:
267421-22-23.

* ئەنجومه‌نی ناوچه‌یی زه‌رده‌شتیه‌کانی هیند، نیوده‌له‌ی، هیندستان:

The federation of the parsi' zoroastrian anjumans of India c\omachine tools (In-
dia) Ltd .D-24.south Extension Part-II -New Dehli- 110049-India-tel:
669551.

* ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتیه‌کانی کراچی، پاکستان:

Zoroastrian Association of Quebec -P.B.Box 35 -Station Beaconsfield, Quebec, Canada H9W5T6.

- ریکخواهوی جیهانی مه‌زده‌سنان، ئەمریکا:

The International Mazdayasnan -Order- P.O.Box3387 -Eugene, Oregon 97403-U.S.A.

- ریکخواهوی مه‌زده‌سنان، ئەلمانای رۆژئاوا:

The German Mazdayasnan -Neuzeitlich.Diat. und Lebenschule e.v.Kurstrasse4,3593 Edertal- Bringhausen Bad-Wildungen W.Germany tel: 05623/4025.

- ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییانی تاران: شه‌قامی جمهوری - میرزا کوچک خان، کۆلانی زه‌رده‌شتییان

ژماره‌ی ۸ تەلیفۆن: ۶۷۷۷۴۰ - ۶۷۴۳۶۹ فاکس: ۶۴۵۸۱۲۷

- کتێبخانه‌ی یه‌گانه‌گی، تاران شه‌قامی میرزا کوچک خان کۆلانی زه‌رده‌شتییان، کۆلانی شارۆخ

تەلیفۆن: ۶۷۷۷۴۰

- دهرمانگای یه‌گانه‌گی، هه‌مان ناوێشان تەلیفۆن: ۶۷۶۷۵۰

- ئەنجومه‌نی فه‌ره‌ه‌نگی ئێرانی دێرین، هه‌مان ناوێشان تەلیفۆن: ۶۷۴۳۶۹

- کۆمه‌لگه‌ی دینی رۆشنییری مارکاری تاران پارس، تاران پارس فلکه‌ی دووهم شه‌قامی جه‌شواره

تەلیفۆن: ۷۸۶۲۹۳۲-۷۸۶۲۹۳۱-۷۷۳۴۳۶

- سه‌نه‌ری خۆپێندکارانی زانکۆ/ زه‌رده‌شتی، تاران شه‌قامی میرزا کوچک خان کۆلانی زه‌رده‌شتییان

ژماره‌ی ۸ ژماره‌ی پۆسته: ۱۱۳۱۶ تەلیفۆن: ۶۷۶۴۱۹

- ریکخواهوی ئافره‌تانی زه‌رده‌شتی، هه‌مان ناوێشان و هه‌مان تەلیفۆن.

- ئەنجومه‌نی مۆهدانی تاران، تاران شه‌قامی فه‌له‌ستینی باکووری کۆلانی حوجه‌ت دوست ژماره‌ی ۵۳

ژماره‌ی پۆسته ۱۴۱۶۶ سنډۆقی پۆسته ۱۴۳۳۵/۱۷۶

- ریکخواهوی فره‌وه‌ره (لاوانی زه‌رده‌شتی)، تاران چوار پانی کالج کۆلانی بامشاد ژماره‌ی ۷

تەلیفۆن: ۸۸۰۹۶۶۵

- ناوه‌ندی بلاوکردنه‌وه‌ی فره‌وه‌ره، تاران شه‌قامی شوێرش (انقلاب) شه‌قامی فه‌له‌ستینی باشوری

تەلیفۆن: ۶۴۶۲۷۰۴

- ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییانی شیراز، شیراز شه‌قامی که‌رمیخانی زه‌ند نیوان شه‌قامی ئەنوه‌ری و خه‌بام

ژماره‌ی ۳۴۶ ژماره‌ی پۆسته ۷۱۳۵۶ تەلیفۆن: ۳۳۷۸۵۶

- ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییانی ئیسفه‌هان، شه‌قامی نه‌زه‌ری باکووری کۆلانی سیچان ژماره‌ی ۲۷ تەلیفۆن:

۲۷۸۶۸۹

- ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییانی زاهیدان، شه‌قامی نازادی ژماره‌ی ۴۲ ژماره‌ی پۆسته ۹۸۱۳۹ تەلیفۆن:

۲۴۱۵۷

- ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییانی یه‌زد، شه‌قامی کاشانی کۆلانی ئاته‌ژگه‌ ژماره‌ی ۳۱ تەلیفۆن ۳۵۸۲۹

Karachi parsi anjumon trust funds' parsi anjuman bagh -johar street ranchores lines' karachi pakistan tel: 730281.

* ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییه‌کانی له‌ندن، به‌ریتانیا:

The zoroastrian trust funds' of europe (Lnc.) zoroastrian House -88 compayne Gardens -London, Nw6. England -tel: 01-328-6018.

* ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییه‌کانی هامبورگ:

Zarathustrischer verein' post fach 110721 -2000 Homburg II- German.

* ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییه‌کانی ئوسترالیا، سیدنی:

Australian zoroastrian association aza house' 196 annangrove road' annongrove N.S.W.2154

* ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییه‌کانی فه‌ره‌نسا:

Association zoroastriane de France' 40.Avenue de saxe-75007 Paris France.

* ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییه‌کانی ئیتالیا:

Associazione culturaie Dell -Iran antica Membro Dell, Unione Zoroastrian in Italia Largo Malpigi 17 -06100 perugia italy tel: 075-754472.

- ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییان، نیویۆرک، ئەمریکا:

Zoroastrian Center New York -Arbab R .Give Darbe Mehre' 249 Weyman Ave. New Rochelle N.Y.10805 -U.S.A

- ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییان، واشینگتن، ئەمریکا:

Zoroastrian Association of Metropolitan -Washington, Inc .The falı chotia charitable trust -4639 Bettswood Drive. Olney .Marryland 20832 U.S.A' tel: 301-774-0841 301-774-1555.

- ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییه‌کانی باکووری کالیفۆرنیا (سه‌ن خوزه)، ئەمریکا:

Persian Zoroastrian Assocation -Dard Meher Rostam & Morvarid Guiv' 10468 Crothers Road, San jose, alifornia 95127 U.S.A' tel: (408)251- 7403.

- ئەنجومه‌نی ناوه‌ندی زه‌رده‌شتییه‌کانی کالیفۆرنیا، ئەمریکا:

California Zoroastrian Center -8952 Hazard Avenue Westminister CA 92683 U.S.A -tel: (818) 882- 1212 119.

- ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییان، هه‌ریمی واشینگتن، ئەمریکا:

Zoroastrian Society of Washington -State Mra. Dabestani P.O .Box 969 -Marrysville, WA 98270 U.S.A.

- ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییانی تۆرنتۆ، که‌نه‌دا:

Zoroastrian Society of Ontario -Mehraban Give Darbe Mehre -3590 Bayview Ave, Willowdale -toronto Ont, Canada- tel: 416 2220026.

- ئەنجومه‌نی زه‌رده‌شتییانی گۆبه‌ک، که‌نه‌دا:

- ئەنجومەنى زەردەشتییانى ئەھواز، ئەمانیە شەقامى دز (دیز) ژمارەى ۱۰۵ ژمارەى پۆستە ۶۱۳۳۸ تەلەفۆن: ۳۶۳۵۰۶
- ئەنجومەنى زەردەشتییانى کرمان، شەقامى شوھەدا شەقامى برزوئامیغى کۆلانی پەرستگەى زەردەشتى تەلەفۆن ۲۲۶۶۸۶ - ۲۳۶۶۸۶
- ئەنجومەنى زەردەشتییانى کەرەج، شارۆچکەى پەسالەت کۆتایی شەقامى ئوقاقیا شەقامى نەیلوفەر خانەى دەلەت تەلەفۆن: ۳۲۴۰۱
- دەفتەرى زەردەشت، تونکابۆن شەقامى گوليجان تەلەفۆن: ۳۲۵۵

فەرھەنگى وشە ھاوبەشەکان

ھەرۆک لە پیتشەکییە کەدا ئاماژەم پێ کرد، بەسەدان وشە لە ئاقیستادا ھەنە کە ئەمڕۆ لە زمانى کوردیدا بەکار دەبرێن و بەگشتیش زمانى کوردى بەھەموو بەشەکانییەو پێوەندى و نزیکایەتیەکی زۆرى لەگەڵ زمانى ئاقیستا (دین دەبیرە) دا ھەبە و زۆرجار لیک جیا ناکرێنەو. لێرەدا ئەو وشانەى کە لە دەقەکانى دین دەبیرە لە گاتاگاندا بەرچاوم کەوتوون و لەگەڵ زمانى کوردیدا یەک ریشە و بنەمایان ھەبە دەنووسمەو و بۆ ئەوێ خۆینەرى کورد سوودی زۆرتریان لێ وەرگیریت وشەکان بەزمانى ئاقیستا و پاشان فارسى و دواتر بەکوردى (کرمانجیى خواروو و ھەورامى) دەنووسمەو، دووبارەى دەکەمەو کە ئەمە ئەو وشانەن کە تەنیا لە گاتاگاندا بەرچاوم کەوتوونە و دەبێ وەکو نمونەى مشتیک لە خەروار سەیر بکرتن، دەنا زمانى ئاقیستا و کوردى (بەتایبەتى بەشە ھەورامیەکەى) و فارسىیش لە وشە و تەنانەت دارشتنى رستە و...یشدا پێوەندى و نزیکایەتیى لەو زۆرتەر و بەرچاوتریان ھەبە و دەگەرێنەو سەر یەک بنەما و سەرچاوە. لێرەدا ھەر بەئەوئەندە واز دێنم کە بەشیک لە وشە ھاوبەشەکانم خستبیتە بەر دیدەى خۆینەرى ھێژا و ئاواتى ئەو دەخووزم کە لە ئایندەدا و پاش کۆتایی ھیتانى ئەم پرۆژەبە و لە بەرھەمیکی جیاوازا بتوانم بەتیرۆتەسەلى لە پێوەندى و نزیکایەتیە بنەرەتیبەکەى زمانى ئاقیستا و کوردى بکۆلمەو و ئەم لایەنە بەتەواوى ساغ بکەمەو.

ئاقیستا	فارسی	ھەورامى	کرمانجى خواروو
ئەئێقە	یک	یوہ / یقە	یەک
دقە	دو	دوئ	دوو
تھەرى	سە	یەری	سە
چەتوار	چەھار	چوار	چوار
پەنجە	پنج	پەنج	پینج
خشوەش	شش	شش	شەش
ھەپتە	ھفت	ھۆت	ھەوت / ھەفت
ئەشتە	ھشت	ھەشت	ھەشت
نەقە	نە	نو	نۆ
دەسە	دە	دە	دە
زەستە	دست	دەس	دەست
دەئینە	دین	دین	دین
گەئونە	گونە	جور / گونا	جۆر / کۆلم
ئەماوەنت	زورمند	ھەماوەند	بەھیتز
نوئیت	نخیر / نە	نا / نە	نا / نە

گیتیتی / دنیا	دنیا / کوچ	گیتیتی / دنیا	گه‌ئوشه	ئییسته	ئیسسه	اکنون	ئیسسه
گیان / گیاندار	گیان / گیاندار	جان / جاندار	گه‌و / گه‌ئو	هه‌نگاو	هه‌نگامه / هه‌نگامه	گام	گه‌م
گوتن	واته‌ی / واج	گفتن	قه‌چ	غیره‌ت	خیره‌ت	خرد	خره‌تو
بلی	واچه / فاچه	بگو	قه‌ئه‌چه	چاره	چاره	چهره	چیسه‌ره
ده‌لئی	ماچو	میگوید	ئیئفه‌چته	دوور	دوور	دور	دوره
تۆ	تو / ته	تو	ته‌م	گازه / گازنده	گازه	گات	گاسا
گوئی	گوش	گوش	گوشه‌تا	بۆن / به‌رامه	بوه / به‌رامه	بو	به‌ئوزه
بۆ من	په‌ی من	برای من	موئی	ده‌بات	به‌رو	میبرد	به‌ره‌ت
ئیره	ئینگه / ئید	اینجا	ئیده	پرد	پردی / پرده	پل	په‌ره‌تو
خوشی	وده‌شی	خوشی	وه‌شتی	بردن	به‌رده‌ی / به‌رد	بردن	به‌ر
چریکه	چریکه	نغمه	چهریکه	فریشته	فریشته / فریشتی	فرشته	فره‌ئشته
خواستم	واستم	خواستم	وه‌سیمی	ههور	ههور / هۆز	ابر	ئه‌وره
بدات	بدۆ	بدهد	ده‌ده‌ت	دی	ده‌گا	ده	ده‌ینگه‌و
ئه‌و / ئه‌وه	ئه‌و / ئاد	او / آن	ئه‌وه‌ت	رۆشن / رووناک	روشن	روشن	ره‌ئوخشنه
ئیمه	ئه‌ز / ئیمه	ما	ئه‌زهم	سارد	سه‌رد	سرد	سه‌ره‌ته
دای	دا / داش	داد	دات	زیان / زهره‌ر	زهره‌ر / زیان	زیان	زیا
داد	داد	داد / عدل	داد / دات	حوشتر	وشتر	شتر	ئوشتره
دین	مه‌یا / مه‌شا	میایند	مه‌شا	چوون / رۆیشتن	لوای / شبیای / شو	شدن / رفتن	شو
کاتی	یا / ئه‌وسا / وه‌ختی	وقتی	یا	ناسیای	ژناسیای / ئه‌ژناس	شناسا	ژناسه‌ر
خۆی ته‌نیا	ته‌نیا ویش	خودش تنها	ته‌نوئی	هونه‌ر	هونه‌ر / حنه‌ر	هنر	هه‌نه‌ره
پیری	په‌ری / په‌راوه‌ری	گذشته	په‌را	خه‌و	خاو / وه‌رم	خواب	خوئه‌فنه
گوتن / سرته	واته‌ی / فچه	گفته	قه‌چه‌ی	رۆح	روح / ئه‌روا	روان	ئوروا
شپوه	شپوه	شپوه	شپقه‌تنه	به‌ره‌و ژوور	هوریای / سه‌ره‌و‌کوئی	بالا (رفتن)	ته‌ئوره‌یا
هه‌لبژاردن	ورچنیه‌ی	انتخاب	وشیایا	بدن	ده‌یدی	بدهید	ده‌ئیدی
پینکه‌وه	وه‌هه‌م / پینوه	باهه‌م	هه‌م	هینز	خۆش	زور	خه‌شیا
تۆ / تویه	تون / تونی	تواست	توئی	به‌هه‌شت	به‌هه‌شت	به‌هشت	قه‌هیشته‌م
هینز	خۆش	قدرت	خشه‌تره‌م	کام / ئاوات	کام / ئاوات	کام	کامه‌م
بگه‌یه‌نه	به‌ره / یا‌ونه	برسان	به‌ره‌نا	هوش	هوش	هوش	مه‌نی ئه‌وش
بکه	که‌ره	بکن	که‌ره	پرسین	په‌رس / په‌رسا	پرسش	په‌ره‌سه‌ت
بریا	ئه‌شیا	ئه‌شه‌خیا / ئیشه‌سا کاشکی	ئه‌شه‌خیا	گوتی	وات / واتش	گفت	مره‌وه‌ت
درۆ	دروئ	دروغ	دروغ	له / ئه‌وه	ئانا / ئانه	در / آن	ئا
ئاگر	ئایر / ئاهیر	ئاتش	ئاته‌ره	بوی بکه‌ین	که‌رمیش په‌ی	بکنیم	که‌ره‌دوشا
تۆخۆت	تو ویت	تو خودت	ته‌قه‌هی / ته‌قه	من	مو / من / مه	من	مه / ما

هه قوو	او	ئەو / ئاد / هەو	ئەو	یەنگە	آنجا	ئاگە / چاگە	ئەوئ / لەوئ
چینا	همراه	چەنی	لەگەڵ	گەرما	گرما	گەرما	گەرما
فشوو	خودش	ویش	خۆی	هەزە	توان	هازی	هیز
یە ترا	دیگری	یۆتەر	یەکیکی تر	ئائەئیبیبو	اینها	ئەئینئ	ئەمانە
پەرەسا	پرسیدن	پەرسای	پرسین	ئاکائو	آشکارا	ئاشکرا	ئاشکرا
قەئینەهی	ببینی	وینئ / بوینئ	ببینئ	ئیشە	آنها	ئادئ / ئادیشا	ئەوان
ژبۆتوم	زیستان	ژبوائ	ژیان	دوئیدە / دوگیدە	دختر	کناچی (دوئید، لوری)	کچ
قیسەم	روستا	وہیسە / دەگا	گوند	جەنە	زن	ژەنی	ژن
مەرکە	مرگ / مردن	مەرگ / مەر دەئ	مەرگ / مردن	کەنا	خانم	کنا	خاتون / کەنی
سوخر	روشن / سرخ	رۆشن / سوور	رووناک / سوور	دووژ	بد / مخالف	دژ / دش	دژ
خقەرەتات	خورشید	وەرەتاو	خۆرەتاو	مەزبیشتو	بزرگترین	گەورەتەربین	مەزنتربین
دەئینا	وجدان	دەین / ویزدان	دەین / ویزدان	ئەهی	هستی	هەنی	هەیت
خقائیش	خودشان	ویشا	خۆیان	کەهیا	کدام	کیتها	کیتها
ئەئیریە	یاران / دوستان	ئەیاران / یاوهران	یاران	فرەسەم	پرسیدم	پەرسام	پرسیم
دەئیقە	دیو	دئو / دئوہزەمە	دئو	خشما	شما	شمە	ئیبوہ
بومیاو	زادبوم	زیدوبوم	زیدوبوم	قاچی	گفتەشە	وچیا / واچیا	گوتراو
زوشتا	دوست	دوس	دۆست	قەئوچە	بگو	واچە	بلی
هقەرە	نور	وەر	خۆر	ستەرەم	ستارە	هەسارە	ئەستیرە
فرە	زیاد	فرە	زۆر	ماقەنگە	ماہ	مانگە	مانگ
نەقەئیت	نمیدید	نەوینئ	نەیدەدیت	کە	کیست	کین	کیبە
قەهیشت	خوب	وہش	باش	خوہفنەم	خواب	وہرم / خاو	خەون
سەرئووش	سروش	سرووش	سرووش	داتارەم	آفرینندە	دادار	داهیتەر
دەرەگ	دراز	دریژ	دریژ	پەر	پر	پەر	پر
ئائیدوم	آمدید	ئامایدئ	هاتن	سپاد	سپاہ	سپا	سویا
خقەئیتتا	خودتان	ویتا	خۆتان	کو ترا	کجا	کۆگە	کوئ
هەنتئ	هست	هەن	هەیە	چیت نا	چگونه	چەنی	چۆن
میژدەم	میارزد / مژدە	میژۆ / مژدە	دینئ / موژدە	گو شودۆم	گو ش دەھید	گو ش دەھیدئ	گوئ بدەن
خشماقەسوو	مانندشما	پیتسەشمە	وہ کو ئیبوہ	مەرەوات	گفت	وات / واتش	گو تئ
یە تا	تا	هە تا	هە تا	ئەووبی	وای	وہی	وہی
کوو ترا	کجاست	کون	کووا	وہرەزینتو	برزگر	وہرزیەر	وہرزیەر
دوئیر	دور	دوور	دوور	بەوہنتئ	خواهندبود	با	دەبن
کەت	کدام	کامە	کام	چەشمە	چشم	چەم / چەمئ	چاو
فرەئووجا	بیشترگو	فرە واچە	زۆرتەر بلی	براتا	برادر	برا	برا

پهري	پهري / پهريه	پري	پهئيريكه
دانه / دان	داني	دانه	دانو
نازاد	نازاد	آزاد	نازاته
نازار	نازاره	آزار	نازاره
نافه رين	نافه رين	آفرين	نافه رينه
ناماده	ناماده	اماده	ناماته
هاتن	ناماي	امدن	نائنج
حيز	حيز / حيزه	هيز	ئيزه
با	وا	باد	واوه / وا
كينه	كينج	كينه	كهئينه
كيو / كينف	كو	كوه	كهئوفه
كچ / كه نيشك	كناچن	دختر	كه نيا
كه مهر	كه مهر	كمر	كه مهر / كمره
كردن	كهردهي	كردن	كه ر / كه ره
كه ر	كه ر	كه رپه ن كر	كه رينه / كه ره / كه ره پهن كر
چه قو	كاردی	كارد	كه ريتي / كه ريتته
كوئ / كوا	كو / كوگه / كوڼ	كو / كجا	كوو / كوه
به ره و كوئ	كوژه / كوئسهره	به كجا	كووسره
كوشتن	كوش / كوشته ي	كشتن	كوش
كرتكار	كرتكار	كارگر	كرتتار
كرم	كرمي	كرم	كرتيا
خو	وي	خود	خوه
خه زووره	هه سووره	پدر زن	خقه سووره
خواردن	واردی	خوردن	خواشا / خوره ته
كه ر	ههر	خر	خه ره
خيره تمه ند	خيره تمه ند	خردمند	خره توموت
شه و	شه و / شه وي	شب	خشه پ
سه د / سه د	سه د	صد	سه ته
گواره	گوشه واره	گوشواره	گهئوشا وهره
گه نيو	گه نا	گنديده	گهن
گيان	گيان	جان	گه يه
زور	فره	زياد / بيش	فره
گهرم	گهرم	گرم	گه رتيمه

پاته	پدر	تاته	بابه
كام	كدام	كام / كامه	كام / كامه
كه منه	كم	كه م	كه م
خقايش	خويش	خويش	خويش
ده ده ته ت	ميدهد	مدو / ده رو	ده دات
مينه ش	مينشاني	مينه يش	دای ده نيي
فائورائيتا	دگرگوني	وارپاي / فاريپاي	گوژان
نه زديشتام	نزديكترين	نزيكتره رين	نيزيكترين
گه ته	برسد	ياوو	بگات
نامه ئيش	نامشان	ناميشا	ناويان
ته نقو	تن	ته ن / لاشه	ته ن / له ش
ئه ئيزيه	اكنون	ئه ئيسه	ئيسسته
ئه ئيپي	آب	ئاوي	ئاو
ئه ئيريه	آرام	ئارام	ئارام
وهره نت	باران	واران	باران
ئه سپه	آسپ	ئه سپ	ئه سپ
ئه ئيسمه	هيزم	هيزمي	دار
ئه ئوسره و نه	جوراب	گوره وي	گویره وي
ئه ئووره	پايين	وار	خوار
ني ئانه ز	نيياز	نيياز	نيياز
قه ئيشه	آزار	ئيش	ئيش
خشتي	خوشي / آشتي	وهشي / ئاشتي	خوشي / ئاشتي
ئه ژي	آژدها	ئه ژديه	ئه ژديه
ئه نگوشته	آنگشت	گلکه / نه نگوسته	قامک
ئاني	آن اندازه	ئاننه / ئانده	ئه وهنده
ئه نومويه	گوسفند	مه ي / مه يه	مه ر
ئوپه ره	جلوتر	ئه وپه ر	ئه وپه ر
ئه رتزووره	آريز	ئارتيز	ئارتيز
ئه ريده	آورده	ئارده	هينراو
ئه وه هيشتي	آشتي	ئاشتي	ئاشتي
ئه سمه ن	اسمان	ئاسمان	ئاسمان
ئه سرو	اشک	هه رسي	ئه سرين / فرميسک
ئه شکه ري	آشکار	ئاشکرا	ئاشکرا

گه ریو / گیت پسته	گرفتن	گرته ی / گیت ته ی	گرتن	نافه / نه بی / نه با	ناف	نه هه	ناوک
گریزا	گریستن	گره وای	گریان	نه وه	نو	نه و	نوی
چه کوشه	چکش	چه کوش	چه کوش	نه وه	نیست	نیا	نییه
چش	چشیدن	چه شه / چه شته ی	چه شتن	نه وه ئیت	نود	نه وه د	نه وه د / نه وه دت
چی	چرا	چی / په ی چیشی	بوچی	نه وه سه ته	نه صد	نوسه د	نوسه د
چیسنا	چگونه	چه بین / چه نیسه	چون	نه سه که	دفتر	نه سه ق	نه سه ق
چوه نت	چند	چند / چنده	چه ند	نه میته / نیمه ته	مد	مه د	نه وگ
وه فره	برف	وه روه / وه فره	به فر	نه مه	نماز	نما	نویژ
جه نکه	جنگ	جنگ	شهر	په ئیری واره	دیوار	دیوار	دیوار
ژنا	شناختن	ژناسای	ناسین	په ئیسه	پیس	پیس	پیس
ژناتهر	دانا	زانا	زانا	په چ	پخت / پز	په چ / نانه په چ	نانکه ر
ژنو / زه نگره	زانو	زه نگول	ئه ژنو	په ریس	پرسیدن	په رس / په رسای	په رس / په رسین
زه نوه	زانو	زه نگول	ئه ژنو	پاشنه	پاشنه	پازنه	پازنه
زه وهره / زوره	زور	زور	هیز	فشه ریمه	شرم	شهرم / شهرمه	شهرم
زاماتهر	داماد	زه ما	زاوا	به ئونه	بودن	بییه	بوون
زیمه ئین	زمین	زهمین	زه وی	به خته	بخت	به خته	به خت
ته ئیژه	تیز	تیز	تیز	به خش	بخشیدن	به خشای	به خشین
ئاب	آب	ئاوی	ئاو	به ژ	بخش / سهم	به ش	به ش
ته نووره	انور	ته نووره	ته نوور	به ر	بردن	به ر / به رده ی	بردن
ته ریس	ترس	ته رسی	ترس	به ریز	بلند	به رز	به رز
ته ریشنه	تشنه	ته ژنه	تینوو	دپاشه	بایسته	باشه / شیاو	باش / شیاو
ته شته	تشت	ته شت	ته شت	بوزه	بز	بزه	بزن
ته ش / تاش	تراش / تراشیدن	تاش / تاشای / تاشته ی	تاشین	بوئه	بن	بنه	بن
تبه ئیشه	درد / رنج	ئیش	ئیش	براتهر	برادر	برا	برا
ده ئیمه ن	دیدگاه	دیمه ن	دیمه ن	مه خش	مگس	مه شی	میش
دهغه	داغ	داخ	داخ	مه زگه	مغز	مه ژگ / مه ژگه	میشک
دهنته ن	دندان	ددان	ددان	مه زه نت / مه زینه / مه زو بزرگ		گه وره	مه زن
دهر	دریدن	دریه ی / درده ی	درین / دراندن	میز	شاشیدن	گمیز کهرده ی	میزکردن
دی / ئه دی	دیدن	دیه ی	دیتن	موشتی	مشت	مشته	مشت
دهر بته	آزار	دهرده	دهرد	مانن	ماندن	مه نه ی	مانه وه
دهقه ره	درب	به ره / ده روازه	دهرک / درگا	یه وه	جو	یه وه	جو
نه ئیرییه	نر / نریه	نیر / نیرییه	نیر / نیرییه	به جینه	الک	ویچنه	بیژنگ
نه ئیمه	نیم	نیمه	نیوه	ره ئیشه	ریش	ریش	ریش

ره‌نوغنه	روغن	پوهن	پژن
ره‌نوچه‌نه	روزنه	پوچنه	پژژنه
ره‌نوژده / ره‌نوپی	روباه	پواسه	پتوی
رانه	ران	پان	پان
وه‌ئیم	خوادم	ویم	خۆم
وه‌نا	درخت (ون)	وه‌نی	داره (به‌ن)
وه‌ره	بر/ جلو	وه‌ر	به‌ر / پپیش
واتویتریته	باد برده	واپه‌رده	با بردوو
وار	باریدن	وارای	بارین
واره	باران	واران	بارین
وین / وینه	دیدن	دیه‌ی / وینای	بینین / دیتن
هوشکه	خشک	وشک	وشک
ویسه‌ته	بیست	ویس	بیست
ویهریکه	گرگ	وه‌رگ	گورگ
ساره / سه‌ره	سر	سه‌ره	سه‌ر
سپهر	سپردن	سپارای	سپاردن
سپیش	شپش	هه‌شپشی	ئه‌سپین
شو	شدن / رفتن	شبه‌ی / لوای / شو	پوچین / چوون
هه‌ندام	اندام	ئه‌ندام / عه‌ندام	ئه‌ندام
هه‌پتائی	هفتاد	حه‌فتا	حه‌فتا
هه‌مه / هامین	تابستان	هامن	هاوین
هه‌ونه‌رونت	هنرمند	هونه‌رمه‌ند	هونه‌رمه‌ند
هوهر	خوردن	واردی	خواردن
پی‌ئه‌وه	گریستن	گره‌وای / گره‌وه	گریان
که‌ن	کندن	که‌نده‌ی	که‌ندن
گه‌ر	آواز خواندن	گورانین / گره	گورانی / گره
مه‌ر	مردن	مه‌رده‌ی	مردن
نا	نه / نخیر	نه / نا	نه / نا

په‌راویزه‌کان

۱- هۆزی پارس یه‌ک له هۆزه ئاریاییه‌کانی ئیرانه، ئه‌م وشه‌یه دواتر بوو به‌ناوی هه‌موو ئیران که دواییش عه‌ره‌ب کردووێته‌ی به‌فارس- (پارسی) هه‌م به‌دانیشته‌وانی ولاتی پارس و هه‌میش به‌زمانه‌که‌یان ده‌گوتیته‌ی که له ریشه‌ی - هیند و ئه‌وروپی - بوو و له سه‌رده‌می هه‌خامه‌نشیه‌یه‌کاندا زمانی ره‌سمی ده‌ربار بووه و پیتیان گوتوووه زاراوه‌ی پارسیی دیرین و -فۆرس-ی کۆن. ئه‌م زاراوه‌یه له‌گه‌ڵ زمانی سانسکریت و له‌هه‌جه‌ی ئاقیستادا له یه‌ک ریشه و بنه‌مان.

۲- له کلتوری زه‌رده‌شتیدا ته‌مه‌نی زه‌وی ۱۲ هه‌زار ساله‌ که دابه‌ش ده‌بیته سه‌ر چوار قۆناغی سه‌ هه‌زار سالی، له ۳ هه‌زار سالی سه‌ره‌تادا ئورمه‌زد (ئه‌هه‌ورا مه‌زدا) هه‌موو بوونه‌وه‌رانی به‌شپوه‌ی -مینویی- واته نه‌بیراو، رۆجی، غه‌یره مادی دروست ده‌کات، له کۆتایی ئه‌م ده‌ره‌یه‌دا ئه‌هرمه‌ن هیرش ده‌کاته سه‌ر مه‌له‌ندی ئورمه‌زد، به‌لام پاشه‌کشه‌ی پێ ده‌کریت و بۆ ماوه‌ی سه‌ هه‌زار سال بچ هۆش و بچ جووله‌ ده‌که‌وێت و له‌م ماوه‌یه‌دا که دووه‌مه‌ین سه‌ هه‌زار ساله‌ی ده‌ورانی جیهانه، بوونه‌وه‌ران به‌شپوه‌ی -گیتی- واته بێنراو، مادی دروست ده‌بن. له کۆتایی ئه‌م ده‌ورانه‌شدا ئه‌هرمه‌ن جارێکی دیکه هیرش ده‌کاته‌وه و له ئه‌نجامدا ده‌ورانی تیکه‌ل‌بوونی چاکه و خراپه (جیهانی ئیستا) ده‌ست پێ ده‌کات که شه‌ش هه‌زار سال ده‌خایه‌نیت، زه‌رده‌شت له ناوه‌راستی ئه‌م ده‌ورانه واته له سه‌ره‌تای چواره‌مه‌ین سه‌ هه‌زار ساله‌ی جیهاندا سه‌ره‌له‌ده‌دات.

۳- بۆ زانیاری زیاتر له‌مه‌ر ئه‌و به‌ره‌رچدانه‌وه‌یه‌ی یه‌کبوونی (که‌وی ویشته‌اسپه‌ی) ئاقیستا - گشتاسپی که‌یانی - و (ویشتاسپ)ی باوکی دارپۆش پروانه «در روشنایی تاریخ» زرتشت، ل ۵۳ تا ۷۴ .

۴- ئارتۆر کریسته‌ن سن: چه‌ند سه‌رنجێک له‌مه‌ر کۆنترین ده‌وره‌ی ئایینی زه‌رده‌شتی، و. (پۆ فارسی) د. زه‌بیه‌للا سه‌فا، گۆفاری زانکۆی ئه‌ده‌بیاتی تاران سالی دووه‌م ژماره (۳) به‌هاری ۱۳۳۴ی هه‌تاوی.

۵- هه‌مان سه‌رچاوه‌.

۶- چیچه‌ست یا به‌پیتی ئاقیستا (چه‌سته) ناوی کۆنی هه‌مان گۆلی (ورم)ی ئه‌مه‌رۆیه له پارێزگای نازه‌ریاجانی رۆژئاوایی ئیراندا. هه‌مدیلای مسته‌وفی له (نزهة القلوب) دا ده‌نوسیت: «گۆلی چیچه‌ست له ویلایه‌تی نازه‌ریاجاندا به‌ پیتی ده‌لین ده‌ریای سوێر، شاره‌کانی ورم و ئه‌شهنه‌ویه و دی خوارقان و ته‌روج و سه‌لماس ده‌که‌ونه لێواره‌کانییه‌وه، دوورگه‌یه‌ک له نێوه‌راستییدا و کیتیکیشی له پالدایه که بۆته گۆزی پاشایه‌کی مه‌غۆل...».

۷- ئیرانویج له ئاقیستادا (ئه‌ئیریه‌نه فه‌ئیچه) یه‌ که وشه‌یه‌کی لیکدراوه، به‌شی یه‌که‌می واته ئه‌ئیریه‌نه هه‌مان (ئیران)ه، به‌لام هه‌شتاش واتای (فه‌ئیچه) نه‌دۆزراوه‌ته‌وه. له سانسکریتدا وشه‌ی (بیجه) هه‌یه به‌واتای تۆ، هه‌ر بۆیه رۆژه‌لاتناسه‌کان ئه‌و واتایه‌یان له به‌رچاو گرتوه و ده‌لین ئه‌ئیریه‌نه فه‌ئیچه واته سه‌ره‌زه‌ویی توخم و نه‌ژادی ئاریایی. ناوی ئیرانویج له‌ناو ئاقیستا و ده‌قه پاله‌وییه‌کاندا زۆر به‌رپز و حورمه‌ته‌وه هاتوه که ده‌لی ئیرانویج ناوچه‌یه‌که که ئاریاییه‌کان یه‌که‌مجار له‌وی گیرسانه‌وه و به‌ره‌به‌ره به‌هه‌موو ئیراندا بلابوونه‌وه. له‌سه‌ر شوین و جوگرافای ئیرانویج راو‌بو‌چوونی زۆر لیک جیاواز و دژ به‌یه‌ک و ئالۆز هه‌ن و تۆژهر ناگه‌یه‌ننه ئه‌نجامیکی دلخواز.

۸- سه‌رچاوه‌ی ژماره ۴- (هه‌روه‌ک له پیتسه‌کییه‌که‌دا گوتم من پیم وایه که زه‌رده‌شت له هه‌ورامانه‌وه سه‌ری هه‌لداوه و ئیرانویجیش به‌هه‌مان هه‌ورامان ده‌زانم که دواتر گۆردراوه و بۆته (ناهوورامان) واته شوین و مه‌له‌ندی ئاهوورا. زه‌رده‌شت له‌وتیه به‌ره‌و رۆژه‌لاتی ئیران رۆشیتوه، به‌لام بۆچی تا ئیستا هه‌یج باسیک له‌م مه‌سه‌له‌یه نه‌کراوه، ئه‌وه به‌رای من ده‌گه‌ریته‌وه بۆ: ۱- نه‌ناسراوی ناوچه‌که که بۆ خۆی چهن‌دین هۆکاری هه‌ن که هه‌ر کامه‌یان جیتی لیک‌لینه‌وه‌یه‌کی چو پره، ۲- ناشاره‌زایی ئاقیستاناسان و رۆژه‌لاتناسانی رۆژاویی که به‌درتزیایی میژووی تۆزینه‌وه‌کانیان بۆته هۆی گه‌لی به‌هه‌له‌داچوون و... ۳- شارده‌وه‌ی راستییه‌کان له‌لایه‌ن

هندی توپزوری فارس به فکرچیکی پان فارسسیسم و حهزی بی سنووری به فارس کردن و... پیم وایه نه گهر لیژنه یه کی کومه لناس و دیرینه ناس و زمانه وان و جوغرافی زان کویینه وه و دیراسه یه کی بنه رته و مهیدانی دهست پی بکن له سهر وشه ئیرانویج و ناهورامان و ئورومون و میژوی پیرشالیاری هه ورمان و دیکه ی ناسه واره دیرینه کان و هه رواش که لتور و دابونه ریتی جه ماوه ری ئه وه ده قهره ئه وکات راستییبه میژوو بییه کان دهرده کون و بوجونه که ی منیش جیی خوی ده گرت. ج.ع).

۹- واته ئه رشیف و کتیبخانه ی به لگه کانی پاشایه تی. ئه و وشه به له -دینکه رد- دا (دیژنه پشیتته ک) ه و له (فارسانمه ی ئینبو به لخی) شدا به شتیوه -دژنفیشت- هاتووه.

۱۰- ئه بولعه لی محمه د ئینبو محمه د به لعه می، میژوی به لعه می (وه رگپردراو و ته و اوکه ری - میژوی ته به ری-یه)، به رگی یه کهم لاپه ره ۶۵۶ تا ۶۵۷ .

۱۱- ئه راپۆزته له -دینکه رد- یشدا هه ره به و شتیوه هاتووه به لام له مه یاندا کۆکرده وه ی ئاقیستا خراوه ته پال - دارا-ی دارایان.

۱۲- (بونده ههش یان خود بونده هیشنه) کتیبچیکی ئایینی و میژوو بییه به زمانی پاله وی که له مه ره ئافران دن و هه ندی زانیاری میژوو بی و جوغرافییه وه باس ده کات به تایهت به شی ۳۱ و ۳۳ که بوخوی ده بیته میژوو یه کی ته و او ی ئیران، ئه م کتیبه دوو به شی جیا وازه واته بونده هیشی هیندی و بونده هیشی ئیرانی که به شه ئیرانییه که ی ده بیته ۱۳ هه زار وشه له ۶۶ به شدا و له راستیدا هه مان کتیبی (دین ناگی) پاله وییه و به هه موو زمانه زیندوو هه کانی دنیاش وه رگپردراوه و لیکۆلینه وه ی له سهر کراوه / (دینکه رد) یا (دینکه رت)، ئه میش کتیبی به نرخ و به ناوبانگی زمانی پاله وییه که له (۹) به رگدا له سالی ۱۹۸-۲۱۸ ی کۆچی له سهرده می خه لیفه مه ئموون له به غدا و له لایه ن پشیه وای مه زنی زه رده شتی (نازه ر فرانیه غ) وه نووسراوه . دینکه رد گه ورده ترین قاموس و ته فسیر و شیکرده وه ی ئاقیستایه به زمانی پاله وی. / (ئه رداویرافنامه) که له زمانی پاله ویدا (ئارتای ویراو نامه ک) ی پیتی دهوتری بریتیه له (۸۸۰۰) وشه ی پاله وی له نووسینی (ئه رتای بیراف) که یه کییک بوو له گه و ره مۆبه ده کانی ده ورانی ئه رده شیر و شاپووری یه کهم که له خه ودا ده چیتته -میعراج- و سهیری به هه شت و دۆزه خ و... ده کات، کتیبه که هه لگری زۆر باس و بابه تی ئه خلاقی و کومه لایه تی و ئایینی و میژوو بییه و به تایه تی زۆر به وردی باسی وه زعی ئالۆزی ئیران پاش هیرشی ئه سه کنه در و بووژاندنه وه ی ئایینی و نه ته وایه تی له ده ورانی ساسانییه کاندا (سه ده ی سییه می زایینی) ده کات. (ئه گه ر سه رنجچیکی وردی ئه رداویراف نامه بدین و پاشان سه ریریکی میعراجنامه ی پیغه مبه ری ئیسلام بکه یین و له ناوه رۆکی هه ردوو لا ورد بینه وه زۆر راستیمان له بواری ویکچوون و شوینکه و تن و لی وه رگرتن و... بو ده رده که ویت. -ج.ع-).

۱۳- هیربه د یان هیربه ز له ئاقیستادا (ئه ئیسره په ئیتی) و له زمانی پاله ویشدا (هه ره پت) ه که ده بیته قوناغتیکی هه ره به رزی ئایینی و واتای (عه لامه) ی ئایینی ده دات. وشه که دوو به شه به شی یه کهم ئه ئیسره واته فیکاری و راهیتان، به شی دووه په ئیتی واته خاوه ن دارنده، به سه ره یه کیشه وه ده بیته خاوه نی هیری فیکاری و به کورتیش مامۆستا و راهینه ر .

۱۴- دین ده بیره یان خود دینه دبیری واته خه ت و نووسینی ئایین، خه تیکه که دیرۆکی راهیتانی به ته واده تی ئاشکرا نه بووه، له راسته وه بو چه پ ده نووسریت، عه ره ب پیتی ده لیت «دین زه فیره». هه ر چۆن بیت خه تی تایه ته ی ئاقیستایه و هه موو ئاقیستا و ده قه زه رده شتییه کان به و خه ته نووسراوه ته وه.

۱۵- نه سه که به واتای کتیب، به رگ، به ش دیت وه ک چۆن به به شه کانی قورئان ده لئین جزم (به کوردی) بو به شه کانی ئاقیستاش نه سه که به کاره اتووه. ئه م وشه به له کوردیدا هه تا ئیستاش ماوه ته وه به هه ندی گۆرانکاری یا باشتەر بلیم ته عبیره وه، ئه و ته به دیکۆمیتت و به لگه و سه نه ده کان ده لئین نه سه ک یان خود نه سه ق. ج.ع.

۱۶- گاسانیک واته له نووسیندا به شتیوه ی (گات) ه کان، نه سه کی گاسانیک هه ر وه کو گاته کان به شتیوه شیعر هۆنراوه ته وه و هه لگری سی نزا و پارانه وه ی هه ره پیرۆزی ئایینی زه رده شته به ناوه کانی ۱- ئه شیم قۆهووه ۲-

یه تا ئه هووه ۳- به نگه هه اتام. / داتیک وشه یه کی پاله وییه و له ریشه ی - دات، داد - وه رگیراوه و به واتای - یاسای دادوه ری - دیت، داتیک به شی یاسا و ئه حکام و نادایی زه رده شتییه بو ریتوینیکردنی خه لک له م جیهانه دا. / هات مانسریت یان خود هاته ک مانسه ریک له ریشه ی - مه نسره - وه رگیراوه و واتای که لامی ئیژه دی ده دات و بریتیه له چه ندین نزا و پارانه وه و نزیک خسته وه ی مرۆف له ناهورا مه زدا، هه ر کام له و سی به شه ی ئاقیستا حه وت نه سه که یان کتیبیان له خو گرتووه.

۱۷- ئه و که سه انه ی له ترسی دوژمی عه ره بیاندا کۆچیان کرد و له هیندستاندا گیرسانه وه و وه کو که مه نه ته ویه کیان لی هات و ناوی (پارسیان) یان لی نرا و ئیستاش هه ره به پارسییه کانی هیند به ناوبانگن، زۆریه ی ئاقیستا ناس و په هله وی ناسه ناوه رده کانی جیهان هه ره له نیو ئه واندا هه لکه و ته وون یا لای ئه وان په روه رده بوون.

۱۸- ریوایاتی داراب هورمه زدیار یه کیکه له و کتیبه به ناوبانگانه ی که سالی ۱۹۲۲ ی زایینی له لایه ن هیربه د (مانکجی رۆسته م جی ئونوالا) وه له چاپ درا.

۱۹- نه نیا وه کو نمونه یه ک له خه روار نامه ژه به و چاپانه کرا، چاپی دیکه ش که له زمان و ولاتانی جیهاندا له سه ر ئاقیستا کراون گه لی زۆر و ناوه تانی هه موویان کات و مه ودا یه کی فراوانتری پتیه سه.

۲۰- گیرشمنه پیتی وایه هۆزه هیندییه کان سه ره تای هه زاره ی دووه می پیش زایین و ئیرانییه کان هه زار سال پاش ئه وان کۆچیان کرد.

۲۱- کۆنترین ده سنووسی به شیک له به شه کانی ئاقیستا ده گه رته وه بو سالی ۱۲۷۸ ی زایینی.

۲۲- ئه م لیکچوونه له گه ل دیکه ی کومه له زمانه کانی هیند و ئه وروپیشدا به رچاو ده که ویت.

۲۳- ئینبو نه دیم له کتیبی (الفهرست) دا شه رحتیکی له سه ره خه ته بره واره کانی سه رده می ساسانی نووسیوه .

۲۴- له خسته که ده ژماره ی ۱ تا ۱۴ سه ره به پیته ده نگداره کان و ژماره ی ۱۵ تا ۴۹ یش پیته بی ده نگه کانن، پیته کانی ژماره ۱۰ و ۳۰ و ۳۱ له لوتدا ده رده بردین، پیته کانی ژماره ۳۵ و ۳۷ هه میشه له سه ره تای وشه وه ده نووسرین، پیتی ژماره ۴۲ نه نیا له ناوه راست و کۆتایی وشه دا دیت، پیتی ژماره ۴۳ له هه موو شوینتیکی وشه دا دیت، پیتی ژماره ۴۴ هه میشه پیش پیتی ژماره ۳۴ دیت، ژماره ۴۷ یش هه ره پیش ژماره ۳۴ دیت و ده نگه ی له (ه) قه له و تره و به (خ) نزیکه، ژماره ۴۸ هه میشه له پیش پیته ده نگداره کانه وه دیت و ژماره ۴۹ جاروبار له جیتی ژماره ۳۵ له سه ره تای وشه وه ده نووسریت.

۲۵- ئوشته وه ده گات وشه یه کی لیکدراوه له (ئوشته وه د + گاه - گات). گاه یان خود گات مه به سستی هه مان گاته کانه، ئوشته وه د یا به پیتی زمانی ئاقیستا (ئوشته قه ئه ییتی) له وشه ی -ئوشته- وه رگیراوه و واتای سه لامه تی و ته ندروستی ده دات و بو ته یه کهم وشه ی ده ستپیکردنی یه سنای چل و سییه م.

۲۶- له ئاقیستادا زۆرتر (یه تا ئه هوو قه ئیرییه) ی پیتی ده گوتریت و به شیکه له برکه کانی (گاسانیک) و ده بیته ده سپیکی یه ک له و سی نوپۆ و پارانه وه هه ره گرینگ و پر ناوه رۆکانه ی ئاقیستا و سه رجهم ده بیته (۲۱) وشه، له دینکه ردا هاتووه که ۲۱ نه سه که ی ئاقیستا به پیتی هه مان ۲۱ وشه یه ی ئه م نزایه ناوه د کراون. ئه م نوپۆه زۆرتر له گه ل نوپۆی (ئه شیم قه هوو) دا ده خوینریت و واتاکه شیان به م چه شنه یه: «راستی باشتیرین تۆشه و مایه ی به خته وه رییبه، به خته وه ر ئه و که سه یه که کرداری راست و دروست بکات و خوازیاری باشتیرین راستی بیت»... (زه رده شتی مه زنی له رووی راستییبه وه هه لپه ژیردراو، ئه و سه روه ره رۆحییبه که له خه زینه ی کرداره کانی خۆیدا کرداره چاکه کانی خه لک ده پارێزیت و له رۆژی په سلاندا ده یانباته لای مه زدا، مه نزایه تیبی مه زداش بو که سپیکه که پارێزه ری هه ژاران بیت.».

۲۷- بروه: (ه.س. نیبیرگ): «ئایینه کانی ئیرانی کۆن»، و. بو فارسی: د. سه یفوللا نه جم ئابادی.

۲۸- یه کهم، ئه نه وه د گات (ئه هوونه وه ییتی گاسا) یه که مین گاتایه و مه به سستیش له و گاتایه یه که به وشه ی (ئه هوونه) وه ده ست پی ده کات، واتای وشه که ش ده بیته سه روه ر، گه و ره، ژیانبه خش. هه ره ها ناوی رۆژی

یه‌کهمی (پینجه) و (فه‌روه‌دین)یشه. دوهم، بۆ ئوشته‌وه‌د گات بروانه په‌راویزی ژماره ۲۵ سبیه‌م، سپه‌تمه‌دگات سبیه‌مین به‌شی گاته‌کانه و به‌واتای (سپه‌تنامینو) واته - بیرو زانیاری پیرۆز - دپت و ناوی سبیه‌مین رۆژی (پینجه)شه. چواره، فه‌هووخشته‌رگات گاتی پینجه‌مه، واته نه‌و گاتانه‌ی که خاوه‌نی (فه‌هیشته‌یه‌شت)ن که ئه‌ویش به‌واتای چاکترین سامان و باشترین ئاره‌زوو دپت.

۲۹- هوشبام وشه‌یه‌کی پیکه‌ته‌ی دوو به‌شیه‌یه: (هوش + بام). هوش له ئاقبستادا (ئوشه) و له سانسکریتدا (ئوشاش)ه که واتای زهمه‌نی نیوه شه‌و تا کاتی هه‌لاتنی رۆژ دهدات. (بام)یش له ئاقبستادا (بامیه) و له پاله‌ویدا (بامیه‌ک)ه که واتای رووناک و رۆشن ده‌گه‌یه‌نیت. هوشبام نوێژی تایه‌تی به‌یانیانه و پیکه‌ته‌وه له چهند به‌شی جیا‌جیای ئاقبستا.

۳۰- ویسپه‌رده له دوو وشه‌ی ئاقبستایی پیکه‌ته‌وه: (ویسپه‌ + رته‌وو)، ویسپه‌ له پاله‌ویدا (قوسپه)یه به‌واتای هه‌موو، (رهد / رته‌وو)ی ئاقبستاییش واته دلپه‌ر و به‌خیره‌ت و زانا. واتای وشه‌که سه‌رحه‌م ده‌بیته (هه‌موو دلپه‌ران و زانیان) و هه‌رواش ده‌بیته (یه‌زدانی زانا و توانا به‌هه‌موو شتیک).

۳۱- گاه‌نبار، گه‌هه‌نبار، گاه‌نبار یا‌نخود (گاسانبار)ی پاله‌وی ناوی شه‌ش جه‌زنی سالن که به‌شه‌ش جه‌زنی ئافران‌دن ناوزده‌د کراون. له ئوستوره‌ ئی‌رانییه‌کاندا هاتوه‌وه که ئه‌هورا مه‌زدا به‌شه‌ش جار (سه‌رحه‌م له یه‌ک سالدا) جیهانی دا‌هینا که هه‌ر جارێکیان ناویکی تایه‌تی هه‌یه و هه‌ر جه‌زنی‌ک کات و ساتی تایه‌ت و هه‌ر ناویکی‌ش واتایه‌کی جیای هه‌یه که له خواره‌وه به‌جیا باسیان ده‌کهن:

گه‌هه‌نباری یه‌که‌م، (مه‌یدی زهرمه) له ئاقبستادا (مه‌یزویی زهریمه)یه که ئه‌فراندنی مرۆفه و به‌واتای ئه‌فراندنی به‌هار دپت و له چل و پینجه‌مین رۆژی سالدا ده‌گیریت واته بۆ ئه‌و کاته‌ی که زه‌وی سه‌وز ده‌بیت.

گه‌هه‌نباری دوهم، (مه‌یدی شه‌مه) له ئاقبستادا (مه‌یزویی شیمه)یه، ئه‌فراندنی ئاو، به‌واتای ناوه‌راستی هاوین و له سه‌د و پینجه‌مین رۆژی سال و بۆ ئه‌و کاته‌ی که دروینه‌ ده‌کرت.

گه‌هه‌نباری سبیه‌م، (په‌تیه‌ش هه‌یه) له ئاقبستادا (په‌تیه‌ش هه‌هیه)یه، ئه‌فراندنی زه‌وی، به‌واتای دا‌هینهر، له سه‌د و هه‌شتایه‌مین رۆژی سالدا و بۆ ئه‌و کاته‌ی خه‌رمان هه‌لده‌گیریت.

گه‌هه‌نباری چواره، (ئه‌یاسریمه) له ئاقبستادا (ئه‌یاسه‌ریمه)، ئافران‌دی گیا، به‌واتای گه‌رانه‌وه، له دووسه‌د و ده‌یه‌مین رۆژی سال و بۆ ئه‌و کاته‌ی که شوان پانه‌که‌ی ده‌گه‌رینتیه‌وه ماله‌وه.

گه‌هه‌نباری پینجه‌م، (مه‌یدی‌ریمه) له ئاقبستادا (مه‌یزیا‌ه‌ریه)، ئه‌فراندنی ئازهلان، به‌واتای ناوه‌راستی سال، له دوو سه‌د و نه‌وه‌ده‌مین رۆژی سال و ئه‌و کاته‌ی که هه‌وا سارد ده‌کات.

گه‌هه‌نباری شه‌شم، (هه‌مه‌سپه‌ت مه‌ده‌م)، له ئاقبستادا (هه‌مه‌سپه‌س مه‌بیده‌یه)، ئه‌فراندنی مرۆڤ، به‌واتای کاروباری دینی، له سه‌د و شه‌ست و پینجه‌مین رۆژی سالدا و بۆ ریتز لیتان له رۆح (په‌وان)ی مردووان ده‌گیریت.

۳۲- اخلاق ایران باستان، دینشاه ایرانی، ترجمه عبدالحسین سپنتا، لاپه‌ره (۷-۹).

۳۳- یه‌سنا هاتی ۳۰ کۆپله‌ی دوهم.

۳۴- سپه‌نته مه‌ینیه (سپه‌نتا مینۆ / سپه‌ند مینۆ) واته زانیاری پیرۆز له به‌رامبه‌ریشدا ئه‌نگه‌ره مه‌ینیه (ئه‌نگه‌ره مینۆ) واته زانیاری ناپاک. به‌شی یه‌که‌می ئه‌م وشه‌یه (ئه‌نگه‌ره) واته له‌نیویه‌ر، کاولکار و به‌شی دووه‌میش (مینۆ) واته رۆح، په‌وان، بیرو ئه‌قل و زانین. ئه‌م وشه‌یه دواتر کورت کراوه‌وه و بۆته ئه‌هریمه‌ن و دواتریش له ئیسلامدا کراوه‌ته ئیبلیس / شه‌یتان.

۳۵- ئه‌شه، ئه‌شا، ئه‌شوو، به‌واتای پاک و راستی و پیرۆزی دپت و ئه‌شه‌وان یا‌نخود ئه‌شه‌وه‌ن به‌که‌سیتک ده‌لین که شوینکه‌وتوی راستی و یاسا‌کانی مه‌زدا و ئایینی پاک و راسته‌قینه‌ بیت. زۆر جار له ئاقبستادا به‌زده‌شت گوتراوه ئه‌شو زده‌شت واته زده‌شتی پاک و راستگۆ. له به‌رامبه‌ری ئه‌م وشه‌یه‌دا دروه‌ند یا‌نخود دره‌گه‌نه‌ه‌یه به‌واتای شوینکه‌وتوی ئایینی درۆیین، درۆزن، ناپاک. درووح (دورقه‌ج)یش واته درۆ،

ناپاک، دپوی نوینه‌ری درۆ و ناپاک.

۳۶- یه‌که‌م: ئه‌شه فه‌هیشته له دوو وشه پیکه‌ته‌وه (ئه‌شه + فه‌هیشته)، ئه‌شه، ئه‌شا به‌واتای راستی و پاک، فه‌هیشته به‌واتای باشتترین. سه‌رحه‌م واتای باشتترین راستی و باشتترین پاک دهدات. ئه‌م وشه‌یه دواتر ئالوگۆری به‌سه‌ردا هاتوه و بۆته (ئوردی به‌هه‌شت) که ده‌کاته دووه‌مین مانگی به‌هار له سالی هه‌تاویدا.

دوهم: فه‌هوومه‌نه به‌واتای چاک و باش هاتوه واته که‌سیتی و ئه‌ندیشه‌ی چاک، دواتر بۆته به‌هه‌من که ده‌کاته دووه‌مین مانگی زستان له سالی هه‌تاویدا.

سبیه‌م: خسه‌تره فه‌تیره‌یه که بۆته شه‌هریوه‌ر به‌واتای ولاتی خوازیار و ده‌سه‌لاتی په‌سه‌ند کراو، مانگی سبیه‌می هاوینه له سالی هه‌تاویدا.

چواره‌م: سپه‌نت ئارمه‌یتی یا سپه‌نداره‌م‌ز وشه‌یه‌کی لیک‌دراوه (سپه‌ند، سپه‌نتا به‌واتای پیرۆز + ئارمه‌یتی به‌واتای پاک و خۆشه‌ویستی) به‌گشتی واته پاک و خۆشه‌ویستی پیرۆز، ئه‌م وشه‌یه دواتر کورت کراوه‌ته‌وه و بۆته ئیسه‌فه‌ند که ده‌کاته دوا مانگی زستان.

پینجه‌م: هه‌ئورقه‌تاته واته پینجه‌یشتویی، کاملبون، ته‌واوه‌تی. ئه‌م وشه‌یه دواتر بۆته خوردا و ده‌کاته سبیه‌مین مانگی به‌هار.

شه‌شم: ئه‌مپه‌رتاته، به‌واتای نهمری و زیندوویتی هه‌تاه‌تای، ئه‌مرۆ کورت‌کراوه‌که‌ی به‌هه‌له‌ کراوه‌ته‌مورداد که واتای مردن و کۆتایی دهدات! به‌لام شپوه راسته‌که‌ی (ئه‌مورداد)ه که واتای هه‌مان نهمری دهدات. ئه‌مورداد ناوی دوهم مانگی هاوینی سالی هه‌تاوویه.

۳۷- له فله‌سه‌فه‌ی کۆنی هیندیشدا وینه‌ی ئه‌م دوو نیشانه‌یه (په‌وان و ماده) له خالقه‌وه ده‌بینیت.

38- Irach.J.S.Tara porewala: Tehcircle Of pertection, dinshah Irani mehorial volume. Bomby 1943.

۳۹- شارستانیه‌تی ئی‌ران، نووسینی کۆمه‌لیک رۆژه‌لاتناسی فه‌ره‌نسی، و. بۆ فارسی: د. عیسا به‌هانم.

۴۰- بنه‌مای فله‌سه‌فه‌ی ئه‌خلاقیی ئایینی زه‌رده‌شت - یادنامه‌ی دینشا-ی ئی‌رانی، نووسینی: حسین کارم زاده‌ی ایران شهر.

۴۱- گا (گاو) به‌واتای ئازهل دپت به‌گشتی نه‌ک ته‌نیا بۆ مانگا، ئازهل (گیاندار)یش لای زه‌رده‌شت پیرۆز بووه و فه‌رمان دراوه که ئازهل سه‌ر نه‌پر‌دپت و نه‌کرتیه‌ قوربانی و... به‌لکو مرۆڤ ده‌بێ به‌ختیوی بکات و له به‌ره‌مه‌کانی (شیر، ماست، دۆ، خوری، که‌ره و...)ی که‌لک وه‌رگیریت، ئه‌مرۆ له زمانی فارسیدا وشه‌ی (گوسفند) مان هه‌یه که به‌ (مه‌ر/ په‌ز) ده‌وتریت، به‌لام ده‌بێ بزانی که ئه‌م وشه‌یه ته‌نیا بۆ ئه‌و گیانداره‌ به‌کار نه‌هاتوه، به‌لکو له بنه‌ره‌تدا (گاو ئسپه‌ند/ گه‌ئو سپه‌نت) بووه واته ئازهل / گیاندار پیرۆز، دواتر کورت کراوه‌ته‌وه و بۆته (گۆسپه‌ند) و دواتریش سواوه و بۆته هه‌مان (گوسفه‌ند)ی ئه‌مرۆ.

۴۲- سه‌رچاوه‌ی ژماره ۴۱

۴۳- ئی‌ران له دیدی رۆژه‌لاتناسانه‌وه، نووسینی کۆمه‌لیک پ‌سپۆری ئه‌مریکی و ئه‌وروپی، و. بۆ فارسی: د. ره‌زا زاده‌ی شه‌فه‌ق.

۴۴- سه‌رچاوه‌ی ژماره ۴۳

۴۵- هه‌مان سه‌رچاوه

۴۶- به‌ره‌ما به‌واتای خودا، خودای هیندووه‌کانه و به‌ره‌مه‌ن به‌و پشته‌وا ئایینیانه ده‌وتریت که شوینکه‌وتوی ئه‌و خودایه‌ن، (به‌ره‌مه‌ن واته پیاوی ئایینی پیرۆزی به‌ره‌ما)، ئه‌رکی به‌ره‌مه‌ن ته‌نیا خویندن و فیت‌کردنی (قیادا)کان و به‌رپه‌ردنی مه‌راسیمی ئایینییه و بۆی نییه‌ بپتته خاوه‌نی هه‌یج سه‌روسامانیکی و هه‌یج مال و سه‌روه‌تیکی کۆ بکاته‌وه، ژبانی به‌ره‌مه‌ن ده‌بیتته چوار قۆناغ که له قۆناغی دوا‌یی واته چواره‌مدا به‌ته‌واوه‌تی

له جیهان دادهپریت و نوقمی خه لوه کتیشان و بیرکرده وه له کاروباری خودایی (رؤحانی) ده بیته.

۴۷- سه چاوه دی ژماره ۴۳

۴۸- م. معزهم: سروودی بناغهی ئایینی زهردهشت، ئیران کوده ژماره ۱۲ لاپه ره ۵-۸.

۴۹- سه چاوه دی ژماره ۴۳

۵۰- همیل بنونیست: دینی ئیرانی به پیتی دهغه کۆنه کانی یونان، و. یو فارسی: بههمن سهرکارانی، لاپه ره دی ۳

51- J, F, Kleuker: zendavestayoroastres lebendiges wort, Rega, 1776-1777

52- A, meillet: trois canfereces surles gathas de Avesta, Paris 1925

۵۳- یو زانیاری و ناشایی زۆرتی خوینهرانی هوگری ئاقیستای پیروز، به کورتی ئامازیه که ده کهینه سهر هندیکی تر له گرینگترین و به سوودترین ئهو بهرهمانه ی له سهر ئاقیستاناسی و له لایهن تۆزده رۆژاوااییه کانه وه نوسراون، بهرهمه کانیس له سی بواردا وه ک نمونه ی مشتیک له خه روار دینییه وه:

۱- (سه چاوه بنه ره تییه کانی تۆزینه وه ی ئاقیستا):

Vrgeschichte der iranischen sprachen: Awestasprache Und Aitpersisch, griph, BD Bartholomae) I Strassburq, 1895-1901

ئهم کتیبه کاملترین به لگهی چرکراوه یه له ئاواشناسی و ریزمانی ئاقیستاییدا که بهرهمه زمانه وانییه کانی پیشتریش ده گرتنه وه.

(Bartholomae), Altiranisches Worterbuch, Strassburq-1904. Znded, Berlin, 1961

ئهم لیکۆلینه وه یه هر هه موو دهغه کانی ئاقیستا و کتیبه کانی فارسیی کۆن ده گرتنه خۆی که له بهر دهستی نوسه ردا هه بوون و ده کۆی بلتین پیستیکی ته واری ئاقیستایه. ئهم بهرهمه دوا ی لیکۆلینه وه کانی (هینتز) و (کۆنت) له بواری فارسیی کۆندا با یه خی نییه، بهلام له بواری تۆزینه وه ی زمانی ئاقیستادا به سه رچاوه یه کی بنه ره تی ده ژمیردیت.

(H, Reichel): Awestisches Elementarbuch, Hiedelberq, 1909

ئهم بهرهمه له بارترین رتگای تۆزینه وه ی ئاقیستایه، نوسه ره له بواری شکل و ئاواشناسیی وشه کاندای شوین پیتی - بارتۆله ی- گرتوه، بهلام به شپوه یه کی کورتتر. سه ره رای ئهمه ش ئهم بهرهمه به شیک ی زۆر له ئامزای ده ربین له زمانی ئاقیستادا ده گرتنه خۆی که خۆی له خۆیدا بی وینه یه، له په راویزی ئهم کتیبه شدا به شیک ی زۆری دهغه کانی ئاقیستا نوسراونه ته وه له گه ل وشه کانیان به جیاواز.

(H,Reichelt) Iranisch, Grundriss der indoqermanischen sprach Und Alertum Skun de,II,Bd,4 - 2, Halt te,s,1 - 84, Berlin leipzig,1927.

ئهم کتیبه ش هه لسه نگاندنیک ی گشتییه له زانیارییه کانی له مه ر تۆزینه وه ئیرانییه کان.

(K,Geldner): Awestalitteratue, Geundriss der Iranschen Philologie, Bd, II, strassburq,1896-1904.

له م کتیبه دا شه رحی ناوه رۆکی ئاقیستا و ئهو زانیارییه نه ی له سه ره به یازه کان نوسراون و دیرۆکی تۆزینه وه ئاقیستاییه کان و بنه ماکانی زمانه وانیی ئاقیستا کراوه و پیستیکی هه موو ئهو سه رچاوانه ش نوسراوه که ده کۆی بۆ ناسینی ئاقیستا سوودیان لی وهریگیریت.

(G,Morqenstieme): Orthoqraphy and Sound - System of the Avesta, NTS, xll, 1942.

ئهم بهرهمه وپرای پیداجوونه وه ی ده زگای ده نگساز ی له ئاقیستای سه رده می ساسانییه کاندای، چند

بیرورایه کیشی سه به ارت به قوناغه کانی کاملیونی بواری ده نگساز ی له زمانه ئیرانییه کاندای له خۆ گرتوه.

(K,Hoffman): Altiranisch - "Handbuch der Orientalistik, Abt,Ivbd, Iranistik" I,Abschritt, Linqulistik, leiden - Koln,1958.

ئهم کتیبه بریتییه له به راوردیک ی کورتی نیوان تاییه تمه ندییه کانی ده نگساز ی و ریزمانیی زمانه کانی ئاقیستا و پارسیی کۆن و، هه رواش کورته یه ک له مه ر مه سه له بنه ره تییه کان و بارودۆخی ئهم دوو زمانه له بواری هاوسه رده م بوونیاندا.

۲- (چاپکراوه کانی دهقی ئاقیستا):

(H,Reichelt): Avesta Reader Texts, Notes, Glossaty and Index, Strassburq, 1911

ئهم چاپه دهقیکی وانه یی زۆر جوانی ئاقیستایه له گه ل هه لپژارده یه کی زۆر باش له دهغه ئاقیستاییه کان و شیکردنه وه ی وشه کانیان.

(F,Spiegel): Avesta dieheiligen Sdhriften der parsin, zam Ersten, Maleimim Geundtexte Sammt der Huzvarisch - Udersetzung herusqeqehen, Bdi - II, 1853 -1858

له م چاپه شدا دهقیکی فارسی ناوئجی ها تنوه که گه لیک به سوود و با یه خداره.

(K, Geldner): Avesta, die heiligen Bucher der Parsen, Bdi - III, Stuttgart, 1886-1895.

ئهم چاپه پیداجوونه وه یه کی ره خنه ئامیزه که پشتی به به یاز و ده ستنوس به ستووه و تا ئیستاش وه ک سه رچاوه یه کی بروا پیکراو بۆ لیکۆلینه وه ی ئاقیستا ده ناسریت.

(K,Geldner): codies Avesticiet Pahlavici Bibliothecae universitatis Hafnensis Vol, viI - Ix, K - 5(1937, 1938, 1939): vol, x-xi, K, 3a, K 3d, - L(1941, 1942): Vol, xii, K - 7, K- 25 (1944).

ئهم چاپه نوسینه وه یه کی ریکۆپیک ی باشترین ده سنوسه کانی ئاقیستایه که له - کونهاگن- دا بوون.

۳- (وه رگیزانه چروپه کانی ئاقیستا):

(J, darmesteter): Lezend - Avesta, Iyadukteon nouvelle avek commentaire hes-torique etphelologique, Vol, I - III,pares, 1892 - 1893, 2nded: pares, 1962.

ئهم وه رگیزدراوه له بواری زمانه وانییه وه له به ره که وتوه، بهلام له بواری شیکردنه وه ی هه ندی لایه نی ئاقیستا هه نووکه جیی سه رنجه.

(F,Wolff): Avesta, die heilipen duch der parsen, udersitzt auf der Grundlaqe Warterduch, strassdurq, 1910:

ئهم کتیبه به گشتی وه رگیزانیک ی په سندکراوی ئاقیستایه و تا ئیستاش زۆر قسه و باس و لیکۆلینه وه ی له خۆی گرتوه، به شی گاتا کان که له م کتیبه دا ها تنوه له لایهن - بارتۆله - وه وه رگیزدراوه و خراوته ناو ئهم کتیبه وه. و... تاد.

۵۴- یه زیشنه وشه یه کی پاله وییه و له ئاقیستادا (یه سنه) یه به واتای په رستش و ستایش و رازو نیاز، ئهم وشه یه بۆته ناوی مه راسمی نوپژ و په رستش له ئاته شگه کاندای. پیشتر هه شت مۆبه د رابه رایه تی ئهم ره سم و یاسایه یان له ئه ستۆدا بوو، بهلام ئه مرۆ ته نیا دوو مۆبه د به ناو نیشانی (زه وت) و (راسی) ئهم ئه رکه به رتیه ده بن واته سه رده سته بی و سه رۆکایه تی ره سم و یاساکه ده کن. شایانی گوتنه که هیچ غه یه ره زه رده شتییه ک مافی به شداریکردن و دیتنی ئهو ره سم و یاسایه ی نییه، چونکه مه راسیمیک ی هه ره تاییه ته. به ره له ئوستاد

پور داود تهنیا سڼ که سی دیکه‌ی غبره زردهشتی توانیوانه به‌شداریی تپیدا بکن، ئه‌ویش له ناکامی هه‌ول و کوششی زۆریان بۆ ناسین و ناساندنی ئاقیستا و ئایینی زردهشت ئه‌و شه‌رفه‌یان پڅ به‌خسراوه که ئه‌وانیش بریتین له: (هۆگ) له ئەلمانیا و (جاکسون) له ئەمریکا و خاتوو (مه‌نان)یش له فەرهنسا.

۵- ئه‌و به‌ره‌مانه‌ی که وه‌کو کتیب به‌زمانی کوردی و له‌سه‌ر ئاقیستا و ئایینی زردهشت نووسراون یا وه‌رگێردراون و (که‌وتونه‌ته‌ به‌ر دیدی من -بیجگه له کاره‌کانی گیان شادان شاکر فه‌تاح و گیوی موکریان) بریتین له:

« ۱- زمانی ئاقیستا، سوکولوف، وه‌رگێران و لیدوان و به‌راوردکردنی له‌گه‌ل زمانی کوردیدا: محمه‌د ئه‌مین هه‌ورامانی، به‌غدا، ۱۹۸۸.

۲- زردهشت و زمانی خوژتاوا، دوش کیمین و. (له فارسییه‌وه): جه‌مال ئه‌حمه‌د زاده، سلیمانی ۲۰۰۰.

۳- فەرهنگی ئیرییه‌ن فاج، محمه‌د ئه‌مین هه‌ورامانی، به‌غدا، ۱۹۸۶.

۴- ئول و فله‌سه‌فه‌یا زردهشت ل ناف کوردین میدی، میرئال زیلانی، چاپی به‌که‌م ۱۹۹۶ چاپخانه‌ی هاوار، ده‌وک.

۵- وه‌های گوت زردهشت و. (له فارسییه‌وه): عه‌لی نانه‌وا زاده، چاپی به‌که‌م ۲۰۰۱ هه‌ولێر.

۶- زردهشت وه‌های گوت و. (له عه‌ره‌بییه‌وه): ره‌ووف ئه‌حمه‌د ئالانی، چاپی به‌که‌م ۲۰۰۲ سلیمانی.

۷- پوخته‌یه‌ک له بیروباوه‌ری زردهشتی، ر.س. زه‌هنه‌ر و. ئازاد حه‌مه‌ شه‌ریف، چاپی به‌که‌م ۲۰۰۰ میدیا/هه‌ولێر.

۸- زردهشت و ئامۆژگارییه‌کانی، هاشم ره‌زی و. م. گۆمه‌یی، چاپی به‌که‌م سوید ۱۹۹۲.

۹- ئاقیستا، جه‌لال ئه‌مین به‌گ، چاپی به‌که‌م ۱۹۹۹.

۱۰- کورد له‌ناو ئاین و میژوودا، ئیبراهیم عومەر، چاپی به‌که‌م سلیمانی ۱۹۷۲.

۱۱- ئاقیستا، ئه‌نداز حه‌وێزی، چاپی به‌که‌م سوید ۱۹۹۲».

۵۶- گه‌ئوش ئه‌رفه‌نه‌ واته‌ رۆحی خیلقه‌ت، ئه‌وه‌ی که هه‌ندێ لیکۆله‌ری ئه‌وروپی به‌واتای - رۆحی گا-ی لیک دده‌نه‌وه هه‌له‌یه. وشه‌که پڅکهاتوه له دوو به‌شی (گه‌ئوش + ئه‌ورقه‌ن)، به‌شی به‌که‌م واته‌ گه‌ئو یا گه‌و یاخود گا و به‌واتای جیهان، خیلقه‌ت، ئه‌فراندن، دیت و به‌شی دووه‌میش واته‌ ئه‌ورقه‌ن یا ئه‌ورقه‌نه یاخود ئوروا به‌واتای رۆح، ئه‌رواح دیت و سه‌رحه‌م واته‌ (رۆح / ره‌وانی خیلقه‌ت).

۵۷- خشه‌تره واته‌ هیز و توانایی و ده‌سه‌لات، له ئاقیستا به‌واتای سه‌ره‌وری و پاشایه‌تی هه‌تاه‌تایی هاتوه.

۵۸- ئارمه‌یتی (ئارمه‌تییتی) واته‌ پاکی و ساده‌یی و خۆشه‌ویستی که بۆته به‌شیک له نیشانه‌کانی ئاهورامه‌زدا و دواتر (سه‌نه‌د / سه‌نه‌ت)ی پڅ زیاد کراوه‌بۆته سه‌نه‌ت ئارمه‌یتی یاخود سه‌نه‌ت‌اره‌ز که به‌یه‌کیک له ئه‌مشاسپه‌نده‌کان ده‌ناسریت.

۵۹- گشتاسپ به‌واتای ئه‌سپی ئاماده دیت، له ئاقیستا زۆتر (ویشتاسپه) هاتوه که ده‌لێن کوری (له‌ه‌راسپ)ی شای که‌پانییه‌ که زردهشت له سییه‌مین سالی پاشایه‌تی ئه‌ودا سه‌ری هه‌لداوه و ئه‌ویش ئایینه‌که‌ی قبول کردوه و که‌وتۆته شویتی و بۆته پیره‌وی که ئه‌م کاره‌شی بۆته هۆی دوژمنیی (ئه‌رجاسپ)ی توراوی له‌گه‌لیدا. ئاقیستا زۆری بایه‌خ به‌م که‌سایه‌تییه‌ داوه و هه‌ر خودی زردهشت له گاتاکاندا چوار جار ناوی دیت و پڅی لڅ ده‌گریت.

۶۰- مه‌نسه‌ره یا مانتسه‌ره واته‌ که‌لامی پیره‌وی ئه‌هورایی، دوعا و نزایه‌که که به‌واتای ئاقیستا په‌ری و جادووه‌گه‌ره‌کان دوور ده‌خاته‌وه. هه‌روه‌ها بۆته به‌شیک له زانستی پڅیشکی له بواری سایکۆلۆژییه‌وه، مه‌نسه‌ره ده‌رمانی کاتی خۆی بایه‌خی زۆری هه‌بووه و ئه‌م‌رۆش له بواری ده‌روونزانی و هیپنۆتیزمدا به‌رحه‌سته بۆته‌وه.

۶۱- فەرشوشته‌ر، فەره‌شوشته‌ره یاخود فەره‌ش ئوشته‌ر به‌واتای خاوه‌نی وشتری کارا و به‌هیز هاتوه.

فەرشوشته‌ر هه‌رگه‌ه یه‌کیکه له یه‌که‌مین شویتکه‌وتووانی زردهشت و برای جاماسپه که هه‌ردووکیان وه‌زیری گشتاسپ بوونه...

۶۲- له ئاقیستا ئه‌وه رۆحی خیلقه‌ته که ئاوه‌ها پرسپاریک له یه‌زدان ده‌کات، به‌لام ده‌بینین که له دیکه‌ی ئایینه‌کاندا شه‌خسه‌کان بۆ خۆیان قسه‌یان له‌گه‌ل خودا کردوه...! به‌تایبه‌تی ده‌توانین ئاماژه به‌موسا و عیسا و ئیبراهیمی نازده‌که‌مین که به‌پڅی رپوایه‌ته دینییه‌کان هه‌رکامه و پرسپاریکی ئه‌وتۆیان له خودا کردوه و گوايه خوداش وه‌لامی داونه‌ته‌وه!

۶۳- ئه‌م بره‌یه‌ی گاتا پیره‌زه‌کانی ئه‌شوو زردهشت هیشتاش له گۆزانییه‌کی هه‌وراماندا ماوه‌ته‌وه و گه‌رچی هه‌ندێ ئالوگۆری به‌سه‌ردا هاتوه ئه‌ویش له بواری دارشتنه‌وه‌ی خودی شیعه‌ره‌کاندا، به‌لام ده‌بینین له مه‌عناو ناوه‌رۆکدا هه‌روه‌ک خۆی پارێزراوه، ئه‌مه‌ش ئه‌و راستییه‌مان بۆ ده‌رده‌خات و ده‌یسه‌لێنی که گۆزانی هه‌ورامان و به‌تایبه‌تی (سیاجامانه / سیاجه‌مانه) له ناخی ئاقیستا هه‌لقولاون و کورد سه‌ره‌رای ئه‌و هه‌موو زه‌بر و زه‌نگ و گوشت و به‌دی عه‌ره‌ب، هینده‌ خاوه‌نی هۆش و بیرو ورد بووه که توانیوه‌تی بیروپروا و ئاسه‌واری ئایینه‌ پڅشکه‌وتوه‌که‌ی خۆی له ریتگای جوړبه‌جوړ و به‌شێوازێکی ژیرانه‌ پیاوێزیت و نه‌هیلیت که هه‌موو شارس‌تانه‌ته‌که‌ی له‌ژیر تۆزی خنکینه‌ری سوپای هیزشبه‌ر و داگیرکاردا بۆ هه‌میشه‌ به‌شارد‌ریته‌وه. ئه‌و گۆزانییه‌ی که باس کرد ناوی (گه‌ردوون چی به‌که‌م) ه و گه‌رچی ده‌چیته‌ خانه‌ی به‌زمی گۆشی یا (خاوه‌وه)، به‌لام بارو ریتیمیکی حه‌زین و خه‌ماویی هه‌یه و ناوه‌رۆکه‌که‌ی باسی خه‌م و په‌ژاره و نا‌ره‌زاهه‌ندیان بۆ ده‌کات، ئه‌م‌رۆ له سه‌ره‌ندی ئه‌م گۆزانییه‌دا ده‌لێن:

(گه‌ردوون چی به‌که‌م چیم ده‌سه‌لاته / رۆحم ئیشکچی ده‌وری بالاته).

۶۴- یه‌سنا هاتی ۲۹ به‌نده‌کانی ۳ و ۴ و ۴ به‌تایبه‌تی ئه‌و راستییه‌مان بۆ ده‌رده‌خات که بنه‌مای ئایینی زردهشت له‌سه‌ر ئه‌قلانییه‌ت و شعور و ده‌رک پڅکردن و ناسین دامه‌زراوه نکه‌ پروا هینان و ته‌سلیم بوونیکێ دۆگم و کوترکوترانه‌ که (هه‌رچی خوا ویستی هه‌ر هه‌مان ده‌بیت و مه‌شییبه‌تی ئیلاهی و فه‌زاوقه‌ده‌ر به‌ده‌ستی مرۆف نییه و ناگۆرد‌ریت و...) به‌لکو له ئایینی پیره‌زی ئه‌شوو زرده‌شتدا هه‌موو شتیک ده‌بی به‌هاوکاری و هاو‌فکری و یاریده‌ی دوو لایه‌نه‌ی بیروه‌ش و پرست و توانا بکریت و مرۆفیش هاو‌کاریکی سه‌ره‌سه‌ت و به‌ختیاری یه‌زدانه‌ نکه‌ هه‌ر تهنیا (عه‌بد و به‌نده‌یه‌کی زه‌بوون و زه‌لیل و...!

۶۵- له ئاقیستا قه‌ه‌ه‌ومه‌ن یا (قه‌ه‌ومه‌نه‌نگه‌)ی پڅ ده‌گوت‌ریت به‌واتای سرشتی چاک و ئه‌ندیشه‌ی رووناک، هه‌ندێ جاریش وه‌ک (قه‌ه‌یسته‌مه‌نه) هاتوه به‌واتای باشت‌ترین سرشت یا چاک‌ترین ئه‌ندیشه‌. له پاله‌ویدا (وه‌مه‌ن) و له فارسیی ئه‌م‌رۆدا بۆته به‌هه‌من، یه‌کیکه له ئه‌مشاسپه‌نده‌کان و نیشانه‌کانی ئه‌هوره‌مه‌زدا و هه‌رواش یازده‌هه‌مین مانگی ساله‌ واته‌ دووه‌مین مانگی وه‌رزی زستان.

۶۶- سپیتان / سپیتام ناوی بنه‌ماله‌ی زردهشته و له گاته‌کاندا حه‌وت جار له جیتی ناوی زردهشت هاتوه و زۆر جاریش وه‌ک سپیتان زردهشت یا زردهشت سپیتان دیت به‌واتای نژادی سپی و هه‌رواش به‌واتای سرشت و که‌ستی چاک و رووناک.

۶۷- مه‌گه به‌واتای لێژنه‌ی پیاوه ئایینییه‌کانی زردهشتی هاتوه و هه‌ندێ که‌سی تریش لایان وایه که له (موغ‌اوه) وه‌رگیراوه یاخود (مه‌گه) هه‌مان (موغ‌ا) که ده‌بیته‌ پڅه‌وه‌ی ئایینی له ئایینی ئه‌شوو زرده‌شتدا.

۶۸- (هات)ی ۳۰ له یه‌سنا له راستیدا ده‌بی وه‌کو شافه‌سلی گاته‌کان یاخود وه‌ک (د. محمه‌دی موقه‌ده‌م) ده‌لێت: ده‌بج وه‌ک بناغه و بنه‌مای ئایینی زردهشت سه‌یر بکریت، چونکه هه‌م دوو خالی سه‌ره‌کیی (چاکه) و (خراپه) شی ده‌کاته‌وه و به‌مرۆفیان ده‌ناسینیت و هه‌م باس له سه‌ره‌ستی مرۆف ده‌کات بۆ هه‌لێژاردنی ریتبازی ژبان و بیرو و پروای خۆی و مه‌سه‌له‌ی (جه‌بر) و (ته‌سلیم) به‌لاوه‌ ده‌نیت و په‌دی ده‌کاته‌وه و ده‌لێ هه‌موو که‌ستی سه‌ره‌سه‌ت و نازاده له هه‌لێژاردنی ژبان و بیروپروا دیاریکردنی چاره‌نوسی خۆیدا و ریتگاکه‌ش پيشان ده‌دات و ئیدی هه‌یج زۆر لیک‌کردن و سه‌رکوت و ترساندن و هه‌ره‌شه‌یه‌ک له ئارادا نییه، ئه‌وه‌ی هه‌یه

ئەشق و ئەقل و ئاوەز و مەنتق و ھەلسەنگاندەنە و ھېچى تر. ديارە (جاری مافی مرۆفی کورش کەبیر) یش کە بناغەببیرتین تیکستی یاسای مرۆفایەتیە لە جیھاندا و ئەمرۆ دیوارەکانی تەلاری پیکخراوی نەتووە یەگرتووەکانی پێن پازاوەتووە، ھەر لە ھاتی ۳۰ و لە ئەدەبیاتی ھەرە ئینسانی و پێشکەوتوو و راستەقینەى زەردەشت سەرچاوەی گرتووە.

۶۹- دوو گەوھەری ھەمزاد یانخود دوو ئەسلی دووانە (جمک) بریتین لە: (سپەنتا مینۆ) و (ئەنگەرە مینۆ) واتە ھێزی چاکە و ھێزی خراپە کە بوونەتە دوو ئیزەدی دژ بەیەک و تا ھەتایە ھەرواش دەبن تاکو لە کۆتایی جیھاندا چاکە سەرەدەکەوێت و خراپە لە ریشە دەکتریت. بەپیتی ئەدەبیاتی ئافیتستا پیش بەدیھاتنی ئەم دوو دیاردە دژ بەیەک، جیھان ھێچ جۆرە جموجولێکی تیندا نەبوو، بەلام کاتی ئەوان ھاتنەدی (پیکەووە لە یەک ئان و ساتدا بەدی ھاتن، ھەر بۆیەش پیتیان دەگوتری جمک/ دووانە/ ھەمزاد)، ژیان و مەرگیش بەدی ھاتن کە مەبەست لە ژیان ھەمان چاکەبە و مەرگیش ھەمان خراپە. ھەبوونی ئەم دوو گەوھەرە دووانەبە بۆتە ھۆی ئەوێ ھەندێ کەس بەھەلدا بچن و بلتین کە گواپە ئایینی زەردەشت ئایینیکی دوو خواپە! واتە ئەوان ئەھورما مەزدا بەھەمان سپەنتا مینۆ واتە خواپە چاکە و ئەنگەرە مینۆیش بەخواپە خراپە ناو دەبن! کەچی دەبێ بلتیم ئەو بۆچوونە زۆر ھەلەبە و راستییەکەى ئەوێ کە ئەو دوو ئەسلە وەک دوو ھێزی دژ بەیەک پتووندییان بەھزر و بێر و کردار و گفتاری خودی مرۆفەو ھەبە و بەس، سەرەرای ئەوەش ئافیتستا بەناشکرا پیتمان دەلی کە (درو و خراپە و تاریکی) لە بنەرەتدا بوونیان نەبوو و نیبە، بەلکو ئەو ئەکامی نەبون و ئەمانی چاکەبە کە ھەست بەخراپە دەکرت و نەبوونی راستییە کە درۆ دیتە ئاراو و نەمانی رووناکیبە کە تاریکی بەدی دەکرت.

۷۰- پادافرە یانخود پاد ئەفرە لەو پالەویدا (پاتە فراس) و بەواتای سزا و جەزای کاری خراپ دیت (سزادان).

۷۱- ئەیدون لە ئافیتستا (ئەت) و لە پالەویدا (ئەتوون) و بەواتای (ئاوھا / ئامین) دیت. ئەیدوون بیت واتە ئاوەھا بیت. ئەم وشەبە لە ھەرەبیدا بۆتە (ئامین) کە پاش ھەر نزا و پاراوەبەک دیت، لە ئافیتستا دا پاش ھەر نزیەک دەلیت «ئەت جەمیاد یەسە ئافرینامی» واتە ئاوەھا بیت کە مەن دەخوازم.

۷۲- ئەم کۆپەبەش جوانتر ئاشکرای دەکات کە زەردەشت پەیا مەکەى خۆی بەجەماوەر پادەگەبەنیت و دەلیت بەئاوەز و ئەقل و ئەندیشەو ھەبیری لێ بکەنەو، ئینجا گەر پیتان باش بوو وەری بگرن، لە ئایینی زەردەشتدا پرواھیتان و پەسەندکردن و ھەلبژاردن دەبێ بەویست و خواست و ئاگایی و دلخوازی بیت، ئەویش لە رووی زانیاری و بێرکردنەو و ناسینەو ھەلکە ترسی زۆر و سەر برین و تیغی تیژی شمشیر یا بەھەرەشە و ترساندن لە سووتاندن! سەرەبەستی ئەسلیکی پیروژ و ئینسانییە کە ھەموو مرۆڤ ھەولێ بۆ دەدات و لە پیتاویدا خۆینی خۆی دەبەخشیت، بۆیە زەردەشت ئەو مافە پەواپە و ئەو ئەسلە پیروژ و بنەرەتیبە بەزۆری شمشیر و... پیتشیل ناکات، بەلکو دەبیارتیت و پتیزی لێ دەگری تەنانت بۆ ھەلبژاردن و پەسەندکردنی پەیا م و ئایینە ئاسمانی و ئینسانییەکەى خۆشی.

۷۳- دەئیتقە - دتو - مەبەست ھەمان جانەو ھەری ئەفسانەیی نیبە، بەلکو لە سەرەدەمی پیش زەردەشتدا بیویە ناوی خودا ئاربابییەکان لە نیتوان خەلکی ئیران و ھینددا، ھیتشتاش لە ئایینی ھیندیدا ھەر وشەى سانسکریتی دیتق بەمەعناى خودا و پەرورەدگار دیت، بەلام زەردەشت ھات و ئەو تەبعیرەى سربییەو و خوداوندە زۆرەکانی (سیستەمی چەند خودایی) نەفی کردووە و تاییبەتی دا بەدەسەلاتارە درۆپەرست و ستەمکارەکان. ئەم وشەبە لە زۆر شویتیشدا بەواتای درۆ ھاتووە.

۷۴- پیتشینان لایان و ابوو جیھان ھەوت(ولات / بووم / ھەریم) و ئیرانیش بەھوتەمین ھەریم دەژمێردا. ناوی ھەوت ولاتەکە بریتیبە لە (نەرە، سەو، فرزەفشە، قیدزەفشە، قەرەبەرشت، قەرەزەرسەت، خونیرەس بامی) ولاتی خونیرەس، بامیبیش بریتی بوو لە ھەوت ھەریمی وەک (تازەکان، ئیران، مازبەندان، رووم، توران، چینستان و ھیند). کە ابوو ھەوت ولات و اتای ھەموو جیھانی دەگەباند.

۷۵- قیقەنگەھان / قەبەنگەھان یانخود قیقەنگەھەوت ناوی باوکی (جەمشید) و بەکیتکە لە ناودارانى میتووی ھیند و ئاریایی کە دەلین یەکەم کەس بوو شیرەى (ھەوم) ی دۆزیبەو و خاسییەتەکانی ناسی و خواردیبەو کە بوو ھۆی ئەوێ کورپکی نەمر و ناوداری ھەتاهەتایی وەکو جەمشیدی بیتت.

۷۶- (جەم/ جەمشید) لە ئافیتستا (یەمە)، لە پالەویدا (یەمەک/ جەمەک) و لە سانسکریتدا (یەمە) کورپ قەبەنگەھان پاشای مەزنی پشداى و جیتشینى (تەھموورس) ە. ئاسن و ھەندێ کەرەستەى پیتشکەوتووی شەر بۆ سەرەدەمی خۆی، ئەو دای ھیتا و دروستی کرد و ھەرواش جەزنی نەرۆزی داھیتا، بۆیەش دەلین (نەرۆزی جەمشیدی). ئەفسانەکان دەلین جەمشید ۶۵۰ سال پاشایەتی کرد کە لە ۳۰۰ سالی سەرەتایدا مەرگ و نەخۆشی لە ناو مرۆفدا نەبوو، ئەویش لەبەر ئەوێ کە جەمشید پاشایەکی دادگەر و جوامیتر بوو، بەلام دواتر خۆی لێی گۆزا و گومرا بوو، ھەستی بەخۆ زلیبى کرد و گوتی «من خودام» بەو ھۆبەو ھەش ولات پر بوو لە ستەم و خراپە و مەرگ و نەخۆشی. دواتر جەمشید ھەلات و ۱۰۰ سال ئاوارە بوو تا ئەوێ کە زوحاک لە نزیک دەریای چیندا دۆزیبەو و لە ناو قەدی دارپکدا بەمشاریک کردیە دوو لەتووە، ھەر ئەو ھەشە کە ئافیتستا ھەندێ جار بەتاونابان ناوی دەبات. لە ئەفسانە (سامی) یەکانیشدا جەمشید و سلیمان ھەر بەیەک کەس زاتراون ئەویش بەھۆی ھەندێ تاییبەتەندیی ھاوبەشیانەو وەک زالبوونیان بەسەر دتو و درنج و زانینى زمانى گیانداران و رۆیشتن بەتاسماندا و... تاد.

۷۷- لە ئایینی زەردەشتدا خۆر (ھقەرە) سەرچاوەی گەرما و رووناکیبە و زویش ژینگە و پەناگەى مرۆفە، ھەر بۆیە پتیزان لێ دەگیریت بەتاییبەتی لە خۆر وەک رووناکەرەو و وزە بەخش و سەرچاوەی راستی و پاک و خاوتی، نەک بەو چەشنەى ھەندێ ناشارەزا بەخۆر پەرستی تەبعیری دەکەنەو و راستییەکان یا بەئەنقەست و بۆ چەواشەگەری یانخود لە رووی نەزانیبەو ئاوەژوو دەکەن. زۆربەى لیکۆلەران لەسەر ئەو رایەن کە لەم بەشە و بەشەکانی دواتریشدا زەردەشت بەگرتی ئایینی میبەر پەرستی (میترائیسیم) دا چۆتووە کە پتیرەو ھەکانی (گا) یان لە شویتیکی تاریکدا سەر دەپری و قوربانیی خوتناوییان پیتشکەشى خوداکان دەکرد و خۆیان لە رووناکى و تیشکی ھەتا دەشاردووە. بەھەر حال خۆر لە فەلسەفەى زەردەشتدا تەنیا وەک سیمبولی پاکى و خاوتی و بێ گەردى و رووناکى پتیزی لێ دەگیریت، نەک وەکو پەرستش و...

۷۸- گرەمە و کەرەپەن و کەوی و ئوسبج ھەرەبەکە ناوی ھۆزنیکی دوژمنە کە پیتشەوای دتو یەسنا واتە درۆپەرستی و دوژمنی مەزەبەسنا و ئایینی زەردەشت و دژی کردار و زمان و ئەندیشەى چاکبوونە.

۷۹- تەبعیری - دوورکەرەو ھەمەرگ - یانخود - ژیان و ھیتز و توانا بەخش - بۆ ھەوم بەکار دیت کە لە ئافیتستا (ئەومە) یە. ئەویش ناوی گیایەکی پیروژە کە دەگوشریت و شەرەبەتیکى تاییبەتی ئایینی لێ دروست دەکرت کە لە رەسم و یاسای تاییبەتدا دەخورتەو. ئەم گیایە تاییبەتەندی پتیشکی ھەبە و ئەمرۆش ئاوەکەى بەکولای دەخۆنەو. ھەوم بەسەرور و سولتانی ھەموو گژ و گیا و روو ھەک ناسراو و لە بەشەکانی دوای - گاتا - کان لە ئافیتستا دتیز و جج و بایەخی تاییبەتی ھەبە.

۸۰- یەکەم، سرووش (سەرئوشە) واتە بیست و گوتراپەلێ و فرمان بردن بەتاییبەتی بۆ نەمر و فرمانی ئیزەدی و کەلامی یەزدانی،

دووم، سرووش ناوی یەکتیک لە گەرە ئیزەدەکانی ئایینی مەزەبەسنا و دەلین لە رۆژی پەسلاندا دەوری ھەبە لە داو ھری و ھەلسەنگاندنی کردو ھە ئەر و احدا و لە جیھانیشدا سیمبولی گوتراپەلێ و دروستکاری و راستگوییە،

سیتیم، سرووش ناوی ھەقەدەمین رۆژی ھەموو مانگیکە کە رۆژیکى پیروژە و جیتی پتیز و حورمەتی تاییبەتیبە، چوارەم، ئەگەر سرووش و ئەرکەکانی رۆژی پەسلانی لەگەل (شەفاعەتی پتیزەمبەر و... لە ئیسلامدا) پیکەو ھەراورد بەکەن زۆر شتمان بۆ روون دەبیتەو و...!

۸۱- کۆپەلەى چوارە، (دوایین کۆپەلەى ھاتی ۳۰ یەسنا) کە باسى خۆبەخشینی ئەشوو زەردەشت دەکات لە

شیرعیکی (نیچه) دا به جوانی رهنگی داوه ته وه به ناوونیشانی - هه ژاریی ئه وه دهوله مهنده - که دانهری ئه م بهرهمه ئه ویشی و پیرای سرجه م شیعره کانی نیچه به ناوونیشانی - ئیستا له نیوان دوو هیچدا - وهرگیزاوه ته سه زمانی کوردی و له پراویزی شیعره که شدا رهنگدانه وهی ئه م کۆپله یی گاتانم هیناوه ته وه و ناماژم پین کردوه. گهر بهوردی له شیعره که رامیتین بۆمان دهرده که ویت که و پیرای کاربگه ربی ئه وه کۆپله یه له سه ری، خودی شیعره که سه رجهم ئاویته به کی سافی فله سه فه ی ههره قولی زهرده شته و من پیم وایه که ههر ئه وه ش بۆته هۆی ئه وهی که ئه م فه یله سه وفه ناو داری ئه لمان بهرهمه میکی مه زنی وهک - ئاوی گوت زهرده شت - و چه ندین شیعری نایاب و پیر و اتا له بو ارده ا بخولقتینیت.

۸۲- (ناهر، ناهره م، ناهرش) واته ناگر، ناھیر، ناییر. (نازه ر) یش ههر له م وشه یه گیراوه و بۆته ناوی نیه زدی پاسه وانی ناگر. نۆیه مین رۆژ و مانگی زهرده شتی ئه م ناوه ی لئ نراوه به واتای نوور و رووناک، (نادریان) یش واته په رسته گی زهرده شتی ههر له م ناوه وهرگیراوه و واتای شوینی ناگر (نا ته شگه) ده گه یه نیت.

۸۳- یه کم، خفه رتات / هه ئورقه تاته که دواتر گۆردراوه به (خورداد) ناوی شه شه مین رۆژی هه موو مانگه کان و سیته مین مانگی سالیشه و یه کیکیشه له ئه مشاسپه ندان (ئیه زده) کان و نۆپته ری پینگه یشتووبی و که مالی ئه هوره مه زدا یه. (هه نوور) واته کامل، هه موو، ته واو. (داد/دات) یش واته قانون، یاسا، عدل و داد. دووم، ئه مه ره تانس / ئه مپه ره تات ناوی حه و ته مین رۆژی مانگه کان و پینجه مین مانگی سالیشه و واتای نه مری و جاویدانی ددات، کورنکراوه که ی (ئه موردا ده) و ئه میش یه کیکه له ئیه ره ده کانی زهرده شتی که پاسه وانی ئاوی پین سپیتر دراوه، ئه م ناوه واته ئه مه ره تات له ئا قیستا دا هه میشه له گه ل ناوی خورداد دا دیت که به ههردووکیا نه وه و واتای کامل بوون و نه مری و ژیا نی هه تایی ده گه یه نن.

۸۴- سوشیانت یا سوشیانس واته رزگاریدر، زۆر جار یش به واتای پینشه وای نایینی دیت. له نایینی زهرده شتا چه ند پینشه وایه که هه نه که دواتر سه ره له ده دن بۆ رزگارکردنی مرۆف که پینان ده لپین سوشیانس، له برکه کانی ۱۲۸ و ۱۲۹ ی (فه ره ردین یه شت) دا ناوی هه موو ئه و (سوشیانت) انه ها تووه و ئیمه ش له جیی خۆیدا باسیان ده که ین.

۸۵- ره د، له ئا قیستا دا (ره توو) و له پاله ویدا (ره ت) نووسراوه به واتای دلپیر، زانا، سه ره ور، پینشه وای نایینی. کاتج له ئا قیستا دا ده لپین (ره دان) مه به ست له هه موو ئه و که سانه یه که خاوه به هره ن له زانست و دلپیری و جوامیتریدا و دۆست و پشتیوانی نایینی زهرده شت و ئه هوره مه زدان.

۸۶- ئه م برکه یه یه کیکه له سه ختترین و ره مزاویتترین به شی هه موو (گانا) کان و بۆته هۆی ده ربینی ده یان بۆچوونی ئالۆز و دژبه یه ک له لایه ن ئا قیستا ناسه کان و به تاییه تی رۆژه له لانا سه کانه وه، چونکه ئه و ده سه واژه یی که ئیمه به (۱۰ پرست) ته عبیرمان کردوه، له وهرگیزانی وشه به وشه ی ده قه ئا قیستا ییبه که له لای رۆژه له لانا سه کانه وه بۆته ۱۰ ماین و ئه سپ و حوشتریک! که چی زۆر توپزه ری دیکه ی وهک (کانگا) و (تاراپوروالا) و (دوستخوا) و... یش پینان وایه که ناوی ئه و گپانله به رانه ی له م برکه یه دا ها تووه ره مزی و سیمبولینه به م چه شنه - ۱۰ ماین واته ده هه سستی سه رکه ش و ئالۆز و فریو ده له ناخی مرۆفدا و ده ئه سپ واته ئه قل و ئه ندیشه ی مرۆف که به سه ره ئه و ده هه سته سه رکه شه دا سه رده که ویت و ربه رابه تیان ده کات به ره و چاکه و حوشتریش دوا یین قوناعی ئه و گبیره و کیشه به به و گه یشتنه به نووری نیه زدی و رووناکایی ئه به دی، منیش به سه رنجدا ئه ئه و راستییبه ی که وشه که له بنه رتدا نه ک به (ئوشت) به واتای حوشتر، به لکو (ئوش) به واتای نوور و رووناکای ها تووه، پیتیه ی (کانگا) تاراپوروالا و دوستخوا) م کرد و ده سه واژه ی (ده پرست) م هه لپێژارد به مه عنای ده هیز و ده قوناعی توانا.

۸۷- ئوسپخش له (پینگ قیدا) دا (ئوسپج) ه که وهکو ناوی (که ره یه ن و که وی) به کان دراوه ته پالی سه رکرده کانی دپو یه سنا واته درۆ په رستان و به گشتیش نازناوێکه بۆ لایه نی دژی زهرده شت و ئه هوره مه زدا.

۸۸- وشه ی گه نا / جه نا (Gana) واته ژن (ژهنی) له هه ورامیدا، له سانسکریتدا (جه ن) ده نووسریت به واتای

زایین (به دنیا هیتان)، له ریگ فیداشدا (جه ن) ها تووه ههر به واتای ژن و وشه ی (Gune) ی یۆنانیش ههر به هه مان و اتایه که هه موویان زۆر لیک نزیکن و ده توانین بلپین له یه ک به ماله ن.

۸۹- (چینودتو په ره تووم) واته پردی چینوه ته که دواتر له ئیسا لادا گۆردراوه به پردی سیرات. ههروه ها ناوه رۆکه که ییگی گۆردراوه، چونکه له ئا قیستا دا کاتی ده لئ پردی جینوه ته مه به سستی (گوزه رگه ی داوه ری) یه و به و شپوه توند و تیبژ و ترسپنه ره ش نیبه که له مه ر پردی سیرات بیستومه مانه.

۹۰- فریا نه یه کیکه له ئه مپه ره کانی تووران زه مین که نایینی زهرده شتی په سه ند کرد و داوی له خزم و که سوکاره که ی کرد که ئه وانیش روو له و نایینه بکه ن. فریا نه یه کیکه له و توورانیانه ی که له ئا قیستا دا رپزی لئ گیراوه و ئه و نازناوه ی پین به خشراوه واته (فری) که به واتای دۆستایه تی و خۆش حالکردن دیت، ئه ویش چونکه ئه و توورانیانه ی که نایینی زهرده شتیان قبول دکرد ده گه ن بوون و توورانییه کان زۆر به یان دوژمنی ئیرانییه کان بوون و ناوی ئه فراسیاب و ئه رچاسب له م بو ارده ا زۆر بیستراوه و پینشانده ری ئه و دوژمنایه تیه یه له گه ل ئیرانییه کان و نایینه که یان که هه مان نایینی زهرده شت بووه. شه ر و ناکوکیی نیوان ئیرانی و توورانییه کان له ئا قیستا دا وهک شه ری نیوان مه زدا و دپو یا راستی و درۆ ناسراوه و ئا قیستا براهینانی فریا نه ده کاته به لگه یه ک بۆ ئه وه ی پینان بدات که مرۆف ده توانیت بیر بکه اته وه و ناسته نگیکه ی وهکو دپوی درۆ و ده لانیته و بگه رپینه وه سه ر پنگای راست. ههر له م روانگه به شه وه پینم وایه و با شتره ئه و برواهینانه ی فریا نه وهکو بارپکی فله سه فی سه ر بکریت و زۆرت و ودرتر بخرتیه به سه ر سه رنجوه.

۹۱- هیچده سپ له ئا قیستا دا (هه نه جه ت ئه سپا) یه به واتای خاوه نی ئه سپی زۆر. هیچده سپ پینجه مین نه فره له پشتی سپیتمان (ئسپه نتمان) و ده بیته با پیره گه وری زهرده شت. شه جه ره ی ئه شو زهرده شت له بونده هیشدا به م شپوه یه نووسراوه - زهرده شت کوری پوره شه سپ کوری پینته ره سپ کوری ئه وده سپ کوری هیچده سپ کوری شه خشه نوش کوری پینته ره سپ کوری هه رده ئه ره شه کوری هه ریدار کوری سپیتمان.

۹۲- پینتر باسی فه رشوشته رمان کرد پروانه په راویزی ژماره ۶۲، ئیستا ش ده لپیم که هه گه (Hvagma) ناوی باوک و بنه ماله ی فه رشوشته ره که پینکها تووه له دووبه ش - (هه قو) به واتای چاک و (گه قو) به واتای گاو (مانگا) و مه به ستی ش له وشه که به ته وای (خاوه نی مانگای چاک) ه ئه وه شمان له بیر نه چیت که گاو، گه و، گه ئو، له ئا قیستا دا به واتای ژیان، پیرۆز، جیهان دیت و... ئه م وشه یه واته هه قه گه له پاله ویدا (هه بووب) ده نووسریت و ئه وه ش بلیم که (هه قوی) ناوی خیزانی زهرده شت ههر له م ناوه وهرگیراوه، ئه م ناوه له ریگ قیدا دا (سوگو) یه که ههر هه مان و اتا ده به خشیت.

۹۳- (Bendva) ناوی یه ک له دوژمنه سه ره سه خته کانی زهرده شت و یه کیک بووه له رپبه رانی دپو یه سنان که هه میشه خه ریکی فیتنه نانه وه و فریو دان و له خشته برنی خه لک بووه بۆ لادانیان له رپی راست و ده ست به خراپه کردن. هه ندیک له زانایان پینان وایه که بپندقه ناوی که سیک نه بووه، به لکو وشه یه که له سانسکریت وهرگیراوه واته (بپندو) به واتای خراپه کار و ناله بار که ئه ویش له رپشه ی (بهید) گیراوه به واتای شکینه ر. پینوسته بلیم که ئه م وشه یه ههر ته نیا له م برکه یه و برکه ی دووه می ئه م ها ته دا ها تووه و له هیچ شوتینکی دیکه ی ئا قیستا دا ناماژدی پین نه کراوه.

۹۴- ده جاماسپو، واته جاماسپی زانا و حه کیم. به شی یه که می ئه م وشه یه نازناوی جاماسپه که به واتای زانا دیت. جاماسپ له بنه ماله ی هه قه گه و برای فه رشوشته ره که دواتر بوو به زاوی زهرده شت (هاوسه ری پورقه چیست). جاماسب پیاویکی زانا و حه کیم بووه و له کتیپی (جاماسب نامه) و (گشتاسب نامه ی ده قیقی) و (یادگاری زه ریران) دا باسی حیکمه ت و زانایی و پینگزی بییه کانی کراون. ئه وه نده پیاوچاک و نزیکی زهرده شت بووه که پاش زهرده شت وهک جیگر و رپبه ری موغه کان هه لپێژر دراوه.

۹۵- مه دیوێ مافه نگه ه (میدیو مانگ) له بنه ماله ی سپیتمان و کوری (ئاراست) ی برای (پورقه شه سپ) و نامۆزای زهرده شت بووه، بۆ ئه میش هه رده لپین یه کم که سه س بووه که بروای به زهرده شت هیناوه و تا کاتی بروا

هیتانی گشتاسپ ئەو تەنیا شویتکەوتوی زەردەشت بوو. زەردەشت لە زۆر جیگای ئاڤیستاندا بەرپێزەوه و پاش ناوی گشتاسپ و فەرشوشتەر و جاماسپ ناوی دیتیت.

۹۶- ئەمیشە سپەنتە (ئەمشاسپەند) لە دوو بەش پیکهاتوو: (ئەمیشە / ئەمشا) بەواتای نەمری و زیندوویتی هەتا هەتایی و (سپەنتە / سپەند / سپەنت) واتە پاک و پیرۆز. وشەکە بەگشتی واتای (پیرۆزی نەمر) دەدات، ئەمشاسپەندان کۆی (ئەمشاسپەندە)، ئەوانیش هەرکام بەشیکن لە سێفاتی پاکێ ئەهووره مەزدا. لە ئایینی زەردەشتدا (۶) ئەمشاسپەند یا (موقه‌ری دەرگا)ی ئاهوورا مەزدا هەنە کە بریتین لە:

۱- بەهەمن (قەهوومەن) واتە سرشتی چاک،

۲- ئەشەقەهیشته واتە باشتترین راستی،

۳- خەشترە قەئیریە واتە شار و دەسەلات و فەرمانرەوایی ئارەزوو کراو،

۴- سپەنتا ئارمەیتی (سپەندارمەز) واتە ئەندێشەیی راست و دروست و پیرۆز،

۵- هەئورقەتاتە (خورداد) واتە پێگەبێشتن و کامڵبوون،

۶- ئەمیرەتاتە (ئەمورداد) واتە نەمری و زیندوویتی هەتا هەتایی. دەبینین کە ئەشوو زەردەشت سەرەرای داواکاری لە مەزدا ئەهووه، لەوانیش (ئەمشاسپەندان) داوای یارمەتی و هاوکاری و هاوگیری دەکات.

۹۷- پوور قەجیست بچووکترین کچی زەردەشتە. زەردەشت سێ کچی هەبوون بەناوەکانی: (فەرن)، (تەریتە) و (پوورەجیست) کە ئەمەیی دوایی بچووکترین یاخود دوایی کچی زەردەشتە کە پۆتە هاوسەری (جاماسپ)ی زانا. ئەم ناوێ (چییستا) نێزەدی زانست و مەعرفە وەرگیراوه و واتای (زۆر زانا) دەدات. دەبینین کە چۆن پێغەمبەری راستی و روونایکی وەکو دۆستیک قسە لەگەڵ کچەکەیی دەکات و پیتی دەلی پراویتی ئەقڵی خۆت بکەو چاو و گوێ بکەرەوه و بەزانباری و ئاوەزەوه ژبانی هاوسەریت پێک بهێنە.

۹۸- (دریگە ئووقە) واتە دەرویش کە لێرەدا مەبەست لەو مرۆقە چاک و داوین پاکانەبە کە لە بواری مادیدا هەزار و دەستکورتین، بەلام لە بواری رۆحی و مەعنەویدا گەلێ دەولەمەند و بەرپێز و جوامیترن و ژبانی خۆیان تەرخان کردووه بۆ خزمەتی رێبازی مرۆقاییەتی و راستی و روونایکی و بەختەوهریی ژبانی مرۆق و ئاوەدانایی جیهان.

*- پێویستە بێتیم کە ئەم لیستەبەم بەکەلک وەرگرتن لە رۆژمێرە تایبەتییەکانی ئەنجومەنی زەردەشتییانی تاران ئامادە کردووه، ئەویش هێی سەلانی تا پێش ۱۹۹۷، دیارە من لەو کاتەوه تا ئێستا لە ئێران و لە ئەنجومەنیش داواروم، جا بۆیە ئەگەر هەر چەشنە ئالوگۆرتیک لە ژمارە تەلیفۆن یاخود لە ناوونیشانیکیدا کرابێت و من ئاگام لێ نەبێت داوای لێبوردن لە خۆتەری بەرپێز دەکەم. (ج. ع.).

ئەمەگناسی هۆی گەشی ئەشاو ئارمەیتی:

لە کۆتایی بەرگی یەکەمی ئەم بەرهەمەدا بەئەرکی سەرشارنی خۆم دەزانم کە لەناخی دڵمەوه سویاس و پێزانینی خۆم ئاراستەیی ئەم خۆشەویستانە بکەم کە هەر کام بەجۆرتیک جێ پەنجەیان لە بەئەنجامگەیانندی ئەم ئەرکە پیرۆزدا دیار و بەرجەستەبە:

- برای زۆر هێژا و خۆشەویستم کاک دیاری حسین بەگ (جیگری لقی ۱۲ ی پ.د.ک) کە بەو پەری خۆشەویستی و جوامیرییهوه دالدهی دام و هەولەکەمی گەیانده ئەنجام.

- جگەر گۆشەکەم، ئەدەم عەباسی (تایپییستی بەرهەمەکانم) کە جیتی پەنجە ناسکۆلەکانی لە پیت بەپیتی ئەم بەرهەمە و سەرجم بەرهەمەکانی دیکەمدا دیارە.

- برایانی دەزگای ئاراس.

- دیکەیی خۆشەویستانم: هەفالانی بەرپێزی ناوچەیی هەورامان (پ.د.ک)، کاک حەکیم مەلا سالتح، ئەندازیار محەمەدئەمین هەورامانی، کاک شادمان دەرگەلەبی، مامۆستا خاتوو سۆلاف ئەحمەد (ناکرەبی). هیوادارم هەر کامەران و بەختەوهرین و لە سایەیی ئەشا و خۆشەویستی ئەهوورادا سەرپەرز بژین و نمونەشیان زۆر و زۆرتر بێت.

جەلیل عەباسی (ج. قەقنەس)

بەرەبەکانی نووسەر:

جگە لەم بەرهەمەیی بەردەست کە پڕۆژەبەکی شەش بەرگیبە، چەندین بەرهەمی دیکەیی ئامادەیی چاپن و لەوانە:

- ئیستا لە نێوان دوو -هیچ-دا (کۆمەلە شیعری نیچە).

- نامەبەک بۆ باوکم (فرانتس کافکا)

- ئاهورامان (بەرگی یەکەمی روانگە، پڕۆژەبەکی ۶ بەرگی)

- هەورامان و هونەر (بەرگی یەکەم، پڕۆژەبەکی ۳ بەرگی).

- گەمژە (گۆلبێتری چیرۆکی ئەنتوۆنی چيخوف).

- شارەزا (گۆلبێتری چیرۆکی ئەیز نيسين).

- شیعەرستان (هەلبێزاردەیی شیعری ئەمروزی جیهان).

- یەلدای شووم (کۆ شیعەر).

- زمانی برنەو (کۆ چیرۆک).

- دیوانی کۆچ (دووهمین کۆ شیعەر).

- دوایی ژێردەستە (کیشەیی کوردستانی باکوور لە سەرەتاوه تا ئەمروزی).

- جافی جوانرۆ (وەرگێرانی دەقیکی دەسنووس).

- روانگە (بەرگی دووهم)
